No. 50 Zaterdag 1 Februari 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten
Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke
5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

EERSTE BLAD

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888
(Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

NEDERLANDSCH - INDIE.

DE POSTVLUCHTEN.

Holland-Indië in 5 dagen.

Onze speciale dienst seint uit Den Haag, dat de directeur van de K.L.M. de heer A. Plesman er in een persconferentie op wees, dat het in de afzienbare toekomst mogelijk zal zijn in vijf dagen naar Indië te vliegen door middel van het systeem, dat elke etappe door een afzonderlijk toestel wordt gevlogen.

Het onderzoek naar de vaardigheid van de piloten bracht aan het licht, dat de piloten na aankomst te Amsterdam een hooger geschiktheidspercentage hadden dan bij de aankomst te Batavia.

De heenvluchten duurden gemiddeld 12 2/3 dag, de retourvluchten 11 dagen. Het gemiddelde urental per vliegtocht is 85,44 geweest. De medewerking van alle autoriteiten op het traject is groot. Dank wordt gebracht aan de door de K. N. I. L. M. verleende hulp. De grondorganisaties zijn zeer verbeterd. De kamers van koophandel in de plaatsen welke op het traject liggen drongen aan op verbetering van de vliegvelden.

De heer Plesman is ervan overtuigd, dat de tegenwoordige route bij de tegenwoordige techniek de eenig juiste is.

*

Huldiging van de vliegers.

De ondernemersraad heeft, namens de handelswereld, in hotel De Twee Steden de Holland-Indië vliegers der K.L.M. gehuldigd. De voorzitter dezer bijeenkomst, prof. Treub, hield een kameraadschappelijke redevoering, waarin hij zei te hopen, dat de ingetreden pauze in den dienst van zeer tijdelijken aard zou zijn. Spr. hoopte op de sportieve medewerking van de Britten.

Vervolgens sprak major Cripps, voorzitter van de Britsche Nederl. Indische kamer van koophandel, die zijn waardeering uitdrukte over het gepresteerde. Voorts sprak generaal Snijders, verder de heer H. R. du Mosch, ondervoorzitter van de Amsterdamsche kamer van koophandel, namens het Amsterdamsche bedrijfsleven en de heer Spanjaard namens den Werkgevers bond.

Aanwezig waren de minister van Defensie mr. dr. Deckers, de oud-minister van Koloniën dr. Koningsberger, de directeur-generaal van P.T. en T. ir. Damme en talrijke kopstukken.

Over den Landbouw in Ned. Indië.

Het hoofd der afdeeling Landbouweconomie van het departement van landbouw, de heer M. B. Smits, heeft bij J.B. Wolters een boekje doen verschijnen „Over den landbouw in Ned. Indië." De heer Smits heeft in tal van publicaties op landbouwkundig gebied, zoo polemische als beschouwende, gelegenheid geboden zijn heldere schrijftrant te leeren waardeeren. Dit boekje getuigt er opnieuw van. Wij zouden slechts deze opmerking willen maken: dat de schrijver, door zich te beijveren zóóveel mogelijk in een kort bestek te zeggen, soms zichzelf èn den lezer tekort doet.

„Over den landbouw in Ned. Indië" is in de eerste plaats bestemd voor het onderwijs aan de opleidingsscholen voor Inlandsche ambtenaren. Deze doelstelling is te beperkt. Tal van belangstellenden zullen er een nuttig gebruik van kunnen maken. Uit den aard der zaak blijve „technische" critiek hier buiten beschouwing; zij valt buiten onze competentie.

R.

De mislukte Rijstoogst.

De *Deli Ct.* meldt, volgens een Aneta bericht uit Medan, dat de controleur van Serdang, de hoofden van de zelfbesturende gewesten en de hoofdadministratie van de Senembah maatschappij vergaderden ter beraming van maatregelen in verband met den mislukten rijstoogst. Daarbij werd overwogen het planten van een ander gewas op de djaloerans.

De Cocabladeren-cultuur.

De vertegenwoordiger van Japan in de Opiumcommissie te Genève, Ito, verklaarde dat Japan voornemens is de cocabladeren-cultuur op Formosa zoodanig uit te breiden, dat invoer van cocabladeren van Java niet noodig is.

Afdeelingsbestuur geschorst.

Aneta seint uit Semarang, dat het hoofdbestuur van de vereeniging Kolonisatie Nieuw Guinea in een buitengewone vergadering het bestuur van de afdeeling Malang schorste, met ingang van 1 Februari, in verband waarmee de leden dier afdeeling voorloopig als buitenleden worden beschouwd.

Een Vierling.

Naar de *Sum. Bode* meldt schonk een Inlandsche moeder te Mata Aer aan den weg naar Emmahaven, het leven aan een vierling, 3 meisjes en een jongen. De kinderen zijn nog in leven.

DE VOLKSWELVAART.

Irrigatie Tangerang en Noord-Bantam.

Over den stand van de werken, die de geregelde bevloeiïng en het bandjirvrijmaken van de Tangerang- en Noord-Bantam vlakte beoogen en over de nieuwe gedeeltelijk reeds geautoriseerde plannen, die in den loop van dit jaar tot uitvoering zullen komen, deelde men aan Aneta het volgende mede.

In het afgeloopen jaar werd voor de uitvoering van het z.g. Tangerangsche irrigatieplan een bedrag van ongeveer 1 millioen gulden verwerkt, enkel ten bate van de geregelde bevloeiïng en het bandjirvrijmaken van de lager gelegen streken, terwijl bovendien een bedrag van bijna 1/2 millioen verwerkt werd aan aanleg van nieuwe- en verbetering van reeds bestaande wegen in dit irrigatie gebied.

Een behoorlijke communicatie mogelijkheid is eerste vereischte! Zonder deze zou het, vooral in dit in den regentijk ontoegankelijke terrein onmogelijk zijn, de materialen, bestemd voor de groote en de vele kleine kunstwerken, op te voeren, terwijl het ook ondoenlijk zou zijn om over zulke groote afstanden den stand der werkzaamheden geregeld te controleeren.

In den loop van dit jaar zal aan het verdere wegenplan voor 1 1/2 ton worden besteed en voor de irrigatie 1 1/2 millioen.

De groote Rantja Soemoerstuw komt dit jaar gereed, ook het eerste deel van het Tjidoerian hoofdkanaal, van af de steun naar het Noorden, over een afstand van eenige kilometers.

De uitvoering van het Rantja Soemoerplan heeft nogal tijd gevorderd, omdat het graafwerk in de harde tjadasgronden, vulkanische steenlagen, zeer veel moeite opleverde. Bovendien leverde in deze streek het werkvolkvraagstuk nogal moeilijkheden op.

Rantja Soemoer ligt niet ver van de spoorhalte Madja, lijn Batavia—Serang.

Van het middel om à raison van een paar dubbeltjes in de hoofdstad te komen, waar men volop gelegenheid heeft werk te vinden, wordt door het volk uit de omstreken gaarne gebruik gemaakt.

Men trekt er op uit, om later, soms na weken, weer terug te keeren met een gevulde beurs en een voorraad op de hoofdplaats ingekochte artikelen. Dit wordt liever gedaan dan van de arbeidsgelegenheid in eigen land te profiteeren.

Het gevolg hiervan is dat de B.O.W. voor de uitvoering van het eigen beheer genomen moeilijke werk arbeidskrachten van elders heeft moeten laten betrekken.

Behalve in deze streek, en ook in het Pamarajansche, levert in het overige irrigatiegebied het werkvolk-vraagstuk geen moeilijkheden op, hoewel men niet bepaald zeggen kan dat het volk bij de volvoering van het groote plan, waardoor in de eerste plaats zijn eigen zaak gebaat zal zijn, bijzondere activiteit aan den dag legt.

Zulks is vooral opmerkelijk in de door het Gouvernement teruggekochte particuliere land en, waar de tani, aan een „laat maar waaien" sleur gewend is, alles aan den *toewan tanah* over te laten.

Er is in dit opzicht groot verschil, in het algemeen natuurlijk, tusschen de landbouwers uit Bantam en die uit de Preanger, dit heeft men herhaaldelijk kunnen constateeren.

Wat de wadoeh-bevloeiïng uit de rawa Patrasana en de rawa Garoegak betreft, waarover vroeger reeds een en ander werd medegedeeld en die thans aan de beurt komt, vernemen wij dat dat voorloopige plan later wijziging zal ondergaan.

Het ligt in de bedoeling om de rawah Patrasana in de toekomst te laten dichtslibben, om zoodoende, zonder bijzondere kosten ongeveer 600 bouws vruchtbaar bouwland te verkrijgen. Hoe lang dit proces zal duren is natuurlijk zelfs bij benadering niet te bepalen.

De rawah Garoegak, die evenals de rawah Patrasana op peil gehouden zal worden met water uit de Tji Doerian, en waardoor niet minder dan 4620 bouws in geregelde bevloeiïng zullen worden gebracht, zal ook in de toekomst wadoek blijven.

Het patrasana bevloeiïngsgebied is 1655 bouws groot.

Volgend jaar zal dan aan de beurt komen het derde deel van het bevloeiïngsplan in dit gebied van 18000 bouws, nl. tot aan de Tji Mantjeuri.

Wat de groote Tangerangstuw bij Pasar Baroe aan de Tji Sedane betreft vernemen wij dat de onderbouw in Juli a.s. gereed zal zijn. Tegen dien tijd worden ook de groote schuiven, die in Nederland worden aangemaakt, verwacht.

Van den bovenbouw is het ontwerp in behandeling. Men hoopt na autorisatie, nog dit jaar met dien bovenbouw en het montagewerk te beginnen. Het geheele werk zal niet eerder dan medio volgend jaar gereed kunnen zijn.

Dit jaar zal ook in uitvoering komen de bedijking aan weerszijden van de bandjirrivier Tjimantjeuri, benedenloop, welke bedijking in het laagste gedeelte bij de monding reeds in uitvoering is.

Dit tweede deel van het Tji Mantjeuriplan is thans geautoriseerd, eveneens de locale afvoer aan den westelijken oever.

Door het Tji Sedané en Tji Doerianplan samen, zullen 70.000 bouws in geregelde bevloeiïng worden gebracht en door de Tji Oedjoeng in Bantam, 40.000 bouws.

In Mei of Juni van dit jaar zal begonnen worden met het 2de deel van het Tji Oedjoeng—Tji Doerian kanaal. Ook dit werk is geautoriseerd. Met het eerste deel van dit werk is men goed opgeschoten.

Het Tji Doerian bevloeiïngsgebied is veel belangrijker dan het Tji Oedjoeng gebied, vooral omdat het bevloeiïngswater uit eerstgenoemde rivier meer voedende bestanddeelen heeft dan het water uit de Tji Oedjoeng.

In het Tji Oedjoeng gebied ondervindt het volk thans reeds de voordeelen van de geregelde bevloeiïng, en in het Oostelijk daarvan gelegen gebied, de voordeelen van het bandjirvrijmaken.

Zooals gezegd is in het irrigatieplan de wegenkwestie van zeer groot belang.

Van den weg Passartjiplak — Pedjamoeran is thans een groot deel voltooid.

Dit jaar zal gereed komen de weg Kressek—Djongot en de weg Djongot—Lontar Penjawakan—Maoek, waardoor uit die richting aansluiting zal worden verkregen met Tangerang, Batavia en het Tanaragebied dat dan zal zijn opengelegd. De wegen hier zijn thans reeds aangesloten op het Bantamsche wegennet.

Het ligt in de bedoeling om deze wegen te verharden.

Zooveel mogelijk wordt bij den aanleg van uit het Noorden begonnen, van de zeezijde dus, waar men het verhardingsmateriaal, karang, uit St. Nicolaaspunt voor het grijpen heeft. Dit materiaal zal dan, naarmate men met de wegen vordert, gemakkelijk kunnen worden opgevoerd.

Bestrijding van Flesschentrekkerij.

Bij G. B. is vastgesteld een ordonnantie tot aanvulling van het W. v. S., het reglement op de strafvordering, het inlandsch reglement en het rechtsreglement buitengewesten in verband met de bestrijding van de z.g. flesschentrekkerij.

Post- en Telegraafnieuws.

Op 18 Februari a.s. zal het radiostation aan boord van het K.P.M.-schip *Rantaupandjang* voor het publiek verkeer worden opengesteld. De roepletters zijn „PKHS", terwijl de scheepstaks 20 cent per woord zal bedragen.

De Eere-promotie.

H.K.H. dr. Juliana — Een indrukwekkende plechtigheid waarvan Indië ook heeft genoten.

Aan den vooravond van Juliana's eere-promotie heeft de Ver. van Vrouwelijke Studenten te Leiden haar Koninklijke Clubgenoot in haar woning te Katwijk een serenade gebracht, seint Aneta ons. Men had het plan geheim gehouden, maar nochtans was er vele belangstelling.

Uit mededeelingen van den Phohi-omroeper, den heer Van Heuven, bleek ons nog dat bij die gelegenheid mej. Couvee, de presidente van de V.V.S.L. heeft gesproken en een gedenkboek heeft overhandigd. Het was een eenvoudige feestelijkheid, van hart tot hart, deze laatste aanraking van Juliana met haar medestudenten.

Omtrent de provincie zelf seint Aneta, dat Leiden een feestelijken aanblik bood.

De prinses reed met haar paranymphen in een hoflandauer, bespannen met paarden die witte pluimen droegen, naar het academiegebouw, waar de drie dames in het befaamde wachtkamertje plaats namen.

Om half vier arriveerde de Koninklijke familie met groot gevolg. Zij werd naar de kamer van den senaat geleid, waar een talrijk gezelschap bijeen was; zelfs de kamerdienaar van de prinses was aanwezig!

De rector magnificus, prof. dr. Van Wijk, hield een hooggestemde, zeer hartelijke rede, waarna de promotor, prof. dr. J. Huizinga een ontroerende toespraak hield, herinnerend aan den ijver van de prinses, haar lust tot onderzoeken en haar helder begrip.

De prinses dankte, waarna prof. Van Wijk het slotwoord sprak.

Ten slotte werd er thee geserveerd en was er receptie in het klein-auditorium.

Tot zoover Aneta.

Uit de mededeeling van onzen „luisterpost" in de Radiorubriek moge blijken dat de Phohi-uitzending van de eerepromotie hier te lande uitnemend is gevolgd kunnen worden.

Zij werd o.a. nogeens omgeroepen door de Bandoengsche radio-vereeniging, die hier te Batavia wel is waar zeer hard, doch met groote misvormingen doorkwam. De Phohi verdient alle hulde voor het initiatief en de wijze waarop het werd uitgevoerd.

Ontspanningsoord.

Naar Aneta uit 's-Gravenhage seint, hebben de heeren Van Aalst, Treub, de Kok van de Kon. Petroleum Mij, ir. Damme, de secretaris van het Koloniaal Instituut van Sandick, Plemp van Duiveland, Chef van de Pers-afdeeling van Buitenlandsche Zaken e.a., toen zij vernamen, dat ir. Koomans zijn aandeel in den prijs van de *Haagsche Post* voor de radio-verbinding Holland-Indië had afgestaan ten behoeve van een fonds voor een ontspanningsoord voor het personeel van Kootwijk, een comité gevormd om dat fonds uit te breiden.

Het secretariaat is gevestigd ten kantore van Aneta te 's-Gravenhage.

Men verwacht, dat in Indië een dergelijk comité voor de vorming van een ontspanningsfonds voor het personeel van Malabar zal worden opgericht.

Vliegtuig in den Modder.

Uit Soerabaia seint Aneta, dat het vliegtuig, dat hedenmorgen naar Batavia moest vertrekken in het drassige terrein is weggezakt. Het was om 8 uur 15 nog niet vertrokken.

Nader seint Aneta dat het vliegtuig nog niet vertrokken is. De zware regens zijn thans opgehouden. De piloot Schott is voornemens te vertrekken, zoodra het terrein eenigszins is opgedroogd.

Later: het vliegtuig is nog niet gestart. Bij de eerste start met vijf passagiers zakte het toestel in het midden terrein weg; de passagiers bleven zitten. Een ploeg van 100 marechaussees trok het toestel los, waarna de nieuwe start onder hevige regenbuien op een droger stuk van het terrein plaats had. Daarbij zakte het toestel opnieuw weg; men besloot toen betere weersomstandigheden af te wachten.

Later: Het vliegtuig is te 12.45 vertrokken.

Tijdschriften.

D'Oriënt heeft op de eerste pagina de familie Speenhoff in haar nieuwe Buick, waarmee zij den tocht door Indië maakt. Onder de Indische actualiteiten treffen wij foto's van schoolfeesten, wedstrijden en nieuwe gebouwen. Het buitenlandsch nieuws is als altijd goed verzorgd.

Woord en Beeld bevat een geïllustreerd artikel over de passiespelen te Oberammergau. Verschillende Bataviasche gebeurtenissen hadden de aandacht van den fotograaf.

Actueel Wereldnieuws en Sport in Beeld komt met een serie kieken van de Pasar Ikan. Het blad heeft ditmaal veel buitenlandsch nieuws.

Inter Ocean brengt prachtige foto's van mooi Indië met enkele belangwekkende artikelen.

Ons nummer van heden

(Zes bladen en de Kindercourant.)

DE AANSLAGEN IN OOST-JAVA.

De Madoereesche volksaard.

In aansluiting op het uitvoerige overzicht, ontleend aan het rapport van den arbeidsinspecteur Pastor over de aanslagen op planters in den Oosthoek van Java, laten wij hieronder nog de passage (letterlijke tekst) volgen over den Madoereeschen volksaard.

Het is niet mogelijk een volledige opsomming te geven van de oorzaken der aanslagen. Die oorzaken liggen in een menigte van factoren. Factoren van verschillenden aard en vaak geheel uiteenloopend. Het behoort tot de onmogelijkheden na te gaan welke gebeurtenis voor het eerst bij den Inheemschen arbeider wrevel heeft gewekt en hoe lang dat geleden is.

Dikwijls kan het zijn, dat eene opeenstapeling van misschien kleine, zelfs slechts vermeende grieven over een tijdvak van jaren vooraf is gegaan aan het oogenblik, waarop de aanvaller naar een wapen grijpt.

Even moeilijk is het uit te maken of het mogelijk is, dat in een bepaald geval een enkele gebeurtenis, bijvoorbeeld kwetsing van het eergevoel van den arbeider, enkel en alleen de eigenlijke oorzaak is van zijn daad. Het kan voorkomen—alhoewel dat niet dikwijls zal gebeuren—dat wat in den regel de directe aanleiding tot een aanval blijkt te zijn, in een bepaald geval tevens de eenige oorzaak is.

De employe, die door een of andere handeling, de directe aanleiding geeft tot een aanval, kan geheel los staan van, geheel onschuldig zijn aan de diepere oorzaak. Hij kan het slachtoffer worden van — door toedoen van anderen — opgehoopte grieven. Zoo is — ons in hoofdzaak beperkende tot de in 1929 voorgekomen aanslagen — niet te zeggen wat in elk geval als de diepere oorzaak moet worden aangemerkt. Slechts kan worden aangegeven wat onder meer tot een aanslag kan leiden.

Waar gebleken is dat van de op de cultuur- en suikerondernemingen in den Oosthoek voorgekomen aanslagen 85 pct. zijn gepleegd door Madoereezen, mag daaraan thans allereerst aandacht worden geschonken.

Moedig en trouw, maar opvliegend.

Nagenoeg zonder een enkele uitzondering wordt door de planters, die met Madoereezen werken, de ijver, moed en trouw van dit volk geroemd. Maar ook allen geven als hun vaste overtuiging, dat er geen volk is zoo opvliegend van aard, wanneer het betreft geldzaken, kwetsing van hun eergevoel of aantasting van de eerbaarheid van hunne vrouwen.

Ook onder elkaar vertoonen de Madoereezen deze eigenschap.

De Madoerees vecht spoedig en vecht altijd met het mes in de hand.

Den jongen Madoerees wordt door zijn vader geleerd geen beleedigingen door de vingers te zien. Op schelden en verwenschingen moet worden gereageerd. Vooral als de Madoerees zijn moeder hoort beleedigen, is hij tot het ergste in staat.

De jaloersche Madoerees duldt voorts meestal niet, dat zijn vrouw met niet-familieleden spreekt. In zoogenaamde vrouwen-zaken komt hij door zijn drift spoedig tot het uiterste.

Even bekend is het, dat de Madoerees in geldzaken geheel anders is, dan andere volken van deze archipel. Als hij te kort wordt gedaan of maar vermeent te kort te worden, dan brengt hem dit reeds tot woede.

Loonkwesties.

In de onderzoekingen in de moordzaken op de heeren Groeneboom, Hemming en Simpson bleek dat loonquaesties een groote een groote rol hebben gespeeld.

Bij het onderzoek in de moordzaak op den heer Groeneboom is voor den Landraad gebleken, dat tevoren reeds aan den voorganger van verslagene gevraagd was om betaling van afgedaan werk. Toen nu ook de heer Groeneboom betaling weigerde aan de arbeiders Pa Bediman en Majang, die voor de derde maal om hun loon vroegen, zijn deze laatsten tot de verfoeilijke daad overgegaan.

De directe aanleiding tot den moord op den heer Simpson, employé op de onderneming Senthool, is eveneens te vinden in een loonquaestie.

De aanslag op den heer Hemming moet nog voor den Landraad komen. Doch uit de stukken, welke bij het vooronderzoek hebben gediend, blijkt, dat tijdens het opmeten van het geleverde hout, welke opmeting aan de betaling vooraf ging, een meeningsverschil ontstond, dat tot het noodlottig voorval aanleiding was.

Ook hier is dus een conflict ontstaan bij de loonberekening.

In ieder geval moet in de geaardheid van den Madoerees, in zijn opvliegendheid vooral, een van de voornaamste oorzaken worden gezien van het groote aantal aanslagen op employé's in den Oosthoek gepleegd.

De omstandigheid voorts, dat een zeer groot gedeelte der in den Oosthoek werkzaam Madoereezen bezitloozen zijn, die van hun grond en familie zijn losgeraakt, die niet meer onder hun eigen hoofden staan en doordat zij buiten het desaverband leven en aan zichzelven zijn overgelaten licht verworden en verwilderen, heeft ongetwijfeld mede tot gevolg, dat de genoemde slechte eigenschap van het Madoereesche volk bij deze trekkers niet gemakkelijk is uit te roeien.

Geen politieke propaganda.

Hier en daar is in de laatste maanden de meening geuit, dat de oorzaak der aanslagen hier evenals ter Oostkust goeddeels gezocht moest worden in de veranderde mentaliteit der arbeiders, direct of indirect gevolg van politieke propaganda.

Voor die meening zijn evenwel geen gronden gevonden. Integendeel. Gehoord het oordeel van vele bestuurs- en andere ambtenaren en niet het minst ook het oordeel van planters, die door tientallen van jaren praktijk het volk door en door hebben leeren kennen, moet aangenomen worden, dat aan zulke oorzaken de schuld van de voorgekomen aanslagen niet is te wijten. De Madoerees doet niet aan politiek. De Madoerees heeft geen vertrouwen in den Javaan, noch in onder leiding van Javanen staande vereenigingen.

Wel werd soms de opmerking gehoord, dat het respect voor den Europeaan aan het afnemen is, het gevoel van persoonlijke eigenwaarde van den Inheemschen werkman daarentegen sterk groeit. De Inheemsche werkman is niet meer zoo onderworpen van aard.

Ernstige-Misstanden.

Ir. J. A. van Santwijk, Hoofd van den Provincialen Waterstaatsdienst, vertoeft te Soebang, waar hij een onderzoek instelt naar misstanden op irrigatiegebied.

Naar verluidt zijn desamenschen op onwettige wijze aan het werk gesteld tegen halve dagloonen ten behoeve van de gewone onderhoudswerkzaamheden van de provinciale irrigatieleidingen en dammen.

De misstanden schijnen reeds sinds 1920 te bestaan, zoodat de betrokken bevolking voor ongeveer een ton benadeeld is.

Financiëele Moeilijkheden. . .

De heer Van Wolfersdorff, bezitter van een kleine landbouwconcessie aan den weg van Siantar naar Seriboe Dolok heeft zich met een revolverschot van het leven beroofd.

De nagelaten papieren wezen uit, dat de oorzaak van deze wanhoopsdaad moet worden gezocht in financiëele moeilijkheden (Aneta).

Terzijde.

Het verkeerde beeld.

De Tweede Kamer had het verdrag met België aangenomen. Alle hoop was gevestigd op de Eerste Kamer. De tegenstanders hoopten vurig dat die het landsbelang zwaarder zou laten wegen dan de politiek en dat zij het verdrag verwerpen zou.

Minister Karnebeek had op den beslissenden dag een harden strijd. Hij voelde dat hij, ondanks zijn meesterlijk opgebouwde rede, het pleit verliezen zou. Toen bracht hij in zijn repliek, die onder bijna ademlooze stilte door de bijna voltallige Kamer en de tot berstens toe door een zeer geselecteerd publiek gevulde tribunes werd aangehoord, een argument naar voren dat zeer geheimzinnig was en als een bedreiging klonk. Bijna fluisterend zei hij, aan het eind van zijn rede dat, als dit verdrag verworpen werd, hij voor de gevolgen niet kon instaan.

Het verdrag is tòch verworpen.

De burgemeester van Meester deed gisteravond aan dezen minister tijdens de historisch geworden Eerste Kamer bijeenkomst denken. Het ging in Meester over de vraag, of men er zou meedoen aan de viering van het vijf en twintig jarig bestaan van de gemeenten. En de burgemeester was er n i e t vóór. Omdat het bestaan van Meester wordt bedreigd. Hij had een heel mooi beeld bedacht om den raad helder de wankele positie van de gemeente voor oogen te stellen. Stel U voor, zei hij, een jongeman die binnen enkele maanden den vijf en twintig jarigen leeftijd bereiken zal. Hij wil dit met den noodigen luister vieren. Maar nu krijgt hij van den dokter de droeve mededeeling dat hij wellicht dien leeftijd niet bereiken zal, dat hij nog slechts enkele weken te leven heeft. Wat zal deze jongeman doen? De lust om feest te vieren zal hem zeker vergaan zijn,

Na dit sombere beeld te hebben opgehangen, nam de voorzitter een slok van zijn splitje en de raad scheen werkelijk even onder den indruk. Tot plotseling een raadslid riep: nee meneer de voorzitter, integendeel, die jongeman zal wijs doen nog eens voor den laatsten keer de bloemetjes buiten te zetten. Het komt er dan immers toch niet meer opaan voor hem!

Voor deze logica voelde de raad veel meer. Zoodat het stervende Meester het voorstel om feest te vieren bijna met gejuich heeft aangenomen, daartoe aangezet door de woorden van den voorzitter, die zich de uitwerking eenigszins anders had voorgesteld. Waarschijnlijk komt er nu een voorstel van de leden om tegen den tijd van de annexatie de gemeentekas op een gezelligen avond maar ineens op te fuiven!

DE R.

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Afhalen Aangeteekende Mailstukken.

Op Zondag 2 Februari a.s. zal te Weltevreden van 10 u v/m tot 12 u 's middags, te Meestercornelis van 9u v/m tot 10 u v/m; te Batavia van 10 u v/m tot 11 u v/m gelegenheid zijn tot het afhalen van de aangeteekende mailstukken, die heden 1 dezer per ss. *Prins der Nederlanden* zijn aangebracht.

De op de bijkantoren Kramat, Gondandia, Tanah-Abang en Molenvliet af te halen aangeteekende mailstukken zullen op het Hoofdkantoor te Weltevreden ter beschikking van geadresseerden worden gehouden.

I.K.P.

In de gisteren gehouden algemeene ledenvergadering, welke door een kleine 70 leden werd bijgewoond, werd de heer Monod de Froideville tot voorzitter herkozen met 42 van de 63 geldig uitgebrachte stemmen.

De heeren van Dam en Brouwers werden bij acclamatie respectievelijk tot secretaris en penningmeester gekozen.

Voorts werd het volgende bestuur gekozen: Zoetmulder, mr. Hens, Rozenberg, Kerstens, mr. Levedag, Ir. Jagtman, van Gestel en Dr. Cohen.

Over het verder verloop van deze vergadering zou ons een communiqué worden verstrekt, dat ons echter tot dusver niet heeft bereikt.

Het Zusterhuis der C.B.Z.

Een deel van het zusterhuis van de C.B.Z. te Weltevreden biedt niet die accomodatie aan de verpleegsters, als wel gewenscht zou zijn. In afwachting van den bouw van een geheel nieuw zusterhuis, waaraan, wegens gebrek aan fondsen in verband met andere urgente bouwwerken nog niet begonnen kan worden, zal de accomodatie van dit minder goede deel van het zusterhuis verruimd en verbeterd worden.

Wanneer daardoor de capaciteit van het zusterhuis verkleind zal worden, hetgeen waarschijnlijk wel het geval zal zijn, zullen de zusters, die daardoor niet meer in het ziekenhuis opgenomen kunnen worden, in het genot gesteld worden van een toelage van f 50,— als bepaald in noot 1, alinea 3 van de bijzondere regelingen en bepalingen, behoorende bij staat C I der B.B.L. 1925/1928.

Wekelijksch Epidemie-rapport.

19 Jan. t/m. 25 Jan.

Ziekten	Rest.	Bijgek.	Sterfgev.	Herst.
Pokken	1	2	2	—
Typh. Abd.	48	12	1	14
Para Typh. A.	4	—	—	1
Bac. Dys.	15	2	—	2
Dipht.	3	2	1	1
Totaal	71	18	4	18

GEMEENTERAAD M.-CORNELIS.

Vergadering van Vrijdag 31 Januari.

Voorzitter is de burgemeester van M.-Cornelis.

De voorzitter opent om 6 uur de vergadering nadat hij er met veel moeite in geslaagd is het quorum bijeen te krijgen.

De notulen worden goedgekeurd.

Ontwerp-Bouwverordening.

De behandeling van het ontwerp-bouwverordening wordt voortgezet. De voorzitter stelt enkele redactie-wijzigingen voor, die worden aangenomen.

Over art. 49 (erfafscheidingen) ontspint zich eenige discussie over de „voedingmuurtjes“. Het voorstel om deze door de huiseigenaren en door de gemeente elk voor de helft te laten betalen wordt aangenomen.

De verordening wordt aangenomen.

Hamerpunten.

Voorstel tot vaststelling van Kohier No. 2 van 1930 der Motor en rijwielenbelasting.

Voorstel tot vaststelling van een gewijzigd wegen- tevens rooilijn- en afwateringsplan Rawa Bangke.

Voorstel tot wijziging van de rooilijn voor een gedeelte van den Bekasiweg Oost en vaststelling rooilijnen voor het gedeelte van dien weg waarvoor tot heden nog geen rooilijn bestond.

Worden z.h. st. aangenomen.

De brief van Soerabaja.

Aangehouden voorstel inzake het betuigen van instemming met het door Soerabaja tot de regeering gericht schrijven inzake overdracht van bevoegdheden van hoofd van plaatselijk bestuur op de burgemeesters.

De heer Catalani heeft bij dit onderwerp een uitgebreid advies geschreven.

De heer Pattipeilohy betoogt dat er zooveel meeningen over deze materie mogelijk zijn. Hoe kan men dan zoo maar adhesie betuigen met den brief van Soerabaja? Het verwijt van den heer Catalani aan het adres van den burgemeester van Soerabaja, dat deze de kwestie te oppervlakkig heeft bekeken, komt spr. als waarschijnlijk onjuist voor.

Soerabaja vraagt adhesie-betuiging, geheel, niet partieel. Daarom vindt spr. de restrictie die de voorzitter heeft voorgesteld, niet gelukkig.

Spr. is tegen een afzonderlijke politiemacht. Zij zou een onnoodige pendant van het leger zijn.

De heer Bertsch spreekt zijn wensch uit naar betere politie. Het verkeer heeft dat b.v. zeer noodig. Het betoog van den heer Catalani ziet de onvoldoende kwaliteiten der politie onvoldoende onder het oog.

(De sprekers zijn vanwege den kletterenden regen moeilijk te verstaan).

De voorzitter looft het werk van den heer Catalani. Spr. verschilt echter hierin van meening met den heer Catalani, dat men de Indische met de Nederlandsche platteelandsgemeenten vergelijken kan. In Nederland moet men centraliseeren, hier decentraliseeren.

Spr. wil splitsing: de gemeente-politie onder den burgemeester, belast met de plaatselijke verordeningen en die, waarvoor de regeering haar aanwijst, en daarnaast de centrale politie.

Den heer Pattipeilohy antwoordt de voorzitter, dat de bewuste brief uitgegaan is niet van den burgemeester maar van den Raad van Soerabaja.

Volgens spr. functioneert de bouwpolitie bijzonder goed als gedecentraliseerd corps.

De heer Catalani antwoordt den heer Pattipeilohy, dat de kosten der politie zullen stijgen.

Op de vraag hoe men moet geraken tot een betere naleving der gemeenteverordeningen door de politie, antwoordt spr. met een verwijzing naar het antwoord van den regeeringsgemachtigde. Spr. meent, dat deze chaos van verordeningen bijna niet toegepast kan worden.

De politie stelt werkelijk niet de landsvoorschriften boven die van de gemeente. Haar activiteit is niet onvoldoende, zooals zoo vaak wordt beweerd.

Ernstige klachten zijn er nooit binnengekomen.

De verkeersverordeningen worden naar beste krachten toegepast. Buiten kan de politie vaak niet verder gaan dan steekproeven nemen.

De strafbepalingen zijn dikwijls niet afdoende.

De heer Rhemrev vraagt hoe men zich voorstelt de tucht te handhaven.

De heer Bierhuijs stelt zich voor dat er een soort gemeentepolitie in het leven geroepen wordt, al was het alleen maar om de naleving der verordeningen te garandeeren.

De heer Bertsch zou het gehalte der politie anders wenschen.

De burgemeester heeft gedurende zijn achtjarige ambtsvervulling vele ernstige grieven tegen de politie opgeteekend, maar dezen kant moet men het niet zoeken. Men moet een scheiding maken tusschen algemeene en gemeente zaken. De resident voelt voor het geheele ressort, de burgemeester voor zijn gemeente. Alle klachten van den burgemeester gaan over den resident naar den commissaris, die natuurlijk eventueele fouten nooit zal toegeven. De gemeentebelangen zouden ongetwijfeld beter worden behandeld wanneer de burgemeester een commissaris onder zich had.

Wat de kosten betreft, die zouden naar verhouding worden uitgetrokken voor de verschillende gemeenten, die het zoo sober en net zoo royaal kunnen doen als zij willen. Tucht is ook onder het corps gemeente-politie mogelijk.

En de aanleiding? vraagt de heer Rhemrev. Dat brengt geen bezwaar, aldus de voorzitter. Wij zouden de menschen ook van een politieschool betrekken.

Het initiatief van burgemeester Bussemaker acht spr. juist.

Op voorstel van den heer Pattipeilohy wordt eerst gestemd over het oorspronkelijk voorstel om adhaesie te betuigen aan het schrijven van de gemeente Soerabaia. Dat wordt verworpen, met alleen de stem van den heer Pattipeilohy vóór.

Enkele leden vragen nadere inlichtingen over het voorstel van den burgemeester.

De heer Rhemrev wil het voorstel aanhouden. Dit wordt verworpen met 5 tegen 4 stemmen. Het voorstel van den burgemeester wordt daarop aangenomen met 6 tegen 3 stemmen. Het slot van het voorstel van den heer Catalani wordt met algemeene stemmen aangenomen.

Het aangehouden voorstel om aan de regeering te verzoeken eenige strooken gouvernements gronden op de pasarperceelen te ruilen voor een strook gemeente grond aan den Bekasiweg West komt in aan de orde.

De heer Catalani zegt zijn voelhorens ter plaatse te hebben uitgestoken. Men vindt het voorstel vrij belachelijk.

De voorzitter zet uiteen dat het voorstel heelemaal niet belachelijk is, zijns inziens. De heer Catalani zou de voorkeur geven aan een verzoek aan de regeering om de bedoelde strooken af te staan aan de gemeente, zoo mogelijk kosteloos. Dit laatste gaat vermoedelijk niet

Het voorstel wordt aangenomen met den stem van den heer Catalani tegen.

De voorzitter zegt dat dit weer de eigenaardige positie van den heer Catalani als bestuursambtenaar in den raad teekent.

Wat de feestviering van de gemeenten op 1 April betreft, zegt de voorzitter dat het zeer zekerheid wil hebben omtrent de voortduring van de zelfstandigheid van de gemeente.

De heeren Rhemrev en Pattipeilohy stellen voor feest te vieren. Dit wordt met 5 tegen 4 stemmen aangenomen.

Bij de rondvraag maakt de heer Lavalette een opmerking over de verbeteringen van het slachthuis; de voorzitter zegt dat die aangebracht zijn. De heer Pattipeilohy zegt dat hij een vorige maal den voorzitter dank gebracht heeft omdat deze een tweetal boomen op verzoek van den spreker had doen omhakken. Intusschen is het spr. gebleken dat op de bedoelde plaats nog altijd twee boomen staan.

Hij vraagt of dit de oude boomen zijn — in dat geval had de voorzitter zijn dank niet mogen accepteeren — of dat er weer nieuwe zijn gegroeid. Het geen hij, gezien den korten tijd, niet wel mogelijk acht, doch wat hij wil aannemen. In dat geval verzoekt hij den voorzitter ook deze boomen te doen omhakken. (gelach).

De voorzitter zegt dat het een misverstand moet zijn. Hij zal een onderzoek doen instellen.

De vergadering wordt daarna gesloten.

De Gezondheidstoestand.

Batavia de ongezondste stad van Java?

Is Batavia de ongezondste stad van Java? Men moet het wel gelooven. In het afdeelingsverslag betreffende Volksgezondheid waren vragen gesteld betreffende de mortaliteit der Chineezen te Batavia. De memorie van antwoord beschouwt die vragen in ruimer verband, en de conclusie dier uiteenzettingen is niet aangenaam voor Batavia. Wij citeeren de memorie in haar geheel op dit punt:

Het vergelijken van verschillende sterftecijfers onderling, maar vooral het trekken van geoorloofde conclusies uit deze cijfers, vereischt een grondige kennis van de elementen, waaruit zij zijn samengesteld en bovendien een groote mate van voorzichtigheid. Voor de hand liggend zou bv. zijn de gunstige sterfte onder de Europeanen te Batavia (10 0/00 gemiddeld over de laatste 4 jaren), in vergelijking tot die der Chineesche en Inlandsche bevolkingsgroepen — bedragende respectievelijk 38.8 0/00 en 39 3 0/00 — geheel toe te schrijven aan de zooveel gunstiger hygiënische omstandigheden, waaronder de Europeanen leven. Dit is ongetwijfeld een belangrijke factor, doch daarnaast moet een belangrijke invloed worden toegekend aan de abnormale leeftijdsbezetting, die deze Europeesche groep vertoont, n.l. in dien zin, dat het dichtst bezet zijn, die leeftijdsgroepen, die de geringste sterftekansen opleveren.

Een vergelijking van de gemiddelde sterftecijfers der Chineesche bevolkingsgroepen in de 4 hoofdplaatsen van Java doet zien dat die van Batavia de hoogste zijn, nl. 38,8‰ tegen 18‰ in Bandoeng, 24,3‰ in Semarang en 22‰ in Soerabaja.

Evenwel, vergelijkt men de mortaliteitscijfers van alle bevolkingsgroepen te zamen, van de vier hoofdplaatsen met elkaar, dan ziet men hetzelfde verschijnsel, Batavia het hoogst, Bandoeng het laagst. Trekt men een paralel tusschen de mortaliteitscijfers der Chineezen te Batavia met die der Inlanders over de laatste vier jaar, dan blijkt, dat elke stijging of daling in de eene groep vrijwel geheel gevolgd wordt in de andere. Met andere woorden, het vrij hooge sterftecijfer te Batavia onder de Chineesche bevolking vormt geen probleem op zich zelf, doch is adhaerent aan de algemeen minder gunstige hygiënische omstandigheden, waarin zich nog de geheele door de Chineesche en Inlandsche bevolking bewoonde stad bevindt.

Aan de gezondmaking van Batavia is reeds veel gedaan, doch er dient nog zeer veel te geschieden voor men tot gunstiger hygiënische levensomstandigheden van de inwoners kan geraken.

De reeds aangebrachte verbeteringen hebben zich ook in gunstigen zin gedemonstreerd in het verloop der sterftecijfers, doch niet in zulk eene mate, als, dit, na de vele maatregelen tot verbetering daar getroffen, met Semarang en Soerabaja het geval was, waar de sterfte in vroeger jaren nog hooger was dan te Batavia.

Het onderstaande staatje moge daarvan een indruk geven.

	'15/'19	'20/'24	'25	'26	'27	'28
Batavia	51	45	40	39	38	39
Semarang	61	53	35	34	32	29
Soerabaja	64	52	31	31	27	28
Bandoeng	28	22	20	25	24	18
Java	24,7	21	19 9	21	18.9	19.5

De gezondheidstoestand van een stap wordt doorgaans niet door enkele doch door een geheel complex van factoren, dat onderling van elkaar afhankelijk is bepaald. Is het dus moeilijk vast te stellen welke van de genomen maatregelen, malaria assaineering, verbetering van den afvoer van afvalstoffen, uitdunning van de kampongs en dus verbetering van de volkshuisvesting, uitbreiding van drinkwaterleiding in de kampongs etc., wel het meest aan de aanmerkelijke verlaging van de sterftecijfers in Soerabaja en Semarang hebben bijgedragen; evenzoo is het wel ondoenlijk, doch ook onnoodig, door eene enquête te trachten uit te maken, welke wel de hoofdoorzaken zijn van de thans nog onbevredigenden toestand waar er nog zoovele misstanden zijn aan te wijzen, die ieder voor zich een voldoende verklaring geven voor de vrij hooge mortaliteit.

Het wegnemen van al deze misstanden, het maken van Batavia tot een gezonde stad, vordert een reusachtigen arbeid en zeer veel geld, zoodat daaraan slechts geleidelijk kan worden voortgewerkt.

Overigens wordt de toestand voortdurend bestudeerd door den Gemeentelijken Gezondheidsdienst, tot wier taak dit als eerste plicht behoort.

Een hooge mortaliteit onder de volwassenen beïnvloedt natuurlijk ook de zuigelingensterfte min of meer. En zoo kan men ook verwachten dat de zuigelingensterfte te Batavia hoog zal zijn. Evenwel, ze verschilt niet zooveel met die onder de Chineesche zuigelingen in de andere steden als in het afdeelingsverslag wordt aangegeven.

Zoo was die in Batavia gemiddeld gedurende de laatste 3 jaren 46 pct., in Semarang 37,3 pct., in Soerabaja 36,7 pct. en in Bandoeng zelfs 48,3 pct.

De invoering hier in Nederlandsch-Indië van organisatie, zooals in verschillende landen of buitenlandsche steden in het leven geroepen, ter betere verzorging van zuigelingen en van kleine kinderen, heeft de sympathie van de regeering. Evenwel vereischen dergelijke organisaties een groot personeel in den vorm van doctoren, vroedvrouwen, verpleegsters en sociale werksters en verder veel geld.

Aangezien zoowel dit personeel als dit geld dringend noodig is voor de verdere ontplooiing en uitbreiding van al hetgeen reeds onder handen genomen is tot verbetering van de volksgezondheid en waar trouwens zelfs in Holland een dergelijke zuigelingen- en kleuterverzorging eerst van de laatste jaren dateert en nog maar op enkele plaatsen is ingevoerd, daar meent de Regeering zich in dezen voorloopig te moeten beperken tot die elementaire en onmisbare onderdeelen van deze organisaties waarvoor bevordering zij ook thans reeds, zooveel in haar vermogen ligt, medewerkt, als door de opleiding van het noodige verloskundig en verplegpersoneel en het brengen van meerdere en betere kennis omtrent de opvoeding van zuigelingen en kleuters onder de bevolking, zoowel door geschriften, als door lezingen, propaganda, tentoonstellingen en dergelijke.

De verdere ontwikkeling en detaileering op dit gebied meent zij geheel aan het particuliere en locale initiatief te moeten overlaten. De nog jonge gezondheidsbrigades moeten zelf nog de elementaire begrippen omtrent hygiëne leeren; zij zijn dus nog niet in staat die aan anderen over te brengen.

Hotel des Indes.

Guy is zoo langzamerhand een celebriteit geworden in Batavia. Wie kent niet zijn orkest uit Hotel des Indes. Dat orkest is weer uitgebreid: Guy's Jazz Orchest telt nu 40 instrumenten... een aantal dat in de hoofdstad niet wordt overtroffen! Maar dat is het niet alleen: ook de kwaliteit der bespelers is uitstekend. Morgenavond, op den traditioneelen Zondagavond, treedt Guy's nieuwe Jazz-band voor de eerste maal op.

Nieuwe Winkel op Noordwijk.

De heer Eisermann, die op Noordwijk I een nieuwen winkel opende, vertelde ons gisteren ter gelegenheid daarvan, dat hij de eenige schoenfabriek in Indië heeft. Op zichzelf is dat al interessant genoeg om er aandacht aan te wijden. Want men is geneigd tot de voor de hand liggende conclusie dat de concurrentie tegen de Chineezen niet lang vol te houden is.

Maar deze conclusie is, naar de eigenaar ons verzekerde, onjuist, omdat ook de leek het verschil ziet tusschen de schoen, die door een Chinees gemaakt is en een andere die uit de fabriek van den heer Eisermann komt. Een schoen—dat is in onzen tijd een precieus ding. Het was vroeger zoo, dat degeen wien de schoen paste, hem ook aantrok, maar tegenwoordig wil men—en niet alleen de dames—nadrukkelijk schoenen dragen die niet voor een ander gemaakt zijn, opdat de voet kleiner en fijner zal lijken dan hij is. Voor dames onder de zeventig kilo is dat te doen, doch wanneer zij daarboven komen wordt het lastiger. Het moeten wel sterke schoenen zijn die een dergelijke weelde kunnen dragen en daarbij zelf de mooie lijn, die de eigenares zoo verwaarloosd heeft, niet verliezen.

De heer Eisermann heeft ons gisteren precies verteld en laten zien hoe zoo'n schoen gemaakt wordt. Het is zooals Buziau zegt: alles is maar een weet, en ook dit is eenvoudig. Mevrouw Eisermann ontwerpt een schoen. Die wordt gemaakt en in de zuil voor den winkel geëxposeerd. Natuurlijk komen de Chineezen en copieeren het model, maar zij kunnen het toch niet goed namaken, volgens den heer Eisermann. Komen er bestellingen, dan is dit het bewijs dat het model het doet. Tot die conclusie zou de lezer ook zonder onze voorlichting ongetwijfeld gekomen zijn, en dan bepeinst de coupeuse een ander origineel model. Het schoentje in den zuil moet overigens, vooral des avonds als de zuil verlicht is, minstens evenzeer de aandacht trekken als het glazen muiltje van wijlen mejuffrouw Assepoes.

De heer Eisersmann is zelfs niet bang dat iemand op de gedachte zou komen de ruit in te drukken en het schoentje te enteren — een angst die gistermiddag iemand van de gasten hem trachtte te suggereeren. Waarom ook? Het zou een diefstal voor een vrouw moeten zijn. Een vrouw met een been. En dan nog precies met een been waaraan een linksch of rechtsch schoentje hoort! daarenboven zou het nog aan den voet moeten passen. Een dergelijk comble van mogelijkheden is niet denkbaar.

De heer Eisermann heeft dus een nieuwe zaak geopend. Zij mag er zijn. Zij is modern ingericht met paskamers voor dames en heeren. Wij zullen dus in het vervolg, zonder aan de onbeschaamde blikken van dames blootgesteld te zijn, onze nieuwe schoenen kunnen passen, en we behoeven niet bang te wezen dat wij bij het verlaten van den winkel achtervolgd worden door personen van de andere kunne die ons allerlei flauwe complimentjes in het oor fluisteren en dergelijke.

De beschildering is werkelijk heel modern en de aankleeding laat niets te wenschen over. Over de fabriek zou nog iets te vertellen zijn, doch daar komen de outsiders toch niet in. Het fabrikaat is zeer elegant en niet duur, voor zoover wij het kunnen beoordeelen.

Daar gaat het toch om, o, Charivarius!

KUNST EN LETTEREN.

Volksconcert.

Stafmuziek. Solist de heer J. E. Biljardt.

De solist van gisteren was een goede bekende: de heer Biljardt. Onze verdienstelijke stadgenoot speelde het Concert van Schumann. Zijn musiceeren heeft ons geen nieuws gebracht, doch het heeft den indruk van degelijkheid, nauwgezetheid en ernst van bedoelingen nog eens ten volle bevestigd. De heer Biljardt heeft het voor een amateur ver gebracht: er zijn beroepsmenschen, die hem zijn routine en muzikaal geheugen benijden zullen.

Emotioneerend is zijn spel niet, omdat het niet emotioneel is. Doch aan de andere kant is het evenmin onpersoonlijk: de heer Biljardt is een te concentieus musicus om den componist te kort te doen ten faveure van zich zelf. Hij dirkt de zaken niet op met een fraai uiterlijk en zijn logische muzikaliteit, of muzikale logica, hoe men het noemen wil, verzet zich tegen heftige slingeringen en sterke tegenstellingen. Het persoonlijke van zijn spel ligt hierin, dat hij nimmer in een werk iets probeert te leggen, wat buiten hem zelven ligt, wat niet door hem ten volle aanvaard en opgenomen is.

Zoo begrijpelijk, dat de eene componist hem meer ligt dan de andere. Zelfs is het mogelijk, dat een bepaald werk hem bijzonder aantrekt, omdat hij er veel van zichzelven in terugvindt, terwijl zijn vertolking toch niet over de geheele linie te aanvaarden is, omdat zij een essentieele zijde van den componist niet raakt. Naar ons gevoel was dit met het Schumann-concert eenigszins het geval. Het mineur hooren wij hier graag wat droefgeestiger, wat „ellendiger“ en er zijn passages, die ons in „stillere“ gedaante liever zijn. Misschien ligt het aan het feit, dat wij eenige tempi en accenten in dit Concert anders gewend zijn; elk vogeltje zingt niet alleen zooals het gebekt is, maar hoort ook zooals het be-oord is. De aanslag van den heer Biljardt is wat stug, in het forte zelfs wat vinnig en niet zoo breed, als men in een zware vertolking zou wenschen. Maar de prachtige Steinway straalde zijn schoone geluid uit. Welk een bassen!

Resumeerende komen we dus tot een vertolking, waarvoor we niet onverdeeld is geestdrift zijn geraakt, maar die ons zeker heeft geboeid.

De cadens was er een muzikaal en technisch hoogtepunt in.

Technisch gaat de heer Biljardt ver boven elk amasme uit.

Het orkest heeft behoorlijk begeleid. De Tweede Symphonie van Saint Saëns was er aan vooraf gegaan. Na enkele mislukkingen in het eerste deel hebben wij vooral het *Adagio* en het *Scherzo* geapprecieerd, waarin aan de puntige orkestratie en de rythmische aardigheden recht werd gedaan. Na de pauze volgden nog de *Entr'actemusik* en de *Ouverture Rosamunde* van Schubert, middelmatig gespeeld, als men de weergave beziet in verhouding tot datgene, waartoe de Stafmuziek in staat is. Het programma was wederom te lang. Wij weten wel, dat het niet langer was dan dat van een Europeesch orkest, maar als men met beperkte krachten werken moet, dient men geen al te grooten wissel op de publieke belangstelling te trekken.

Voor den heer Biljardt waren er veel bloemen en veel applaus.

DE W.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „Het Levende Lijk“.

Globe Bioscoop: „De Zoon van Hagar.“

Deca-park: „Trouwen is geen Grapje.“

Universal Theatre: „De Verkochte Bruid.“

Planten- en Dierentuin: Morgenavond bioscoopvoorstelling.

Planten- en Dierentuin.

Hedenavond: „Een Man op Proef“.

*

3 Febr. 6½ uur Willemskerk. Propaganda-avond Wijkvereeniging „De Willemskerk“.

BANDOENG.

Bioscopen.

Concordia-Bioscoop: „Anastasia“.

Luxor: „Lach, Clown, Lach“.

Oriental: „De Drie Musketiers“.

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval hedenmorgen 4½ u. tot 12 u. 78 mM.

Geregistreerde temperatuur hedenmiddag 12 uur: 23,1° C.

PERSONALIA.

Belast met de waarneming van de betrekking van administrateur van financiën 1ste klas, F.T. Steenmeyer, thans belast met de betrekking van administrateur van financiën 2de klas.

Tijdelijk belast met de waarneming van de betrekking van burgemeester van Soerabaja, voor den verderen duur van het aan den heer Bussemakker, burgemeester van Soerabaja, verleend buitenlandsch verlof, G.J. Ter Poorten, hoofd-ambtenaar terug verwacht van buitenlandsch verlof, resident van Batavia.

Op verzoek eervol ontslagen als luitenant der Chineezen der afdeelingshoofdplaats Donggala, residentie Menado, Nio Seng Tjeng en benoemd tot luitenant der Chineezen aldaar, Tjoa Tiong Heang, handelaar aldaar.

Met ingang van 31-1-30 eervol ontheven van de waarneming der betrekking van hoofd-beroeps assistent in de algemeene pathologie bij de geneeskundige hoogeschool, Batavia, dr. Sardjito, terwijl hij gelijktijdig benoemd is tot hoofd gouvernements-arts bij den dienst der volksgezondheid.

Op verzoek met ingang van 3-6-30 wegens volbrachten diensttijd eervol uit 's Lands dienst ontslagen, W.M. Gutteling, landbouw-consulent 1ste klasse.

Op verzoek wegens volbrachten diensttijd met ingang 17-3-30 eervol uit 's Lands dienst ontslagen, J.P. Kaptijn, tijdelijk wnd. afdeelings hoofd bij het bedrijf der telegrafie.

*

S.S.-Mutaties

Geplaatst: bij het dienstvak tractie en materiëel de benoemde ingenieur 1ste klasse R. Boijnger;

bij de Westerlijnen de benoemde teekenaar 1ste klasse m.d.p.t.v. teekenaar constructeur H.J. Naumann;

bij de nevenwerkplaats te Soerabaja-Goebeng de benoemde Werkmeester M.J. E. Smeets.

Ontheven: eervol van de tijdelijke waarneming der betrekking van commies (registratuur) mevr. E.J. Legran geboren Verbeek, wordende zij benoemd tot de tevoren door haar bekleede betrekking van 1ste klerk.

Bepaald is: dat de benoemde 1ste klerk mevr. E.J. Legran geboren Verbeek geplaatst blijft bij de Oosterlijnen.

Ontslagen: op verzoek, m.i.v. ultimo Februari as. eervol uit 's Lands dienst de 1ste klerk mej. B.R.G. de Jong.

Benoemd: tot machinist 1ste klasse de ambtenaar van buitenlandsch verlof teruggverwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende E.Th. de Vries en geplaatst bij de Oosterlijnen.

Overgeplaatst; van Bandoeng naar Weltevreden de adjunct-commies D. J. Wip, werkzaam bij het dv. administratie (afd. contrôle).

Belast: tijdelijk met de waarneming der betrekking van commies (telegraaf) de stationsassistent Soedarma Stijadana, met bepaling, dat hij geplaatst blijft bij het dv. beweging en handelszaken.

Verloofden

UW HAAR

blijft keurig zitten met

STACOMB.

52dag

ADVERTENTIEN.

De Heer en Mevrouw

E. NAUTA-de Vries

geven met blijdschap kennis van de geboorte van hun zoon

SIKKE.

Ziekenhuis Tjikini, 31 Januari 1930.

Weltevreden 3488

De Heer en Mevrouw

VOORHOEVE-Bernelot Moens

geven kennis van de geboorte van hun zoon

CLEMENS LAMBERTUS.

Weltevreden, 1 Februari 1930.

Poerwakartaweg 20 3497

Heden overleed tot onze groote droefheid onze Broeder, Behuwdbroeder en Oom

Th. E DE NIJS BIK.

Namens de familie

P. J. B. DE PEREZ BIK

Weltevreden, 1 Februari 1930.

3489

Gistermorgen overleed zacht en kalm in den ouderdom van ruim 67 jaar onze dierbare Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader

JOHANNES ALBERTUS LAPRÉ,

diep betreurd door zijn nagelaten betrekkingen.

Uit aller naam

3486 H. C. LAPRÉ-Bronkhorst

Heden ontvingen wij telegrafisch bericht van het overlijden van onze lieve Moeder, Behuwd- en Grootmoeder

JOLLINA MARGARETHA NOLLES

in den ouderdom van 71 jaar.

Namens de Familie

N. HOEKSTRA.

Buitenzorg, 1 Februari 1930. 3513

Hiermede betuig ik, ook namens de familie, mijn hartelijken dank voor de blijken van deelneming bij het overlijden van mijn Echtgenoot.

3504 L. W. den DAAS Franken

Bandoeng, 1 Februari 1930.

DANKBETUIGING.

Aan allen, die hun deelneming hebben betoond bij het overlijden van ons dochtertje, betuigt ondergeteekende, ook namens de andere familieleden, onzen hartelijken dank, in het bijzonder aan de Bataviasche Coöperatieve Begrafenis-onderneming voor de vlugge en coulante regeling.

3492 E. J. W. SCHMIDT.

Ter gelegenheid van zijn 25 jarig Ambtsjubileum zullen de Majoor der Chineezen en Mevrouw

KHOUW KIM AN

gaarne ontvangen in den vooravond van den 10en Februari a.s., tusschen 7—9 uur in hunnen huize Molenvliet West No. 188 Batavia. 3433

Heeren kleeding licht.

SPEENHOFF.

Stam- en Land- en Taalgenooten
Denkt aan . . . . Sobat 'Ome Koos!
Noodigt hem met vrouw en dochter
In Uw huis en op uw Soos.
Schrijft maar het Hotel des Indes
Waar ge woont, het deert hem niet
Ondanks elke . . . . Pasangrahan
Zingt hij er zijn Hollandsch lied.

3451

Praktijk hervat

P. H. OLIVIER

Arts

Alleen te consulteeren na afspraak voor inwendige en kinderziekten.

OUD GONDANGDIA No. 4

Tel. Wl. 2418. 3471

J. F. A. L. WILKENS

Keel-, Neus-, Oor- en Oog-arts

WATERLOOPLEIN NOORD 7.

Spreekuur 4.30 — 5.30

135z

Jenne

Voor Zaterdagavond:

Varkensrollade
Getruff. gehakt
Kalfsbiefstuk
Haring-salade
Diverse soorten luxe brood
" " gebakjes
Appelbollen
Saucys-broodjes
Hambroodjes
Pensée-taarten
Croquetten

Ijs Fyns:

Gateau Exquise	à f 1.75
Gateau Nougatine	à f 1.75
Soezen met koffie slagroom	à f 0.25
Hooge tompouces	à f 0.15
Krentenvlinders	à f 0.12½
Botervlinders	à f 0.12½

ATTENTIE: In verband met de vele aanvragen hebben wij onze broodprijzen per heden kunnen verlagen. Vraagt prijsopgave bij onze afdeeling bakkerij.

TOKO H. JENNE & Co.

Noordwijk

3493 Tel. Wl. 2000 en 1228

50 jaren 'n Rookersgenot!

1880—1930

MAC GILLAVRY CIGARETTEN

Dr. H. D. J. APITULEY

Arts

Spec. voor inwendige en kinderziekten Algemeene praktijk.

TJIKINI 59; telef. 3848 Welt.

Spreekuren: 7 — 8.30 v.m.

7z 4.30 — 6 n.m.

Dr. P. J. van PUTTE

Uitsluitend voor huidziekten en ziekten der urinewegen.

Tanah Abang West 36.

Spreekuren 7 — 9 uur v.m.
5 — 7 „ n.m.

3461

Mevr. M. W. G. M. BEEKMAN-Vuurmans

TANDARTS.

Palmenlaan 47, Tel. Mtg. 47

Spreekuren: van 8—9 v.m. en 5—6 n.m. en volgens afspraak. 3467

Mevr. M. MARKUS-Lindeman

TANDARTS.

Mampangweg 47

Telf. Mtg. 999

Spreekuren: 7 — 9 u. v.m.
5 — 6.30 u. n.m.

3465

John Pryce & Co

Bat. 32 & 72 — Welt. 395.

VENDUTIE

op MAANDAG 3 FEBRUARI 1930.

Kijkavond: Zondag 5.8 u.

ten huize van den WelEd.Gestr. Heer

W. H. LIBOSAN,

Parapattan 14.

Specificatie:

djati en rottan zitjes, *tapyten en cocosmatten*, FRAAIE COLLECTIE SOEMBAWA EN BALI WEEFSELS, *mooie muurborden en vazen*, romans, *etera*, schrijftafel, *ruime boekenkast*, rustbank, *klok*, hang-, *leg- en spiegelkasten*, ledikanten, *waschtafels*, EETKAMER-AMEUBLEMENT, *tafel met koperen blad*, ijskast, *scherm-gerweedschap* enz. enz. 3480

VENDUTIE

op DINSDAG 4 FEB. 1930

Kijkavond: Maandag 5.8 u. n.m.

ten huize van den WelEd. Zeer Gel. Heer

Dr. D. W. Kiewiet de Jonge

Kramat 106.

Specificatie:

djati zitjes, *schrijftafels*, SALON-ZITJES, *bo kas- en instrumentenkasten*, koperwerk, *Jap kamerscherm*, STAANDE KLOK, *salon spiegel op console*, klokken, *collectie romans*, diepe kasten, *ijses, ledikanten, eetkamer ameublement, gereedschappen* enz. enz.

3479

VENDUTIE

op MAANDAG 3 FEBR. 1930

Kijkdag: Zondag 5—8 uur

ten huize van den WelEd.G. Heer

D. EICHHOLTZ

Tjikini 73 A.

Specificatie:

rottan zitje, *verstelbare stoelen*, vitzine, *speeltafel*, schemerlamp, *reisgramofoon met platen*, toilet- en wandspiegels, *Olver schrijfmachine*, schoolbank, *Fongers heerenrijwiel*, FRAAIE KOPPEN en VOOR KUSSENS, *ijskast*, ledikanten, *eetkamer-ameublement*, enz. enz. 3512

Als U zich er van overtuigd heeft, wie Uwe vendutie het beste behartigen zal, dan wendt U zich beslist tot de 147z

N.V. Franzen & Co

KONINGSPLEIN OOST No. 4.

Tel. Nos. Wl 270, 625 en 1209

VENDUHOUDER

ED. FRANZEN (ZELF)

Petjenongan 33 Tel. 1748 Wlt.

Solide Opvouwbare Ledikanten. Verkoop, Verhuur en Overname Inboedels. Geen Filialen.

WEESKAMER-VENDUTIE

op Maandag 3 Februari a.s.

des v.m. 9 ure in het verkoop-lokaal van de Weeskamer te Batavia, Molenvliet Oost No. 7, van diverse goederen behoorende tot faill. boedels Roona & Co., Oey Oen Koei en M. Wolff, zooals plate lepels, vorken en messen, galanterieën, echt leeren damestasschen, zeep, schrijfmachine merk Mercedes, manufacturen, partij sarongs en kains, een MOOIE AAP (wou-wou, geneeskundig onderzocht) enz. enz.

Te bezichtigen des ochtends vóór de vendutie.

N.B. Juweelenvendutie op 17 Febr. a.s.

3499 **De Weeskamer.**

Voor SANITAIRE ARTIKELEN,

steenen en baksteenen closets, waschkommen, urinoirs, goot-steenen enz., gietijzeren porcelein-geëmailleerde badkuipen, alle soorten badkamer-benoodigdheden van metaal en glas, wende men zich tot BERNHARD BUSCHMANN, Sanitaire Afdeeling, Neuerwall 44, HAMBURG 36. Specialiteit: Continentale Sanitaire Artikelen. Opger. 1902. Corr. in het Duitsch en Engelsch. 3455

SPRUTOL

Zóó is het resultaat van SPRUTOL

Het eenige middel voor het verwijderen van bruine vlekken en Zomersproeten

Bij Apothekers en Tokohouders

3479

Kweekschool Particuliere Meisjesschool

Genteng 46, Soerabaia.

Inschrijving van leerlingen voor de 1e klas kweekschool kan plaats hebben tot 1 Juni a.s. onder overlegging van:

a. een geboorte-akte, waaruit blijkt, dat de candidate op 1 Juli 1929 niet jonger dan 15 en niet ouder dan 19 jaar is.
b. een verklaring van lichamelijke geschiktheid om onderwijzeres te worden.
c. een vaccine-bewijs.
d. Een einddiploma van M.U.L.O. of van van driejarige H.B.S. of een bewijs van overgang van 3e naar 4e klas H.B.S., Lyceum of Gymnasium. (Een verklaring van den directeur der school, dat het diploma waarschijnlijk zal behaald worden, is voorloopig voldoende.)
e. Een verklaring van den Directeur, dat, wat het Nederlandsch betreft, de candidate geschikt is voor de opleiding tot Europeesch onderwijzeres. Voor Nederlandsch moet minstens het cijfer 6 behaald zijn.

Het schoolgeld bedraagt f 10.— — f 25.— per maand, afhangende van het inkomen der ouders.

Toelating tot 2e en 3e klas in overleg met het hoofd van de kweekschool.

Aan de Particuliere Meisjesschool is een internaat verbonden.

Aanmelding liefst zoo spoedig mogelijk aan 3473

het hoofd van de kweekschool.

Kantoor te Weltevreden zoekt

GEROUTINEERDE STENO-TYPIST(E).

Brieven onder No. 3505 Bat. Nieuwsblad

GEVRAAGD:

Door groote Firma

TWEE JONGE HOLLANDERS

van goeden huize en goede opleiding. Kennis van de Engelsche taal vereischt. Vaste positie met vooruitzichten voor competente krachten. Brieven onder No. 11439 N.V. Reclamebedrijf ANETA, Weltevreden. 3477

A. TER BRAAK TANDARTS

Rijks Univ. Utrecht

MENTENG 42. WELTEVREDEN **TEL. WL. 1383.**

Heckolith Prothesen voor 't eerst in Indië in ons Laboratorium vervaardigd.

Spreekuren v.m. van 7.30 — 10 en n.m. van 5—7 29mwz

J. A. M. J. **JENNISSEN**

Moniteur de la clinique urologique de Necker Paris

UITSLUITEND

Algemeen chirurg en Vrouwenarts en speciaal voor Blaas- en Nierziekten.

Spreekuren op werkdagen (behalve Zaterdag n.m.)

v.m. 8 — 9
n.m. 5 — 6 en volgens afspraak.

Entree Gondangdia 14. Telefoon Wlt. 2220. 3463

VENDUHOUDER & COMMISSIONNAIR

TIAN BOEN HAIJ

Matramanweg 87. Tel. 390 en 558 Mr.-Cornelis.

Houdt Vendutics met Succesvollen uitslag en onmiddellijke afrekening. 3440

TALRIJKE DANKBETUIGINGEN TER INZAGE.

Het Bestuur der Reclasseerings Vereeniging voor Jeugdige veroordeelden ZOEKT een

EUROPEESCH AMBTENAAR

(bij voorkeur gepensionneerd, beneden 50 jaar).

Aanvangssalaris f 200.— tot f 250.—.

Uitsluitend schriftelijke sollicitaties in te dienen Laan Trivelli 49. 3478

PARK HOTEL

RIJSWIJK I.

Tel. kantoor 68.

Schitterend gelegen aan spoor en tram.

MODERN INGERICHT

KLAMBOE-KAMERS, STROOMEND WATER

EMMA-BILJARD,

GARAGES,

1e KLAS FAMILIE-HOTEL

PRIMA KEUKEN.

3457 **J. CRAMER.**

BEKENDMAKING.

De Hoofdcommissaris van Politie maakt bekend, dat op Zondag 2 Febr. ter gelegenheid van den

STEDENWEDSTRIJD,

te houden op het Viosterrein, de volgende verkeersregeling is getroffen:

1. Toegang tot het Viosveld via de brug van Heutsz Boulevard—Madoeraweg.
2. **Parkeerplaatsen.**
1. Grisseeweg tusschen van Heutszboulevard en Javastraat (front naar het Oosten).
2. Lombokweg (front naar het Noorden).
3. Molukkenweg (front naar het Noorden).
4. En nader door de Politie aan te wijzen.

Deze regeling treedt in werking des namiddags 2 uur. 3515

Bankinstelling te Batavia vraagt Geroutin. Assistent-Boekhouder (Eur.)

Brieven No. 11486 Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. 3516

GEVRAAGD:

GEDIPLOMEERD SCHEEPSMACHINIST

voor werkzaamheden aan den wal.

Sollicitaties **uitsluitend schriftelijk** te richten aan NED. INDISCHE STEENKOLEN HANDEL MIJ, Tandjong Priok. 3508

COLUMBIA RECORDS

Magic Note — Electric Recordings without skratch

LEN FILLIS

from Fred. Elizalde and his Hot Music „Savoy Hotel London"

Guitar, Ukelele en Banjo solo's.

5282 A Matter of Notes (Spanish Guitar)
Bluebird Sing me a Song (Muted Banjo)
5010 My Pet (Muted Banjo)
Just a Matter of Chords (Spanish Guitar)
4920 Butter fingers (Banjo)
Blues Serenade

Len Fillis Quartet

(Piano, Viool Solo en Tenor Guitar)

5522 Caroline Moon
Heart of the Sunset
5538 I'll never ask for more
Deep Night 168z

Len Fillis Entertainers

(Piano, Viool, Guitar en Saxophone)

bestaande uit:

5328 What a Wonderful Wedding That will Be
Just a Night for Meditation

WIENER & DOUCET PIANO SOLI

The famous Piano Duettists make „Magic Notes" for their Listeners.

K. K. KNIES

Noordwijk 22 Telf. 2711 Weltevreden.

REO*

VRACHTWAGENS

van 1 tot 6 Ton.

In Amerika bekend om hun enorm langen levensduur.

Verschillende modellen.

Uit voorraad leverbaar.

IMPORTEURS:

N.V. Automobiel en Motorhandel „DE MAGNEET"

Noordwijk 10. Weltevreden.

1354

No. 5.

FAILLISSEMENTEN

Raad van Justitie: **Batavia** *Curatrice:* **Weeskamer Batavia.**

UITGESPROKEN op 31 Januari 1930.

1. H. Huwaë, van beroep stations-assistent der S.S. wonende te Manggarai, Carpentierstraat F No. 4 te Meester-Cornelis (R. Cs. Mr. A. S. Block).
2. Jie Ngat Sin, tokohouder wonende Sawah B sar, Passar Tjiplak No. 9 merk Sauw Toeng (R. Cs. Mr. H. H. Kemink).
3. Lauw Tjiet San, merk Tjeng Foeng, koopman wonende te Batavia aan Petak Sembilan (R. Cs. Mr. M. van Apeldoorn).
4. Tan Kim Tek, handelaar wonende te Weltevreden, Tanah Abang Heuvel No. 8 (R. Cs. Mr. B. van Giffen).
5. Gouw Kim Tiat, koopman wonende te Cheribon, straat Pertatean handelende onder het merk Kee Lam Seng (R. Cs. Mr. A. S. Bock)

VERIFICATIE-VERGADERING op Woensdag voormiddags ten 9 ure in het gebouw van den Raad van Justitie te Batavia.

1. 9 April 1930. L. van der Smitte te Weltevreden.
2. 9 „ „ Oey Tiauw Soey te Weltevreden.
3. 16 „ „ Lim Sen Seng te Pontianak.
4. 9 „ „ V. Th. Meisenbourg te Weltevreden.
5. 16 „ „ Oen Soe In te Pontianak.
6. 16 „ „ J. E. Böck te Weltevreden.
7. 16 „ „ Lie Kim Soen te Poerwakarta.
8. 16 „ „ Tio Nie Ko merk Tio Tjang te Weltevreden.

INDIENING SCHULDVORDERINGEN uiterlijk op:

1. 28 Februari 1930. L. van der Smitte vd.
2. 2 Maart „ Oey Tiauw Soey vd.
3. 2 „ „ Lim Sen Seng vd.
4. 6 „ „ V. Th. Meisenbourg vd.
5. 6 „ „ Oen Soe In vd.
6. 6 „ „ J. E. Böck vd.
7. 6 „ „ Lie Kim Soen vd.
8. 6 „ „ Tio Nie Ko merk Tio Tjang vd.

NEDERLEGGING UITDEELINGSLIJST ter inzage ter Griffie R. v. Justitie (Afschrift ten kantore der Weeskamer) gedurende veertien dagen vanaf den datum dezer advertentie in de Javasche Courant 4-2-'30.

1. Tan Koen Yauw te Meester-Cornelis (eerste tevens slot).
2. Kwee Tay Peng te Laboean Maringgai (idem) **doch termijn van nederlegging een week.**

BEËINDIGING door het verbindend worden der slotuitdeelingslijst.

1. Thio So Hok te Meester-Cornelis.

BEËINDIGING door opheffing wegens gebrek aan baten ('s Raads besch. ddo. 17 Januari 1930).

1. Yong Hong Bouw en Tjie Hok Lie te Buitenzorg hoofdelijk aansprakelijke vennooten van de vennootschap onder firma Machinefabriek Ban Tjiang.

3498

Malang - Stoomtrammaatschappij.

Tweede aankondiging.

De Directie maakt bekend, dat voor de verloren geraakte aandeelen nos. 279, 364, 1855, 19.6, 2210 en 2475 duplicaten zijn afgegeven, waardoor de oorspronkelijke stukken waardeloos geworden zijn.

De Hoofdvertegenwoordiger,
WOUTER COOL.

3452

Toelating tot de Cultuurscholen te Soekaboemi en Malang

Aanmelding van leerlingen moet **vóór 7 Juni 1930** schriftelijk plaats vinden bij de directeuren der betrokken scholen.

De candidaten moeten:

eene Europeesche lagere school met vrucht hebben doorloopen of eene gelijkwaardige ontwikkeling bezitten, dan wel

in het bezit zijn van een bewijs van met goed gevolg afgelegd toelatingsexamen voor de openbare technische scholen (in dit jaar te houden op 7 en 8 Mei; aanmeldingsstukken in te leveren vóór 15 Maart voor de Buitengewesten en vóór 31 Maart voor Java en Madoera. Zie de desbetreffende advertenties).

Tot de eerste klasse worden in den regel slechts toegelaten zij, die bij den aanvang van het schooljaar den leeftijd van 14 jaar hebben bereikt, doch het 17e levensjaar nog niet zijn ingetreden.

34?2

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

TWEEDE BLAD

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*).

	31 Jan.
H.V.A.	583
Kol. Bank	223
Handelsbank	159
Certif. N. H. Mij.	175
„ N. I. Escompto Mij.	90
Kon. Olie	397
6% Indië 1922	$102^1/_8$
Ned. Scheepv. Unie	190
Lindeteves	152
K. P. M.	225
Deli Spoorweg Mij.	206
Java China Japan Lijn	104

Slotkoersen (*Aneta*).

	29 Jan.	31 Jan.
Javasche Bank	313	—
Amsterdamsche Bank	190	—
Twentsche Bank	—	138
Incasso Bank	—	—
N.I. Escompto Mij. cert.	89	89
Certif. N.H.M.	175	174
Handelsbank	159	159
Koloniale Bank	220	224
Scheepvaart Unie	190	190
Kon. Paketv. Mij.	224	223
Java China Japan Lijn	104	104
Holl. Amerika Lijn	35	—
Kon. Stoomboot Mij.	—	82
N.I. Spoorweg Mij.	220	220
Delispoor	—	204
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	147	151
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	158	—
Gas Mij.	—	—
Gas Mij. Nat. Bezit	245	—
Aniem	—	—
Aniem Nat. Bezit	—	345
Internatio	264	265
Lindeteves	154	154
Maintz en Co.	—	—
Philips	505	499
Margarine Unie	—	354
v. Berckels Patent	181	—
A. K. U.	—	126
Hollandsche kunstzijde	—	—
Koninklijke Olie	398	397
Tarakan	360	—
Alg. Exploratie Mij.	—	187
Handelsverg. „Amsterd."	580	582
Cultuur Mij. „Vorstenl."	154	152
Suiker Cultuur	218	—
Suiker Unie	—	—
Poerworedjo	65	67
Java Cultuur Mij.	408	—
Amsterdam Rubber	170	169
Soerowinangoen	185	—
Basilam	—	81
Sumatra Rubber	132	—
Bandar Rubber	—	150
Deli Batavia Rubber	—	—
Kedeng Lemboe	224	—
Malabar	372	—
Gedeh	—	175
Deli Maatschappij	346	—
Senembah	—	398
Deli Bat. Tabak Mij.	—	—
Cultuur Mij. de Oostkust	91	—
Simau	630	—
Redjang	125	126
Billiton B	—	405
Singkep Tin A	—	—
Boeton	189	—

*

Suiker vast. Overige markten zeer lusteloos en iets aangeboden. Stemming gedrukt.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 31 Jan.

Certif. N. H. M.		175
Kol. Bank		$220^1/_4$
Escompto certif.	$89^1/_2$	90
H. V. A.		575
Cult. Mij. Vorstenlanden		$152^1/_2$
Internatio		$264^1/_4$
Band. Kinine gew.		$307^1/_2$
Band. Kinine pref.		$143^3/_4$
Paketvaart		$222^1/_2$
N.-I. Spoor	$218^1/_4$	$219^1/_4$
Redjang Lebong		128
Aimem		250
$4^1/_2$% Oblig. Ind. L. '26	$96^1/_2$	$96^3/_4$
Sem. Stb. en Pr. Veer		233
Tegalsch Prauwenveer		$280^1/_4$
Sitiardja		155

Afgedane Fondsen op 1 Febr.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
6% Oblig. Doll. L. '22 B/C	102	102	102	102
5% „ Ind. L. '23 A à 500	$100^1/_2$	$100^1/_2$	—	—
$4^1/_2$% „ Ind. L. '29 à 500	$96^3/_4$	$96^3/_4$	—	—
6% „ Pr. Hotel	101	101	—	—
6% „ Hot. des Indes	101	101	—	—
5% „ Gebeo	99	99	—	—
Certif. N. H. Mij.	175	175	—	—
Handelsbank	159	159	—	—
Escompto cert.	90	$90^1/_4$	—	—
H.V.A.	$576^1/_4$	$576^1/_4$	—	—
Unie	$188^1/_2$	$188^1/_2$	—	—
K. P. M.	$221^1/_4$	$221^1/_4$	—	—
N.I. Spoor à f 500	220	220	—	—
Sem. Cher. Tr.	149	149	—	—
Sem. Joana Tr.	$158^1/_2$	$158^1/_2$	—	—
Poerworedjo	$65^1/_4$	$65^1/_2$	—	—
Holl.-Siam	83	83	83	83
Cities Service Coy.	$29^3/_4$	30 doll.		
Aniem nat. bez.	$337^1/_2$	$337^1/_2$	—	—
Gebeo	$212^1/_2$	$212^1/_2$	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	229	230	—	—
Preanger Hotel	100	100	—	—
Bagelen	$172^1/_2$	$172^1/_2$	—	—
Goen. Hedjo	165	165	—	—
Malabar	360	360	—	—
6% Oblig. Doll. L. '22 A	—	—	102	$102^1/_4$
5% „ Ind. L. '15	—	—	$100^1/_2$	$100^1/_2$
5% „ Ind. L. '16	—	—	$100^1/_4$	$100^1/_2$
5% „ Ind. L. '17 à 500	—	—	$100^1/_2$	$100^3/_4$
$4^1/_2$% „ Ind. L. '26	—	—	$96^1/_4$	$96^1/_2$
Redj. Lebong	—	—	$128^1/_4$	$129^3/_4$
Amsterdam Rubber	—	—	168	168

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 1 Febr. '30.

	Vraag	aanbod
5% Oblig. Ind. Leen. '15	$100^1/_4$	—
„ „ „ à 500	$100^1/_2$	—
5% „ „ '16	$100^1/_4$	—
5% „ „ 17	$100^1/_4$	—
„ „ „ à 500	$100^1/_2$	—
6% „ Pd. st. L. '21 C	$101^1/_2$	—
6% „ Doll. L. '22 A	102	$102^1/_2$
5% „ Ind. L. '23 A	$100^1/_4$	—
$4^1/_2$% „ Ind. L. '26 A/B	$96^1/_2$	$96^3/_4$
„ „ „ à 500	$96^3/_4$	—
$4^1/_2$% „ id. '29	$96^1/_2$	$96^1/_4$
6% Pdbr. N.I. Hyp.Bank à 500	—	101
6% Pdbr. Java Hyp. Bank	—	104
Javasche Bank	$312^1/_2$	$317^1/_2$
Kol. Bank	220	222
Cult. Mij. Vorstenl.	148	155
Internatio	263	268
Lindeteves	151	153
Bandoeng Kinine gew.	300	—
Bandoeng Kinine pref.	$142^1/_2$	146
Japanlijn	102	104
N. I. Spoor	$218^1/_4$	220
Deli Spoor	202	206
Serajoedal Tram	—	160
Simau	630	634
Redjang Lebong	127	130
Expl. Mij. Ned. Indë	245	250
Aimem	—	460
Tarakan	355	—
Kon. Olie	398	$399^3/_4$
Solo Electr. Mij.	340	—
Banjoemas Electr. Mij.	—	145
Sum. Electr. Mij.	—	115
Bali en Lombok Elec. Mij.	115	—
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
Amsterd. Rubber	167	170
Tegalsch Pr. Veer	270	290
Hotel des Indes	143	143
Franzen en Co.	75	—
Maintz en Co.	140	—
Woning Mij.	—	110
Ardjoena	—	150
Artana	—	290
Boenga Meloer	150	260
Moeara Laboe pref.	90	110
Moeara Laboe gew.	—	$102^1/_2$
Moelia	—	25
Michiels Arnold.	235	—
Oelochmanah gew.	15	25
id. pref.	100	—
Perbawatie	195	—
Sitiardja	150	—

*

Onze beursmedewerker meldt:

De stemming was er heden weer uit. Er ging weinig om terwijl het niveau prijshoudend bleef. Flauw waren weder Sem. Stoomb. Prauwenveer, welke tot 299 aangeboden bleven. Olie zonder zaken. Cities services iets beter. Van mijnbouw Redjang vast. Holland Siam lager. Rubber verlaten, tendenz zwakker. Exploratie $189^1/_4$—$189^3/_4$.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	$100^3/_8$	$100^3/_8$	$100^3/_8$
Zicht A'dam	$100^1/_8$	$100^1/_8$	$100^1/_8$
2 m/d A'dam	$99^7/_8$	—	—
3 m/d A'dam	$99^1/_2$	—	—
4 m/d A'dam	$99^1/_4$	—	—
6 m/d A'dam	$98^3/_4$	—	—
T. T. Londen	$12.16^1/_4$	$12.16^1/_4$	$12.16^1/_4$
Zicht Londen	$12.13^3/_4$	$12.13^3/_4$	$12.13^3/_4$
30 d/z Londen	12.10	—	—
3 m/z Londen	$12.01^1/_4$	—	—
T. T. Australië	$11.98^3/_4$	$11.96^1/_4$	11.95
Zicht Australië	$11.96^1/_4$	$11.93^3/_4$	$11.92^1/_2$
T. T. Amerika	2.50	2.50	2.50
Zicht Amerika	$2.49^1/_2$	$2.49^1/_2$	$2.49^1/_2$
T. T. Frankrijk	$10^1/_8$	$10^1/_8$	$10^1/_8$
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	$59^7/_8$	$59^7/_8$	$59^7/_8$
Zicht Duitschl.	$59^3/_4$	$59^3/_4$	$59^3/_4$
Zicht Zwitserl.	$48^1/_2$	$48^3/_8$	$48^1/_2$
Zicht Italië	$13^3/_8$	$13^3/_8$	$13^3/_8$
Zicht Stockholm	$67^1/_4$	67	$67^1/_4$
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	$91^1/_8$	—	—
T. T. Rangoon	$91^1/_8$	—	—
T. T. Japan	$1.23^1/_2$	$1.23^1/_2$	$1.23^1/_2$
Zicht Japan	$1.23^1/_4$	$1.23^1/_4$	$1.23^1/_4$
Zicht Manilla	1.25	$1.24^1/_2$	$1.24^3/_4$
T. T. Hongkong	$1.00^1/_4$	1.01	1.01
T. T. Shanghai	1.24	1.24	1.25
T. T. Amoy	$93^1/_4$	—	$90^3/_4$
T. T. Singapore	$1.40^5/_8$	$1.40^3/_4$	$1.40^5/_8$
T. T. Br.-Indië	—	91	$90^7/_8$

Batavia, 1 Jan. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	29 Jan.	31 Jan.
Prolongatierente	$2^7/_8$	$2^3/_4$
A'dam-Java	$99^1/_4$	$99^3/_{16}$
A'dam-Londen	$12.11^1/_2$	$12.12^1/_4$
A'dam-New-York	2.49	$2.49^5/_{32}$
A'dam-Parijs	$9.77^1/_4$	9.78

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 31 Jan. '30 12.30 u. n. m. tot 1 Febr. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan Woensdag	gedaan heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets Febr.	—	—	$38^3/_4$	39
Java-Std.-Crepe Febr.	—	—	$39^1/_4$	$39^1/_2$
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. April/Mei	—	—	47	$47^3/_4$
Zwarte Lampong Peper.- (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr.	—	—	$105^5/_4$	$106^7/_4$
Febr./Maart	—	—	$103^5/_8$	$106^7/_4$
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Febr./Maart	149	$145^3/_4$	$144^1/_8$	$145^7/_4$

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f $0,38^1/_2$ vraag, f 0,39 aanb.
Palembang Robusta Mrt./Apr. f 29 nom.
Citronella-olie Jan./Dec. f 2.85 aanbod.
Peper-Lampongs ready f 66,— gedaan.
Peper-Muntok Febr./Mrt. t f 90,— gedaan.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 1 Febr. (*Aneta*). Suiker superieur ready f $11^1/_{16}$ vraag, f $11^3/_{16}$ aanb. Febr. idem Maart f $11^5/_{16}$ vraag, f $11^7/_{16}$ aanb. April f $11^7/_{16}$ vraag, f $11^9/_{16}$ aanb.
Hoofdsuiker ready f $10^7/_8$ vraag, f 11,— aanb. Stemming flauw.
Rubber Sheets f $38^1/_2$ k. Markt kalm.
Koffie onveranderd.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	31 Jan. 10 u. v.m.	1 Febr. 10 u. v.m.
Sheets spot	$24^3/_4$	$24^3/_4$
Crêpe spot	$24^3/_4$	25
Sheets Mrt.	25	$25^3/_4$
„ Apr/Juni	$26^1/_2$	27
„ Juli/Sept.	$27^3/_4$	28
Medium blankets Febr./Mrt.	$21^1/_4$	$21^1/_2$
Remilled native rolled bark Febr./Mrt.	$13^3/_4$	$13^3/_4$

Heden opende de markt prijshoudend.

Londen.

		30 Jan. open. not.	30 Jan. slot not.	31 Jan. open. not.	31 Jan. slot not.
Sheet spot	koop.	$7^9/_{16}$	$7^9/_{16}$	$7^1/_2$	$7^9/_{16}$
	verk.	—	7	—	$7^5/_8$
„ Jan./Mrt.	koop.	—	7	—	$7^{11}/_{16}$
	verk.	—	$7^{11}/_{16}$	—	$7^3/_4$
„ Juli/Sept.	koop.	—	$7^{13}/_{16}$	—	$7^7/_8$
	verk.	—	$7^7/_8$	—	$7^{15}/_{16}$
Crêpe spot	koop.	—	$7^5/_{16}$	—	$7^3/_8$
	verk.	—	$7^7/_{16}$	—	$7^1/_2$

De markt sloot lusteloos.

New-York.

		30 Jan. 4 u. n.m.	31 Jan. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	$15^5/_8$	$15^5/_8$
Sheet spot	koop.	$14^7/_8$	15
	verk.	$15^1/_8$	$15^1/_4$
„ Jan./Mrt.	koop.	$15^1/_8$	$15^1/_4$
„ Apr./Juni	koop.	$15^3/_4$	$15^5/_8$
	verk.	16	$15^7/_8$

Markt zeer slap en prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		30 Jan.	31 Jan.
Sheet spot	koop.	$15^1/_8$	15
	verk.	$15^1/_4$	$15^1/_4$
Apr./Juni	koop.	$15^7/_8$	$15^5/_8$
	verk.	16	$15^7/_8$

De markt sloot kalm.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	30 Jan.	31 Jan.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	$11^3/_4$ gen.	$11^3/_4$ verk.
Witte Muntok cif. Londen Jan./Mrt.	$16^1/_2$ ged.	$16^1/_4$ ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Jan./Mrt.	$12^1/_8$ ged.	12 ged.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	30 Jan.	31 Jan.
Verkocht	—	—
Prijs (per picol)	—	—

Londen.

31 Jan.

Slottransacties in den namiddag:

Ready per ton (standard)	$176^5/_8$ pd.st.
3 mds. levering	$179^1/_2$ pd.st.

New-York.

30 Jan.	31 Jan.
$39^3/_8$ doll.	$39^1/_8$ doll.

Markt willig.

Copra.

Londen.

31 Jan.

Jan./Febr 22 pd.st. 10 s.h. verk.

Stopgezet.

'S-GRAVENHAGE, 31 Jan. (*Aneta*). De Cultuur Mij. De Majanglanden zet de tabakscultuur op de Westkust stop. De andere cultures werken voort.

Rubber Mij Malabar.

AMSTERDAM, 31 Jan. (*Aneta*). De Rubber Mij Malabar besloot in een algemeene vergadering tot verkoop van haar onderneming.

Thee-restrictie.

Vrijwel alle thee-ondernemingen, die onder het beheer van Geo Wehry staan passen sinds October vrijwillig restrictie toe in dier voege, dat het percentage inferieure soorten van 15 pct. op 5 pct. is teruggebracht. (Aneta).

FINANCIEEL WEEK-OVERZICHT.

Geen emoties! — Rust is het fundament voor een betere markt! — Strijd in de olie?

(*Van onzen beurs-medewerker*).

Ook deze week ging zeer rustig voorbij. Wij werden niet opgeschrikt door sterk uiteenloopende koersfluctuaties, en van een overvloed van orders is nog heelemaal geen sprake!

Den eenen dag is de markstemming wat gunstiger, den volgenden dag is er het sprankje hoop op verbetering weer verdwenen.

De baissiers in New-York trachten af en toe actief op te treden, gebruik makende van berichten uit het bedrijfsleven, welke tot bezorgdheid aanleiding geven; de toename der werkeloosheid is bijv. een factor, welke niet over het hoofd gezien mag worden,— het publiek, in 't algemeen, onderneemt niets.

Het is nu eenmaal zeer moeilijk den gewonen kooper te voeren tot eene politiek, welke tegen de markt indruischt. Het publiek gaat eerst koopen wanneer een rijzing reeds een flink stuk gevorderd is.

Toch blijft ook in deze stille markten de liefde voor aandeelen grooter dan voor obligatiën. Dit is nog een der gevolgen van den oorlog. Veel, al te veel leergeld is toen betaald, doordat verschillende landen niet meer aan hun verplichtingen konden voldoen. Men denke zich een dertigtal jaren terug, toen in Nederland slechts als *safe* belegging, Russen en Oostenrijkers werden gekocht, een fondsenbezit dat door den oorlog waardeloos werd en menigen rentenier in den afgrond sleepte. De laatste tien jaren zijn bovendien zooveel nieuwe industrieën opgericht, er worden zoovel groote concerns gevormd en aan de beurs gebracht, dat de belegger en niet het minst de speculant, zich langzamerhand van papier met vaste rente heeft afgewend.

Het nieuwe terrein bood inderdaad een vruchtbaren bodem, welke evenwel door de speculatie te veel werd uitgebuit en nu den meer bezadigde tot terughouding dwingt.

Toch behoeft men zich niet al te zeer te laten afschrikken, alsof er een hernieuwde paniek voor de deur staat.

Het Engelsche spreekwoord: *High after low indicates another blow* kan nu worden omgedraaid, terwijl baisse posities in de markt slechts tot steun dienen.

En men vergete niet, dat „overdrijving" naar boven, evenzeer uit den booze is als naar beneden.

In eene hausse periode zijn er, schijnbaar, slechts gunstige factoren, terwijl in eenen baisse tijd, ook letterlijk niets meer deugt! De rust welke thans onaangenaam lang aanhoudt, is per saldo het fundament voor eene betere markt.

Voor de Indische fondsen werken de producten markten eer tegen dan mede. De drie hoofdsoorten, Suiker, Rubber en Thee behielden nog steeds hun onaangename en lustelooze tendenz. De Buitenlandsche noteeringen voor suiker springen wat op en neer, doch verbeteren de stemming niet. Voor den handel werkt dit al zeer belemmerend, schakelt de z.g. tweede hand vrijwel uit. Bij de Trust gebeurt ook niets, af en toe geeft zij een 200 of 300 ton af, doch flinke kwanta zijn ausgeschlossen. Rubber blijft op 't lage niveau hangen zonder dat de markt innerlijke teekenen van herstel laat aanvoelen. En op de Theemarkt heet het zonder onderbreking: dull.

Ter Amsterdamsche beurs, bleven, luidens de ons verstrekte gegevens, de omzetten al even beperkt als bij ons.

De markt hield haar verdeelden en weinig opgewekten aanblik, slechts af en toe voor een of andere soort, keerde eenige belangstelling weer.

Opmerkelijk is ginds de aanhoudende vaste stemming voor Exploraties, welke onafgebroken boven Indië noteeren, terwijl het van hier uit aangeboden materiaal grif wordt opgenomen.

Daarentegen ligt een der hoofdsoorten Koninklijke Olie vrijwel dood. Dit fonds gaf vrijwel geen variatie.

Vermoedelijk zitten de moeilijkheden in deze industrie, de markt in den weg, want zooals men uit de overzeesche berichten kan lezen, schijnt er eene hernieuwing van den strijd voor de deur te staan. Veel kan men er niet uit wijs worden, want de olie-magnaten voeren hun eigen ondoorgrondelijke politiek, waar de leek toch maar tegen aan staat te kijken.

De overige specialiteiten aan de Amsterdamsche beurs lieten evenzeer weinig emotie zien. Op onze Batavia Call, bleven de fluctuaties zeer beperkt.

Slechts in Semarang Stoomboot en Prauwenveer, sprong de koers wat op en neer, doch overigens viel er al zeer weinig te beleven.

Wij willen elke afdeeling even onder de loupe nemen;

Suikerwaarden lagen deze periode vaster in de markt; dit is meer een gevolg van de belangstelling in Amsterdam, dan die te Batavia. De handel hier in deze vroegere hoofdrubriek, is den laatsten tijd treurig ingekrompen. Toch konden H.V.A. met een enkel stuk, d.i. nominaal f 500, op 575 sluiten, deed een enkele Koloniale Bank $220^1/_4$, werd Vorstenlanden tot 153 afgedaan. Op Poerworedjo werd eveneens iets beter geboden, prijsidee circa 64 pct.

Rubbersoorten, volgden de lijn van het artikel, konden in overeenstemming hiermede verbeteren. 't Waren bijna uitsluitend een paar Amsterdam Rubbers welke ten slotte tot 170 pct. werden gekocht. Middenweek vonden afdoeningen plaats in Sumatra Rubber, overigens een vrij verlaten fonds, dat echter koopers vond op het verlaagde niveau $127^3/_4$, werkelijk een koopje. Overigens geen afdoeningen in deze rubriek.

Theepapier, bleef nog altijd een verlaten afdeeling, de belangstelling is vrijwel nihil. Slechts een paar afdoeningen kwamen tot stand, terwijl hier en daar nog aanbod bleef, zonder dat aannemelijk werd geboden. Malabars waren tot 360 te krijgen, Soemadra hoorden wij tot 200 aanbieden terwijl werden afgedaan:

Gandasoli tot 150 Bagelen tot $175^1/_4$ Radjamandala tot $99^3/_4$. Sitiardja 155.

Pref. Papandajan de overige periode tot 65 ingezakt, werd ditmaal, zonder nog tot afdoening te geraken, een paar punten hooger gekocht.

Bankwaarden, stil, doch prijshoudend, even gunstiger voor Handelsbank en Cert. Handel Mij. De eersten sloten met vraag tot 159, terwijl Handel Mij 175 gold. Escompto's bleven onbewogen op 89—$89^1/_2$.

Amsterdamsche Bank werd afgedaan en verder gezocht tot $192^1/_2$, terwijl Javasche Bank niet meer tot vorigen koers ($312^1/_2$) te krijgen waren.

Olies, een vrijwel veronachtzaamde markt. Trouwens de noteeringen noch in Amsterdam noch in New-York gaven eenige aanleiding tot koersfluctuaties, ook daar bleef het op vorig niveau hangen. Koninklijke Olie, sloot per saldo op 400, verder bleven Tarakan gezocht; 350 werd geboden, geen verkoopers. Voornamelijk Amsterdam was gunstig gestemd voor Exploratie, waar de koers tot even boven de 195 liep. Indië was afgever, waarvan de abitrage gebruik kon maken. Cities Service aan 't slot iets beter in verband met hoogeren New-York koers.

Mijnbouw, Redjang heeft het begeerde goud blijkbaar nog niet opgevangen. Aanvankelijk voelde de markt iets vaster aan, doch het slot was opnieuw zonder opgewektheid. Wel werd hier nog $127^1/_2$ betaald, de Kust gaf echter lager af, — of er iets broeit? Simau prijshoudend bleef zich op 632 handhaven. E.M.N.I. hield den behaalden koers van 250, ten spijt van aanbieders. Holland Siam viel ten slotte mede, al is de animo maar betrekkelijk, slot 85. Aimem, de voorstellen der directie werden aanvaard, terwijl ter vergadering alle gewenschte inlichtingen tot bevrediging van aandeelhouders werden verstrekt. Het bedrijf geeft alle redenen tot tevredenheid. Het koersniveau der aandeelen bleef als voren, afdoeningen vonden niet plaats.

Prauwen en Vemen, Semarang Stoomboot Prauwen Veer was vrijwel het eenige fonds dat wat beroering bracht. Ingestort tot $222^1/_2$ sprong de koers weer tot 240 omhoog, hield ten slotte de bokkepruik op, en brokkelde weer af tot 231. Eenige belangstelling voor Batavia Veem, waarop 70 werd behaald. Tagalsch Prauwen Veer bleef aangeboden tot 285 geen koopers.

Scheepvaart, zonder eenige emotie. Unies waren nog immer tot 189 krijgbaar, Japan Lijnen tot 104. In K.P.M. werd wat geschermutseld met vraag en aanbod, na middenweeksche afdoening tot $222^1/_2$, was er geen verdere animo.

Sporen en Trams, kunnen nog steeds den goeden toon niet vinden. N.I.S. lusteloos bleven onder de 220, Semarang Cheribon bewoog zich tusschen 149 en 148, sloot op laagste punt. Semarang Joana lag ook al ongeanimeerd, $158^1/_4$ werd afgedaan en Serajoedal, zonder kooplust, nog steeds tot 160 aangeboden.

Electriciteit weinig van te vertellen. Wij hoorden Aniems aanbieden tot 340, de vraagprijs stelde zich tien punten lager. Solosche Electriciteit wordt gezocht, er zijn evenwel geen verkoopers. Banjoemas weer iets lager deed 137 na 140, verdere koopers voor een enkel stuk 135. Bali Lombok werd tot 115 gezocht en Sumatra Electriciteit tot dien koers aangeboden.

Diversen. Internatio, vrijwel onveranderd stil op 264. Linde Teves, vrij stabiel, deed circa 153. Bandoengsche Kinine totaal verlaten, van beide zijden geen belangen.

Hotelwaarden, zwak Hotel Des Indes, werd tot 143 afgegeven en Preanger Hotel opnieuw lager aangeboden.

Obligatie en Geldmarkt. Voor obligatiën was deze periode de animo al zeer gering. De $4^1/_2$% Leeningen bewogen zich om de $96^1/_2$, de Vijven eerder zwakker $100^1/_4$ — $100^1/_2$, de Dollar Leeningen circa 102.

De Geldmarkt, iets stijver, prolongatie liep in Amsterdam weer tot drie procent omhoog.

De Wisselmarkt.

Ponden Sterling	koopers	$12.13^3/_4$
	verkoopers	$12.16^1/_4$
Amerik. $	koopers	$2.49^1/_4$
	verkoopers	2.50
Guldens	koopers	$100^1/_8$
	verkoopers	$100^3/_8$
Rupees	koopers	$90^1/_4$
	verkoopers	$90^3/_4$
Singapore $	koopers	$140^1/_8$
	verkoopers	$140^5/_8$
Japan	koopers	$122^1/_2$
	verkoopers	$123^1/_2$

Crossrates te Londen.

Guldens	$12,11^7/_8$
Dollars	$4,86^9/_{16}$

Crossrates te Amsterdam.

Sterling	$12,11^3/_4$
Dollars	2,49

PRODUCTEN-MARKTOVERZICHT.

(*Van onzen producten-medewerker*).

Tapioca's. Nog steeds is van eenige kooplust in dit artikel niets te bespeuren en lag ook deze week de markt geheel verlaten. Wel werden de meest bekende merken wederom tot lagere prijzen aangeboden, maar bleven transacties uit en noteeren we thans: KTH 9.—, Banthong A $11.^1/_2$, KTK $8.^1/_2$, GTA $9.^1/_4$, GTG 9.—.

Voor het gebakken product geldt hetzelfde en noteeren we: A-seeds $12.^1/_2$, AMPD $13.^1/_4$.

Zwarte Lampong Peper. Waar verkoopers gedurende deze verslagperiode wederom moeilijk tot afgeven gezind waren, was er van een vlot zaken doen geen sprake. Wel was de markt vooral aan het slot zeer vastgestemd en waren er regelmatig flinke partijen onder bod, maar vasthouden van verkoopers en niet te vergeten het Chin. nieuwjaar waren oorzaak dat weinig zaken tot stand kwamen. Prijsverloop was als volgt: bij de opening 63, om via 64 te sluiten op 66—, waartoe vraag, zonder nabijkomend aanbod.

Londen-stocks noteeren 1146 tons.

Witte Muntok Peper. Ook voor witte peper bestond er gedurende de verslagweek goede belangstelling en waar hier de vraag een behoorlijk aanbod ontmoette, kwam men uitgezonderd aan het slot tot vrij aardige zaken. Nadat aanvankelijk prijzen van 88 tot 86 terugliepen, was er weer, in sympathie met buitenlandsche noteeringen, een stijging waar te nemen; zoo kwamen zaken tot stand op 88, en 89. en kwam het slot 92. voor Jan/Mrt betaald, met verdere vraag-aanbod $^1/_2$ gulden hooger.

Londen-stocks noteeren een teruggang van 1473 tons tot 1366 tons.

Palembang Robusta. De markt opende kalm om gedurende de verslagweek ± 2. op te loopen. Buitenlandsche noteeringen gaven voor de Mrt/Mei positie een stijging van $^3/_8$ dollar. Daar prijzen op Palembang zeer hoog waren, legden speculanten een goede kooplust aan den dag, en kwam men tot zaken wijl exporteurs als verkoopers optraden. Zoo werd aan het begin van de verslagperiode Mrt/April levering gedaan tot $27^1/_2$, om dan voor dezelfde positie te stijgen tot $29^1/_2$. Ready koffie werd gesproken tot 29, met aanbod 1, hooger. Slot flauw zonder zaken.

Olie. De afgeloopen week is zeer stil geweest. Exporteurs waren niet in de markt en voor dekking is slechts weinig vraag. Eenige posten ready olie werden gedaan tot 2,80, 2,75 en 2,70. Op dezen prijs bleef de markt een tijd staan, totdat bij sluiting een transactie à 2,65 werd gerapporteerd. Daarna bleef er verder vraag tot 2,60 en aanbod op 2,70. Voor Jan/Dec. levering werd tenslotte tot 2,85 afgegeven. Voor B-olie is er niets te doen.

Rijst. De markt bleef vast gestemd voor ready levering, daar de vroege booten slechts weinig op Batavia konden lossen. Voor einde Januari shipment staan ons echter zware afschepen te wachten en zal het dus op den binnenkort wel iets ruimer worden. Momenteel staan er nog al weinig op het binnenland en zullen de prijzen zich wel kunnen handhaven. Het buitenland is over het algemeen flauw gestemd, doch ondanks

de lage cif prijzen komt er door gebrek aan scheepsruimte maar weinig aan. Soerabaia en Semarang zijn eveneens goede koopers en ook daar is veel vraag voor het achterland.

Rangoon. Door cancellation met Java van oude contracten kwam er weer Jan. vracht beschikbaar waarvoor Sioka werd gedaan tot 7.80 en 7.85. Daarna kwam er aanbod voor shipment per s.s. *Sikh* en werd gedaan tot 7.70 met verder aanbod en koopers op 7.60. Shipment per s.s. *Nurjehan* werd tot 7.55 afgedaan waarna verder koopers op 7.50. De s.s. *Sikh* en Nurjehan schijnen nu reeds volgeboekt te zijn en offreert Rangoon verder voor 1eh. Febr. tot 7.55 shipment per s.s. *Bali*.

Ketan werd in de 2e hand tot 9. afgedaan.

Bangkok. Aldaar is de markt om ons onbekende redenen ver boven het hier geldende prijs-niveau. Er werden geen zaken gedaan en geen nieuwe noteeringen ontvangen.

Saigon. Voor eerste helft Febr. werd Longgrain gedaan tot 8.20 en 8.30 waarna verkoopers 8.50 vragen. Febr. shipment werd gedaan tot 8.15 met verder koopers. Op de kust kocht men Gocong 1eh. Febr. tot 8.60 en Pychow 8.40. Wegens Chin. nieuwjaar was de markt aldaar sinds Woensdag gesloten.

Krawang. Nog steeds goede vraag uit Preanger met klein aanbod tot ondervolgende prijzen.

Kloewaran Huller Boeloe	ready	10,50
„ „ Tjere	„	9,90
Tjere Lolossan	„	9,35
Petja Koelit Tjere	„	8,75

Rubber. De markt was vast met goede vraag, ook voor Off-grades. Ondanks het feit dat Londen en Liverpool stocks weder opliepen tot resp. 59984 tons en 20063 tons kon de prijs gedurende de afgeloopen week iets avanceeren. Crêpe doet momenteel + 1/2 cent boven standard sheet. De markt opende op 37 3/4, liep vervolgens op tot 39; daarna weder terug op 38 1/4 om op 39 te sluiten.

Er was vrij veel rubber in de markt, doch werd het aanbod onder goede mededinging opgenomen.

De Tin-situatie.

BORDEAUX 31 Jan. *(Aneta-Radio.)* Op een vergadering van de Northern Tavoy Tin Association, sprak de voorzitter de hoop uit dat het plan om de tin-productie te verminderen tot er meer vraag op de markt is, aangenomen zal worden,

Hij gelooft dat de maatregelen welke genomen zijn voor contrôle van de productie een belangrijk feit vormen in de geschiedenis van de industrie.

De *Daily Telegraph* schrijft dat, zelfs indien de Hollanders hun medewerking niet verleenen aan de restrictieplannen, de resultaten gelijk zullen blijven indien zij hun productie niet vermeerderen wanneer de prijzen gestabiliseerd zullen wezen.

De Londensche Theeveilingen.

(Van de firma John Peet en Co.).

Te Londen liepen de meeste standaardnoteeringen in de aldaar op 30 dezer gehouden veiling van Javathee naar beneden en wel:

1/2 d. voor gewone Dust en P.F.;
1/4 d. voor de andere soorten,

behalve voor ordinaire P. en middensoort O.P., welke beide ongewijzigd bleven, terwijl die voor goede B.O.P. 1/4 d. steeg.

In genoemde veiling werden o.m. de volgende prijzen betaald, bruto per Engelsch pond:

Taloen	Broken Pekoe	1 sh. 4 3/4 d.
Girilaja	Br. Or. Pek. I	1 sh. 4 d.
Taloen	Broken Tea	1 sh. 1 d.
Taloen	Broken Tea 2	11 1/4 d.
Taloen	Pek. Fannings	11 d.
Windoe	Broken Tea 2	10 3/4 d.
Tanawattie	Pek. Fannings	10 1/4 d.
Tjiomas	Pek. Fannings	9 7/8 d.
Halimoen	Br. Or. Pekoe	8 3/4 d.
Sapoeran	Br. Or. Pekoe	8 3/8 d.
Bandjarwangi	Broken Tea	8 1/4 d.
Halimoen	Broken Pekoe	8 1/4 d.
Halimoen	Broken Tea	8 1/4 d.
Tjiomas	Dust 1	8 1/4 d.
Bandjarssangi	Fannings	8 d.
Halimoen	Pek. Fannings	8 d.
Tanawattie	Broken Tea 2	8 d.
Tjimedang	Broken Pekoe	8 d.
Tjimedang	Broken Tea	8 d.
Girilaja	Broken Tea	7 3/8 d.
Sapoeran	Broken Tea 2	7 d.
Negiara	Broken Tea 2	6 3/4 d.
Halimoen	Dust	6 1/4 d.
Tjimedang	Dust	6 1/4 d.
Bandjarwangi	Dust	6 d.

De Rubberveiling te Singapore.

(Van de Singapore Chamber of Commerce Rubber Association).

952ste veiling, gehouden op 29 Jan. '30.

Ingeschreven	2.231.381 lbs. of	996,15 tons.
Aangeboden	1.990.770 lbs. of	888,74 tons.
Verkocht	1.694.476 lbs. of	756,46 tons.

Londen — Spot 7 1/2 d. New-York — Spot 15 cents.

Ribbed Smoked Sheet.	*Cents per lb.*		
Standard Quality	geen verkoopen.		
Good Average Quality	24 1/4	tot	24 3/4
Off Quality	24	„	24

Crepe.			
Standard Quality Pale	Geen verkoopen		
Good Pale	24 1/2	tot	25
Off Colour Latex	22 1/2	„	24
Clean Fine Brown	21	„	22 1/4
Brown	18	„	20 3/4
Scrap	14	„	17 1/2
Bark	12	„	13 1/2

Good Average Quality R.S. Sheet in kisten werd verkocht ad 25/25 1/2 cts, 1 partij ad 25 1/2. Twee partijen. Fine Pale Crepe in kisten zijn verkocht resp. ad. 25 1/4 en 25 3/4 cts.

Volgende veiling 5 Febr.

Magneetjes Trekken!

Radio-Nieuws.

Onze Luisterpost.

Phohi – Huizen.

Ditmaal is er wel bijzondere aanleiding om Phohi allereerst te noemen en de voornaamste plaats te geven.

Gisterenavond (31 dezer) zijn wij, luisteraars, dank zij dit nationale station, getuige geweest van een voor Nederlanders buitengewone gebeurtenis.

De eere-promotie van onze prinses H.K.H. Juliana, was door de radio woord voor woord te volgen. Allereerst sprak de rector magnficus, daarna kwam de promotor, die de eer had het diploma te mogen uitreiken en daarbij een prettige vlotte toespraak hield.

En toen kwam het moment van den avond.

In gedachten zagen we H.K.H. oprijzen en toen hoorden we haar, met heldere stem, na even een aarzelend kuchje, zich richten tot haar hoogleeraren, tot de docenten en en tot allen die bij een Hoogere studie betrokken zijn.

Duidelijk merkbaar was de ontroering als zij sprak over de afgeloopen studententijd; wat ook bijzonder opviel —was de keurige uitspraak, de schitterende articulatie van onze mooie taal. Dit heeft onze Prinses blijkbaar met Hare Koninklijke moeder gemeen.

Behoeven we nog te melden, dat de Phohi ons, Nederlanders in deze verre gewesten, weer eenige ontroerende oogenblikken heeft bezorgd? De atmosfeer werkte mee, alles verliep uitnemend en uitgezonderd wat lichte fading, waarvan echter weinig last werd ondervonden, werkte niets storend bij deze uitzending.

Phohi heeft wederom en voor de zooveelste maal getoond, hoe hoog dit station reeds staat op het gebied van uitzendingen en nogmaals is bewezen, dat door dit station de nationale band van alle landgenooten versterkt wordt.

Wij vertrouwen dan ook namens alle luisteraars te spreken, door een oprecht gemeend woord van dank en hulde neer te schrijven aan hen, die dit alles voor ons hebben mogelijk gemaakt!

Van andere stations ditmaal maar heel weinig.

Batavia

komt als regel goed door. Dinsdag hebben we genoten van het orgel concert, hoewel er af en toe wat bijgeluid was. Woensdag was de uitzending keurig en Vrijdag (Donderdag hebben we niet geluisterd) hebben de kinderen weer als vroeger, kunnen genieten, de rest van den avond was eveneens uitstekend.

Bandoeng

hebben we gisterenavond goed gehoord met af en toe wat gekraak van den bliksem.

Soerabia

kregen we telkens zeer goed door, gisterenavond konden we tijdens een hevige regenbui hooren dat de Phohi zending van den na-avond aangekondigd werd.

Kok Rijswijk

kregen we Woensdagavond weer heel goed door.

Chabarowsk

gaf Dinsdag in den vooravond weer eens een opera uitzending met een keurig orkest, helaas was er veel gekraak.

Manilla

gaf gisterenavond zeer mooie muziek van de Filippino band. De ouverture en verschillende viool soli kwamen uitnemend over.

Amateurs.

Alleen 1 B.O. wilde nog eens doorkomen. Woensdagavond gaf deze amateur wat gramafoon muziek, die uitstekend overkwam.

Voorzoover noodig herinneren wij nog even aan de uitzending uit Bandoeng op morgenochtend van af 9 uur. Golflengte 40,5.

Programma's.

Bat. Radio Vereeniging.

Zondag, 2 Febr.

11 —12 Piano-soli door den heer Jaap Brill.

1. Mazurka, Op. 7 No. 1
2. Valse, Op. 69 No. 1
3. Prelude, Op. 15 No. 1
4. Prelude, Op. 28 No. 15
5. Polonaise, Op. 40 No. 1
} Chopin.

6. Arabesque,
7. Serenane for the Doll,
} Debussy.

8. Berceuse, Op. 57
9. Scherzo, No 3, Op. 39
} Chopin.

12 — 1.30 Lunchmuziek Hotel der Nederlanden.

7 — 9 Muziek Hotel der Nederlanden.

9 —10 Beethovensonaten door den heer Coronel.

P. I. E.

Op Dinsdag 4 Febr. '30 vanaf 9 uur n.m. met de Gouvt. Telefoniezender P.I.E. op een golflengte van 15,93 M. vanuit de Studio v/d Radiodienst te Bandoeng: Tournée Artistique „Bataclan" van Adolphe Engers.

Programma:

I. Wat is Theater ?? door Adolphe Engers.
II. Margie Morris met haar liedjes:
1. De levensgeschiedenis van Cleopatra.
2. It all depends on you!
3. Ik zoek een jongen om te trouwen!
III. Dialoog uit het moderne Duitsche leven, gesproken door Adolphe Engers en Hans Bach.
(Das neue Gewerbe) Het nieuwe beroep.
IV. Liederen uit de 18e eeuw, gezongen door Mevr. Else d'Heureuse Grassau, aan den vleugel Margie Morris.
1. Rosemarie van Kaiser Franz Joseph I.
2. No Sir.
3. Le retour du marin.
4. Wil mevrouw naar huis toe komen.
V. Eenige Duitsche gedichten, door Adolphe Engers gesproken.
VI. Mevrouw Else D'Heureuse-Grassau en Margie Morris zingen Duetten,
1. My Rock' a Bye Baby.
2. Silver Swanee.
VII. Een tooneelstuk getiteld: Het volmaakte Huwelijk, gespeeld door
Zij Mevr. Else D'Heureuse-Grassau.
Hij Adolphe Engers.
Jean Hans Bach.

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadring van Vrijdag, 31 Jan. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

(Vervolg.)

De behandeling van

Afdeeling III (Financien).

wordt voortgezet.

Dahler.

De heer Dahler constateert met bijzondere erkentelijkheid de waardeerende woorden van de regeering voor het douanepersoneel.

Spr. is dankbaar voor hetgeen thans reeds gedaan is om ook plaatselijk een behoorlijk overleg tusschen de chefs en den bond mogelijk te maken.

Spr. releveert in dit verband een conferentie tusschen de afdeeling Tandjong Priok van den Douanebond en den plaatselijken chef, waarop door den laatsten beleedigende woorden voor den bond zouden zijn geuit. Hij citeert de door het afd. bestuur opgemaakte notulen, waaruit onder meer blijkt, dat die chef zou hebben gezegd, dat de bond alleen maar goed is om hooger salaris te vragen. En voorts dat samenwerking heelemaal niet noodig was, dat hij had te gelasten en de ambtenaren, bestuursleden van den bond, hadden te gehoorzamen.

Spr. haalt nog enkele soortgelijke uitspraken aan en vraagt ten slotte een onderzoek, ook om uit te maken of de volgens dien chef, „tendentieus" opgemaakte notulen al dan niet juist zijn.

Met voldoening heeft spr. vernomen, dat de salarisverbetering van de douanecommiezen bij de regeering nog in overweging is. Hij hoopt dat de regeering daarbij rekening zal houden met den bijzonderen en zelfstandigen aard van den werkkring dier douanecommiezen.

Spr. wijst voorts op een circulaire van het hoofd van den Pandhuisdienst, waarin klagers worden bedreigd met boete, wanneer hun klachten ongegrond blijken. Spr. vraagt die achterlijke circulaire te doen intrekken.

Suermondt.

De heer Suermondt bespreekt het niet tijdig uitreiken van de aanslagbiljetten voor de inkomsten-belasting.

Kiès.

De heer Kiès bepleit de opneming van de voor 1917 in dienst getreden ambtenaren in de pensioenfondsen. Het gaat vooral hierom, dat de ouderen bij het verlies van de door hen gestorte gelden hun werkkracht niet meer tot hun beschikking zouden hebben en de jongere ambtenaren wel.

Fruin.

De heer Fruin bespreekt de kwestie van de voor het in Indië te brouwen bier te heffen accijns. Spr. vraagt of het tarief zoodanig zal zijn dat de buitenlandsche producent niet in minder gunstige omstandigheden zal komen dan de binnenlandsche producent.

Mandagie.

De heer Mandagie spreekt over de pensioen-regeling voor ambtenaren der provincies en locale ressorten.

Voorts dringt Spr. aan op de zeer urgente invoering van een regeling voor den onderstand aan weduwen en weezen van Inlandsche landsdienaren.

Bruineman.

De heer Bruineman bepleit eveneens een verbetering van den onderstand voor weduwen en weezen van Inl. ambtenaren.

Spr. meent dat economisch de Inl. ambtenaar steeds meer naar zijn Eur. collega toegroeit. Er is dus aanleiding een uitweg te vinden en te overwegen om die ambtenaren ook aan het pensioenfonds te doen bijdragen.

Spr. is voorts van meening, dat men niet te vlug zal moeten zijn met 't heffen van accijns op binnenlandsch bier. Er is alle aanleiding deze nieuwe industrie te steunen om haar een kleinen voorsprong te geven boven de buitenlandsche bierproducenten.

Soeroso.

De heer Soeroso verzoekt de opvattingen der regeering over toepasselijkverklaring der automobielregeling voor Inl. ambtenaren duidelijk bekend te maken. De wedono's vooral hebben voor hun werk behoefte aan zulk een vervoermiddel.

Ook spr. dringt aan op een betere regeling van den onderstand voor de nagelaten betrekkingen van Inl. landsdienaren.

V. Helsdingen.

De heer Van Helsdingen bepleit het tijdig invoeren van accijns op hier gefabriceerd bier.

Spr. wil zich méér dan de heer Sandkuyl aansluiten bij het pleidooi van den heer Roep voor een noodregeling voor den meer besproken onderstand aan weduwen en weezen van Inl. landsdienaren.

Er is een noodtoestand en een financiëele onrust in de betrokken gezinnen. Bij overlijden van het gezinshoofd is thans het gezin vaak aan de grootste armoede prijsgegeven.

Soekawati.

De heer Soekawati dankt den heer Roep voor zijn warm pleidooi voor de nagelaten betrekkingen van Inl. ambtenaren.

Spr. acht het niet verantwoord nog langer te wachten met een noodregeling. Hoofdzaak is dat die arme menschen spoedig worden geholpen.

Voorts bestrijdt spr. het denkbeeld van de heffing van uitvoerrechten op koffie van Inheemsche producenten.

Dan bepleit spr. nogmaals verlaging der slachtbelasting.

Soejono.

De heer Soejono sluit zich inzake den onderstand geheel aan bij de heeren Roep en Van Helsdingen. Waar gevraagd wordt om onderstand wegens behoeftigheid, kan men er van op aan dat aan den alimentatieplicht van de familieleden reeds lang is voldaan.

Ook deze spr. pleit voor het toepassen der automobielregeling voor de districtshoofden.

Soetadi.

De heer Soetadi sluit zich eveneens aan bij het betoog van meerdere leden omtrent den onderstand. Ook in de kwestie der autoregeling staat spr. op hetzelfde standpunt als de vorige sprekers.

Hij bepleit ten slotte de invoering van een pensioensregeling voor Inl. onderwijzers.

Zuyderhoff.

De heer Zuyderhoff meent dat ieder gezinshoofd moet zorgen voor zijn nagelaten betrekkingen. Maar dit houdt in, dat de ambtenaar voor die zorg een deel van zijn salaris stort in een pensioenfonds, zooals de particuliere werknemer ook steeds meer gaat doen en tot hoogere percentages dan de ambtenaar.

Spr. vraagt of het niet mogelijk is tijdelijk te voorzien in den noodtoestand van de gezinnen van Inl. ambtenaren door de oprichting van een fonds, zooals te Malang bijv. de locale Inl. ambtenaren reeds zelf hebben gedaan. Zij zelf storten daarin 5 pct. en de gemeente nog eens 5 pct. van hun salaris.

De beschouwingen over Financiën zijn hiermede afgeloopen.

De regeeringsgemachtigde zal Dinsdag antwoorden.

De voorzitter sluit de vergadering om 12 uur 30 min.

SPORT EN SPEL.

TENNIS.

De Davis-Cup.

PARIJS, 31 Jan. *(Aneta-Reuter)*. Twintig landen hebben ingeschreven voor de wedstrijden om de Davis Cup. De inschrijving sloot heden.

In de Europeesche zône spelen mee: Duitschland, Engeland, Holland, België, Zwitserland, Italië, Spanje, Roemenië, Monaco, Yoego-Slavië, Oostenrijk, Egypte, Griekenland, Zweden, Finland en Japan.

De inschrijving van Japan is door de overige inschrijvers met belangstelling vernomen. De Japansche ploeg zal hier een belangrijke rol spelen, meent men.

In de Amerikaansche zône schreven in: Amerika, Canada, Cuba en Mexico.

Frankrijk, de houder, behoeft den beker slecht in eigen *home* te verdedigen tegen het land, dat zegeviert in den strijd tusschen de winnaars der beide zônes.

De loting zal 3 Februari a.s. plaats hebben in tegenwoordigheid van de diplomatieke vertegenwoordigers der deelnemende landen, zooals te doen gebruikelijk is.

De Dierentuinwedstrijden.

Gisteren was het wederom een regenlooze dag, en gesteund door den ijverigen secretaris den heer Noordhoek Hegt, heeft de wedstrijdcommissie een behoorlijk aantal partijen kunnen laten spelen.

Enkele deelnemers werden wegens te laat komen geschrapt. Men verzoekt ons de spelers te willen waarschuwen dat er niet meer opgeroepen wordt. Iedereen behoort op het terrein aanwezig te zijn.

Damesenkelspel, 1e ronde; mevr. Ramaer sl. mevr. van Nooyen 6—1, 6—1. Mevr. Sonneville sl. mevr. Ingenegeren 7—5, 6—1.

De beide winnaressen ontmoeten elkaar in de halve finale. Buitenzorg zal winnen, indien zij haar tegenstandster niet onderschat.

Heerenenkelspel, 2e ronde: Koning — Tjie Yoe Lwee w.o. Lansdorp sl. N. Rozenberg 6—1, 6—1. Bryan sl. Yap Soen Djin 6—2, 6—2. Tan Eng Hoa sl. Gaoes 6—1, 6—2. Kotani sl. Gobee 6—3, 6—1. Dominicus sl. Sonneville 6—3, 4—6, 6—4. Kreemer sl. Claproth 6—3, 9—7. Linck sl. Nasroen 4—6, 6—3, 6—3. Van der Steur sl. Wamsteker 6—3, 6—4.

3e ronde: Schallig sl. Tan Eng Hoa 6—2, 6—1.

Schallig is hier het verst gekomen door een goede overwinning op Tan Eng Hoa, een aantrekkelijk spelertje.

Dominicus had het tegen Sonneville niet gemakkelijk, hij speelde echter wat al te riskant. Gobee is ons tegen Kotani tegengevallen; wij hadden na zijn goede partij in de mixed, waarover hieronder meer, anders van hem verwacht. Kotani is een tegenstander waarmee elke speler op dit tournooi terdege rekening mee heeft te houden.

Van der Steur had met Wamsteker minder moeite dan men verwachtte.

Damesdubbelspel 1e ronde: mevr. de Visser sl. mej. Sonnemans/mevr. Krabbenbos 6—4, 6—3.

Heerendubbelspel 1e ronde: Zandveld/Elenbaas sl. Mochtar/Gaoes 6—8, 6—3, 6—4, Smits/Miedema — Sie/N. N. w. o.

2e ronde: Jung/G. van Nooyen — Anthonisz/Patti w.o. De Bruyn Kops/van der Steur sl. Kleman/Meinke 6—0, 6—4. Kramp/Klein sl. Alting Siberg/Hendriksz 6—2, 3—6, 6—3.

Gemengd dubbelspel 1e ronde: mej. Sonnemans/van Beusekom sl. mevr. van Tuuren/Göbel 6—1, 6—1. Mej. van Vollenhoven/Kramp sl. mevr. Westerman Holsteyn/Wamsteker 9—7, 6—1.

2e ronde: mevr. Bianchi/Gobee sl. mevr. van Eendenburg/Kreemer 6-4, 3-6, 6-3. Mevr. Ramaer/Lansdorp-mevr. Wahr/van Haeften w.o.

Mej. van Vollenhoven en Kramp wonnen van een tegenpartij, die zij al vaak in de haren hebben gezeten. Na de eerste set was de tegenstand gebroken. Kramp is nog steeds een fameus mixedspeler, al zijn z'n kampioensdagen voorbij. De nederlaag van mevr. van Eendenburg en Kreemer kwam ietwat onverwacht. Mevr. Bianchi deed veel nuttige dingen in deze partij. Haar resolute, onverwachte plaatsballen scoorden vele punten, ook langs Kreemer. Gobee wisselde missers met *aces*; in de laatste set kregen de *aces* de bovenhand. Zijn ingrijpen was vaak zeer goed.

ATHLETIEK.

Dr. Peltzer Geslagen.

Whyte, een Australische looper, heeft te Melbourne in de wedstrijden om de Australische kampioenschappen dr. Peltzer op de 3 mijl geslagen, meldt de *Straits Times*. Whyte verbeterde het record van zijn land.

RUGBY.

Frankrijk slaat Ierland.

Te Belfast heeft het Fransche rugbyvijftiental van de Ieren gewonnen met 5—0 (één goal), meldt de *Straits Times*. Men herinnert zich de recente Fransche overwinning op de Schotten te Parijs behaald.

KORFBAL.

De Fuif.

Hedenavond viert de Bataviasche Korfbal Bond zijn eenjarig bestaan in de aula van de Prins Hendrikschool aan den Vrijmetselaarsweg.

Gezien het programma belooft het een gezellige avond te worden.

De aanvang is gesteld op half negen

VOETBAL TE BATAVIA.

De Competitie.

Voor vandaag staan de volgende wedstrijden op het programma:

2de klasse H.S.H. — B.V.V.
Oliveo II — Vios II.
S.V.B.B. II — U.M.S. II

3de klasse A. Sparta III — V.V.M. II
4de klasse A. B.V.C. 4 — D.O.O.
4de klasse B. U.M.S. 4 — S.V.B.B. 4

Morgen vindt dan de wedstrijd van het Bondselftal tegen Bandoeng plaats.

LAATSTE BERICHTEN.

Faillissementen.

Uitgesproken:

Bij vonnis van den Raad van Justitie te Batavia van 31 Januari 1930, het faillissement van:

H. Huwaë, van beroep stations-assistent der S.S., wonende te Manggarai, Carpentierstraat F No. 4, Meester-Cornelis;

Jie Ngat Sin, tokohouder merk Sauw Toeng wonende Sawah Besar, Passar Tjiplak No. 9;

Lauw Tjiet San, merk Tjeng Foeng, koopman, wonende te Batavia aan Petak Sembilan;

Tan Kim Tek, handelaar, wonende te Weltevreden, Tanah-Abang-heuvel No. 8;

Gouw Kim Tiat, koopman, wonende te Cheribon straat Pertatean, handelende o/h merk Kee Lam Seng.

Opgeheven:

Bij uitspraak van den Raad van Justitie te Batavia van 31 Januari 1930, het faillisement van:

Tjong Tji Djan, zich ook schrijvende Chong Chee Jan, handelende o/d benaming firma Thian Njan, koopman wonende te Pontianak, i.s.v.f.v.b.v ddo. 31 Mei 1929;

H.A. Sem, beroep scheepsbouwkundige en zeilmaker, wonende te Weltevreden, Gang Hauber III No. 16 i.s.v.f.v. b.v. ddo 8 November 1929;

Tan Ek Kim, zonder beroep, wonende te Tjitjoeroek dessa Benda. i.s.v.f.v.b.v. ddo 29 November 1929;

Kisnomal Balehand, koopman, wonende te Tjimahi, Toko Haroemal, i.s.v.f.v. b.v. ddo 6 December 1929.

De Spoorbond.

Het jaarboekje van den Spoorbond voor 1930 is verschenen. Dat het een maand te laat is, moet worden geweten o.a. aan het feit, dat op het laatste oogenblik wijziging in de samenstelling moest komen.

Het boekje bevat een groot aantal wetenswaardigheden en nuttige wenken, die ook niet-spoorbonders zullen interesseeren.

SCHOOL EN KERK.

PREDIKBEURTEN.

Zondag, 2 Febr. '30.

EVANGELISCHE GEMEENTE TE BATAVIA.

Hollandsche Diensten.

Willemskerk v.m. 9 uur ds. Jenny. (Coll. Alor.)
Willemskerk n.m. 6 30 uur ds. Keers. (Coll. Alor.)
Nieuwe kerk v.m. 9 uur ds. Jansen, (Coll. Alor.)
Benedenzaal v.m. 8 uur ds. Quast. (Kinderkerk).

Kapel Ziekenhuis Tjikini.

(Voor ieder toegankelijk)
's Av. 6.30 uur ds. Quast.

Nederlandsche Zendingsvereeniging.

Maleische Diensten.

Patekoan.
v.m. 9 uur de heer Gouw Khiam Kiet.
v.m. 10 uur de heer de Groot.

Mr. Cornelis.

Holl. dienst v.m. 9 uur ds. Broers.
Jeugddienst v.m. 8 uur de heer Melis.

Mal. dienst der Nederl. Zend. Ver.

Rehobothkerk v.m. 9 uur goeroe Indjil.
id. n.m. 5.30 u. de hr. Vermeer.
id. Woensdag n.m. 6 u. Goeroe Indjil.

Buitenzorg.

Holl. dienst n.m. 9 u. ds. Hofker. Coll. schulddelging.

Soekaboemi.

Holl. dienst v.m. 9 uur ds. Klaassen.

GEREFORMEERDE KERK.

Kwitang 28, Weltevreden.

Zondag 2 Febr. 1930.

Hollandsche Gemeente.
's Morgens 9 u. ds. A. Merkelijn.
's Avonds 6 1/2 uur Geen dienst.
Maleische Gemeente.
's Middags 4 uur Goeroe Siagian.

Mr. Cornelis.

(Rehoboth Kerk).
Hollandsche Gemeente.
's Avonds 7 uur n.m. Leesdienst.

Buitenzorg.

Loge a/d Hospitaalweg.
6 1/2 uur n.m. ds. A. Merkelijn.

R. K. KERKEN.

Zondag, 2 Febr.

Kathedraal Waterlooplein.
Kwart vóór zes v.m.: Stille H. Mis.
Zeven uur v.m.: Kindermis.
Acht uur v.m.: Gezongen Hoogmis.
Half tien v.m.: Stille H. Mis.
Zes uur n.m. Lof.

Kerk van het H. Hart — Kramat
6 uur v.m. Stille H. Mis.
7.30 uur v.m. Hoogmis.
9 uur v.m. Stille H. Mis. voor de inheemsche militairen.
5.30 uur n.m. Lof.

Kerk van den H. Jozef.
Mr.-Cornelis.
7 uur v.m. Hoogmis.
9 uur v.m. Stille H. Mis.
5,30 uur n.m. Lof.

CHURCH OF THE BRITISH PROTESTANT COMMUNITY.

Engelsche Kerkweg, Parapattan. Hours of Service.

Sunday, Febr. 2nd and until further notice.
7.30 Matries.
8 Holy Communion.
6.30 Evensong en Sermon.

VRIJE KATHOLIEKE KERK.

St. Willebrordskerk, Tanah Abang-Oost 67.
Zondag, 2 Febr.
8 uur v.m. Hoogmis.
6.30 uur n.m. Vespers en Lof.

STICHTELIJKE BIJEENKOMSTEN.

The Free Pentecostal Conference.

Openbare samenkomsten in „het Pinksterhuis" Matramanweg 53, Meester-Cornelis.
Elken Zondagavond 7 uur Hollandsche dienst.
Elken Woensdagavond 7 uur gemengde dienst.
Elken Vrijdagavond 7 uur bidstond.
Elken Zondagmiddag te 5 uur Zondagschool.

Openbare samenkomsten: Sluisbrugstraat no. 48.
Zondagochtend 8 uur Zondagschool.
Zondagochtend 10 uur Hollandsche dienst.
Zondagavond 7 uur Holl. en Mal. dienst.
Woensdagavond 7 uur Holl. dienst.
Vrijdagavond 7 uur Bidstond.

Christian Science Society.

(Koningsplein Noord No. 21).
Hollandsche Dienst: 9.45 uur v.m.
English Service: 11.— a.m.

Testimony Meetings:
Hollandsche: 1e Woensdag v/d maand 6.30 uur n.m.
English: last Wednesday of the month 6.30 p.m.

Vrijzinnig Godsdienstigen.

Ook in Padang is een afdeeling van de groep Vrijzinnig Godsdienstigen in Ned. Indië opgericht. Voorzitter is mr. C. H. Pownall, secretaresse mevr. J. Neeb-Varenkamp.

S.T.O.V.I.A.

Geslaagd voor het Indisch artsexamen 1e deel, de heer Daliloedin (Mandailing, Tapanoeli).

RECHTZAKEN.

Oplichting.

Tegen G.A. van E. werd vanmorgen door den Raad van Justitie wegens oplichting 4 maanden gevangenisstraf geëischt.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Gouverneur A. Van Slobbe.

's-GRAVENHAGE, 31 Jan. (*Aneta*). Gouverneur A. Van Slobbe is met zijn echtgenoote naar Curaçao vertrokken. Luit. generaal Seyffardt, de Chef van den Generalen Staf, en minister de Graaff deden hem o.a. uitgeleide.

Naar Genève.

's-GRAVENHAGE, 31 Jan. (*Aneta*). De Nederlandsche delegatie voor de douaneconferentie, die op 17 Febr. a.s. te Genève gehouden wordt, is samengesteld uit de heeren Colijn en mr. Trip.

Kolonel Hardenberg.

DEN HAAG, 31 Jan. (*Aneta*). Kolonel Hardenberg is bestemd om op 1 Mei a.s. tot inspecteur van de infanterie te worden benoemd.

Zaakgelastigde van Egypte.

DEN HAAG, 31 Jan. (*Aneta*). Benoemd is tot zaakgelastigde van Egypte te Den Haag de heer Mourad Kamel Bey, De aftredende zaakgelastigde, mohamed Effat Bey, is benoemd tot commandeur in de orde van Oranje Nassau.

Minister Deckers.

VLISSINGEN, 31 Jan. (*Aneta*). De minister van defensie, mr. dr. L. N. Deckers, heeft een bezoek aan Vlissingen gebracht en is daarna opgestoomd naar Antwerpen tot het in oogenschouw nemen van het loodswezen, en de bebakening en betonning van de Schelde.

Professor Grinsven.

WITTEM, 31 Jan. (*Aneta*). De hoogleeraar van het seminarie M.M. van Grinsven is benoemd tot bisschop van Oslo.

(Prof. Van Grinsven werd 10 Jan 1885 te Den Dungen geboren, studeerde te Roermond, trad in de congreg. van de Allerh. Verl. 1903, werd tot priester gewijd in 1908, deed hoogere studies te Rome en werd professor te Roermond. Is thand professor in de moraal te Wittem. *Red. Bat. Nwsbl.*)

Drie Jaar geëischt.

AMSTERDAM, 31 Jan. (*Aneta*). Tegen den consul-generaal van de Dominicaansche republiek is wegens het plegen van ontucht met minderjarigen van het zelfde geslacht drie jaar gevangenisstraf geëischt.

Prof. Johanna Westerdijk.

AMSTERDAM, 31 Jan. (*Aneta*). Dr. Johanna Westerdijk is benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de phytopathologie aan de Hoogeschool te Amsterdam.

BRITSCH-INDIË.

De Samenzwering van Meerut.

MEERUT, 31 Jan. (*Aneta-Reuter*). De behandeling van de zaak tegen de 31 personen die beschuldigd worden van samenzwering, is begonnen.

De rechter wordt terzijde gestaan door vijf bijzitters, allen Indiërs.

Het O.M. zeide dat de beschuldigden van plan waren een koelie-regeering te stichten wat in werkelijkheid beteekent dat zij het heft in handen zouden krijgen in een kleine olygarchie, welke geleid zou worden door de communistische internationale te Moskou.

HET BRITSCHE RIJK.

Generaal Smuts.

LONDEN, 31 Jan. (*Aneta-Reuter*). Generaal Smut is van Southampton naar Zuid Afrika vertrokken.

FRANKRIJK.

De Koloniale Begrooting.

PARIJS, 30 Jan. (*Aneta-Radio*). Bij de besprekingen in de Kamer over de begrooting voor koloniën, zeide Varenne dat voor Indo-China een groote economische raad benoemd moet worden om hervormingen te bestudeeren die zullen leiden tot een geleidelijke evolutie van een staatsvorm, waarin Frinkrijk de rol van regelaar en beschaver vervult.

Hij zeide dat Frankrijk zijn reputatie van bevrijdende natie hoog dient te houden. Hij zeide dat een studie van de inheemsche nijverheid zal aantoonen dat, indien Frankrijk heengaat, het haast onmogelijk is voor de inheemsche bevolking om de indringers, die dan onmiddellijk van alle kanten komen opdagen, te weren.

HET DUITSCHE RIJK.

Het Communisme bij Leger en Vloot.

BERLIJN, 30 Jan. (*Aneta-Radio*). Het *Reichswehr*-ministerie heeft een sensationeel geschrift gepubliceerd over de pogingen voor communistische agitatie bij leger en vloot.

Het geschrift bevat bijzonderheden over verschillende gevallen, die in den loop der laatste jaren zijn uitgelekt. Hieronder is ook een geval dat zich heeft voorgedaan op de thuisreis van de kruiser *Emden*. Doch betoogd wordt dat dit geval slechts een kwajongensstreek is en niet in verband staat met de communistische propaganda die op verschillende wijze wordt gevoerd.

Zoo bestaat reeds de tweede jaargang van een anti-militairistisch weekblad, dat regelmatig en langs verschillende wegen in de kazernes en aan boord van de schepen wordt gesmokkeld.

Verder verbreidt de in het geheim werkende communistische centrale drukwerken met opruiende inhoud.

In andere uitgelekte gevallen hebben communisten zich laten aanwerven en communistische cellen gevormd. Weer andere communisten probeerden matrozen en soldaten voor hun zaak te winnen en ze naar vergaderingen te voeren.

In het geschrift wordt verklaard dat de autoriteiten, tezamen met de politie, de communistische actie met de grootste waakzaamheid gadeslaan. Ieder die onder invloed van het communisme staat wordt uit de gelederen gezet, terwijl de communistische agenten voor de rechtbank worden gebracht, waarbij de rechtbank steeds strenge straffen toepast.

De onschendbaarheid van het communistische lid van de Reichstag, Schneller, is wegens anti-militairistische daden opgeheven en hij zal binnenkort vervolgd worden.

Het geschrift sluit met de opmerking dat, zoolang de commandanten in de gelegenheid zijn om degenen die onder communistischen invloed staan onmiddellijk te verwijderen, het opruïngswerk zonder resultaat zal blijven.

Communistische Relletjes te Hamburg.

NAUEN, 31 Jan. (*Aneta-Radio*). De onrust onder werkloozen heeft geleid tot ernstige botsingen, die op touw waren gezet door de communistische leiders.

Op verschillende plaatsen in de oude stad grepen de werkloozen de politiepatrouilles aan en wierpen met steenen waardoor de politie in een benarde positie kwam en gedwongen werd om vuur te geven.

Eerst nadat versterking was komen opdragen en na een strijd welke meerdere uren duurde, kon de rust hersteld worden.

Deze botsingen bewijzen een toenemende activiteit van de communisten, die de ontevredenheid welke heerscht ten gevolge van de slechte economische toestand, trachten te benutten.

Staat van Beleg.

NAUEN, 31 Jan. (*Aneta-Radio*). Uit Berlijn wordt gemeld dat de politie in alle industrieele centra van Vrijdagnacht twaalf uur de staat van beleg heeft afgekondigd in verband met de communistische aanslagen. De autoriteiten hebben alle openbare demonstraties verboden alsmede de zoogenaamde „hongermarschen" der werkloozen die gehouden zouden worden in verband met het werkloozen-congres op 1 Febr.

In de hoofdstad van het rijk is het tot heden kalm terwijl uit Hamburg, waar Donderdag herhaaldelijk opstootjes plaats hadden, berichten komen over een toenemende onrust.

De Oppositie tegen dr. Schacht.

BERLIJN, 30 Jan. (*Aneta-Radio*). De oppositie van de socialisten tegen den directeur van de Reichsbank, dr. Schacht, komt tot uiting in een resolutie welke door de socialistische Reichtag-fractie werd aangenomen.

In deze resolutie wordt nogmaals aangedrongen de statuten van de Reichsbank te herzien ten einde de autoriteit van de regeering over het bankpersoneel te vergrooten.

Voorts wordt in deze resolutie gezegd dat een desbetreffend wetsvoorstel bij de behandeling van het Young-plan zal worden ingediend.

Daar echter de andere regeeringspartijen tegen een beperking van de bevoegdheden van den directeur zijn is de verwerping van de wet haast zeker.

OOSTZEELANDEN.

Verijdelde Bankberooving.

WARSCHAU, 30 Jan. (*Aneta-Radio*). Op het laatste oogenblik heeft de Poolsche politie een bankberooving voorkomen.

Dit zou misschien de grootste bankberooving van alle tijden zijn geweest.

De politie ontdekte een complot dat ten doel had door te dringen in de kelders van de staatsbank, waar ter waarde van ongeveer 800.000 pond sterling ongemunt metaal aanwezig was.

De bandieten hadden vanuit een aangrenzend huis een tunnel gegraven welke reeds tot onder de kelders was doorgetrokken. Bij een huiszoeking te Warschau echter vonden detectives een schema van de electrische alarm-signalen van de bank te Czentokow. Onmiddellijk stelden zij een onderzoek in en ontdekten toen de bijna voltooide gang. In de gang vonden zij de modernste inbrekerswerktuigen.

Ook is aan het licht gekomen dat het plan ontworpen was door employé's van de bank, die de onderneming ook geldelijk steunden. Zij hadden zich de medewerking weten te verzekeren van een bende beruchte internationale bandieten. Deze laatsten zijn zes maanden geleden met de werkzaamheden begonnen en hebben zich nu ijlings uit de voeten gemaakt.

SOVJET-RUSLAND.

Turkestan—Siberië.

MOSKOU, 30 Jan. (*Aneta-Radio*). Naar gemeld wordt zal de spoorlijn voor de verbinding Turkestan—Siberië den eersten Mei voltooid wezen, in plaats van den eersten September zooals eerst berekend was.

In 1926 is men met den aanleg van de spoorlijn begonnen. De lengte is 1500 K.M. en een belangrijke landbouwstreek wordt er door opengelegd.

Het Conflict met Mexico.

MOSKOU, 31 Jan. (*Aneta-Reuter*). De Sovjet-gezant te Mexico-city is teruggeroepen.

De Mexicaansche gezantsschapsstaf is gisteren uit Moskou vertrokken.

Sampson veroordeeld.

RIGA, 31 Jan. (*Aneta-Reuter*). Sampson, de gevolmachtigde vertegenwoordiger van de Sena Goldfields Concessions, is veroordeeld tot 8 maanden dwangarbeid en een boete van 25.000 roebels. Hij werd beschuldigd de loonen niet prompt te hebben uitbetaald.

De veroordeeling komt hierop neer dat Sampson slechts in zijn bewegingsvrijheid wordt belemmerd. Hij behoudt na die 8 maanden zijn gewone werkzaamheden, maar mag de plaats niet verlaten. Sampson heeft hooger beroep aangeteekend.

VOOR-AZIE.

Geen Invoer van Zilver.

TEHERAN, 31 Jan. (*Aneta-Reuter*). De Medjilik heeft een wet aangenomen waarbij de invoer van zilver in Perzië wordt verboden daar dit de handel belemmerde en de buitenlandsche wisselkoersen deed stijgen.

NOORD-AMERIKA.

Het Plan van Hoover.

PHILADELPHIA, 31 Jan. (*Aneta-Reuter*). In een rede voor de *United Businessmen's Association* verklaarde Davis, de minister van arbeid, dat het programma van Hoover tot opheffing van handel en industrie, op succesvolle wijze een vermindering der loonen na de paniek op de New Yorksche beurs heeft voorkomen. Het programma heeft voorts het vertrouwen in de stabiliteit van de natie met een slag hersteld. Er zijn hiervoor geen drie jaar verloopen, zooals gewoonlijk noodig is.

ALGEMEEN NIEUWS.

Opgraving.

CAIRO, 30 Jan. (*Aneta-Radio.*) De Duitsche archeologische expeditie heeft een begin gemaakt met de opgravingen bij de ruines van Hermopolis.

Men verwacht van deze opgravingen belangrijke gegevens voor de geschiedenis der tijden van de Pharao's.

De Marineconferentie.

De eerste commissie.

LONDEN, 31 Jan. (*Aneta-Reuter.*) De eerste commissie van de marineconferentie, bestaande uit vertegenwoordigers van alle delegaties en experts, heeft vandaag de verschillende voorstellen voor de conferentie besproken en voornamelijk het Fransche voorstel.

Het gebabbel buiten de conferentie liep vandaag hoofdzakelijk over de zoogenaamde „tweede commissie" welke gisteren in de resolutie van Stimson werd voorgesteld, doch welke nog niet in functie is. Men beschouwt deze commissie als „doodgeboren". De reden is dat de dominions gevraagd hebben in deze commissie vertegenwoordigd te zijn, hetgeen beteekent dat deze commissie in hoofdzaak uit Engelschen zal bestaan, te weten zes of zeven Engelschen tegen 2 vertegenwoordigers der andere mogendheden.

De petitie der vrouwen.

LONDEN, 31 Jan. (*Aneta-Reuter*). 3 Amerikaansche en 2 Japansche vrouwen zijn te Londen aangekomen om aan de conferentie de anti-oorlogsch petities te overhandigen. Deze petities zijn geteekend door 6 millioen Amerikaansche vrouwen en 180.000 Japansche vrouwen.

Cablegrams.

Davis-Cup.

Paris, Jan. 31. Nations entered for Davis Cup contest whereof last nomination day Friday. European zone competitors are, (apart from France which holds cup): Germany, England, Holland, Belgium, Switzerland, Italy, Spain, Rumania, Monaco, Yugoslavia, Austria, Egypt, Greece, Sweden, Finland and Japan, whose appearance in European instead as heretofore American zone is expected with great interest by tennis world and it is believed Japanese may playimportant role. Competitors American zone are: Un. States, Canada, Cuba, Mexico. Lots for positions in competition will be drawn Februari third in presence diplomatic representatives of countries participating.

OFF. BERICHTEN.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Verleend: wegens gew. redenen, met ing. van 30 Jan. '30, een binnenl. verlof voor onbepaalden tijd b.b. van den lande aan de hulponderwijzeres aan de openb. Inl. lagere meisjesschool te Wonosobo (Midden-Java), mevr. Soewari;

wegens gew. redenen, met ing. van 6 Febr. '30, een binnenl. verlof voor den tijd van twee maanden b.b. van den lande aan de typiste ter alg. secretarie, mevr. Mingoen geb. Soertiah.

Benoemd: tot accountant 1ste kl. bij den gouvts accountantsdienst, C. J. Wit, thans accountant IIde kl. bij dien dienst;

tot onderdirecteur van het dept. van gouvts.-bedrijven, A. Jellema, hoofdambtenaar van buitenl. verlof teruggekeerd, laatstelijk onderdirecteur bij gemeld dept. met bep., dat hij voor den tijd van één jaar ter beschikking wordt gesteld van den dir. van Financiën, teneinde te worden belast met werkzaamheden bij diens departement.

Ontslagen: uit 's lands dienst de gew. mantri bij den dienst der opiumregie te Gawok (Soerakarta), Mas Wignjosoedarmo, met bep., dat dit ontslag wordt gerekend te zijn ingeg. op 15 Nov. 1929.

Belast: met ing. van 2 Febr. '30, voor den duur van het aan den inspecteur bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst, dr. J. F. C. Raabe, verleend verlof naar Europa, met de waarneming van die betrekking, dr. H. J. Klasen, thans gouvts veearts 1ste kl. bij meergenoemden dienst.

Tijd. belast; met de waarneming der betrekking van administrateur bij het dept. van gouvts.-bedrijven W. H. A. Jacometti, hoofdambtenaar van buitenl. verlof teruggekeerd, laatstelijk belast met de waarneming dier betrekking.

Onderw. en Eeredienst.

Verleend: wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa a/d onderwijzeres IIde klasse b/d openb. Mulo-afd. der A.M.S. te Probolinggo, mej. C. C E. F. Joseph, met bepaling, dat zij hare betr. zal nederleggen op 3 Oct. '30;

wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa a/d onderwijzer 3de klasse, hoofd der openb. H I.S. te Demak (Koedoes), L. A. van der Linden, met bepaling, dat hij zijn betrekking zal nederleggen op 2 Nov. '30;

wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa a/d onderwijzer 1ste klasse hoofd der H C.S. te Jogjakarta, J. Raadsveld, met bepaling, dat hij zijn betrekking zal nederleggen op 2 Nov. '30.

Tijd. werkzaam gesteld: als onderwijzeres 3de klasse en geplaatst a/d Eur. school te Djombang, mej. C, L. Mulder, part. te Weltevreden.

Ingetrokken: het besluit waarbij mevr. L. J. van Dillen geboren Hoyer, tijdelijk is werkzaam gesteld als onderwijzeres 3de klasse en geplaatst a/d Eur. school te Djombang.

Eervol ontheven: overeenkomstig haar wensch, met ingang van 12 Maart '30 van haar tijdelijk werkzaam stelling als onderwijzeres der 3de klasse b/h openb. W.L.O. mevr. F.L.W. Boom geboren Muijlwijk, geplaatst b/d openb. Eur. lag. school te Bindjei (Oostkust van Sum.)

Herbenoemd: tot onderwijzer 1ste klasse en geplaatst a/d Eur. school te Pemalang en met ingang van 2 Maart '30 aangewezen als hoofd dier school, J.C. Stam, ambtenaar van verlof uit Europa teruggekeerd, tevoren die betrekking bekleed hebbende.

Benoemd: tot onderw. der 3de klasse b/h openb. W.L.O. de tijdelijk onderwijzer der 3de klasse J.C. Persijn, geplaatst a/d openb. Eur. 1ste lag. school B te Soerabaja;

tot leeraar b/h openb. middelbaar onderw. en ter beschikking gesteld van den dir. van B.B. om te worden belast met werkzaamheden in het belang der decentralisatie, H.F. Brune, thans wd. burgermeester van Amboina.

Binnenlandsch Bestuur.

Benoemd: tot adspirant controleur bij het B. B., dr. J. Eisenberger en dr. F. W. T. Hunger, beiden thans administratief ambtenaar bij het B. B, met bepaling, dat zij geplaatst blijven onderscheidenlijk in de residentiën Tapanoeli en Bali en Lombok.

Tijd. belast: bij de alg. politie met de waarneming van de betrekking van hoofdagent (hoofdrechercheur) IIde klasse, G. H. L. Vermaessen thans onderopzichter werkplaats bij de S.S. en Tr. ter hoofdplaats Batavia, met bepaling, dat hij geplaatst wordt in de residentie Batavia (provincie West-Java);

bij de algemeene politie met de waarn. der betrekking van hoofdagent (hoofdrechercheur) IIde klasse, H van Echter, C.A. Matern en L.E. Annis, thans onderscheidenlijk particulier, 1ste klerk bij de veldpolitie ter hoofdplaats Serang en wd. IIde klerk o/h assistent residentiekantoor te Menes (residentie Bantam, provincie West-Java), met bep., dat zij geplaatst worden aan de opleidingsschool voor het personeel der politie te Soekaboemi, residentie West-Priangan, provincie West-Java.

Benoemd: tot gediplomeerd gezaghebber bij het binnenlandsch bestuur, J. B. Eyken, thans hulpgezaghebber bij gemeld kader, met bepaling, dat hij blijft geplaatst in het gouvernement der Molukken.

Financiën.

Verleend: wegens ziekte een jaar verlof naar Europa aan L. M. M. Rademaker, commies-redacteur bij de generale thesaurie van het Departement met bepaling dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 3 Febr. '30.

Benoemd: tot hoofdbeheerder bij de Landspandhuizen, J.G.B. Stoerhaan en C. H. A. Agerbeek, onderscheidenlijk wd. hoofdbeheerder en beheerder 1ste kl. bij die Pandhuizen.

tot beheerder 1ste klasse b/d Landspandhuizen, C. Th. Bos en C Meyer, thans belast met de waarneming van die betrekking.

Belast: met de waarneming van de betrekking van hoofdbeheerder bij de Landspandhuizen, L H. H. Siau, thans beheerder 1ste klasse bij die pandhuizen;

met de waarneming van de betrekking van beheerder 1ste klasse bij de landspandhuizen, P. Winzen en E. Meulenhoff, thans beheerder IIde klasse bij die Pandhuizen.

Ingetrokken: zijn besluit van 9 Aug. '29 No, P. E. 4/9/4, waarbij aan den heer L.H.R. Meyer, td. wd. inspecteur van Financiën te Soerabaia wegens zevenjarigen dienst met ingang van 2 Juni 1930 negen maanden verlof naar Europa is verleend.

Verleend: a/d heer P.H van Wezel, inspecteur van Financiën te Bandoeng wegens achtjarigen dienst tien maanden verlof naar Europa, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 2 Maart '30.

Benoemd: tot algemeene ontvanger 3de klasse, H.C. Meijer, ambtenaar van z.g. groot binnenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

tot algemeene ontvanger 4de klasse, O. Lammers van Toorenburg, ambt. van verlof naar Europa teruggekeerd, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

Gesteld: ter beschikking van den res. van Ternate, teneinde te worden belast met het beheer van 's Lands kas te Ternate, H.C.H. Meijer.

Opgedragen: met ingang van 12 Maart '30 het beheer van 's Lands kas te Ternate aan den algemeene ontvanger 3de klasse, H.C. H. Meijer.

Geplaatst: bij 's Lands kas te Weltevreden, de algemeen ontvanger 4de klasse, O. Lammer van Toorenburg, met bepaling, dat hij bij de kas dienst zal doen als adjunct-ontvanger.

P. T. T.

Overgeplaatst: van Pekalongan naar Medan de adjunct-commies Mas Mohamad Ali; van Koetaradja naar Pematangsiantar de idem Rachmat gelar Soetan Temanggoeng; van Singkawang naar Medan de klerk 1ste klasse Iman Soedjono; van Weltevreden naar Moearaenim de commies 1ste klasse C.R. Lippelt; van het radiostation te Tjililin naar Padang de tijdelijk wd. monteur Mas Soediro; van Weltevreden naar Batavia de wd. commies 1ste klasse, A. Blecker en omgekeerd de commies Moestadjab; van Padang naar Lahat de adjunct-commies Abdoel Moeloek; van Pontianak naar Bandoeng de idem Andin gelar Soetan Kadiaman; van het telefoonkantoor te Bandoeng naar dat te Palembang de 1ste klerk Adisapoetra.

Benoemd: tot telefoniste te Soerabaja mej. B. V. Marlisa; idem tot telefoniste 1ste klasse te Bandoeng mej L M.A. Alting Siberg; idem tot hoofdtelefoniste te Solo mej. F.E. Nort; idem tot telefoniste 1ste klasse te Weltevreden mej. A. Ebeling; idem tot klerk te Weltevreden Mohammad Zein; idem tot IIde klerk bij het hoofdbestuur te Bandoeng F. van Sprew.

Toegevoegd: door het hoofd van den dienst der wildhoutbosschen op Java en Madoera, aan den opperhoutvester, beheerder van het boschdistrict Garoet, de hoofdingenieur M.Ph. Bish.

Algemeene Secretarie.

Benoemd: bij verbaal van den alg. secretaris van 28 Jan. '30: tot administratief ambtenaar, mr. H.J.Ch. Buurman van Vreeden, thans tijd. belast met de waarneming van genoemde betrekking

Eervol ontheven: op verzoek, met ing. van 30 Jan. '30 van de tijdelijke waarneming der betrekking van 1sten klerk ter alg. secretarie, A. E. L. Abrahami de Melverda.

Gouv. Bedrijven.

Verleend: aan L. Borckmann, tijdelijk fungeerend telefoonambtenaar 1ste klasse bij den P. T. T. dienst, wegens langdurigen dienst, een jaar verlof naar Europa, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 3 Febr. 30.

aan T.M. van Aarem, technisch ambt. 3de klasse bij den P.T.T. dienst, wegens achtjarigen dienst dienst tien maanden verlof naar Europa ingaande 2 Mrt. '30.

aan Th. P.E.W. Hesse, mijnbouwkundig opziener bij den Dienst van den Mijnbouw, werkzaam bij de Oembilinsteen kolenmijnen, wegens negenjarigen dienst elf maanden verlof naar Europa, met bepaling dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 2 April '30.

I. U. A.

Belast: met de waarneming der betr. van ambtenaar 1ste klasse bij den dienst der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen, A. F. Heesterman, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk wd. ambtenaar 1ste klasse bij genoemden dienst.

Tijdelijk werkzaamgesteld: bij het hoofdkantoor op maandgeld, me. C. M. van Wichen, tw. IIde klerk bij de postspaarbank in N.I.

Justitie.

Tijd. ter beschikk. gesteld: van den president van den Raad van Justitie te Soerabaia (Oost-Java) teneinde met griffierswerkzaamheden bij dat college te worden belast, mr. M.P.G. Kappeijne van de Coppello, thans particulier.

Verleend: wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa aan mr. L. W. H. de Leeuw, hoofd van de afdeeling Rechtwezen en van den Weeskamerdienst bij het Departement van Just., met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 3 Febr. '30.

Ingetrokken: op verzoek zijn besluit van 5 December '29 No. B. 12/19/15 waarbij mr. G. W. Nijhuis, voorzitter van den Landraad te Malang, wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa is verleend,

Tucht- Opv. en Armwezen.

Te plaatsen: b/h Landsopvoedingsgesticht te Blitar, den onderdirecteur b/h T. O. en A., F. Verkouteren, thans als zoodanig werkzaam bij het Landsopvoedingsgesticht voor Jongens te Tangerang.

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 31 Jan.

Ned. ss. „Kertosono" gez. v. Meerkerk, van Rotterdam en Padang agt. R.L.

N.I. ss. „Buyskes" gez. Bronsema, van Singapore, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Giang Seng" gez. Stewart, van Singapore, agt. Kian Gwan.

N.I. ss. „Tjimanoek" gez. Schol, van Dalny en Keelung, agt. J.C.J.L.

N.I. ss. „Palehleh" gez. Ahlers, van Djambi en Muntok, agt. K.P.M.

Vertrokken 31 Jan.

N.I. ss. „Reyniersz" gez. Pruim, naar Tg Pandan, Riouw en Singapore.

N.I. ss. „D. v. Twist" gez. Bakker, naar Oosthaven en Merak.

Eng. ss. „Giang Seng" gez. Stewart, naar Cheribon en Semarang

Eng. ss. „Eurylochus" gez. Reed, naar Cheribon.

Rotterdamsche Lloyd.

ms. „Indrapoera" 31 Jan. uit Singapore thuisr.
ms. „Sibajak" 31 Jan. pass. Suez thuisr.
ss. „Madioen" 30 Jan. te id. id.
ss. „Tambora" 31 Jan. te Rotterdam id.
ss. „Samarinda" 31 Jan. te Tjilatjap kustr.
ms. „K. Inten" 31 Jan. te Tg. Karang id.
ss. „Gorontalo" 31 Jan. te Medan uitr.
ms. „K. Gedeh" 1 dezer te Priok id.
ss. „Djember" 31 Jan. uit Padang id.
ss. „Patria" 31 Jan. uit Marseille id.
ss. „Sitoebondo" 31 Jan. uit Portswethenham uitreis.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ss. „Karimata" 31 Jan. uit Belawan 14 Febr. verw. Priok uitreis.
ss. „Pr. der Ned." 1 dezer te Priok uitr.
ms. „P.C. Hooft" 31 Jan. te Genua thuisr.
ss. „J.P. Coen" 31 Jan. te Semarang kustr.

Holland Amerika Lijn.

ss. „Boschdijk" 30 Jan. te Boston thuisr.

Java BengalenLijn.

ss. „Bali" 30 Jan. te Soerabaja.
ss. „Jacatra" 1 dezer te Soerabaja.

Java New-York Lijn.

ss. „Kangean" 31 Jan. uit Port Said.

Stoomvaart Mij. „Oceaan".

ss. „Melampus" gearr. 29 Jan te Amsterdam thuisreis.

Java China Japan-Lijn.

ss. „Tjibodas" vertr. 31 Jan. van Saigon naar Batavia.
ss. „Tjikembang" arr. 31 Jan. te Shanghai.
ss. „Batoe" vertr. 30 Jan. van Menado naar Los Angeles.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio: Mel. Treub, Ombilin, Op ten Noort, Rumphius, Plancius, Lematang, Dolphinshell, Tjikini, K. Inten, J.P. Coen.

Passagierslijst.

van het ms. *Fulda* 1 Febr. in Singapore aansluiting ss. *Mijer* en ss. *Bontekoe* 5 Febr. in Tg. Priok.

F. van Engers, ir. E. A. van de Graaff, E. Isenberg, E. Krey en echt., J. Roemeling-Evers en echt., mevr. N. de Stoppelaar-s'Jacob, mevr. A. Baronin van Tuyll van Serooskerken, fam. A. Woelke 2 kn., P. Bokma, J. Bullooper, L. Clementsen, J. Damen, Th. Daners, H. Derksen, A.G. van Gunst, W. Hoekstra, mevr. S. Keller-Valkema, J. Kickert en echt., A. van Meer, mevr. H. van Mosch, R. Pekema, O. Sauerweit, mej. E. Suesens, O. Schele en echt., R. Schneider, S. W. Mas Trabani, fam. J. de Vrijer en 3 kinderen.

ADVERTENTIEN.

„MAGNEETJES"

Te Huur Aangeboden.

HUIS Gang Scott 17 te huur tegen 1 Maart of later, voor- en zijgalerij, gesloten achtergalerij en 3 kamers, garage. Huurprijs f 150.—. Te bevragen Gang Scott 19. M1098

RUIM HUIS, bevattende 4 slaapkamers, voor-, binnen- en achtergalerij, ter overname aangeboden met overname meubilair. Huurprijs f 100.— per maand, omtrek Salemba. Brieven onder no. M1108 Bataviaasch Nieuwsblad.

RUIM HUIS te huur met overname meubilair (f 1600.—). Gelegen bij spoorhalte, te aanvaarden 15 Februari. Te bevragen Telefoon Ment. 821. M1111

BELANGRIJK. Wegens vertrek naar Europa te huur aangeboden, schitterend steenen huis met vijf groote en 4 kleine kamers, plus autogarage en groote keuken, zeer rustig gelegen centrum Weltevreden. Huurprijs bedraagt momenteel slechts 80 gulden. Groot voor- en achtererf met 2 zij-ingangen. Verplichte overname meubilair en nog zoo goed als nieuwe Ford auto's model 1929 plus werkbank enz. enz. à contant. Brieven no. M1109 Bataviaasch Nieuwsblad.

HUIS LOMBOKWEG dadelijk te huur. Huur f 125.— per maand. Te bevragen Tel. Mtg. 917. M1135

HUIS, Nieuw Menteng, gesloten voorgalerij, zijtje, achtergalerij, drie kamers, bijgebouwen en garage te huur. Huur f 125.— per maand. Overname meubilair f 950.— inclusief Sonora-salon-gramophoon. Te bevragen Tel. Mtg. 829. M1136

EEN HEERENHUIS en drie kleine huisjes te huur aangeboden per 1 Februari, 1 Maart, dichtbij het station Mr. C. Huurprijs f 70.— en f 35.— per maand. Geheel van steen met dakpannen, voorzien van electrisch licht, waterleiding, put. douche, W.C. Te bevragen Bekassieweg 130 M.C., Tfn. Mr. 369 Bt. 1303. M1146

MR. CORNELIS. Te huur twee huizen van vijf en zes vertrekken, een met paviljoen; electr. licht, waterl., garage, aan autobus- en tramlijn. Bevragen telef. 438 M.C. M1055

EEN HUIS aan den Tangerangschen Weg No. 48, met groot erf, voorzien van electrische en waterleiding, te huur voor f 55.— 's maands. Te bevragen Tangerangsche Weg 49. M1089

NIEUWE HUIZEN te huur, Batoetoelis, Weltevreden, ruime kamers, gas, waterleiding en electrisch licht. Huurprijs per maand f 110.—. Verder een huis Gang Kadji No. 1. Telefoon Wl. No. 604. M1092

GERIEFELIJK MODERN WOONHUIS, bevattende gesloten voor-, binnen- en achtergalerij, drie slaapkamers en garage, gelegen Heveaweg 7 (bij Matramanplantsoen), tegen 1 Maart te huur f 150.— 's maands. Te bevragen Telefoon Mr.-C. 463. M1140

GEMEUBILEERD HUIS te huur medio Maart tot ultimo November a.s., ruim huis, omtrek Tanah Abang, groote kamers en galerijen, annex paviljoen met 2 kamers, garage. Huurprijs f 175.— per maand. Te bevragen Telefoon Wlt. 2461. M1127

HUIS Viosplein Zuid 13, 3 kamers, voor-, binnen-, achtergalerij en autogarage, te huur. Huur f 160.— per maand. Te bevragen Maboed Effendi, telefoon 949 Welt. M1107

HUIS SERANGWEG 13 per 1 Maart. Bevragen Semarangweg 4, Telefoon Mtg. 971. M1104

BANDOENG. Ruim comfortabel gemeubileerd huis, met garage, gelegen Riouwstraat, te huur vanaf 1 Mei a.s. tot 20 Juni of korter. Brieven onder no. M1105 Bataviaasch Nieuwsblad.

PAVILJOEN, Mampangweg, bevattende voorgalerij met eetkamer en slaapkamer, te huur. Huur f 60.—, voor 2 personen f 70.— per maand, inclusief water en licht. Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Welt. M1143

GEMEUBILEERD PAVILJOEN, voorgalerij, 2 kamers, met eigen gemakken, te huur tegen ± 15 Maart. Huurprijs f 80.—. Te bevragen Gang Scott 19. M1099

LAAN TRIVELLI voor heer alleen een zeer netjes gemeubileerd paviljoen te huur, desgewenscht met garage. Huur fl. 85.— per maand. Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Welt. M1144

EEN FLINK PAVILJOEN, Tanah Abang, te huur voor heer alleen, bevattende voorgalerij en 3 kamers met eigen gemakken. Huur f 75.— per maand. Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Wl. M1145

ONGEMEUBILEERD PAVILJOEN te huur voor dame of heer alleen. Laan de Riemer 19, Tel. 1484. M1129

ONGEMEUBILEERD PAVILJOEN te huur per 1 Maart a.s. Laan Raden Saleh 45. M1110

GROOTE GEMEUBILEERDE KAMER met zitje disponibel. Rustig klein pension. Gang Scott 14. M1141

Te Huur Gevraagd.

RUIM PAVILJOEN of klein huis gevraagd. Huurprijs f 100.— à f 125.—. Tfn. 1304 Wlt. Brieven onder no. M1097 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Kost en Inwoning.

VIER CHINEESCHE JONGELUI zoeken met ingang Maart kosthuis bij Europeesche of Chineesche familie. Brieven onder no. M1116 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

KAMERS MET PENSION te huur voor f 70.—, f 75.—, f 80.— en f 90.—, met zitje, Gang Cornelius 3. M1094

EEN EENPERSOONS KAMER en een tweepersoons idem te huur, inclusief kost, met ingang van 1 Februari a.s. Te bevragen Telefoon Wlt. 372, Tjikini 83. M1122

PAYING GUEST kan geplaatst worden bij een Engelsche familie. Brieven no. M1139 Bataviaasch Nieuwsblad.

Aanbevolen Adressen.

SEMARANGSCHE-BAGELENSCHE BESCHUIT- EN BROODBAKKERIJ TAN SOEI LIONG, Soekaboemi Tel. No. 17. Vraagt uwe langanans onze alom bekende fijne Semarangsche en Bagelensche beschuit met of zonder boter, respect. in vierkante en ronde blikken. Versche op bestelling verkrijgbaar. M1132

AUTO-TRANSPORT-ONDERNEMING „OUDSTRIJDER", Telefoon Nos. 644 en 3665 Wl., Tanah Abang West 82. Het beste adres voor verhuizen, verpakken en transporteeren van diverse goederen, tegen concurreerende prijzen en onder Europeesch toezicht. M1060

KLEERMAKER KONG TJI NJAN, Pasar Senen, Gang Wangseng 19, tel. 1794 Welt. Voorhanden diverse soorten en kleuren goed. Prijzen 1 stel witte jas no. 1 f 10.—, idem no. 2 f 9.50, idem no. 3 f 9.—. Maakloon: 1 stel witte jas f 4.—, 1 stel palmbeach costuum f 8.—. M1058

GEORG FRIEDRICHS, Goudsmid, Gang Secretarie Nr. 3. Atelier voor moderne Juweelen en Goudwerken. Omwerking van oude bijoux in modern genre. Reparaties, vergulden, verzilveren en graveeren. M1057

OPRUIMING! SPOED!! Nog een partijtje zeer keurige toiletten tegen den halven prijs. Ontpakt heden een partijtje chique toiletten, zeer modern, punt- en klokrok-modellen. Maison Elegance, Sluisbrugstraat 40. Verkrijgbaar alleen op maat knippatronen naar elk gewenscht model. M1090

LASTIGE KOKKIES! Dames, als Uw kokkies lastig zijn, belt U op telefoon No. 372 Welt., Tjikini 83. Bonboekjes van 30 bons f 40.—, 15 bons f 20.—, 10 bons f 15.—. Thuis bezorgd. M1121

Inbreker: „Wat deed je toch, idioot?"
Makker: „Ik dacht dat ik 't electrisch licht aandraaide en het was de luidspreker".
(London Opinion)

MEUBELFABRIEK „BATAVIA", Postweg Noord 33 t/o Postkantoor, tel. no. 3825 Wlt. Het beste en goedkoopste adres voor eerste klas meubelen. Beleefd aanbevelend. M1087

GROOTE OPRUIMING met spoed. Dames en heeren, indien U zich nog meubilair, ledikanten, glaswerk enz. enz., wenscht aan te schaffen, gaat dan naar den uitverkoop bij Mevrouw J. B. v. d. Berg, Berendrechtslaan 51, Tl. 1589 Wl. Alles moet weg tegen zeer lage prijzen. Haast U. M1113

Wij moeten ons niet laten overweldigen of terneerslaan door de gebeurtenissen, doch sommige met kracht aanpakken en andere laten loopen. Het is niet voldoende, om flegmatiek tegenover de gebeurtenissen te staan; er komen tijden, dat wij als met electriciteit geladen moeten zijn, gloeiend van geestdrift, met volle overtuiging. (Maandblad „Succes").

HOTEL VILLA PARK, Weltevreden. Levert eten buitenshuis. Bonboekjes van 30 stuks f 36.—. Thuis bezorgd. Telefoon 1136 Welt. M1125

EEN MOOIE COLLECTIE DAMESHOEDEN en corsages. Irvings Ltd., Postweg Noord, Weltevreden. M1123

HOTEL VILLA PARK, Weltevreden. Dependance. Beschikbaar direct 1 paviljoen met twee doorloopende kamers. Dagelijks rijst- en Europeesche tafel. Telefoon 1136 Welt. M1126

Te Koop Aangeboden.

BADHOTEL, inventaris, eigendomsgrond, te koop voor 4000 gulden. Liggende te Krakal, Keboemen. Te bevragen aldaar. M1096

HEERENRIJWIEL, in uitstekende conditie, wegens vertrek zeer billijk te koop. Informaties Teleph. Welt. 2974. M1117

INGEBOUWDE PHONOLA in uitstekende conditie, Rönisch, met 80 rollen, te koop voor f 700.—. Te bevragen Grisseeweg 24, Tel. Mtg. 961. M1134

ESSEX 6 cylinder, steeds door eigenaar gereden, in uitstekenden staat, te koop voor f 1250.—. Te bevragen Tel. Mtg. 829. M1137

COLLECTIE TECHNISCHE BOEKWERKEN, afkomstig uit nagelaten bibliotheek hoofdmachinist suikerindustrie, te koop aangeboden tegen elk aannemelijk bod. Te bezichtigen, na telefonische afspraak (Tel. Wl. 429), Laan Trivelli 40 Weltevreden. M975

WEGENS PLAATSGEBREK. Spoed te koop raskippen en kuikens diverse leeftijden, eendagsche kuikens van Red en W. legh. à f 1.25, broedeieren à f 0.60 per stuk, 2 Redshanen à f 10.— per stuk. Te bevragen Sluisbrugstraat 40, Tel. 2800 Wl. M1093

GUNSTIG AANBOD. Te koop aangeboden wegens vertrek keurige inboedel, bestaande uit voorgalerij-, eet-, woon- en slaapkamer-ameublement, inclusief sanitaire inrichting, porcelein, etc. Brieven no. M1024 Bataviaasch Nieuwsblad.

1 KINDERBED en 1 kinderstoel ter overname aangeboden. Bevragen Djamboelaan 15, Telefoon Wlt. 883. M1142

NASH SEDAN, nieuwste model, pas 5 maanden gebruikt, te koop wegens vertrek. Inlichtingen Tel. No. 1701 Welt. of Gang Kleijkamp 22. M1128

WEGENS OVERCOMPLEET ter overname aangeboden een dubbel schrijfbureau. Inlichtingen Telefoon Wl. 3592. M1103

EEN MOOIE COLLECTIE BLOEIENDE ORCHIDEEËN, agrex boelans en larats (verschillende kleuren), te koop aangeboden. Te bevragen Telefoon Weltevreden 393. M1106

1 DAMESBONTMANTEL, 1 heerenwinterjas, 2 gewatteerde dekens, tegen elk aannemelijk bod te koop aangeboden. Te bevragen Alaydroeslaan No. 2, n.m. 4—6 uur. M1101

Te Koop Gevraagd.

SPIEGELKAST ter overname gevraagd. Brieven met opgave prijs, kleur, een-, twee- of driedeelig, uitneembaar of niet, breedte, diepte enz. onder nummer M1098 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Er zijn menschen, die vijf jaar van hun leven verliezen door traagheid. En ze verliezen zoowel geld als tijd. (Maandblad „Succes").

Vacante Betrekkingen.

EEN OUDERLOOS MEISJE of jonge weduwe z.k. kan geplaatst worden bij een eenvoudige kleine huishouding van een weduwnaar in den Oosthoek. Verdere condities nader overeen te komen. Brieven onder no. M1102 Bataviaasch Nieuwsblad.

EEN VROUWELIJKE LEERKRACHT gevraagd voor een particuliere H.I.S. ter plaatse. Persoonlijke aanmelding te Gang Baroe 8 Kramat, Weltevreden, a.s. Zondagmorgen tusschen 8-9 M1115

Iedere mensch krijgt groote kansen, maar de meeste menschen zijn zoo geabsorbeerd in hun dagelijkschen sleur, dat zij de goudklompjes op hun weg niet eens opmerken. (Maandblad „Succes").

Aanbod Personeel.

HANDELSKLERK, laatstelijk werkzaam tot tevredenheid eener firma, die hem plots verwijderde vanwege eene ter oore gekomen, oudtijds ondergane rechterlijke veroordeeling, vraagt een fatsoenlijke betrekking. Brieven no. M1112 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

SECRETARIAAT van vereeniging gezocht door algemeen ontwikkeld Hollander. Eenige conditie: werkzaamheden thuis in de avonduren te verrichten. Verdere condities nader mondeling overeen te komen. Aanbiedingen worden gaarne ingewacht onder nummer M978 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

HUISWERK voor de avonduren gezocht door heer van middelbaren leeftijd, eigen schrijfmachine bezittende. Brieven met vermelding van aard der werkzaamheden, toe te kennen honorarium enz. onder nummer M979 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

VLOT TYPIST zoekt type-werk voor de avonduren, bij zich aan huis. Typewerk ook in boekvorm. Aanbiedingen onder nummer M966 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

BIJVERDIENSTE GEZOCHT door administratief goed onderlegd persoon met 10-jarige administratieve ervaring. Condities billijk. Brieven s.v.p. no. M967 Bataviaasch Nieuwsblad.

BOEKHOUDKUNDIG ONDERLEGD PERSOON van Chineeschen landaard, jarenlange ervaring, biedt zich aan voor het inrichten, bijhouden en controleeren van boekhoudingen en administraties. Uitsluitend in de na-middag- of avonduren. Condities nader overeen te komen. Brieven no. M968 Bataviaasch Nieuwsblad.

WIE HELPT jong energiek Chineesch jongmensch aan werk in de avond-uren? Is ook genegen samen te werken met dito persoon. Administratief en boekhoudkundig onderlegd. Brieven no. M969 Bataviaasch Nieuwsblad.

GEROUTINEERD TYPIST zoekt werk bij zich aan huis voor de avonduren. Aanbiedingen onder nummer M970 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGEDAME, in bezit van diploma typewriten, Engelsche en Hollandsche stenografie en Engelsche handelscorrespondentie, bekend met boekhouden, zoekt passende betrekking. Brieven onder no. M1124 Bataviaasch Nieuwsblad.

Personalia.

SPOED. Gevraagd door heer met goede positie f 1000.— ter leen. Terug terug te betalen in tien maanden. Solide borgen aanwezig. Brieven onder no. M1138 Bataviaasch Nieuwsblad.

VOOR ZELFONDERRICHT leent zich het „Leerboek voor Stenografie, systeem Sir I. Pitman", door Sj. van Eck. Verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië en bij den samensteller, Laan Trivelli 40 Weltevreden, Tel. Wl. 429. M1065

ASSOCIATIE GEZOCHT door persoon van Chineeschen landaard met bestaande zaak. f 5000.— inbreng-kapitaal beschikbaar. Alleen serieuse Chineesche zaken komen in aanmerking. Gewenscht salaris minstens f 300.— met tantièmes en aandeel in den winst. Brieven no. M971 Bataviaasch Nieuwsblad.

HANDELSMAN, eigen zaken drijvende, zoekt eenige vertegenwoordigingen. Brieven onder nummer M972 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

IMPORTEUR zoekt compagnon met kapitaal, wegens noodzakelijk geworden uitbreiding van zijn jonge zaak. Aanbiedingen onder nummer M974 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Veel menschen laten zich beïnvloeden door kleinigheden. Zij beginnen 's morgens met nijdig te worden om een oudbakken broodje en eindigen den dag met zich nijdig te maken, omdat zij hun pantoffels of hun pijp niet kunnen vinden. (Maandblad „Succes").

ERNSTIG GEMEEND. Hollander, planter, oud 34 jaar, zoekt levensgezellin van Nederlandschen of Nederlandsch-Indischen landaard en van ongeveer gelijken leeftijd. Brieven met goed gelijkend portret, hetwelk op eerewoord zal worden geretourneerd, in te zenden onder nummer M976 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

WANDELEN. Heer, 29 jaar oud, gewend 's Zondagsochtends van 6 tot ± 8 uur te wandelen, zoekt jongedame, genegen hem op zijn tochtjes te vergezellen. Na voldoende kennismaking en wederzijdsche genegenheid huwelijk niet uitgesloten. Brieven onder nummer M977 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

HEER zoekt kennismaking met dame om te zamen de avonduren door te brengen. Brieven onder nummer M1119 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

TWEE HEEREN, leeftijd 25—30 jaar, zoeken twee leuke vriendinnetjes om de avonden gezellig door te brengen. Brieven, liefst met ingesloten foto, welke op eerewoord worden geretourneerd, onder no. M1114 Bataviaasch Nieuwsblad.

GELDEN BESCHIKBAAR GESTELD tot een bedrag van f 250.—. Voor goede borgtochten zeer lage rente. Brieven onder no. M1130 Bataviaasch Nieuwsblad.

EEN JONGMENSCH, niet in de gelegenheid met jonge dames om te gaan, zoekt hierlangs kennismaking met een jonge dame. Brieven, liefst met foto's, onder no. M1131 Bataviaasch Nieuwsblad.

Onderwijs en Lessen.

WISKUNDE- EN NATUURKUNDELESSEN aangeboden voor diverse examens en voor 't bijwerken van H.B.S.-, A.M.S.-, M.U.L.O.- e.d. leerlingen. Billijke condities. Brieven onder no. M1036 Bataviaasch Nieuwsblad.

WIES MEKERN, ex-leerlinge Eddy Ray Amsterdam, leert U alle moderne dansen. Djamboelaan 10, Tel. Wlt. 266. M1088

LEERBOEK VOOR STENOGRAFIE, systeem Sir I. Pitman, door Sj. van Eck, is verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië. M1064

ONDERWIJZER heeft nog eenige uren beschikbaar voor het bijwerken van leerlingen, eventueel toezicht op huiswerk. Brieven onder no. M8 Bataviaasch Nieuwsblad.

Bestudeert het leven van groote mannen en ge zult vinden, dat zij als het ware altijd op hun teenen gestaan hebben, zoekend naar nieuwe denkbeelden en groote gebeurtenissen. De meeste menschen herkennen hun groote kans pas achteraf, als de gelegenheid alweer voorbij is. (Maandblad „Succes").

BOEKHOUD-ONDERWIJS. J. H. Wiggers, privaat-docent in het boekhouden, geeft uitsluitend privaatlessen in het boekhouden en aanverwante vakken. Opleiding praktijkexamens A, B, Vereeniging van leeraren en f. O. Handelskennis (acte U) alsmede voor de practijk. Matramanweg 42, Tel. Mr. Corn. 106. M1061

STENOGRAFIE PITMAN. Lessen aangeboden door Mej. J. M. Obdeyn, gediplomeerd leerares, Poerwakartastraat 2, Nieuw Menteng. M1062

VIOOLLESSEN aangeboden tegen billijk tarief. Brieven onder no. M455 Bataviaasch Nieuwsblad.

SLOJD CURSUS Menteng, in de Mentengschool, Pasar Tjiplakweg. Aangifte van nieuwe leerlingen op Maandag, Dinsdag en Woensdag van 4—6 u. of telefonisch Wlt. 1359. M1086

PIANOLESSEN aangeboden f 15.— per maand. Brieven onder nummer M1118 Bataviaasch Nieuwsblad.

ENGELSCHE CONVERSATIE-LESSEN gevraagd in de morgen-uren, liefst door Engelsche. Brieven no. M1120 Bataviaasch Nieuwsblad.

Diversen.

GELEGENHEID gezocht om geregeld week-end door te brengen. Informaties onder nummer M973 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

BATAVIASCHE LEESBIBLIOTHEEK, Molenvliet West No. 85. Lidmaatschap minimum f 0.40 's maands. Dagelijks een boek. Vraagt catalogus. M1056

VANAF HEDEN zijn de telefoonnummers van de Nieuwe Hermandad Wlt. 874 en 875. De Leider W. J. Kelder. M1063

TELEFOON 1911: Gebrs. Hilverdink. Auto-Verhuurderij. M1095

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Uit het Buitenland.

De labour-regeering in moeilijkheden.

Het mag voor MacDonald een voldoening wezen de vertegenwoordigers van de vijf groote marine-mogendheden in Londen bijeen te zien. Het mag een succes voor hem wezen de marine-conferentie, waarvan hij de promotor genoemd mag worden, te presideeren. Het gevoel van voldoening en de glorie van dit voorloopig succes worden echter vergald door de moeilijkheden waarmede de labourregeering in de binnenlandsche politiek heeft te kampen. Dat het kabinet-MacDonald, terwijl deze zelf woorden sprak van vrede en ontwapening, tot tweemaal toe een nederlaag heeft geleden, was gal in den eerewijn, door den premier bij de opening van de marine-conferentie gedronken.

Het was voor de labour-partij al niet prettig toen zij, na bij de verkiezingen de overwinning behaald te hebben, alleen het bewind moest aanvaarden daar de liberalen de proef van hun steun niet voor een tweede keer wilden wagen.

Een minder prettige toestand is meer daar de labourregeering, zonder in de volstrekte meerderheid te wezen, moeilijkheden kreeg op te lossen, die de vorige regeering tevergeefs getracht had te ontknoopen.

De eerste overwinning, waar men de kiezers met trotsch op kan wijzen, moet door het kabinet-MacDonald nog behaald worden. De tegenstanders hebben feiten te over om de tekortkomingen en de machteloosheid van de regeering te bewijzen. Het is hiermede niet gezegd dat de oppositie, zoo deze aan het bewind kwam, het er beter af zou brengen.

Maar de nederlagen, vlak na elkaar door de regeering geleden, zijn des te pijnlijker, omdat zij de beloften betreffen, bij de verkiezingen aan het volk gedaan, beloften, die zij, naar nu blijkt, niet kunnen vervullen. Bij de verkiezingen betoogde de labourpartij dat de werkloosheid door haar verminderd zou worden en dat de crisis in het mijnbedrijf door haar opgelost zou worden.

De conservatieven achten een 8-uren dag voor de mijnwerkers noodig, gezien de toestand van het mijnbedrijf.

De labour-partij vond een 7-uren dag voldoende .... maar bij nader inzien bleek dit niet mogelijk en werd er maar $7\frac{1}{2}$ uur van gemaakt.

Voor de tweede lezing van de wet op het mijnbedrijf behaalde de regeering, gelijk men weet, een overwinning, maar het was een Pyrrhus-overwinning. Nu wordt met spanning de behandeling van de derde lezing verwacht, die tegen het einde van deze maand aan de orde komt.

Op het oogenblik is het meest zwakke punt van de labour-regeering de maatregelen ter bestrijding van de werkloosheid. Hier tegenover staat zij totaal machteloos en niet alleen zijn de verkiezings-leuzen niet in vervulling gegaan, maar het aantal der werkloozen is met ongeveer 200.000 gestegen!

Dat de *Unemployment Insurance Bill* in het Hoogerhuis niet met gejuich ontvangen zou worden, was te voorzien, daar deze wet, hoewel duchtig veranderd, door de amendementen van het Lagerhuis, niet de onverdeelde sympathie weg draagt, gezien de contrasten der cijfers.

Thomas' plannen, in verband met deze wet, zouden aan ruim 75.000 werklieden arbeid verschaffen, terwijl het aantal werkloozen, dat volgens deze wet voor ondersteuning in aanmerking komt, ongeveer 150.000 bedraagt.

Het Hoogerhuis heeft de labour-regeering dit jaar bittere pillen doen slikken bij de behandeling van deze wet, en dat op het oogenblik dat de regeering met de marine-conferentie een kroon op haar beleid meende te krijgen.

Er is gesproken van een ontbinding na afloop van de marineconferentie. De conservatieve pers acht dit niet waarschijnlijk. Zoo merkte een conservatief orgaan op dat een dergelijke voorspelling niet ernstig behoeft te worden opgevat. Wel kan men er op rekenen, dat de moeilijkheden voor de arbeidersregeering eer toe dan afnemen zullen, er bestaat evenwel geen kans op parlementsontbinding vóór de begrooting is afgehandeld.

Een ander conservatief blad meent, dat de labour-regeering zich wel zal wachten nieuwe verkiezingen uit te schrijven om der wille van een wetsontwerp, dat de kolen duurder maakt.

De eenige uitweg, dien de conservatieven zien is, dat de regeering zich meer inbindt, méér dan tot dusver rekening gaat houden met de verlangens van de oppositie.

Het einde van een dictatuur.

Het kan soms wonderlijk toegaan in het leven. Je wilt iets, maar hoe goed de wil ook is, de omstandigheden zijn vaak sterker en dwingen den mensch zijn eigen verlangens op zij te zetten.

Den laatsten tijd werd herhaaldelijk gemeld dat het einde van Primo De Rivera's dictatuur nabij was. Maar even vaak werden deze berichten door den dictator zelf tegengesproken.

Zoo verklaarde hij nog kort geleden aan een vertegenwoordiger van het Spaansche blad *Nacion* dat de dictatuur niet zoo heel spoedig zal kunnen verdwijnen. Hij vreemdt, dat dit tegen het einde van het volgende jaar het geval zal zijn. Hij denkt er overigens niet meer aan een nieuwe Grondwet te doen aanvaarden, alhoewel hij dit nog onlangs als een hoofddoel beschouwde.

De correspondent van het *Berliner Tageblatt* te Madrid wist daarentegen te melden dat bekende Spaansche politici verklaringen hebben gepubliceerd, waaruit blijkt, dat zij vrijwel allen van meening zijn, dat verkiezingen onder Primo de Rivera onmogelijk kunnen worden gehouden en dat een verandering van regime nog noodig is vóór de bijeenkomst van het parlement.

Primo de Rivera heeft echter zelf reeds te kennen gegeven niet te zullen aftreden zoolang niet door hem zelf nieuwe toestanden in den staat zullen zijn geschapen. Overigens zou ook de Koning een tegenstander van verkiezingen onder het tegewoordige regime zijn. In hofkringen zou men aanhanger zijn van een overgangskabinet.

Primo de Rivera heeft zijn positie trachten te versterken door een verzoek te richten tot de generaals en bevelhebbers bij de marine om hem mede te deelen of zij met zijn regime accoord gingen. Primo hoopte natuurlijk een bevestigend antwoord te krijgen, daar hij bij het begin van zijn dictatuur door die lieden werd gesteund. Het antwoord van de generaals is ons niet bekend. De marine gaf een ontwijkend antwoord door te zeggen dat het een politieke kwestie is en zij niet aan politiek doen.

Het slot is dat Primo de Rivera is heengegaan, vertrokken van het politiek tournooiveld met een glimlach, maar een Paljas-grijns.

De dictatuur van Primo was den laatsten tijd geen eigenlijke dictatuur meer. Van een dictator verwachten wij dat hij, goed of niet goed, vastberaden een koers volgt en daarvan niet afwijkt. Primo was echter de koers kwijtgeraakt en ondanks de uiterlijke tooi van een dictatuur: strengheid, gevangenissen vol politieke misdadigers, strenge censuur, dictatoriale voorspellingen, was de dictatuur in Spanje schijn. Primo wist zelf niet meer wat hij wilde.

Ondanks de censuur schreef het blad *El Debater*:

„De pennestrijd, die ten aanzien van het voorloopig grondwetsontwerp is gevoerd, heeft duidelijk bewezen, dat het onvoorzichtig zou zijn dien voort te zetten. De werkelijkheid is veranderd. De weg, dien de regeering wilde inslaan, is gesloten. Een andere weg moet gekozen worden."

Primo is heengegaan en opgevolgd door generaal Berenguer. Het volk heeft de schrik van regeerende generaals duchtig te pakken, want toen de nieuwe kabinetsformateur bekend werd, joelde de menigte: „Wij willen geen generaal meer aan het bewind!"

En Berenguer sprak met wijd gebaar: „Ik zal gehoorzamen als soldaat, doch handelen als burger!" Wij vreezen echter dat deze weinig zeggende uitspraak geen gevleugeld woord zal worden, evenmin als zijn ander woord zonder inhoud: „Mijn regeering zal een regeering wezen en niets anders dan een regeering!"

Zoo zeilt Spanje, met een generaal die fungeert als premier, minister van oorlog en minister van buitenlandsche zaken, naar een onbekende toekomst. En wij zullen spoedig op de barometer van Spanje, de koers van de peseta, zien of Berenguer den weg naar het stormvrije gebied heeft ingeslagen.

J. SCH.

BUITENLAND.

Legt Masaryk zijn Ambt neer?

De correspondent te Praag van de *N. R. C.* meldt:

Een aantal rechtsche bladen leggen in hun nieuwjaarsartikel bijzonder den nadruk op het feit, dat Masaryk in 1930 tachtig jaar wordt. De *Prager Presse* noemt 1928 het jubeljaar, 1929 het jaar van den schutspatroon den heiligen Vaclav en 1930 feestjaar van Masaryk. Het blad van Benesj, *Ceske Slovo*, bevat een interview met den president, waaraan groote beteekenis moet worden toegekend. Masaryk beantwoordt daarin de vraag, of hij, zooals de geruchten beweren, op zijn aanstaanden tachtigsten verjaardag zijn ambt zal neerleggen, niet rechtstreeks. Hij zegt geen beslissing te hebben getroffen en die ook niet zonder overleg met de eerste waardigheidsbekleeders in staatsbestuur en politiek te kunnen doen. Hij gaat echter voort: „Wanneer mij een staatsman werd voorgesteld, wiens politieke bekwaamheden en wiens karakter waarborgen, dat de republiek in den geest van de politiek verder zal worden geleid, die haar degenen niet alleen in de elf jaren na den vrede maar ook gedurende de vier oorlogsjaren heeft bewezen, dan zou ik mijn ambt zonder een oogenblik te aarzelen aan mijn opvolger overdragen."

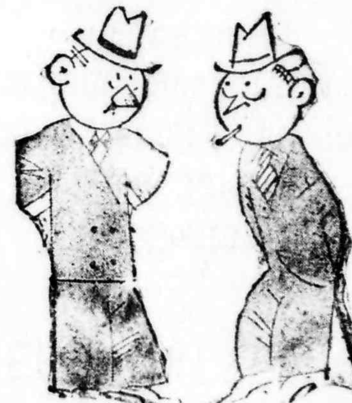
Men kan aannemen, dat met dezen staatsman Benesj is bedoeld.

Masaryk zou na zijn aftreden verder als schrijver willen werkzaam blijven.

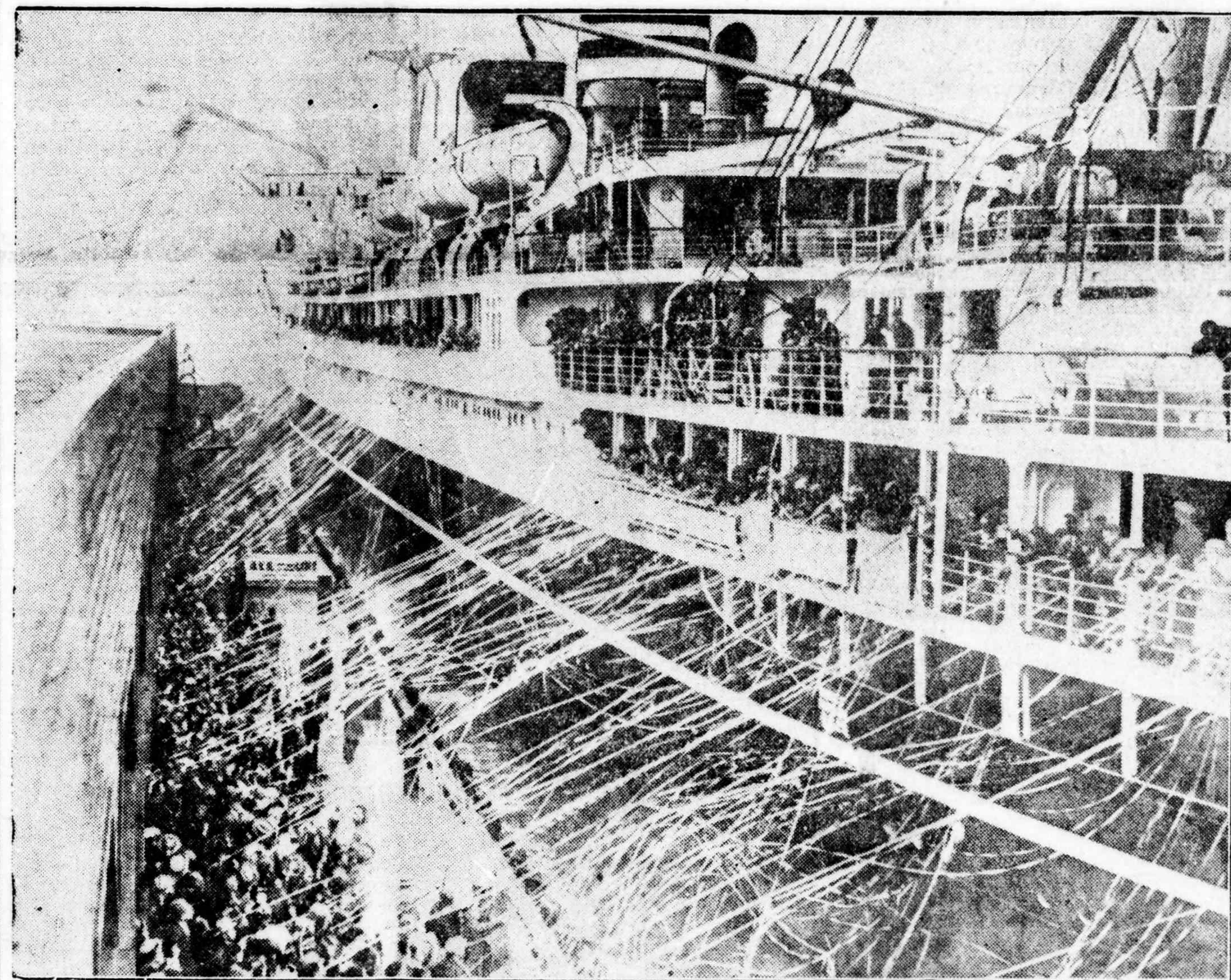
Proces tegen een nog niet geboren kind.

Voor de Boedapester rechtbank is naar wij in de *N.R.C.* lezen, een wel zeer ongewoon proces aanhangig gemaakt. Als eischers fungeeren hierin graaf Gábor Lónyay en echtgenoote, als gedaagde de oudste zoon, die eventueel uit hun huwelijk mocht geboren worden. De basis van dit proces is het testament van graaf Lónyay senior, waarin deze het goed Nagylona aan zijn zoon vermaakt, echter met de bepaling, dat dit van dezen op zijn eventueelen oudsten zoon of anders op István de Lónyay moet overgaan. Waar nu echter tusschen graaf Gábor Lónyay en diens echtgenoote een erfenisverdrag bestaat, volgens hetwelk het door beiden te erven vermogen gemeenschappelijk eigendom vormt, terwijl het goed minder waard is dan het gedeelte van zijn vermogen, dat de oude graaf wettelijk verplicht was, zijn zoon na te laten, verlangen eischers, dat de erfenis van dit servituut worde bevrijd.

Een verder interessant punt in dit proces is, dat de voor den ongeborene optredende „Oberfiskal" van het comitaat Szabolcs namens zijn „client" verlangd heeft „pro deo" te mogen procedeeren, aangezien deze „geen vermogen, geen inkomen en geene positie" bezit, welke eisch door het gerecht werd ingewilligd, aangezien dit van voordeel was, dat in dit geval het vermogen van den vader, aangezien diens belangen tegengesteld zijn aan die van den beklaagde, niet voor dezen in aanmerking komt.

— Gefeliciteerd ik hoor, dat je gaat trouwen, hè?
— Hoe kom je er bij! Nooit aan gedacht!
— Dan nogmaals gefeliciteerd.
(*Gutierrez: Madrid.*)

De Japansche mailboot „Asama Maru" die een nieuw record heeft geslagen in den Stille-Oceaan, licht, onder groote belangstelling, het anker, om den terugtocht van San Francisco naar Japan te aanvaarden.

FEUILLETON.

DE KANG-HE VAAS.

Uit het Engelsch
van
J. S. FLETCHER.
Geautoriseerde vertaling.

15)

Oom Joseph zat daarbij met hem op gedempten toon te praten. Getch maakte een flesch sterke drank open en beide namen daaruit een glas. Zij gedroegen zich zeer netjes en kalm, men had kunnen veronderstellen, dat zij een huiselijk praatje hielden. Eindelijk viel ik van moeheid in een slaap. Toen ik plotseling weer wakker werd was Getch niet meer te zien. De morgenzon scheen door de vensteropeningen in den Oostelijken muur en ik hoorde het geschreeuw der zeevogels en het kwetteren van de kraaien, die boven rond den toren vlogen. Pepita was nog in diepen slaap; zij ademde kalm en regelmatig. In een anderen hoek begraven in dekens, lag oom Joseph vast in slaap, zachtjes snorkend. Zijn handen lagen gevouwen over zijn buik; zijn mond was half open. Naast hem stond de gedoofde lantaarn en de flesch met glazen — doch Getch was er niet.

Ik stond op en voelde mij stijf en pijnlijk door het liggen op mijn harde legerstede. In de duisternis van den nacht had ik niet kunnen onderscheiden wat wij uit de boot hadden gedragen. Thans zag ik, dat oom Joseph goed geproviandeerd was, met blikjes, vruchten, brood voor eenige dagen, koffie, thee, twee kisten met flesschen bier en sterken drank. Het zien van al die proviand stelde mij geenszins gerust, want daaruit was op te maken, dat onze gevangenschap nog eenigen tijd zou duren. Het was echter al iets dat wij van Getch bevrijd waren. Verlost van hem kon ik oom Joseph gemakkelijker misleiden en een poging wagen om een voorbijgaand schip te seinen. Ongelukkigerwijze, dat wist ik uit ondervinding, gebeurde het hoogst zelden dat er schepen in de buurt van Meslie Eiland kwamen — edoch de mogelijkheid bestond. Ik ging naar buiten en zeer verlangend om zekerheid omtrent Getch te krijgen ging ik eerst naar de landingsplaats om te zien of de boot daar nog lag. Zij was er niet en dus was hij dien nachts vertrokken.

HOOFDSTUK XVI.
De bruine hand.

Het was een prachtige zomermorgen en in gewone omstandigheden zou ik van de natuur hebben genoten. De zon rees aan den wolkenloozen hemel die zijn diep blauw weerkaatste in de kabbelende golven door een zacht briesje landwaarts deinend en zich uitstromend op het vlakke strand. Het was zoo helder in de atmosfeer, dat ik alle plaatsen langs de kust kon onderscheiden, terwijl vele bekende punten in het binnenland zich duidelijk afteekenden. Een twaalftal zou ik kunnen noemen, als de grijze toren van onze kerk in Middlebourne, het beukenbosch bij Belconbury Beacon, vijftien mijlen naar het Oosten de hooge gebouwen van Kingshaven en slanke masten der schepen in de dokken daar ter plaatse. Hoe dichtbij dat alles op dezen klaren morgen ook leek, had ik het gevoel dat Pepita en ik daar zooveer van verwijderd waren alsof wij op een eiland woonden in de Stille Zuidzee. En voor ons die gevoelens was een degelijker reden, namelijk de bijzondere toestand der kust. Tot op grooten afstand der kust was de zee ondiep en dus het strand moeilijk te bereiken. In de haven van Kingshaven kon men slechts binnenkomen door een vaargeul op grooten afstand van Meslie Eiland gelegen, terwijl de visschersvaartuigen, thuis behoorende te Middlebourne en Wreddlesham, een route moesten nemen die aan de andere zijde op grooten afstand langs het eiland voerde.

Om kort te gaan Meslie Eiland lag uit de route van schepen, van welke grootte dan ook. Aan de groote schepen gaande naar of komende van Kingshaven, moet het eiland in de verte den indruk hebben gegeven van een molshoop in het water. Door zijn ligging dichtbij de kust was er ook geen enkele reden om op het eiland een vuurtoren te plaatsen. Dat alles overwegende begreep ik dat er niet veel kans was dat iemand ons zou bevrijden uit deze eigenaardige gevangenis. Voorzoover ik kon nagaan wist niemand dat Getch ons heerheen had gebracht, tenzij ons vertrek uit de Shooting Star was gezien door Mandhu Khan. Daarop viel weinig te rekenen en de mogelijkheid kon bestaan, dat deze Hindoe samenwerkte met oom Joseph en Getch en ook hen ter wille was komen spionneeren bij 't raam van onze kamer dien nacht dat wij vlucht deden. Wij mochten dus op niets rekenen. Ongetwijfeld was kapitein Marigold ijverig op zoek naar zijn dochter en zat Keziah ook niet stil, terwijl Cherry zeker zijn beste beentje zou voorzetten om ons op te sporen. Maar wie kon nu droomen dat wij naar dit eiland waren gebracht? Daar zaten wij nu dichtbij hen, en, zooals ik gezegd heb, hadden wij even goed op Samoa kunnen zitten.

Waarom waren wij hier? — die vraag liet mij niet los. Oppervlakkig bekeken leek het niet moeilijk een antwoord op die vraag te geven. Of hij werkelijk gestolen had of niet, het stond bij mij vast dat op mijn achtbaar familielid, oom Joseph Krevin in het bezit was van de Kang-he vaas en dat de schurkachtige eigenaar van de Shooting Star zijn medeplichtige was.

Als ik de verschillende dingen die mij bekend waren samenvatte, scheen het mij toe dat Joseph, Cousins en Getch medeplichtigen waren in een complot om juffrouw Ellingham te berooven van haar kostbare Chineesche vaas. Waarschijnlijk bracht Cousins de diefstal ten uitvoer en gaf hij de vaas aan oom Joseph in het vischmandje, dat Keziah onder de toilettafel in de slaapkamer vond; oom Joseph deed de buit in zijn oude tasch. Intusschen werd Cousins op Gallowstree Point vermoord — maar door wien? De hemel weet het! Keziah en ik vertelden aan oom Joseph, dat Cousins was vermoord en Joseph pakte zijn goed in zijn tasch en al. Vermoedelijk ging hij toen naar Fliman's End en werd vandaar door Getch in een boot naar de Shooting Star in Wreddlesham gebracht. Ongetwijfeld heeft hij gedacht, dat hij gedurende den dag of de volgenden nacht van Wreddlesham weg kon komen en zeer zeker ook waren zijn gastheer en hij tot de conclusie gekomen dat dit onmogelijk was, omdat elk station en elke weg werd bewaakt. Zoo bleef hij gezellig en veilig in de Shooting Star — totdat Pepita en ik kwamen. Nu was hij niet langer veilig en daarom bracht Getch hem naar Meslie Eiland en ons eveneens. Maar — hoe verwachtte hij te ontsnappen van het eiland en waarheen?

Ik was niet gerust over onze vooruitzichten om te ontsnappen, toen ik naar den toren terugging. Pepita die blijkbaar onder alle omstandigheden in haar slaap een beschermengel scheen te hebben, sliep nog rustig. Oom Joseph was wakker en bij mijn binnentreden bezig de verschillende kistjes te onderzoeken. Hij knikte mij vriendelijk toe.

„Ik hoop, dat je een goeden nacht hebt gehad, Benjamin! De jonge dame, zie je, is nog in het land van Klaas Vaak. Wat mij betreft, ik heb wel eens beter geslapen en ook wel eens slechter. Als ik jou was, Benjamin, mijn jongen, zou ik maar eens beginnen met wat vuur aan te maken."

Hij wees naar de kistjes en pakjes, proviand voor vele dagen, en niet alleen waren er eet- en drinkwaren, maar ook potten en pannen om een maaltijd gereed te maken.

„Ik zou je willen voorstellen om met koude tong te ontbijten, Benjamin. Dat is zeer smakelijk en gereed voor het gebruik. Een andere keer, als wij hier een beetje zijn ingeleefd, kunnen wij iets fijners nemen. Jij hebt zeker wel verstand van huishouden."

„Hoe lang denkt u, dat wij hier ons eigen huishouden zullen moeten voeren?" vroeg ik. „Ik zou dat wel eens willen weten."

„Dat zou ik niet kunnen zeggen, Benjamin. Dat hangt van omstandigheden af, zie je en, hoewel je nog jong bent, zul je er zeker wel van bewust, dat omstandigheden dikwijls een vreemden

Oude Hollandsche Huizen te Colombo

door

MR. P.C. BLOYS VAN TRESLONG PRINS.

In *The Ceylon Daily News* van Dinsdag 31 Dec. 1929 komt op pag. 3 een artikel voor van de hand van W.S. Christoffelsz I.S.O. getiteld „Dutch Buildings in Colombo“.

Relics that are fast disappearing.

De schrijver klaagt daarin over het geleidelijk verdwijnen van al die oude Hollandsche huizen, speciaal die „in the Fort“.

Een van die gebouwen is het groote huis in Queen street recht tegenover de „Mercantile Bank“ en zeer dicht bij de „Clock Tower“.

„It is a house with an interesting history. It was originally occupied by its owner, the rev. mr. Schröter, Pastor of the Dutch Church in the Fort. Few people seem to know that the first Dutch Church in Colombo was in the Fort. It stood on the green now called „Gordon Gardens“ and occupied the spot on wich Her Majesty Queen Victoria's statue stands to-day, and the ground around was the graveyard. The Dutch Supreme Court was in front of „Gordon Gardens,“ across the roadway. When it was demolished, many years after the advent of the British, the present Legislative Council was built on its site.

GIFTED TO THE CHURCH.

Rev. Schroter and his family lived in this house for a great many years, and when he, and his two sons, handsome, stalwart Dutchmen, who were holding responsible posts under the British Government, passed away, Miss Schroter the only daughter of the Pastor, and the only surviving member of the family, being a lady of means, gifted the building to the Consistory of the Church, and when in course of time the church in the Fort was demolished, being found to be in a state of disrepair, the church in Wolvendaal was erected by the Dutch East India Company in 1749 as the memorial stone testifies.“ [1]

Deze Ds. Carel Fredrick Schröter was een zoon van Carel Fredrik Sch., die bij de O.I. Compagnie was ingeschreven als Carel Fredrik Schreuder, boekhr, later secretaris, onderkoopman, administrateur (1780), dessave en opperkoopman (1789) te Jaffenapatnam. Hij werd 3 Sept. 1787 te Amsterdam tot Ind. pred. bevestigd en huwde daarna met Gertruida Petronella Gilbert, geb. 18 Nov. 1774, overl. te Colombo 18 Maart 1840.

Haar grafzerk ziet men nog in de Wolvendaalkerk te Colombo. In 1788 was ds. Schröter pred. te Colombo, daarna van 1790-1805 te Jaffenapatnam. In 1806 overleed hij. Van zijn kinderen blijkt niets op het Landsarchief. Zijn broer was de bekende advocaat te Batavia mr. Johan Henricus Schr. Zijn oudste zuster was in 1816 te Semarang weduwe van kap. Theodorus van Teylingen. Zijn tweede zuster was in 1790 de 2e. huisvrouw van het Opperhoofd van Manaar Carel Frederik Ebell, wedr. van Maria Margaretha Soual. De jongste zuster was in 1790 nog ongehuwd. Het verhaal van de schenking aan de Kerk is dus onjuist.

Een ander oud Hollandsch huis door den heer Christoffelsz vermeld was in Prince street, Fort.

„It was where Cargills now have their shop, the finest European shop in the East in the opinion of all visitors to the Island.

The readers of this rambling article will be interested to know that the house where Cargills have their shop before it was entirely rebuilt, was the residence of Captain Sluysken, a Dutch military officer.

He lived there with his family for many years, and being a man of means frequently entertained British officers in his house, there being no misunderstanding between the Dutch and British, the Island having been ceded to the latter without bitterness on special instruction from His Highness the Prince of Orange to Governor van Angelbeek. On these occasions Captain Sluysken's Kaffir Band discoursed sweet music on the little lawn in front of the house, which was protected by an ornamental iron railing, beside which the youth of the Fort, attracted by the music, used to congregate in large numbers.

On the gable of the house there was an ornamental wooden figure of Mars, the god of war, wearing a plumed helmet and holding aloft a long spear, an appropriate symbol to adorn the residence of a military officer. What has become of this old statue, which was taken down carefully when the building was demolished to make room for the imposing structure which now adorns the Fort, is not known. It is hoped that it is preserved in the new building, being a rare object, for which an offer of five pounds sterling was made by one who knew its value“. [2]

Kapitein Pieter Sluysken vd. was Commandeur der stad Galle en landen van Mature.

Zijn dochter Clara Josina Sl., geb. 14 Mei 1776 overl. Colombo 26 Nov. 1791 en werd in de Wolvendaalkerk begraven. Onder het wapen, een naar links gewende zittende gehalsbande windhond. Uit het schild leest men:

TER GEDAGTENISSE VAN DE EERSAME
JONGVROUWE CLARA JOSINA
TEEDER GELIEFDE EN DIERBARE DOGTER
VAN DEN WELEDELEN ACHTBARE HEER
PETER SLUYSKEN
COMMANDEUR DER STAD GALE
EN LANDEN VAN MATURE ETCA
GEBOREN DEN 14 MAY 1776 EN TOT BITTER
LEEDWEZEN VAN ALLE DIE HARE DEUGDEN
EN ZIELSHOEDANIGHEEDEN BEKEND WAREN
ZALIG IN DEN HEEREN ONTSLAPEN
DEN 26 NOVEMBER 1791 IN DEN OUDERDOM
VAN 15 JAREN 4 MAANDEN EN 12 DAAGEN.

Met luister kon haar hart een ijder streele
En in haar vaders borst de diepste wonde heele.

Het is jammer dat het artikel niet verlucht is met photo's voor de voornaamste gebouwen en dat er niet meer historische bijzonderheden bij zijn vermeld.

WELT. Jan. 1930.

[1] „Het is een huis met een belangwekkende geschiedenis. Aanvankelijk werd het bewoond door den eigenaar zelf, Ds. Schröter, geestelijke van de Hollandsche Kerk in the Fort. Weinigen schijnen te weten, dat de eerste Hollandsche Kerk te Colombo in the Fort stond. Zij stond in het plantsoen, thans „Gordon Gardens“ genoemd en wel op de plaats, waar nu het standbeeld van Koningin Victoria staat; rondom de kerk was het kerkhof. Het Hollandsche Hooggerechtshof stond tegenover „Gordon Gardens“, aan den overkant van den straatweg. Toen dit gebouw afgebroken werd, vele jaren na de komst der Engelschen, werd op de plaats, waar het eenmaal gestaan had het gebouw van den Wetgevenden Raad opgetrokken.

Aan de kerk Geschonken.

Ds. Schröter en zijn gezin hebben vele jaren lang in dit huis gewoond, en toen hij en zijn beide zoons, knappe, forsche Hollanders, die onder het Engelsch bestuur verantwoordelijke posten bekleedden, overleden waren, schonk Mejuffrouw Schröter, de eenige dochter van den geestelijke en het eenige overlevende lid der familie, als welgestelde dame het gebouw aan het Consistorie der Kerk, en toen in den loop der tijden de kerk in the Fort afgebroken werd, wijl zij onmogelijk meer gerepareerd kon worden, stichtte — gelijk uit den betreffenden gedenksteen blijkt — de Vereenigde Oost-Indische Compagnie in 1749 de kerk te Wolvendaal.“

[2] „Het was, waar thans de winkel van Cargills staat, de mooiste Europeesche winkel in het Oosten, gelijk de opinie luidt van alle bezoekers aan het eiland.

De lezers van dit artikel, dat U dan hier- dan daarheen voert, zullen er belang in stellen te weten, dat het huis, waarin thans de winkel van Cargills gevestigd is, voordat het geheel verbouwd werd, het woonhuis was van Kapitein Sluysken, een Hollandsch leger-officier. Hij heeft daar met zijn gezin lange jaren gewoond, en als welgesteld man ontving hij meermalen Britsche officieren te zijnen huize, hetgeen geschieden kon, wijl er tusschen de Hollanders en de Engelschen geen antagonisme bestond, omdat het eiland immers aan de laatstgenoemden afgestaan was volgens bijzondere instructies van Z.H. den Prins van Oranje aan gouverneur van Angelbeek. Bij deze gelegenheden bracht het Kaffir orkestje van kapitein Sluysken zoete muziek ten gehoore op het kleine grasveld voor het huis, dat beschermd werd door een ornamentaal ijzeren hekwerk, waarvoor de jeugd van the Fort, aangetrokken door de muziek, zich in grooten getale placht te verzamelen.

Op den gevel van het huis stond een ornamentale houten figuur van Mars, den god van den oorlog, het hoofd gedekt door een bepluimden helm en in de hand een lange speer, een geëigend symbool ter versiering van het woonhuis van een officier. Wat er geworden is van dit standbeeld, dat met zorg naar beneden gehaald werd, toen het huis afgebroken werd om plaats te maken voor het imposante gebouw, dat thans the Fort versiert, is niet bekend. Wij hopen, dat het een bergplaats gekregen heeft in het nieuwe gebouw, als een zeldzaam voorwerp, waarop eens door iemand, die er de waarde van kende, een bod van vijf pond sterling gedaan werd.”

NEDERLAND.

C. G. Vattier Kraane.

In een van de mooie zalen van de oude patriciërshuizen aan de Heerengracht, waarin de N.V. „Blauwhoedenveem—Vriesseveem“ zijn gevestigd, heeft de heer C. G. Vattier Kraane op 28 December de scheidende directeur van dat veem, gerecipieerd.

Tal van vertegenwoordigers van den Amsterdamsche handel en ook anderen kwamen de heer Vattier Kraane de hand tot afscheid drukken.

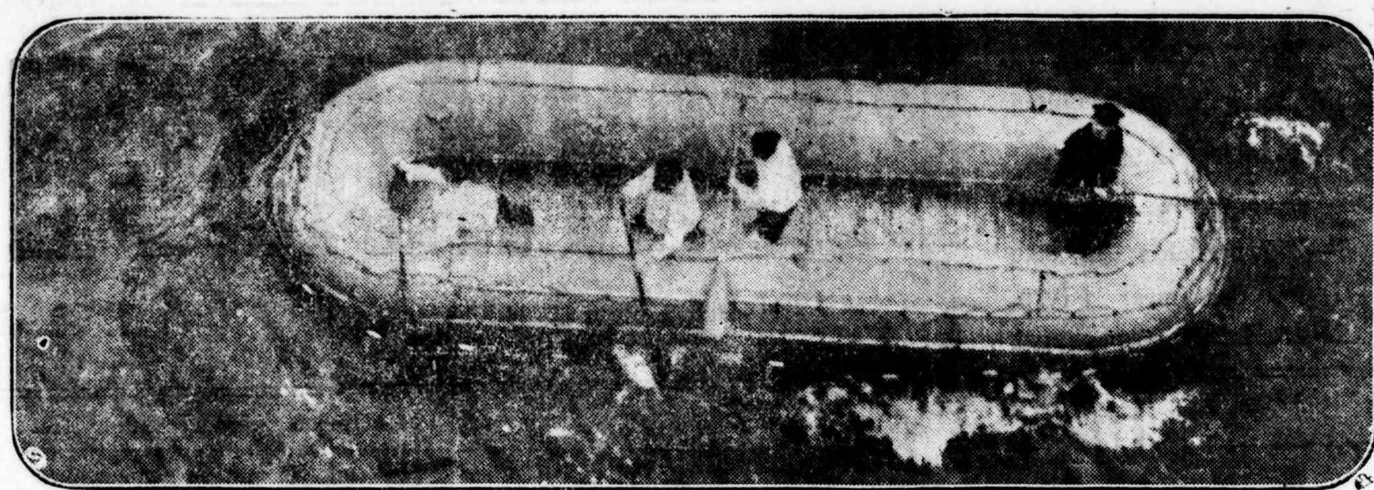
Het gold hier uitsluitend afscheid van den zakenman; de heer Kraane blijft Amsterdammer en denkt er niet aan zich uit het openbare leven terug te trekken.

Het is onmogelijk al de namen op te noemen van de velen, die ter receptie kwamen, aldus het *Hbl.*

In den namiddag heeft het personeel van het veem in intiemen kring afscheid genomen van zijn directeur. Ook directeuren van de buitenkantoren in de omringende landen waren aanwezig.

De heer Van Kalken heeft, in een hartelijke toespraak, getuigd hoezeer allen het betreurden, dat de heer Vattier Kraane heengaat. Als blijk van hoogachting en als herinnering bood spr. namens het personeel aan een maquette, in verguld zilver, van het Waaggebouw dat op den Dam heeft gestaan en dat op last van Lodewijk Napoleon is afgebroken. De firma A. Schoorl heeft het uitgevoerd.

Nog meer toespraken zijn gehouden.

Gummi-Reddingbooten zijn in gebruik genomen bij den Norddeutschen Lloyd. De booten zijn zeer licht en kunnen bij iedere weersgesteldheid zonder groote moeite uitgebracht worden.

Man Doodgestoken.

In den avond van 29 December is te Rotterdam de 32-jarige havenarbeider A. Buit in het café van P. den Hollander aan de Brielschelaan hoek Jacob Noordzijstraat door den 58-jarigen lossen werkman A. van den Broek met een knipmes in den hals gestoken, waardoor de rechter halsslagader werd getroffen, ten gevolge waarvan de getroffene na korten tijd is overleden.

Buit was met zijn moeder en zijn vrouw omstreeks acht uur in het café gekomen; voordien was Van den Broek in het lokaal geweest, dat hij onmiddellijk nadat hij een consumptie had gebruikt, weer verliet. De familie Buit zat met eenige kennissen aan een tafeltje en niet lang nadat zij in het café waren, kwam Van den Broek naar binnen. Hij gebruikte een consumptie bij het buffet in de onmiddellijke nabijheid van het biljart. Buit stond bij het buffet met den kastelein te praten. Op eenmaal riep Van den Broek: „Arie kom eens hier“, en daarna gingen ze samen naast het buffet staan praten. Buit met zijn rug tegen den muur en Van den Broek voor hem.

Zonder dat er twist tusschen hen was ontstaan, zagen bezoekers — er waren ongeveer veertien menschen in het café —dat Buit aan de keel gewond was. Men vloog op de mannen toe. Eenigen trachtten het bloed dat uit de keel spoot, te stuiten, anderen wierpen zich op Van den Broek, die eenigen weerstand bood en het mes, dat hij in de hand had, aanvankelijk niet wilde afgeven.

Inmiddels was de kastelein naar het politiebureau aan de Paul Krugerstraat geloopen, waar hij de politie en den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst waarschuwde.

De politie was snel ter plaatse, de dader werd onmiddellijk gearresteerd en overgebracht naar het politiebureau. Het café werd gesloten en allen die er geweest waren, werden als getuige naar het bureau gebracht, waar commissaris T. Alberda oogenblikkelijk met het hooren begon.

Toen de Geneeskundige Dienst ter plaatse verscheen, was het slachtoffer reeds overleden.

Over het motief van de daad is nog niets bekend.

Commissaris Alberda heeft in den loop van den ochtend den verdachte gehoord, die heeft meegedeeld, dat hij ongeveer vier jaar geleden zijn vrouw heeft verloren en dat hij na dien tijd volkomen in de war is geweest. Een half jaar geleden heeft hij als kostganger ingewoond bij de moeder van den verslagene in de Goede Hoopstraat. Hij verdiende niet al te veel en dat had de zoon van zijn hospita wel eens doen zeggen: „Laat die kerel toch weggaan“. Verdachte is daarna bij zijn dochter in de Heenvlietstraat gaan wonen. Naar uit uitlatingen van eenigen valt op te maken, zou de verdachte wel eens hebben gezegd: „Arie, mag mij niet“, maar men heeft hem nimmer eenige bedreiging hooren uiten.

Van den Broek herinnert zich van het gebeurde niets meer, hij weet wel, dat hij Buit en zijn moeder in het café heeft gezien, maar hij weet van een steekpartij niets meer af. Hij maakt een suffen indruk.

De vrouw van den verslagene is na het gebeurde dermate overstuur geweest, dat de geneeskundige dienst haar naar het Ziekenhuis aan den Coolsingel heeft gebracht, waar zij is opgenomen.

Communistisch Gewroet.

De actie onder de kleine boeren, die door een niet-bestaand heerschap worden uitgenoodigd, adhaesie-betuigingen (en later geld) te sturen aan een wèl-bestaand adres, teneinde een „Europeesch Boerencongres“ te stichten, is vrijwel doodgebloed, nadat bij toeval tengevolge van domheid en slordigheid was gebleken, dat het een communistische agitatie-poging was en dat de leider H. Koch zich verschool achter een valschen naam („L. H. Simons“), aldus het *Hbl.* Volgens de *Standaard* heeft deze communistische arts niet slechts een naam aangenomen, die hem niet toebehoorde, maar bediende zich ook van een plunje, die niet de zijne was; hij moet nl. eenige malen in een boerenvergadering zijn verschenen met een boerenpak aan, een pet op 't hoofd en een pijp in den mond.

Thans echter is de naam Simons uit de beweging verdwenen (en die van dr. Koch is er niet voor in de plaats gekomen ...), zoodat de veronderstelling voor de hand ligt, dat hij niet meer „naar buiten“ optreedt, zelfs niet met andermans naam of kleeren.

Intusschen echter heeft hij... wéér een domme en slordige vergissing begaan bij zijn correspondentie; volgens de „Standaard“ nl. is op deze wijze toevallig gebleken, dat het propaganda materiaal voor het „neutrale Europeesche Boerencongres verzonden uit een lokaal, dat zóó dicht gelegen is bij het centrum van den Brochurehandel der Communistische Partij Holland, dat het mogelijk was dat stukken van den laatste terecht kwamen tusschen het aan de boeren toegezonden neutrale propagandamateriaal.. Er schijnt geen zegen te rusten op de administratie...

In de gedrukte „Mededeelingen“ van het Eur. Boerencongres stond vermeld, dat het bureau van het int. voorbereidingscomité is gevestigd te Berlijn en dat aan het hoofd staat „de bekende publicist Harry Richter.“

Ook hiernaar heeft de „Standaard“-redacteur een onderzoek ingesteld. Hem is daarbij gebleken, dat tijdens het van de Duitsche communistische beweging uitgegane anti-fascistische congres (9 en 10 Maart te Berlijn gehouden), tevens een bijzondere conferentie is gehouden, eveneens uitgaande van de communisten, ter bespreking van verschillende „boerenaangelegenheden“. Op die conferentie nu is de actie voor het befaamde „Eur. Boerencongres“ ingezet en is een voorloopig comité gevormd.

Dit voorloopige comité is daarna van 3 tot 6 Juli te Berlijn bijeengekomen en omgezet in een „Voorbereidingscomité“. Het congres zèlf zal nu in Februari a.s. te Berlijn worden gehouden.

Bovendien bleek hem, dat „de bekende publicist Harry Richter“ te Berlijn slechts bekend is als correspondent van de „Prokowski Nachrichten“, het „officieel orgaan van de Duitsche Wolgarepubliek, een der republieken van de Russische Sovjet Unie.

Niettemin heet de beweging volkomen „neutraal“....

De Duitschers kunnen het corruptie-schandaal van Berlijn maar niet vergeten. Hierboven een demonstratie, waarbij de bontmantel van mevr. Böss een stille rol speelt.

loop kunnen nemen. Je kunt ze niet besturen.“

„Zeer zeker kan ik de mijne niet besturen,“ merkte ik op, tewijl ik een spiritustoestel aanstak en de waterketel vulde met water uit een meegebracht vaatje. „Anders zou ik nu hier niet zijn.“

Hij stond op en ging naar buiten. Ik begreep, dat hij een hoofdkussen had gemaakt van zijn bruine tasch — de tasch, die hij des nachts onder de veranda had gezet bij den aanvang van deze gebeurtenissen. Hij had daarop geslapen en nam haar nu onder den arm mede. En toen hij van zijn wandeling terugkeerde droeg hij de tasch nog steeds onder zijn arm. Ik durfde er alles om te verwedden, dat de Kang-he vaas daarin was opgeborgen.

Ik maakte het ontbijt gereed en droeg zorg dat het bijzonder goed was; daarna wekte ik Pepita. Toen ze tot bezinning kwam en onzen toestand besefte, had zij neiging om de geheele geschiedenis als een grapje en het ontbijt als een picnic te beschouwen en die luchthartigheid was buitenwoon welkom. Zij hielp mij verder bij het klaar maken van het ontbijt. Plotseling keek zij rond.

„Ben,“ fluisterde zij. „Ik zie je oom daar buiten, maar waar is die kerel uit de herberg?“

„Hij heeft de plaat gepoetst Pepita... waarschijnlijk vannacht. In ieder geval was hij verdwenen toen ik wakker werd. Wij zijn dus alleen met mijn waarden oom.“

„Ik heb niets tegen hem Ben. Hij is zoo kwaad nog niet. Maar die andere kerel maakte mij bang. Ben jij er al achter waarom ze ons hier gebracht hebben?“

„Neen, ik heb mijn gedachten daarover wel laten gaan, dat zal ik je later vertellen. Luister eens... neem een raad van mij aan. Pepita doe alsof je dit beschouwt als een soort picnic en toon geen vrees voor hem daar buiten... ik zal het ook niet doen. Wij moeten zijn gezelschap dulden en daarom doen wij het verstandigst met vriendelijk te zijn zooals hij dat wenscht. In ieder geval zullen wij geen gebrek lijden en oom Joseph zal ons niet om zeep brengen... dat geloof ik niet.. en wij moeten éénmaal verlost worden; daarom moeten wij trachten ons te schikken in ons lot.“

„O, dat zal wel gaan Ben,“ antwoordde zij opgewekt. „Voor oom Joseph ben ik niet bang. Ik zal hem wel weten in te palmen, als dat noodig is.“

Dat bleek niet noodig te zijn. Toen oom Joseph terugkeerde, aangetrokken door de geur van de versch gezette koffie, was hij zoo voorkomend en beleefd tegen haar alsof zij een prinses was, die door hem het hof werd gemaakt. Hij sprak van haar helder kijkende oogen en roze wangen en hield tegen mij een betoog over de voordeelen van vroeg opstaan en vroeg naar bed gaan. Hij gaf aan Pepita de fijnste stukjes van de tong en de room van de melk; hij verzocht mij om een blikje frambozenjam open te maken. Jonge dames, zeide hij, zijn verzot op zoetigheid en daar wij er een in ons gezelschap hadden, moesten wij daarmede rekening houden. Gevangenbewaarder of niet, oom Joseph was bijzonder minzaam. En al zat hij in angst, dit had zeker geen invloed op zijn eetlust, want hij at en dronk met smaak.

Toen onze maaltijd ten einde was en oom Joseph zijn pijp had opgestoken, begonnen Pepita en ik met op te ruimen. Maar er deed zich een moeilijkheid voor.

„Waar moeten wij water vinden om het servies af te wasschen?“ vroeg ik. „Wij kunnen niet het water gebruiken dat wij medebrachten: dan zijn wij er spoedig doorheen. En waar zullen wij drinkwater vinden als onze voorraad op is?“

Ik keek naar oom Joseph en hij knikte met zijn hoofd.

„Je hebt gelijk, Benjamin. Wij kunnen niet zonder water. Ik heb daarnaar geïnformeerd, bij mijnheer Getch natuurlijk. En mijnheer Getch wees mij er op dat dit eiland eens werd bewoond door monniken. Monniken zijn gewone menschen, Benjamin. Waar menschen wonen, daar moet ook water zijn; dat was de redeneering van mijnheer Getch en dat lijkt mij niet zoo dom geredeneerd. Er moet dus ergens op dit eiland water te vinden zijn.“

„Het is op zijn minst drie honderd en vijftig jaren geleden, dat die monniken hier woonden!“ riep ik uit. „Misschien wel vierhonderd jaar en ik geloof niet dat er hier na dien tijd menschen hebben gewoond. Als er een put is of een bron, hoe moeten wij die dan vinden?“

„Ik geloof niet, dat dit zoo moeilijk is, Benjamin“, antwoordde hij kalm. „De monniken woonden dichtbij de kerk.... ruïnes daarvan liggen rond dezen toren. En het water moet dus daar ergens te vinden zijn. Ik stel voor, dat jij en de juffrouw daar ergens gaan zoeken; dat is voor jullie een aangename bezigheid op dezen mooien morgen en als jullie wat lang wegblijven om ook een beetje te vrijen, dan kan dat best, want er is geen haast. Het afwasschen van de ontbijtboel kan wel wachten.”

Wij treuzelden niet met zijn voorstel op te volgen en voorzien van een kan en een ketel gingen wij op zoek. Voor wij de deur hadden bereikt, riep hij ons terug. Er klonk een waarschuwing in zijn stem.

„Jij begrijpt natuurlijk, Benjamin“, zeide hij, terwijl hij rookwolkjes uitblies, „dat je in geen geval een poging mag doen om de aandacht te trekken. Dus geen gewuif met zakdoeken, geen vuurtjes maken of iets dergelijks, Benjamin, dat kan ik niet toestaan en ik vraag je woord van eer, dat het niet zal gebeuren. Jullie moet rustig afwachten, tot het uur van verlossing komt... Wij hadden nog leelijker in de knoei kunnen zitten dan nu, dat verzeker ik je, Benjamin. Want wij hebben eten en drinken en water zul je ook wel vinden en wat kan je nog meer verlangen? Ik heb het wel eens minder gehad, dat is zeker.“

Hij gaf een wenk, dat wij konden gaan, daar over dat punt niets meer te zeggen viel en wij gingen, verplicht om te gehoorzamen. Wij onderzochten den onmiddellijken omtrek en het bleek, dat oom Joseph een goed profeet was — er was een stroompje helder water achter de ruïnes. Wij vulden onze kan en ketel en gingen terug naar den toren. Oom Joseph was bezig orde te brengen in onze bagage en het viel mij op dat zijn oude tasch verdwenen was. Toen begreep ik dat hij ons opzettelijk had weggezonden. Hij moest zijn tasch verstoppen. Ongetwijfeld had hij die begraven ergens in de ruïnes. Hij wandelde daarna eens rond en beklom ook de nog bruikbare trap van den toren. De dag ging voorbij, wij aten en dronken, deden van alles en eigenlijk niets. Toen het avond werd hielp ik oom Joseph op zijn verzoek om een nooddeur samen te stellen uit planken en balken die buiten lagen. Daarna zochten wij als den vorigen nacht onze slaapplaatsen op. Ik sliep laat in en was vroeg weer wakker. Het grijze morgenlicht begon den toren te verlichten toen ik door een gat in onze tijdelijke deur een bruine hand en een gespierden bruinen arm zag, die voelde en tastte....

HOOFDSTUK XVII.

De vernielde boot.

Ik stootte een kreet uit die ver over zee kon gehoord worden — ten minste dat dacht ik toen — en de bruine hand verdween. Oom Joseph sprong op. Ik sprong naar de deur niet uit dapperheid, dat was zeker, doch uit een gevoel van vrees. Ik meende een zacht geluid te hooren tusschen de struiken en het kreupelhout voor den ingang van den toren. Daarop hoorde ik niets meer en door het gat in de planken kijkende, zag ik evenmin iets van onzen bezoeker. Toch begreep ik dat hij niet veraf kon zijn wachtende en loerende en ik was zeker van zijn identiteit.

„Wat is er, Benjamin?“ vroeg oom Joseph uit zijn hoek. „Wat voer je daar uit bij die deur?“

Ik keek naar het hoekje waarin Pepita te midden van kussens en dekens sliep, zij was in een vasten slaap. Ik ging zachtjes naar oom Joseph, die mij aankeek met een van angst verwrongen gelaat. *(Wordt vervolgd.)*

ADVERTENTIEN.

Openbare Verkooping

op Zaterdag 22 Februari 1930 des morgens om 10 uur, in het locaal en ten overstaan van het Vendukantoor te Batavia, gelegen aan de Pasar Pisang, van:

een perceel, zijnde blijkens acte van eigendom ddo. 28 November 1910 No. 1313, een erf, gelegen in de Residentie Batavia, Bestuursafdeeling Stad en Voorsteden, wijk Pintoe Besie, omschreven bij meetbrief ddo. 15 September 1905 No. 193, kadastrale afdeeling Stad en Voorsteden, Sectie K blad 2, verpondingsnummer 13307,

staande gemeld perceel ten name van Lauw Tiauw San, in leven koopman, wonende te Batavia.

Geschiedende deze verkooping krachtens onherroepelijke volmacht. 3436

Namens den eersten verbandhouder

Mr. J. G. KRIJGER.

Openbare Verkooping

op Zaterdag 22 Februari 1930 des morgens om 10 uur, in het locaal en ten overstaan van het Vendukantoor te Batavia, gelegen aan de Pasar Pisang, van:

1e. een perceel, zijnde blijkens acte van eigendom ddo. 27 Juni 1917 No. 1044 een erf, gelegen in de Residentie Batavia, Bestuursafdeeling Stad en Voorsteden, wijk Pasar Baroe, omschreven bij meetbrief ddo. 15 Juli 1873 No. 6, kadastrale afdeeling Stad en Voorsteden Sectie M/vijf No. 1009, **verpondingsnummer 10112,**

2e. een perceel, zijnde volgens acte van eigendom ddo. 27 Juni 1917 No. 1045 een erf, gelegen in de Residentie Batavia, Bestuursafdeeling Stad en Voorsteden, wijk Pasar Baroe, omschreven bij meetbrief ddo. 31 Januari 1913 No. 84, Kadastrale afdeeling Stad en Voorsteden Sectie M/vijf No. 2238, **verpondingsnummer 13903,**

staande gemelde perceelen ten name van Lauw Tiauw San, in leven koopman, wonende te Batavia.

Geschiedende deze verkooping krachtens onherroepelijke volmacht. 3435

Namens de eerste verbandhoudster:

Mr. J. G. KRIJGER.

Openbare Verkooping.

Op Zaterdag 8 Maart 1930 des morgens om 10 uur in lokaal en overstaan van het Vendukantoor te Batavia, gelegen in de Pasar Pisang, van:

een perceel, zijnde volgens acte van eigendom een bebouwd erf, gelegen in de Residentie en het district Batavia, wijk Pasar Baroe, omschreven bij meetbrief ddo. 28 Februari 1873 No. 22, oppervlakte 917 M², kadastrale afdeeling Stad en Voorsteden Sectie M/vier No. 2651, **verpondingsnummer 10068,**

staande gemeld perceel ten name van Lauw Tiauw San, in leven koopman, wonende te Batavia.

Geschiedende deze verkooping krachtens onherroepelijke volmacht.

Namens de verbandhoudster.

3490 **Mr. J. G. KRIJGER.**

Openbare Verkooping

op ZATERDAG 8 MAART 1930 des v.m. om 10 uur ten Vendukantore te POERWAKARTA, ten overstaan van den Notaris-Vendumeester te Poerwakarta, van:

het perceel **verp. No. 1519** gelegen aan den GROOTEN POSTWEG in den dessa Negri-kaler te POERWAKARTA, zijnde volgens eigendomsacte ddo. 19 Maart 1929 No. 363 een erf bebouwd met een steenen huis en een gedeelte van een op steenen fundeering staand houten bijgebouw, waarvan het andere gedeelte staat op Gouvernementsgrond, kadastrale afdeeling Poerwakarta, sectie A. No. 962, breeder omschreven bij den meetbrief ddo. 27 Januari 1928 No. 14,

staande vorenomschreven perceel ten name van Tan Kim Ek, handelaar, wonende te Poerwakarta.

De verkooping geschiedt krachtens onherroepelijke machtiging.

Namens de verbandhoudster:

3474 **Mr. A. SLOTEMAKER.**

FOTO VOOR PASPOORT RIJBEWIJS JACHT-ACTE ENZ. Pasar Baroe 86

130

TOEN de fa. Azijnman in 1872 haar eerste fabriek opende, waren er reeds tal van goede sigaren op de markt en toch werd de verschijning der **„ANTONIO" SIGAREN** door kenners met vreugde begroet!

THANS is de concurrentie veel grooter nog dan destijds, maar ondanks dat beweren echte sigarenrookers, dat geen enkel ander merk haalt bij **„ANTONIO" SIGAREN**

OCTAVE

344

De Auto Kliniek

Petodjo-Ilir 16. Telf. 752 Weltevreden

Handel in 2e handsche auto's.

REPARATIE-ATELIER.

Abonneert U zich bij ons voor het onderhouden en schoonmaken van Uw auto's. 148z

Aan onze geachte clientèle is hierbij beleefd kennis gegeven, dat, in verband met de uitbreiding onzer zaken, ons kantoor met ingang van 1 Januari 1930 van KRAMAT No. 100 naar

MOLENVLIET WEST No. 18

(Oud Residentiekantoor) verplaatst is. Ons telefoonnummer 3899 Wl. blijft gehandhaafd.

Transport, Emballeurs & Expedit. „SOETJI" Bandoeng Hoofdk. — Weltevreden Bijkant. 121mz

SIN BOEN SEN & C°

KLEERMAKER

SENEN No. 105 (Trambaan). Telefoon 3965 WELTEVREDEN.

Bestelt Uwe pakken bij ons

Wij garandeeren U een nette afwerking, coupe volgens de laatste mode en coulance.

Wij hebben voorhanden verschillende soorten goed en beschikken over goede coupeurs. 217z

Reparatie-Atelier

VAN HAM

Duco-installatie. Laadstation voor Accus. Repareert en wikkelt alle soorten Magneet en — Dynamo ankers. —

BILLIJKE PRIJZEN.

Tanah Abang Heuvel 114 Telf. Wl. 1242. 96z

SLOTEN'S BOTER

De Beste Hollandsche Roomboter

IMPORTEURS: H.MIJ. „DELI-ATJEH" 3443

Bouwk. Electr. & Waterl. Inst. Bureau

„De Concurrent"

Senen Kramat Ajam No. 200B, Tel. 2065 Welt
en Passar Baroe No. 90, Tel. 3364 Welt

Het Beste en Billijkste Adres

voor Ontwerpen, Begrootingen en Teekeningen van Gebouwen of Verbouwingen.

Verkrijgbaar:

Waschtafels, Muurfonteinen, Closetinrichtingen, Electrische Kroonlampen, peren en leidingen, alles van prima kwaliteit.

De Adres voor coulant, billijk en goed werk. 116z

BIRCO FABRIC

Oudtyds

kenden producent en consument elkander

Dit was waarborg voor goede kwaliteit.

Zoo moet het weder worden

Wy vragen U daarom: wilt ons kennen

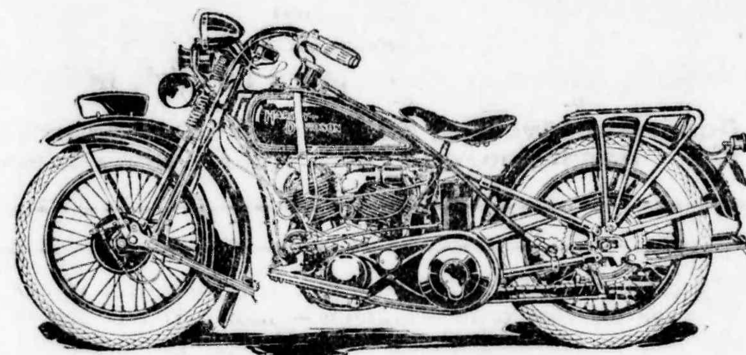
onderzoekt vergelykt Bircoline

en Overtuigt U, dat wy bezig zyn den ouden band te herstellen

Bircoline For Everything

let op den Naam op den Zelfkant.

16 3445

1930. HARLEY-DAVIDSON 1930.

De 1200 c.c. met een geheel nieuw 20% STERKER side valve motor, AFNEEMBARE RICARDO CYLINDERKOP, NIEUW VERBETERDE KOPPELING, waarborgt U een absoluut GERUISCHLOOZER, SOEPELER GANG en maakt met zijn ook geheel nieuw KRACHTIGER FRAME en VOORVORK een SPORTIEF, SIERLIJK, ROBUST GEHEEL.

Wij willen U dit gaarne demonstreeren en U zult versteld staan van zijne SUPERIEURE RIJKWALITEITEN.

Vraagt een prijscourant der 1930 modellen en ons gemakkelijk afbetalings-systeem.

W. Ph. VAN LAAR

KREKOT 34. Tel. 643. WELTEVREDEN.

3484

Mij. „WELTEVREDEN"

Appartementen — Service flats

Tanah Abang Oost 51/55. Telefoon Wlt. 737.

VERHUURT:

GEMEUBILEERDE APPARTEMENTEN MET VOLLEDIG PENSION EN BEDIENING.

Minimum huurtijd drie maanden. 3139

MAISONS

VERSTEEG		RIKKERS
Patissiers		Cuisiniers
Telefoon No. 151 — 809	HOFLEVERANCIERS	Telefoon No. 612

Wij ontvingen een nieuwe zending

FONDANT BORSTPLAATJES

in kistjes (Gebrs. Pel) 76z

ANANAS GLACÉ (Gebrs. Pel), MANDARIJN-GEMBER (Gebrs. Pel), VRUCHTENKOEKJES van la Residance en FRAMBOZENKOEKJES van de Bont en Leyte.

DAT IS BIER !

HEINEKEN'S BIER

IMP. HANDEL MIJ. „APARAK" BATAVIA

3470

Hier is het geliefkoosd Scheermes van den Engelschman!

Met het "Valet" Veiligheidsscheermes scheert men zich onberispelijk schoon, gemakkelijk en vlug! Het slijpt zijn eigen mesje in 10 seconden. Schoonmaken geschiedt zonder iets los te schroeven!

Vanaf Fl. 2.— en hooger, elk model compleet met riem en een aanzet-mechanisme in den kop van het apparaat geconstrueerd. Gefabriceerd in de grootste Veiligheidsscheermessenfabriek van Europa.

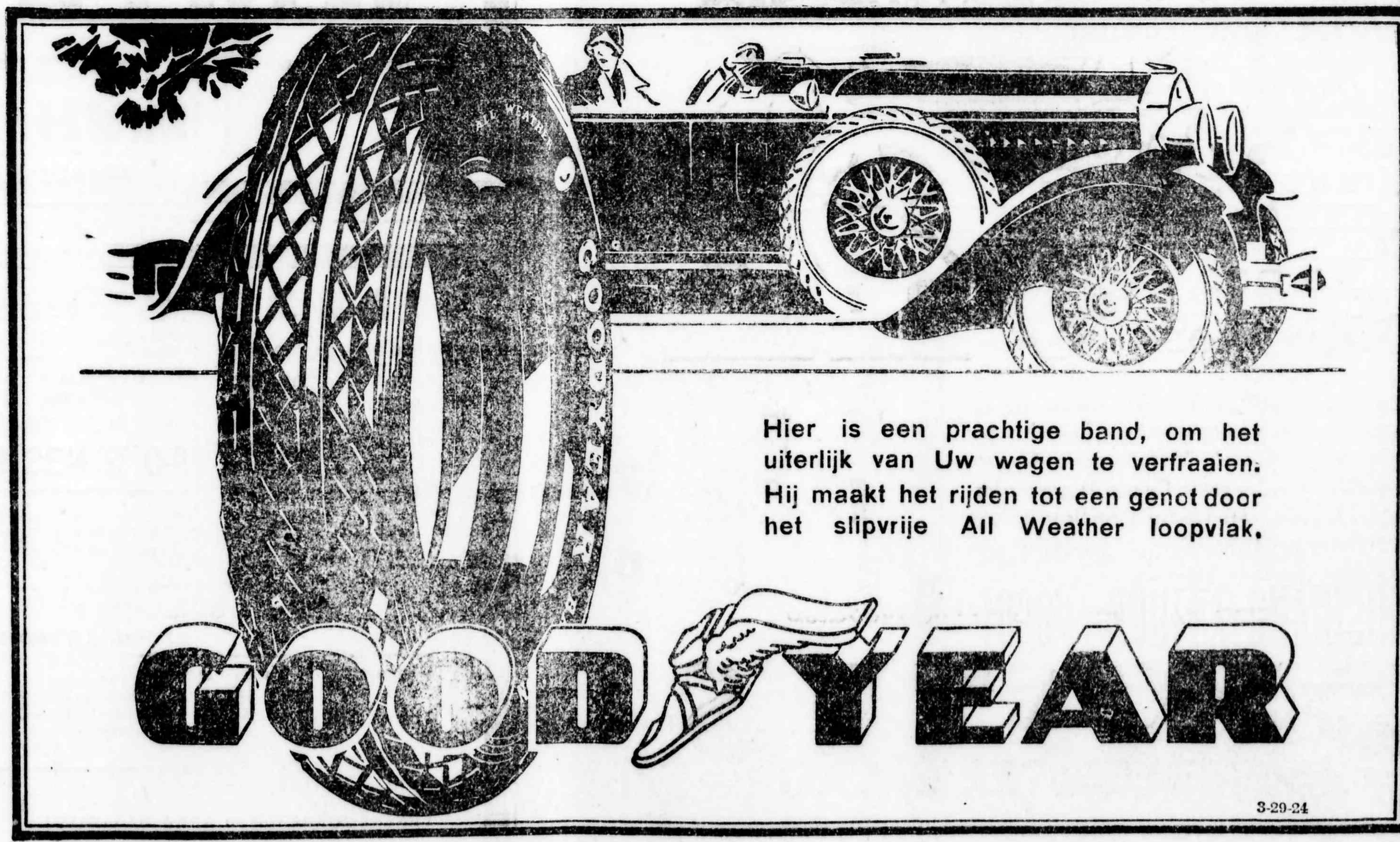
In alle goede toko's verkrijgbaar, waar niet wende men zich tot de hoofdagenten de Borneo Sumatra Handel-Mij.

"VALET"

VEILIGHEIDSSCHEERMES

Fl. 2.—

3454

Hier is een prachtige band, om het uiterlijk van Uw wagen te verfraaien. Hij maakt het rijden tot een genot door het slipvrije All Weather loopvlak.

GOODYEAR

3-29-24

3481

CEMENTTEGELFABRIEK „SUMATRA"

SAWAH BESAR 33 — TEL. 1361 — WELTEVREDEN

Moderne cementtegels en prima kwaliteit Betonbuizen.

Accurate levering en concurreerende prijzen.
Wij garandeeren U volle tevredenheid.

15z

LEVENSVERZEKERING MAATSCHAPPIJ

„ARNHEM"

WELTEVREDEN. 2993

Nog beschikbaar enkele **Ruime Frissche Kantoorlokalen**
in diverse afmetingen vanaf f 30.— 's maands.
Electrisch licht beschikbaar.

Het adres voor levering van Hollandsche tafel of rijsttafel, aan Huis bezorgd, is ongetwijfeld:

HOTEL BEKKERING.

De benoodigde Bussen worden alleen voor het bezorgen door — ons geleverd. De prijzen der Bonboekjes bedragen —

30 Bons	thuis bezorgd	geldig	2 maanden	f 47.50
10 „	„	„	weken	„ 17.50
30 „	afgehaald	„	2 maanden	„ 40.—
10 „	„	„	3 weken	„ 15.—

Sinds 1 Mei 1929 weder onder eigen beheer

Hoogachtend, 3293
Hotel Bekkering, Rijswijk No. 3
Anno 1912 — Telef 1548 Wl.

Weest in DROEVE DAGEN niet overhaast met een order te geven voor eene begrafenis — indien U niet het slechtste wilt hebben op dit gebied, wendt U dan eerst om inlichtingen tot ons — wij hebben voor eenvoudige uitvoering in alle klassen **de billijkste tarieven.**

Bataviasche Begrafenis Onderneming HANSEN JACOBS

Pachtster van het Gemeentelijk bedrijf.
Europeesch Personeel. 2627

Eenige onderneming in Nederlandsch-Oost-Indië onder deskundige leiding. Kantoor Kerkhoflaan Telefoon Welt. 97. (Bij geen gehoor: Menteng 212.)

NEW MONICO

DE ONTVANGSALON VAN BATAVIA

DANCING - CABARET - RESTAURANT

Iederen avond optreden van

RODI ROETERS
ORCHESTRA MARIANO
DANSPAAR SALNIKOFF

Vanaf heden Zaterdag

zal iederen avond vanaf **acht uur** gelegenheid bestaan om te dineeren.

Tijdens het diner zal vanaf **acht uur** het schitterend orkest „Mariano" vroolijke Muziek voor U spelen.

Reserveert tijdig Uwe plaatsen voor Restaurant en Dancing.

Eenige voorbeelden van de prijzen in ons Restaurant.

Biefstuk Aardapp. en groenten	f 2.—
Wiener Schnitzel Aardapp. en groenten	„ 2.—
Varkenscotelette met „ „	„ 1.75
Visch met Aardapp. en salade	„ 2.—
Zalmsalade	„ 1.50

en verder alles naar evenredigheid.

Reserveert tijdig Uw plaatsen! 3511

DECA-PARK

EEN WAARSCHUWING

is hier niet misplaatst, om U te berichten, dat:

REGINALD DENNY

heden voor het laatst optreedt in zijn geweldige lachschlager. Ieder die de film gezien heeft

ZEGT

dat zij in langen tijd niet zoo hartelijk gelachen hebben, als bij deze film, waarvan de titel is:

„TROUWEN IS GEEN GRAPJE"

BERSHADSKY ORKEST.

Entrée f 2.— of 3 coupons. Aanvang 7 uur en 9.45.

MORGEN kwart voor vijf: **KINDERVOORSTELLING**
Entrée, ook voor geleiders, f 0.60 of een coupon.

MORGEN Aanvang met de vertooningen van
BEBE DANIELS
in
„WAT EEN NACHT"
Een allergeestigste Paramount-productie.

MORGEN
OPENING VAN HET TERRAS-CAFÉ
NA AFLOOP DER TWEEDE VOORSTELLING:
BERSHADSKY ORKEST OP HET TERRAS.
GELEGENHEID TOT DANSEN. 3497

UNIVERSAL THEATRE, Krekot

NOG SLECHTS HEDEN- en ZONDAGAVOND de Universal

„DE VERKOCHTE BRUID"

met

MARY PHILBIN en IVAN MOSJUKINE

De geschiedenis van een bekoorlijk meisje begeerd door een macht-dronken Russischen Prins, dat haar **EER** hooger stelde dan haar **LEVEN**, maar weigering beteekende ondergang voor — haar eigen **VOLK**. —

Een Geweldig Dramatisch Meesterwerk. 3507

HOTEL DES INDES.

HDI

ZONDAG 2 FEBRUARI a.s.
Eerste optreden van

GUY'S NIEUWE JAZZ-ORCHEST

versterkt met PRIMA KRACHTEN.
(Totaal 40 instrumenten.)

Aanvang Diner 8 u. — Dansen van 10 – 1 u.
Reserveert Uwe tafels tijdig. 3431

CAPITOL

Het Theater voor het Betere Publiek

Aanvang 7 u. en 9.45
Entrée f 2.40 en f 1.80

U HEEFT REEDS VELE GOEDE FILMS GEZIEN.
Wij stellen er echter een eer in, U een film als

HET LEVENDE LIJK

te mogen offreeren.

LEES DE OPGETOGEN KRITIEKEN IN DE DAGBLADEN!

Muzikale Illustratie door Aug. Hoedemaker's CAPITOL ORKEST.
Vooraf: Proloog door Aug Fritze and His Melody men. 3701

IN HET WIJNRESTAURANT: Zaterdag 1 Febr. Varkenspootjes met Witte Boonen f 1,75. Zondag 2 Febr. A. Kerryschotel met Kalsvl. met Rijst f 2,— B. Geb. Kakap, Sauce Ravigotte f 2.—

Rupert Julian's schlagers:

MERRY GO AROUND

THE PHANTOM OF THE OPERA

WHITE WINGS.

Steeds grooter! — Steeds mooier! — Steeds kostbaarder!

Volgende week in het DECA-PARK.

3437

DROSTE'S
VERPLEEGSTER CACAO

VRAAGT OOK DROSTE'S REEPEN, BONBONS EN PASTILLES

3432

GLOBE-BIOSCOPE (Passar Baroe)

Heden- en morgenavond: — **Aanvang 7 en 9 uur 45.**

„DE ZOON VAN HAGAR"

In de Hoofdrollen:

FRITZ VALK, MADY CHRISTIAN, WERNER FUETTERER

De belangwekkende geschiedenis, gebaseerd op de HEILIGE SCHRIFT van „HAGAR" de Vrouw van ABRAHAM.

Het is een juweel van filmkunst.

Muzikale Illustratie door ons ARTINI ORKEST.

Na de voorfilm ORKEST ARTINI speelt:

Tantasia dell'Oper
Cavalleria Rusticana
P, Mascagni. 3402

Maandag 3 Februari:

„IN VEILIGE HAVEN"

(Across to Singapore)

RAMON NOVARRO.

De Lieveling van het Publiek, De Ster uit de film „BEN HUR" bijgestaan door: JOAN CRAWFORD, ERNEST TORRENCE en ANNA MAY WONG.
De geweldigste film van RAMON NOVARRO. 3487

No. 50 Zaterdag 1 Februari 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN VIERDE BLAD Directeur G MOLENAAR.

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Kunst en Letteren.

Tooneel te Londen.

(*Van onzen Londenschen correspondent*).

LONDEN 21 December.

Het meerendeel van de tooneelruimte in Londen geeft tegen Kerstmis plaats aan sprookjesstukken en pantomimes of — indien het aanbod van deze tooneelgenres niet toereikend is — aan stukken van vluchtigen en kinderlijken aard die in overeenstemming zijn met de gemoederen der menschen gedurende *the festive season*.

De pantomimes zijn hier verschrikkelijk in verval geraakt. De jonge menschen, die nu vertellen dat zij naar een pantomime gaan, als deel van de vreugde der Kerstvacantie, weten niet wat het woord beteekent. De oorspronkelijke pantomime, van minstens een kwarteeuw geleden, had een aantal „stomme" scènes, veelal tusschen de transformaties op het tooneel. Ze werden voortreffelijk gespeeld; en de hoofdtooneelen waren sprookjesachtig in hun tooneelen, met een koningin der feeën in hemelsche tintelende witte gewaden en haar kleine licht en vaardig dansende onderdaantjes, met cherubijntjes als vliegen door de lucht en met allerlei ander onwereldsch schoons. Persoonlijk bewaar ik er een onvergetelijke herinnering aan, omdat ik door een dier pantomimes voor het eerst met het Londensch tooneel kennismaakte.

Elk jaar staan er een paar geestdriftige tooneelondernemers op, die deze oude pantomime in eere willen herstellen, maar er komt weinig van In de pantomimes van deze dagen wordt druk gesproken, gegild en gedanst. Soms is moeielijk te onderscheiden of men te doen heeft met een kindertooneelstuk of met een revue-achtige voorstelling, die meer berekend schijnt op den ongezeefden smaak van een zeker slag volwassenen. In de meeste gevallen is het een mengelmoes van kinderachtigheid en grootemenschenpret, dat zeker niet op de beste wijze de kinderen inleidt in de kunst van het tooneel en waarin de rol van *principal boy* gewoonlijk wordt vervuld door een dame van volmaakte volwassenheid en meer dan volmaakte vormen.

De laatste jaren hebben echter de kieskeurige ouders van Londen gelegenheid gekregen in het Kerstseizoen dat tot ver in het nieuwe jaar duurt hun kinderen op voortreffelijke wijze het begin van waardeering voor goed tooneel bij te brengen en hun smaak in de meest wenschelijke banen te leiden. Dichters als Milne en John Drinkwater hebben door fraaie tooneelbewerking van oude sprookjes of door hun eigen fantasieën voor de Planken geschikt te maken, die gelegenheid gebracht. Maar het zijn nog uitzonderingen, die men met een lantaarntje en in weinig bekende zalen moet zoeken.

Aan dit hier kort geschetste seizoensgenre van het Londensch tooneel moet men nu ook het feit toeschrijven dat de actrice, die door velen als Engelands grootste tragedienne wordt beschouwd, thans in een alleronbenulligste klucht optreedt. Maar niets is zoo onbenullig of men kan er toch wel wat van opsteken. *Madame plays Nap* heet het stuk waarmee Sybil Thorndike het Kerstseizoen is ingegaan.

Ik ging er heen om den naam van de actrice en uit nieuwsgierigheid over de wijze, waarop „Madame" „Nap" zou spelen. Nap is nl. een kaartspel, dat het in belang verre aflegt bij bridge of pandoeren en waaraan ik ook al weer een herinnering bewaar. Mijn eerste dagen in Londen werden „opgeluisterd" door Nap-avonden in het triestige *boarding house*, waar elke buitenlander, die voor het eerst voor permanentie in Londen komt, verzeild raakt. Het was een vervelend spel, en door dit tooneelstuk heb ik nu geleerd dat Nap een afkorting is van Napoleon en dat het kan bogen op indrukwekkenden historischen oorsprong. „Als hulde voor uw overwinning, zal het kaartspel dat gespeeld Napoleon heeten". „Ik heb Napoleon gespeeld! Ik speel Nap".

Zoo eindigt het tooneelstuk van den dag. Maar Nap het kaartspel speelt er geen belangrijke rol in; Nap de Groote wél.

Wij zijn „Chez Bertrand". Dat is niet een nachtclub maar een lommerd. De tijd is die van de Fransche revolutie. De Fransche aristocraten komen er naar Madame Bertrand en haar man, om er voor luttele franken (ten behoeve van een boterham) de luxe zaken te verpanden, die zij uit den revolutie-boedel hebben kunnen redden. Wij verdenken er den heer en mevrouw Bertrand terstond van dat zij, als pandhuishouders, ook vermomde aristocraten zijn en dat een groot deel van de uitgestalde fijnheden, meer dan iets anders, eens hun eigen gestalten hebben getooid. Maar Madame — haar ega houdt zich wat op den achtergrond — slaat zich voortreffelijk door haar nieuw emplooi heen en heeft de taal en de manieren der eerste „democraten" aangenomen. Haar sympathieën zijn nobel en omvamen allen die in nood zijn, zij hij een adellijke dichter die voor zijn hachje vlucht, of een werkloos officier die droomend van wereldverovering, zijn horloge komt verpanden. Ge hebt reeds geraden dat deze rampzalige de jonge Napoleon is.

Niet alleen heeft hij een paar franken noodig om zijn inwendigen mensch — knorrend van honger — tot zwijgen te brengen, maar hij moet zich tevens op den zolder van het pandjeshuis verbergen om te ontkomen aan zijn schuldeischers, die zeker zouden opeischen „wat hij op zijn horloge heeft gekregen". „Nap" kruipt dus van den zolder naar de kleerkasten en van de kleerkasten naar den zolder... tot zijn schuldeischers het zoeken moede worden.

Er is gelegenheid te over voor kluchtigheid in de handeling en de tooneelen van den lommerd. Madame Bernard, alias Beauvais, alias Sybil Thorndike giechelt door de hachelijkste tooneelen en de lastigste gevallen heen. Als men deze serieuze en waardige actrice hoort giechelen, bij herhaling, dan voelt men zich niet heelemaal op z'n gemak.

De grootste tragedienne van Engeland vereenzelvigt men met uitbeeldingen van *Saint Joan* en *Medea*, wier hoofden nimmer tot giechelen hebben gestaan. Wij moeten erkennen dat zij als democratische lommerdbazin krachtig getuigt van de veelzijdigheid van haar uitbeeldingsvermogen. Maar dit gegiechel gaat er toch niet te best in.

Tien jaren verloopen. De gast, die eens het gezelschap van oude kleeren op den zolder en in kleerkasten heeft gedeeld, is Keizer. Hij is in St. Cloud en piekert hevig over de kuischheid, of liever het gebrek aan kuischheid van zijn hof. De heer en mevrouw Bertrand, thans de Beauvais geheeten, zijn hovelingen geworden. Madame was reeds voor de revolutie een danseme van ongemeen talent; en het paar leert een wat nieuw hofvolk de geheimen der quadrille. Bovendien zijn de Oome Jan en de Tante Jaantje van weleer er de solitaire voorbeelden van huwelijksfatsoen en -trouw. Dat verwarmt het hart van den keizer, die het nobele paar zijn machtige gunst niet onthoudt.

Zoo weten Sybil en haar man zich omringd door jaloersche zondaars en zondaressen. Intrigue werkt kwaadaardig. Eerst poogt een satanisch kamerheer de voorstelling ingang te doen vinden dat Madame „het houdt" met een ouden schelmachtigen kapitein van het republikeinsch leger. Dan gaan er praatjes over haar oude geliefden uit haar lommerdtijd, over jonge officieren die er in zolderkamers huisden....en Napoleon is geneigd te gelooven dat zijn model van reinheid niet beter is dan de rest. Maar Madame, die giechelend de hachelijkheden van haar lommerddagen heeft overwonnen, gaat nu met het gelaat der edele verontwaardiging haar lasteraars te lijf, niet zoo zeer in letterlijken als in figuurlijken zin. Zij onthult dat de jonge officier in het zolderkamertje niemand minder was dan Bonaparte die zijn schuldeischers uit den weg ging. En overeenkomstig den triomfantelijken uitroep van de Nap-speelster die de laatste passende kaart opneemt om het spel te winnen, kan zij uitroepen: „Nap"!

De handeling is los en rommelig, hoewel hier en daar vermakelijk. Maar al bewees Sybil Thorndike opnieuw dat zij, als het moet, alles kan aanpakken, haar waardigheid en kracht vragen om iets anders, en beters. „Madame plays Nap" is een ontstellend tooneelgewas van het Kerstzeizoen.

MICHELSON †.

Michelson, de beroemde Amerikaansche natuurkundige en Nobelprijswinnaar, zoo lezen wij in het *Hbl*, was al langen tijd ziek geweest voor hij stierf. In het begin des jaars had hij echter nog in *Nature* eene mededeeling gedaan over de laatste zorgvuldige herhaling zijner proefneming, het bekende experiment over den zoogenaamden aetherwind waarop Einstein's relativiteitstheorie berust, nu met alle voorzorgen herhaald, nadat hij reeds twee jaar met voorloopige proeven was bezig geweest. De definitieve reeks van proeven, die in het Mount Wilson laboratorium in Californië werd uitgevoerd, bevestigt geheel de vroegere uitkomst. Er is geen aetherwind te bespeuren.

Het resultaat van Michelson's proefneming ging dus weer in tegen prof. Miller's geruchtmakende experimenten over den „aetherwind" op groote hoogten, die trouwens al niet bevestigd waren door Tomaschek's proeven op het Jungfraujoch in Zwitserland. Deze bespeurde niets van een aetherwind en concludeerde derhalve, dat Einstein's theorie ongeschokt was gebleven.

Over het vraagstuk, dat in beroering kwam na Michelson's eerste proef in 1887 kan men een en ander lezen o.a. in J.D. van der Waals jr.'s *De Relativiteitstheorie*, (Volksuniversiteitsbibliotheek).

Er waren twee theorieën. Fresnel en Lorentz verkondigde de meening, dat de aether in rust was. Volgens Stokes en Hertz werd de aether met de aarde mede bewogen. Michelson zag in zijn proef eene bevestiging van de theorie van den stroomenden aether.

Michelson plaatste voor zijn proef, die ten doel had een eventueelen invloed van de aardbeweging op de voortplantingssnelheid van het licht na te gaan, twee staven van één lengte loodrecht op elkaar. Een in de bewegingsrichting van zijn laboratorium door den aether en de andere daar loodrecht op. Hij liet toen een lichtstraal op een glasplaat val'en, die deze onder een hoek van 45 graden trof.

De teruggekaatste straal stond nu loodrecht op den oorspronkelijken straal, waarvan een gedeelte door de glazen plaat heen ging in de eerste richting. De twee ontstaande stralen liet de proefnemer loopen langs de beide even lange staven, aan het eind waarvan spiegels ze terugkaatsten, zoodat ze teruggekeerde naar het beginpunt der staren, waar ook de glasplaat stond. Men kon nu de twee stralen tezamen op een scherm opvangen. Van de beide loodrecht op elkaar staande lichtbundels werd er beurtelings één in de richting van de beweging van de aarde om de zon georiënteerd. Het resultaat van de proef was negatief.

Lorentz en andere physici waren zoozeer overtuigd, dat de aether niet met de lichamen meebewog, dat zij er toe kwamen een aantal minder voor de hand liggende veronderstellingen te opperen.

Einstein daarentegen achtte het resultaat van zelf sprekend, daar hij vooropstelde, dat een invloed van de aardbeweging op de optische verschijnselen in een zeker systeem, dat zich met de aarde meebeweegt, niet kan worden geconstateerd.

Michelsons' experimenteel werk loopt, daar hij er in 1887 mede is begonnen, over een periode van ruim veertig jaar. Wij vinden in *Who is who in American* nog de volgende bijzonderheden over zijn leven.

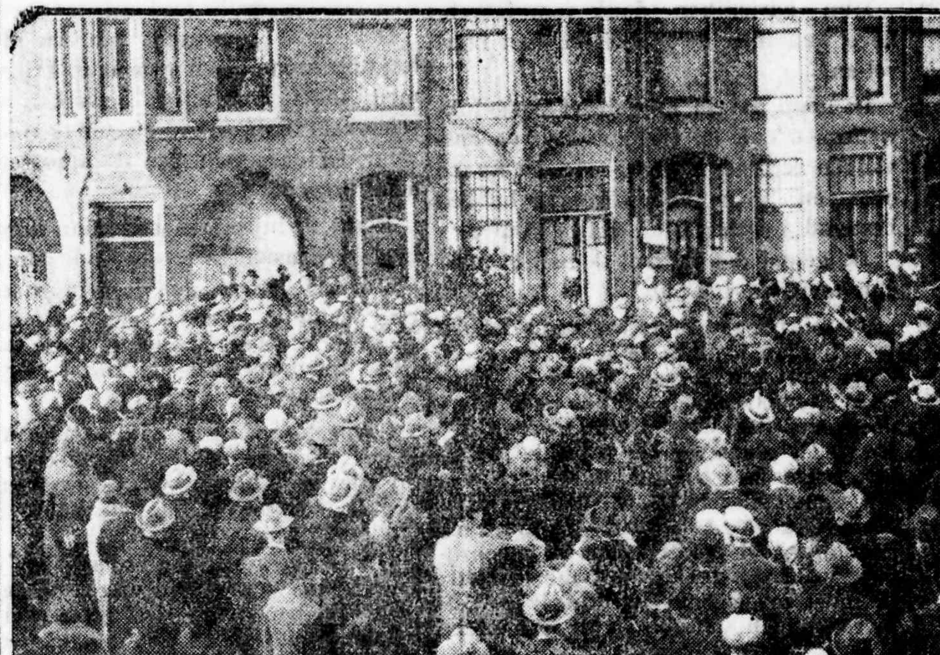
Albert Abraham Milchelson werd den 19den December 1852 te Streino in Duitschland geboren. Hij ontving in de Vereenigde Staten zijn opleiding tot adelborst, zette daarna zijn nautische studiën voort, werd verbonden aan het Nautical Almanac Office te Washington ging in 1880 studeeren te Berlijn en te Heidelberg, daarna aan het College de France de Ecole polytechnique te Parijs.

Hij werd vervolgens hoogleeraar aan verschillende Amerikaansche universiteiten. Ontelbare wetenschappelijke onderscheidingen vielen hem in de Vereenigde Staten en in Europa ten doel.

Met betrekking tot de astronomie maakte Michelson zich verdienstelijk door in 1890 met het nieuwe type van interferometer, daartoe door hem ontworpen, de middellijnen der vier heldere satellieten van Jupiter te meten.

Het hoofdwerk van zijn leven bleef echter zijn proef, die ten doel had een eventueelen invloed van de aardbeweging op de voortplantingssnelheid van het licht na te gaan: proef, aan welker resultaat men het ontstaan van de relativiteitstheorie heeft te danken.

A. Spoel's 70ste Verjaardag.

Arnold Spoel is Tweede Kerstdag ter gelegenheid van zijn 70n verjaardag op bijzonder hartelijke wijze gehuldigd.

Op initiatief van den heer Th. Kneiffer, evenals de heer Spoel leeraar aan het Koninklijk Conservatorium, is den jarige des morgens om tien uur door het muziekkorps van den 's-Gravenhaagschen Turnbond en een groot aantal leden van „Volkszang" een aubade gebracht voor zijn woonhuis aan de Adriaan Pauwstraat.

Van 2 tot 5 uur heeft de jarige met zijn familie een zeer druk bezochte receptie gehouden in de Theeschenkerij Westbroekpark. Ter receptie verschenen tal van bekende figuren uit de Haagsche muziekwereld, wethouder Quant, oud-wethouder Verbroek, het huldigingscomité met aan het hoofd den voorzitter, den heer Van der Heijden, mr. dr. ter Pelkwijk als vertegenwoordiger van het Haagsch Comité voor Volksfeesten, deputaties van de Koninklijke zangvereeniging „Cecilia", van de vereeniging „Bijbel en Oranje", van het Duinoordkerkkoor, enz. Een dameskoor begeleid door mevrouw Betsy de Ridder — Spaan — de getrouwe medewerkster van den heer Spoel bij de uitvoeringen van „Volkszang"—bracht een toepasselijk lied ten gehoore; leden van het Haagsche Volkszangkoor, voor ditmaal onder leiding van den heer Segboer, zongen den jarige „Ons Hollandsch lied" toe en tenslotte de zegenbede 134: „Dat 's-Heeren zegen op u daal!"

Zeer onder den indruk dankte de heer Spoel met een kort woord allen die er toe hadden meegewerkt, hem dezen dag tot een onvergetelijken te maken.

Het behoeft geen betoog, dat den heer Spoel op zijn 70n verjaardag uit alle oorden des lands gelukwenschen bereikten. Prins Hendrik zond hem een telegrafische felicitatie. Het aantal bloemstukken, den jarige thuis bezorgd, was buitengewoon groot.

Dien avond had nog een huldiging in den Dierentuin plaats.

Kostbare Italiaansche Schilderijenverzameling in Londen.

De aankomst te Londen van de Italiaansche kunstschatten voor de tentoonstelling in Burlington house. De schilderijen, welker waarde op 14 millioen pond sterling wordt aangegeven, worden onder sterk politiegeleide vervoerd.

Kunst-nieuws.

Top Naeff en het Tooneel in Nederland.

Vijftien lange jaren heeft Top Naeff in de *Groene Amsterdammer* met haar critieken het tooneelleven in Holland gevolgd.

Nu heeft zij van haar lezerskring afscheid genomen. In haar afscheids artikel geeft zij een beschouwing over de tegenwoordige tooneeltoestanden. De schrijfster heeft in de vijftien jaar dat zij medeleefde met de tooneelwereld geen bijster enthousiaste herinnering bewaard.

„Reeds in 1915 was met het denkbeeld „trustvorming" de eerste stap gedaan, die tot breking van het „ensemble" en tot ontbinding van deze zuivere kunst-idealen moest leiden. Hoewel het tooneel als groot bedrijf niet ineens en niet geheel zijn beslag kreeg, zoo overheerschte toch het commercieele streven weldra den geest van solidariteit, waarin onze gezelschappen tot dusver hun huiselijke kracht gevonden hadden.

Het weglokken van tooneelspelers van het gezelschap, waarvan zij een der steunpilaren uitmaakten, door hooge aanbiedingen en zelfs midden in het seizoen, schonden de beste vertooningen. En deze voortdurende mutaties bemoeilijkten meer en meer de instandhouding van een standaard-repertoire, de eenige basis, waarop een gezelschap voortwerken kan.

Daarbij bereikte het opdrijven der honoraria, uit louter concurrentie-motieven, in dit land zonder regeeringssteun al gauw zijn limiet. Het eene gezelschap failleerde, het andere zag er zijn kans in, men bracht het tot een tooneelstaking. Van dien tijd af kon elke „Streber" in Nederland tooneeldirecteur worden, elke jonge dame, die zich verveelt, actrice.

Intusschen geraak ten de beste krachten gescheiden van het milieu, waarin zij aardden en van waarde waren, en moesten aan een toevloed van dilettanten de rollen worden opgedragen, waarnaar zij niet konden reiken.

Vond men in het buitenland, toen ook daar het ensemble uiteenspatte, een tijdelijke uitkomst in de herleving van het ster-systeem, hier bleef er voor de „sterren", wanneer zij geen directeur of directrice werden, hoe langer hoe minder plaats. Men deed het met de kleine krachten en richtte daarnaar, in naar den verscherpten eisch van doubleeren en tripleeren, het repertoire.

De Nederlandsche romanschrijfster mevr. Anna van Gogh-Kaulbach werd de vorige maand 60 jaar.

En de „buitengewone" voorstellingen, waarmee de gesubsidieerde gezelschappen zich voor een leekenjury boven de ongesubsidieerden bij gelegenheid hadden te onderscheiden, konden nog slechts „buitengewoon" zijn in schijn, voor zoover zij, uit ontzag voor den dichter en zijn werk, niet eerlijk waren stopgezet.

In het midden van dien strijd om het bestaan en de machts-positie, waarbij een goe-gemeente aan de humbug der elegantst voorgedragen kunstschouwburg van Amsterdam, waarvan de verhuring op gezette tijden een weerzinwekkend schouwspel bood.

Weerzinwekkend, omdat in onze verpolitiekte tooneelwereld slechts het hasardspel van den meest-belovende een kans krijgt, en de beste kunstenaar het bij voorbaat aflegt tegen den beste diplomaat. Van gering belang bovendien voor de dramatische kunst, hoe het ook uitvalt, omdat het verhuren van dezen schouwburg aan een vast gezelschap, dat zich, een fraai cahier des charges ten spijt, onvermijdelijk splitst in doubleerende groepen, in de practijk voor het werk nauwelijks gunstiger voorwaarden schept dan de verhuring aan verschillende gezelschappen zou doen. Alleen een Staatstheater kan zich de weelde van een vast gezelschap veroorlooven, een gemeentelijk theater biedt daarvoor onvoldoende waarborgen.

Het tooneel staat ook thans weer aan den vooravond van deze groote comedie, waarvan de aantrekkelijkheid ditmaal wordt verhoogd door het praedicaat „koninklijke", dat mede in het geding komt. De overbekende leuzen en vrome kunstbelijdenissen worden voor het publiek getaleerd, en inmiddels weet een kind in de tooneelwereld hoe de vorken in de stelen zitten, wie erin, en wie eruit „geconcentreerd" moeten worden.

De vraag, of het tooneel van dit oogenblik een beter lot verdient dan het in dit land treft, zou men met „ja" en „neen" moeten beantwoorden. Met „ja", omdat in enkele gezelschappen nog de kiem en de kracht van het „ensemble" leeft; omdat er in elk seizoen nog enkele vertooningen zijn aan te wijzen, die getuigen van vitaliteit en artistiek verantwoordelijkheidsbesef; en omdat er zich in den laatsten tijd onder de jongeren, onder de allerjongsten, telkens verrassingen van natuurlijke begaafdheid voordoen.

Met „neen", omdat op het gegeven niveau van verdienstelijkheid, ofschoon dit voldoet aan de burgerlijke belangstelling van het hedendaagsch publiek, te weinig herinnert aan de hooge potentie der dramatische kunst, en den invloed die daarvan op den volksgeest kan uitgaan. Omdat er de persoonlijkheid aan ontbreekt — hetzij auteur of acteur — die streven en strijd vermag te brengen op een plan van inspiratie en illusie. Het imperialisme van den scheppenden geest, die hooger grijpt en verder reikt dan de menigte in haar stoutste droomen vermoedt."

Voor de Dames.

Onze Parijsche Brief.

Een praatje op huishoudelijk gebied. — Een mooie uitvinding. — 't Uitzet van een koninklijke bruid. — Over bruiden in 't algemeen.

PARIJS, 30 Dec. '29

Lieve Thérèse.

Mijn hartelijken dank voor je vele lieve wenschen met Noël en met nouvel-an.

Ik hoop dat jij mijn brief met gelukwenschen ook op tijd zult hebben ontvangen en dat 't vele goede, dat we zoo over en weer voor elkander hebben bestemd in vervulling moge komen.

Ik geloof dat ik met de helft al meer dan tevreden zou zijn!

Je schrijft me in je laatsten brief, dat je van plan bent in te schrijven op een soort van kookcursus, die er bij jullie te Weltevreden zal worden gehouden, doen ze dat daar in Indië ook al? En is 't zoo'n beetje 't zelfde als op den cursus in bakken en braden, die wij samen hier in de rue Faubourg-St. Honoré gevolgd hebben? Je moet me daar dan toch heusch eens over schrijven, want dat interesseert me bepaald; ik moet zeggen, dat jullie daar in Weltevreden toch heusch niet tekort komen!

Ik ben blij, dat je brief me op 't idée gebracht heeft, om eens wat over de kookkunst te praten; ik zou er anders heelemaal niet aan gedacht hebben, en dat zou bepaald jammer zijn.

Want wat ik hier op dat gebied heb zien demonstreeren, is heusch de moeite van 't beschrijven wel waard. Bedoelde kookcursus was er eigenlijk niet eene, die men zoo gewoonlijk onder dat woord verstaat.

Deze bestond uit een kleine serie van „conférences", lezingen, die gevolgd werden door een demonstratie om 't gesprokene te verduidelijken.

Ze werden gehouden door een professeur de „l'Ecole technique de l'Alimentation", waar dr. Gaudicheau directeur van is.

Geen koken, bakken of braden kwam er bij te pas, geen vuur en geen oven hebben we gezien, en 't eenige instrument dat we hebben zien hanteeren was een injectiespuit!

Je zult hier wel verbaasd van opkijken en toch is 't werkelijk, zooals ik 't je vertel.

't Onderwerp dat behandeld werd, was 't „intras-auceeren", d.w.z. 't sappig en voedzaam maken van de verschillende vleeschsoorten, van wild en gevogelte, die door de bovengenoemde bewerking beduidend smakelijker en voedzamer worden en de bekende „haut goût" er door verkrijgen.

Ik wilde dat ik deze methode eerder had leeren kennen, dat zou me heel wat last en heel wat ontevredenheid van Etienne, over taai vleesch en taaie kip, hebben bespaard.

Als iedereen eens wist Thérèse, hoe eenvoudig en gemakkelijk of 't is, om door een kleine bewerking iedere veeschsoort niet alleen malsch en smakelijk, maar tegelijk voedzamer en beter verteerbaar te maken, dan zou die methode al heel gauw overal ingang vinden, 't belooft dan ook een zegen te worden voor iedere huisvrouw en voor elke cuisinière!

Nu is 't wel waar, dat al in 't midden van de vorige eeuw 't vleesch geconserveerd en gepekeld werd door middel van injectie's met zout water en dat ook deze bewerking tegenwoordig wordt toegepast bij 't bereiden van een bepaald soort ham.

(Dr. Gauducheau beweerde in zijn lezing dat dit wel overal bekend zou zijn, maar ik moet je tot mijn schande bekennen, dat ik daar nog nooit iets van geweten heb!)

Maar enfin, in ieder geval zal 't nog maar aan heel weinigen bekend zijn, dat tegenwoordig deze bewerking ook in de gewone daagsche keuken in toepassing kan worden gebracht, dank zij dr. Gauducheau, die de oude techniek heeft bestudeerd en bovendien nog geperfectionneerd, door de injectie's met zout water te vervangen door injectie's met vet, boter of olie, waar zout en aroma's van andere kruiden in opgelost zijn.

Volgens onze oude gewoonte geschiedt 't kruiden van 't vleesch van den buitenkant uit en moet 't vleesch langzamerhand door deze aroma's ook naar binnen toe doortrokken worden, wat ten gevolge heeft, dat 't vleesch aan den buitenkant sterk en van binnen slechts zwak of soms heelemaal niet den gewenschten smaak krijgt.

Volgens de nieuwe methode is 't omgekeerde 't geval.

't Vleesch wordt door de injectie met de geprepareerde olie of boter van binnenuit gekruid, waarmee 't beduidende voordeel is bereikt, dat 't aroma overal even sterk en gelijkmatig verspreid wordt.

't Vleesch krijgt een fijnen, malschen smaak, en aangezien er niets van de kruiden zichtbaar is, maakt 't den indruk, van nature dien „haut goû." te bezitten.

Deze bewerking nu is ons door dr. Gauducheau op een duidelijke manier gedemonstreerd.

Natuurlijk is er eenige handigheid voor noodig om 't goed uit te voeren.

Ook is 't gewenscht om een klein lesje op anatomisch gebied te krijgen; men moet nl. bij 't bewerken van schenkels of dijstukken weten te vinden waar de toevoerende en de afvoerende ader liggen.

Want de injectie moet gedaan worden in de voornaamste toevoerende ader, en om te beletten dat de geïnjecteerde olie er niet weer te gauw uitvloeit, moet de afvoerende ader met een stevigen draad of met een koord worden dichtgesnoerd.

Gevogelte of klein wild is gemakkelijker te behandelen, omdat daar de injectie in 't hart wordt gegeven en 't slechts vereischte is den hals af te binden.

Dit is nog maar een gedeelte van wat dr. G. ons verteld en uitgelegd heeft, maar ik ben bang dat ik te saai ga worden, wanneer ik hier nog langer op door ga.

Ik sluit je hierbij echter een afschrift in van mijn dictaten en van 't recept van de geprepareerde olie, of, om 't met den nieuw gevonden naam te bestempelen: 't recept van de „intrasauce". Je kunt er dan mee doen wat je wilt, 't voor je zelf houden of publiceeren wanneer je denkt dat ook anderen er belang in zullen stellen.

Ik wil je echter hierover nog even dit vertellen, dat ik 't zelf al meermalen in toepassing heb gebracht.

Ofschoon ik er in 't begin nog niet voldoende handigheid in had, lukte 't me uitstekend al bij den derden en vierden keer dat ik 't probeerde en de resultaten waren werkelijk schitterend.

Wat staat prinses Marie-José van België op 't oogenblik plotseling in 't teeken van de algemeene belangstelling door hare verloving.

Onze geheele stad, ja, eigenlijk de geheele wereld is in spanning over den afloop van de huwelijksfeesten, na de onaangename incidenten die zich hebben voorgedaan.

De wittebroodsweken van Umberto en Marie-José zullen worden doorgebracht in Italië op een van alle kanten streng bewaakt eilandje!

Wat een verschil met haar broer en schoonzuster, Leopold en Astrid, die zoo gezellig en onbezorgd de huwelijksreis konden aanvaarden, zonder dat iemand wist waar ze heen trokken.

Ze konden gaan en blijven waar ze wilden, niemand wist waar ze zich ophielden.

Alleen wij Parijzenaars wisten dat we ze in onze stad hadden, waar ze logeerden in Hotel Meurice in de Rue de Rivoli, vanwaar ze hun dagelijksche tochten ondernamen.

Weet je nog wel hoe wij, en vele anderen met ons, 's ochtends en 's middags vlak na de lunch daar in de buurt van 't hotel voor de winkelramen bleven dralen en heen en weer loopen, in de hoop ze te zullen zien, wat ons nooit gelukte.

Tot we op een goeden dag ze plotseling en geheel onverwacht aantroffen onder de Arcaden van de Rue de Castiglione, waar ze dicht tegen elkaar aan, gearmd, als twee heel gewone menschenkinderen verdiept waren in 't aanschouwen van fijne bibelots voor een winkelruit; wat was dat aardig om te zien.

Gelukkige Leopold en Astrid! Arme Marie-José, die zoo eenvoudig opgebracht werd in een gelukkig, harmonieus gezin, in een land, waar ze overal veilig, overal bemind is, om te gaan naar Italiaanschen bodem waar ze in gevaar zal zijn en onder doorloopende bewaking zal moeten leven!

Heel de sympathie van haar volk gaat met haar, 't volk dat deze liefde heeft trachten te uiten door met groote toewijding te werken aan 't koninklijke uitzet, dat door zeven groote Brusselsche firma's zal worden verzorgd.

Al de kantwerksters van België hebben meegewerkt aan de lingerie van de prinses; vele oorlogsweduwen en wezen hebben er arbeid door gevonden.

Heel 't uitzet is in puur, zuiver wit gehouden, zelfs de lintjes van satijn en moiré zijn in dien smetteloozen tint gehouden.

Zeven dozijn stukken zijn gemaakt van witte georgette en 't allerfijnste batist.

De nachtjaponnen hebben een pas en schouderstukken van Brusselsche kant.

Enkele van deze stukken hebben op 't kantkussen een bewerking noodig gehad van meer dan honderd klossen en spelden.

Zoo fijn is 't kantwerk, dat deze honderd spelden geen grootere breedte besloegen dan een 15 centimeters.

Verder is als garneering gebruikt de bekende Mechelsche kant, waarin gewerkt zijn prachtige teekeningen van heele ranken bladeren en rozen.

Acht dozijn zakdoeken zijn besteld, waaronder er een is, die gemaakt werd door een kantwerkster van over de tachtig jaren!

Zoo heeft 't heele volk de sympathie kunnen betuigen door zich aan dit groote werk te wijden en menige wensch, menige dierbare herinnering zal geweven zijn door de kostbare kanten en weefsels voor de trousseau van de beminde Marie-José!

* * *

Ik heb in betrekkelijk korten tijd drie bruiloften achter elkander meegemaakt en wil je, voor ik ga eindigen, nog even vertellen wat ik voor mooie bruidstoiletten gezien heb.

Alle drie de bruiden hadden een verschillenden hoofdtooi en ofschoon ze alle drie in 't wit waren, maakt ieder toilet toch een geheel ander effect.

De eerste had een verrukkelijke robe van paarlemoerkleurig satijn, streng robe princesse, die uitvloeide in een langen puntigen sleep.

Geen enkele versiering, geen kant, geen strookje verbrak de lange sobere lijn; ook de mouwen waren lang, effen en nauwsluitend.

De hoofdtooi was ook streng gehouden; een glad getrokken tullen stuk over 't hoofd, en onder de kin, wat aan de draagster een devoot, kloosterachtig aanzien zou hebben gegeven, wanneer niet een takje fijne oranje-bloesem zich over 't hoofd rankte.

In tegenstelling met de strenglijnige bruid, waren de bruidsmeisjes getooid in een gazen toiletje met een groot aantal uitstaande strookjes, waar overal zachtrose bouquetjes tusschen verscholen waren met afhangende lintjes en lussen, werkelijk een droom van een jurk voor een „sweet-seventeen" bruidsmeisje!

Een bruidsmeisjes toiletje voor een „sweet seventeen".

De tweede bruid droeg een ivoorkleurig kanten toilet met 'n strakken hoofdtooi van tulle waarop als 't ware fijne schitterende steentjes over waren uitgestrooid; zij had een enormen bouquet van witte seringen en aronskelken, een vreemde combinatie, maar 't stond heel mooi.

De derde bruid was in krijtwitte crêpe georgette die in duizenden kleine, dwarsche oprijgjes over een zilver lamé onderjapon gelegd was.

De hoofdtooi was in Russischen stijl. Van 't midden van 't hoofd stond wijduit een diadeem van zilver tulle en parelen, vanwaar af de fijnste, doorschijnendste sluier golfde dien ik nog ooit gezien heb (afkomstig van 't Maison de Blanc.)

Ik geloof dat de hoofdtooi wel een van de voornaamste dingen van 't bruidstoilet is, vooral tegenwoordig met dat korte haar lijkt 't me nog wel eens een probleem.

Men draagt daarom ook wel gewoon tullen bandeaux, bewerkt met strass en pareltjes; de sluier wordt dan niet over 't gezicht gedragen, maar achter in den nek aan de bandeau vastgemaakt, om van daar uit in wijde wolken over de schouders te vallen.

Ziezoo, Thérèse, ik eindig nu maar weer mijn brief. Met nogmaals mijn allerbesten zegen voor 't nieuwe jaar, je

YVONNE.

DE VROUWENBEWEGING IN EGYPTE.

Reeds geruimen tijd is in de Mohammedaansche landen een gisting merkbaar in de vrouwenwereld, vooral om de beperkingen, die de Koran en de oude tradities haar opleggen, af te schaffen. In Syrië, in Palestina, in Irak en in Egypte sluit men zich meer en meer aan bij deze vrouwenbeweging. Wat Egypte betreft, hier heeft de beweging een uitstekende voorvechtster gekregen in de Egyptische dame Hoda Charaoui. Deze is de ziel der vereeniging van Egyptische vrouwen die enkele jaren geleden gesticht werd, en die tot orgaan heeft: *l'Egyptienne*.

De Egyptische vrouwen-unie heeft 4 speciale eischen: 1e. afschaffing der polygamie: 2e afschaffing van het recht van den man om zijn vrouw te verstooten; 3e afschaffing van het *Maison de soumission* (het recht van den echtgenoot, naar willekeur zijn vrouw in de woning op te sluiten waardoor zij van iedere verbinding met de buitenwereld is afgezonderd); 4e verlenging van den tijd, dat de moeder na een echtscheiding haar kind behouden mag.

Totnutoe zijn de volgende resultaten bereikt:

De polygamie is weliswaar niet afgeschaft, maar om ze uit te oefenen, is toestemming van den Kadi, (rechter) noodig. Het verstooten der vrouw moet voor den kadi geschieden om geldig te zijn en een twistzieke echtgenoot kan tot gevangenisstraf of geldboete veroordeeld worden. De barbaarsche gewoonte van het *Maison de soumission* wordt afgeschaft. De voogdijschap der moeder over 't kind is met twee jaar verlengd. Intusschen is er veel tot stand gekomen op gebied van onderwijs, gezondheidsleer, en vooral op gebied van zedelijkheidswetten.

Egypte werd met minderwaardige Europeesche artikelen overstroomd. Om dit tegen te gaan, wordt, dank zij de bemoeiïngen van mevrouw Hoda Charaoui, thans onderricht gegeven in oude Egyptische ceramiek (het vervaardigen van Egyptisch aardewerk) en tapijtweverij. Verder worden in Cairo naast de gewone schoolvakken ook vrouwelijke handwerken als naaien, weven, in het leerplan opgenomen. Dit en vele andere dingen zijn wel een bewijs van het succes der tegenwoordige vrouwenbeweging in Egypte.

Kort verhaal.

SJONNIE.

Oorspronkelijke novelle

door

JULIUS H. MEYER.

„Wel," zei mevrouw Maten tegen haar zoon Wim, „dan moeten we in vredesnaam Sjonnie maar thuis laten, nu oom Jan hem ook niet kan hebben. Ik mòet er eens een paar dagen uit.

Ik voel me zóó moe en slap, dat ik wat zon en zeelucht moet hebben. 't Spijt me vreeselijk van die lieverd, maar nu we hem nergens bergen kunnen zoolang, moet hij 't zich maar zoo gezellig mogelijk maken. En bovendien, Jacob zal hem elken dag eten komen brengen."

„Maar moeder," protesteerde Wim, „hij zal heimwee krijgen en misschien lawaai maken, en....

„Niets aan te doen, vent. Ik heb werkelijk alle moeite gedaan: Dit is heusch de eenige oplossing, want een asyl is veel en veel te duur."

De ochtend van vertrek kwam. Mevrouw trok energiek de voordeur toe, na eerst het bordje „niet thuis" voor het ruitje geschoven te hebben.

„Heb je niets vergeten, Wim?" „Alle deuren dicht en alle kasten op slot; je kan nooit weten!"

„Ik heb alles gesloten, moeder, en de kaartjes heb ik in mijn hand".

„Vooruit dan maar."

En mevrouw de Weduwe Maten en Wim, haar zoon, spoedden zich naar het station om een paar daagjes gezellig aan zee door te brengen en nieuwe krachten op te doen voor de rest van het jaar.

Sjonnie, laat ik U even zeggen, was het kogelronde smoushondje van mevrouw Maten en heel erg verwend. Lekkere beetjes hadden hem ietwat corpulent gemaakt en bovendien nog behept met een soort nijdassigheid, die zich ten opzichte van vreemden niet altijd tot blaffen beperkte.

De menschen, die Sjonnie kenden, wilden het lieve beestje dan ook voor geen geld ter wereld te logeeren hebben, terwijl zijn eigenares afwezig was. Bovendien: Sjonnie had een klein vlekje op zijn huid gekregen een kaal niemendalletje.

„Schurft," had de zaakkundige melkboer openhartig verklaard, maar toen was mevrouw heel boos geworden, en zelf had ze de term „een erg lichte huidaandoening" gebruikt.

Sjonnie moest dan maar thuisblijven, als niemand hem bliefte en Jacob, de melkboer voornoemd, zou hem 's morgens eten brengen en met zalf insmeren nu en dan. Alleen op 't kale plekje natuurlijk! Met geld en goede woorden krijgt men een heeleboel gedaan op deze wereld.

Hij keek verontwaardigd; omdat ie zóó maar alleen gelaten werd, wèl was het afscheid hartroerend geweest, maar het was dan toch een scheiding en dàt had Sjonnie nog niet meegemaakt.

„Het vrouwtje" had hem wel uitgelegd waarom of hij niet meekon, maar boos had hij zijn kop geschud. „Nonsens," een vertroeteld hondje hoort bij het „vrouwtje" en daarmee basta. Je laat toch ook je zuigeling niet alleen als je op reis gaat!"

Sjonnie bromde kwaadaardig, liep wat heen en weer en ging snurken. In 't pikdonker werd-ie wakker, blafte heftig, kreeg geen antwoord, snuffelde hier en daar, doch vond de deuren gesloten en zijn warm plaatsje bij de „vrouw" onbereikbaar... Toen werd Sjonnie's humeur onverdraaglijk. Hij keffe enkele uren achtereen in tergende eentonigheid, waf... wafwaf, waf... wafwaf; en ging vermoeid maffen, toen de geheele buurt klaar wakker lag en de anders zoo stille slaapkamers van de buurlieden gedaverd hadden van de vele beminnelijke opmerkingen uit de diverse echtelijke bedden!

Sjonnie ontving den volgenden morgen den melkboer uiterst onhartelijk, negeerde het lekkere brood met melk volkomen en gaf Jacob geen schijn van kans om de „lichte huidaandoening" aan een behandeling te onderwerpen.

Integendeel! Jacob moest erg op z'n beenen passen!

Sjonnie liet het brood, brood; hij wenschte er niet van te eten, nu juist niet, omdat zoo'n vreemde kwast, zoo'n doodgewone melkboer scheen te meenen dat het een lekkernij was!

Sjonnie bromde en gromde op de heele wereld, ijsbeerde een poos door zijn apartement en zette toen plotseling een keel op, zóó verschrikkelijk, dat de mevrouw van de bovenwoning stuipen kreeg van angst, want nietwaar, als 'n hond zoolang huilt komt er vast een sterfgeval in de buurt!

Sjonnie blafte dien dag van mineur tot majeur en vice-versa, bracht de geheele omgeving in opstand. De eene helft van de buurtgenooten vond het schande om zoo'n hondje alleen te laten en de andere partij vervloekte hem tot waar hij, noch zijn honden-ziel, waarschijnlijk ooit zou komen.

De buurdames van weerskanten wierpen lekkere beetjes in het tuintje en op 't plaatsje van mevrouw Matens woning, er niet aan denkend dat Sjonnie er niet bij kon en bovendien van geen vreemde ooit wat aan zou nemen. Ze riepen hem met lieve naampjes, hij blafte en huilde... ze floten zachtkens, hij grauwde en gromde... Zoo tegen den laten middag viel hij vermoeid in zijn mand, maar niet zoodra werden de lichten ontstoken of hij begon erbarmelijk te janken, allen slaap van de buurlieden verdrijvend, gewoef.... waf.... wafwaf.... waf.... wafwaf; uren aaneen, eindeloos.... 't was of de treiter voor den avond en nachturen extra kracht vergaarde en op 't aanfloepen van de lampen loerde....

Opgewarmd door de zenuwachtig-geworden vrouwen des huizen, gingen de drie naaste buren naar de politie om consideratie en advies.

„Doodschieten", zei de magere brigadier, die van afdoende maatregelen hield.

„Dat mag niet", meende z'n collega, die wat ronder en dus gemoedelijker was, „dat is vernielen van andermans eigendom en dus strafbaar".

De buren gingen met slaap in de oogen doch zonder hoop in 't hart langzaam huistoe, en beraamden een plan, een snood plan. Een van hen zou Jacob trachten om te koopen om elken avond een lekker stukje malsch vleesch met een sterk slaapmiddel „gelardeerd", in Sjonnie's etensbak te deponeeren. Aldus geschiedde! Met veel moeite en voor grof geld liet Jacob zich verleiden. „Hij hield anders niks van dat achterbaksch gedoe," verklaarde hij, „en het beessie was zoo kwaad niet, het had alleen wat verlangen naar de „vrouw". „Maar enfin om de heeren een plezier te doen.." en hij sloot z'n portemonnaie.

En toen Jacob 's avonds bij den meneer van naast-aan hoogst geheimzinnig een doosje met wit poeder in ontvangst nam en het meegebrachte „heerlijke" vleesch aan mevrouw liet zien, wreven deze deelnemers aan de samenzwering zich de handen. Eindelijk een rustige nacht in het vooruitzicht! Jacob moest het poeder er maar gewoon overheen strooien, 't was smaaken reukloos!

De „man van de daad" werd met verwoed gekef door zijn aanstaand slachtoffer ontvangen. Het eten van 's morgens stond nog onaangeroerd, Sjonnie was trouwens merkbaar mager geworden.

Eigenlijk vond Jacob het zonde om dat fijne biefstukje aan dat mormel te geven; hij vrat het tòch niet op... en dat poeder...!

Jacob voelde ineens wantrouwen opkomen; dacht aan de tè verheugde gezichten van die menschen daarnet. Als 't eens geen slaappoeder was...!

Stel je eens voor....en hij, Jacob, moest den hond verzorgen, op hem passen! Ineens kreeg hij een ingeving, grijnsde, stak het vleesch goed verpakt in zijn binnenzak, wierp het doosje met inhoud in een zekere toiletgelegenheid, trok aan het handvat en een bruisende stroom spoelde het poeder des doods naar de binnenstè duisternis.... De hond blafte erbarmelijk dien nacht; kefte, jankte, huilde....en twaalf oogen keken e'kaar paarsgewijs bij 't licht van diverse nachtpitjes schuldbewust aan.... zou die pijn in z'n maag hebben, de stumper....?

— — — — — — — — —

Na een goede week van helsche nachtconcerten, verminderde het enerveerend ziek-makend geluid merkbaar. Sjonnie werd schor, bek-af, oververmoeid....

Hij verliet z'n mandje bijna niet meer, at niet, dronk alleen enorme hoeveelheden water, doch liet nimmer toe dat Jacob hem zalfde. Bij de minste poging daartoe, ging Sjonnie rechtop staan, blikkerde met z'n tanden en keek plotseling weer onbeschrijfelijk valsch.

Den negenden dag korte hij als 'n dolgeworden Indische gladakker en verscheurde z'n giftige, korte blaf den nacht.... de ledikanten bij de buren kraakten... en daarna werd-ie plotseling onheilspellend stil. En toen mevrouw Maten, kostelijk uitgerust en zongebruind, den tienden dag terugkwam met haar zoon Wim, lag Sjonnie te sterven in zijn mand en was „de lichte huidaandoening" uitgedijd tot een enorme, kale, vies-uitziende plek.

(*Nadruk verboden*).

Liever getrouwd...!

De Europeesche schoonheids-koningin Elisabeth Simon huwde kortgeleden met den Hongaar Paul Brammer.

BEVOLKING VAN BATAVIA.

Gevestigd:

M.W. Broekman, Rijswijk 14, van Europa.
A. Diets, Petodjo Ilir 11 pav., van Buitenzorg.
Mej. E. Dormaar, Gang Kwini 6, van Oegstgeest.
Th. J. Goedbloed geb. Klekamp, Tjiliwoenglaan 7, van Soerabaja.
Mej. M. Hayer, Kramat 19, van Nederland.
P. Langenberg, Goentoerweg 64, van Nederland.
H. J. Wessels, Senen 44, van Bandoeng.
Mevr. I. Ament, Gg. Kebongoela 43, van Padang.
H. van Boheemen, Koningsplein Z. 10, van Nederland.
E. Bosma, Soekaboemiweg 40 pav., van Nederland.
G. C. Boulet geb. Landrecht, Struiswijkstraat 49, van Malang.
Mej R. O. M. A. Christoffel, Utrechtsche straat 57, van Buitenzorg.
Chr. F.G. Derneden, Gg. Horning II 14, van Pontianak.
Mevr. W.H. van Elsbroek, Tjikini 11 pav., van Brussel.
J.M.C. Hilling geb. Lemans, Struiswijk straat 49, van Malang.
A.G. Horsting, Tjikini 11 pav., van Djambi.
P. Links, Javaweg 67, van 's Gravenhage.
Mej. J. A. Petri, Javaweg 67, van 's Gravenhage.
J. J. Popping, Kebonsirih 117, van Nederland.
E.M. Roquas geb. van Beekvelt, Petodjo Ilir 22a, van Sintang.
A.A.H. Rudolph, Struiswijkstraat 49, van Malang.
M. Trager, Kramat 19, van Australië.
J.P. Unger, Kebonsirih 19, van Nederland.
N. Beets, Koningsplein Z. 10, v. Nederland
A.V. Duc, Molenvliet O. 45, van Banjoemoedal.
H. S. Goïnga, Tanahabang W. 66, van Rotterdam.
E.G. Hetzel, Sawah Besar 16, v. Soerabaja
P. Klinkert, Gg. Cornelis 3, v. Amsterdam.
Mej. A S. Kwinten, Defensielijn v/d Bosch 79, van Depok.
Chr. H. ter Laag, Soerabajaweg 3, van Djambi.
J. H. Leyman, Molenvliet O. 45, van Tandjoengkarang.
A.G. Schoevers, Rijswijk 1, van Semarang.

FAMILIE BERICHTEN.

Uit Indische Bladen.

Geboren.

24 Jan. C. S. v. Braam Morris — v. Motman (d), Bandoeng.
23 „ W.R. v. Mourik—Smit (z), Djocja.
26 „ F. Chr. Reit—Schefer (d), Soerabaia.
„ „ P. Chr. Bakker — Wilderink (z), Oendaän.
„ „ E. M. Horn - v/d Valk (d), Soerabaia.
25 „ A.H. Wollrabe - Lieb (z), Soerabia
27 „ M E. Burer—Rader (d), Semarang.
„ „ J. A. v. Ligten—Macpherson (z), Soerabaia.
28 „ H. L. V. Stuers — de Groot (d), Modjokerto.

Verloofd:

25 Jan. A. V. D. M. Versteegh en C. J. v. Houtrijve, Soerabaia.
„ „ N. v. Hoof en D. Pereira, Probolinggo/Modjosarie.
24 „ S. v. Hugo en W. P. Bentfort van Falkenburg, Soerabaia.
21 „ M. Razoux Kühr en J.A. Gritters Doublet, Madioen.
30 „ E.E. Brassinga en J.Ch.A. Lamsfus, Semarang/Pati.

Ondertrouwd.

25 Jan. Gr. Geul en D. Wynveldt, Pradjekan/Bodowoso.
27 „ E. Klaus en L.J. Brunet de Rochebrune, Semarang.
„ „ A.M. Pieters en H. A. Lemette, Semarang.
28 „ W.G.J. Zweedijk en J. Bochardt, Soerabaja.

Overleden.

27 Jan. R. v/d Bout (m) 30 jaar, Soerabaja
„ „ J.D. Woudenberg (v) 33 jaar, Soerabaja.
29 „ A.F.O.E. Fischer (m) 45 jaar, Soerabaja.

Ingezonden Mededeelingen.

ADVERTENTIËN.

„Vergeet niet, oom Jacob te schrijven, om hem voor z'n chique met nieuwjaar te bedanken."
„Zeker moeder, zoodra de bank 'm uitbetaald heeft."
(London Opinion)

No 50 Zaterdag 1 Februari 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN VIJFDE BLAD Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

De nieuwe Evolutie-leer.

De geleerden overbruggen de gaping tusschen mensch en aap door de mutatie-theorie van een gemeenschappelijken stamvader

door

H. H. SHELDON.

(Professor in de Natuurlijke Historie aan de Universiteit van New-York).

Vele onder ons, wanneer zij een krijschende aap in de dierentuin zien rondspringen, houden niet van het denkbeeld, dat ver terug in onzen familie-stamboom wij juist zulk een wezen als stamvader hebben gehad. Wij geven er de voorkeur aan te gelooven, dat wij van koninklijk bloed afstammen. Dit is zoozeer het geval, dat er plaatsen bestaan, waar de menschen wetten maken om hun medemenschen te verbieden te leeren, dat de mensch van den aap afstamt, terwijl anderen genealogen in dienst nemen om voor hen familie-stamboomen te maken, tusschen wier takken verschillende beroemde personen geplaatst worden, alsmede familie-wapens met de noodige helmen en zwaarden, waarmede dan de ingang van hun nieuw landhuis wordt versierd.

Vrede zij echter aan allen! Nu kunnen wij apen hebben en helmen ook. Wij behoeven ons niet langer met evolutie bezig te houden, om de veranderingen te verklaren, welke een mensch zouden doen ontstaan uit een aap als voorvader.

Het gaat veel gauwer en veel beter door mutaties van een gemeenschappelijk voorvader. Natuurlijk is de evolutieleer, waarvoor Darwin verantwoordelijk is, nog niet op zij gezet. Maar men wil kleine veranderingen brengen in dit evolutie-proces om het beter aan te passen bij mentale conditie van bepaalde personen.

De anthropologen zijn het er niet over eens.

Maar zulke groote afwijkingen, als tusschen mensch en aap bestaan, worden nu door menigeen beschouwd als het resultaat van mutatie, de plotselinge productie van een nieuwen vorm door onbekende oorzaken. Natuurlijk zijn niet alle anthropologen van deze opinie en dat is maar goed ook. Degene, die het er niet mee eens zijn, kunnen zeer goed gelijk hebben, en wanneer zij maar steeds verder zoeken, zullen zij de „missing link" wel vinden. Maar vele geleerden hebben dit onderzoek opgegeven ten gunste van de mutatie-theorie.

Wat zijn dan die mutaties? En hoe komen zij tot stand? Genetische onderzoekingen hebben aan het licht gebracht, dat de eenheden, die de erfelijkheid veroorzaken, de chromosomen zijn. Een menschelijk cel bezit 24 chromosomen. Wanneer zij zich vereenigen, worden er twaalf daarvan gekozen om of de mannelijke of de vrouwelijke kiemcellen te vormen. Elk van deze chromosomen is verantwoordelijk voor de overbrenging van verschillende karakteristieke eigenschappen, die verondersteld worden te zetelen in de genes, dat zijn verzamelingen van moleculen, waaruit de chromosomen zijn opgebouwd. Daar het zeer onwaarschijnlijk is, dat dezelfde chromosomen bij elke twee vereenigingen van cellen zouden worden gekozen, zullen twee familieleden nooit precies op elkaar gelijken.

Tweelingen zijn een bewijs van deze theorie.

En toch komt dit voor in het geval van tweelingen, die als een droppel water op elkaar gelijken. Dit komt, omdat zij geboren zijn uit één cel, die later in tweeën gedeeld is. Dus werden zij beïnvloed door dezelfde chromosomen. Zooals iedereen weet, kan men zulke individuen slechts moeilijk uit elkaar houden.

Dat is de gewone methode van overerving. Maar dikwijls, zonder tastbare oorzaak, wijkt de natuur van deze procedure af. Dan wordt er een individu geboren, dat geheel afwijkt van zijn ouders.

Dikwijls is zoo'n individu een monstruositeit, zooals bijvoorbeeld de kalven met twee koppen, en de kuikens met vier pooten, die men op de kermissen kan zien.

Bijzondere gaven zijn soms overerfelijk.

Nu en dan echter brengt de natuur op deze wijze een individu voort met geheel bijzondere eigenschappen. Bij menschelijke wezens gebeurt dit wanneer uit een middelmatige familie eensklaps een genie oprijst. Zulk een genialiteit is meestal niet overerfelijk, en de nakomende generaties vallen terug tot het oude niveau. In andere gevallen echter gaan de geniale gaven over van vader op zoon.

Men kan veilig aannemen, dat, wanneer een dergelijke mutatie plaats vond in dier wege, dat het individu beter den strijd om het bestaan tegen zijn omgeving kon voeren, zulke individuen meer kans hadden op nakomelingschap. En dat verschillende mutaties plaats vinden, die in staat waren in stand te blijven, is ook niet onmogelijk, wanneer men rekening houdt met de duizenden jaren, die verlopen zijn, gedurende, welke zulke mutaties zich konden voordoen.

Nog steeds de „missing links".

Voorheen hebben de anthropologen getracht, den weg te teekenen van den aap naar den Neanderthal-mensch, naar de Cro-Magnons en naar den tegenwoordigen mensch. Maar de gapingen tusschen deze verschillende stadia heeft men onmogelijk op kunnen vullen, tenzij misschien voor het geval van de gaping tusschen de Cro-Magnons en het tegenwoordig menschelijk geslacht, welke natuurlijk kan verklaard worden.

Dat de Neanderthal-mensch het aanzijn zou hebben gegeven aan het Cro-Magnon-ras, zou in zich sluiten, dat de menschen in enkele duizenden jaren een grooter verandering zou hebben ondergaan dan eenig ander dier in de geheele wereldgeschiedenis, voorzooverre wij die kennen. Een van de reden om dit aan te nemen is, dat de Neanderthal-mensch, die misschien 100.000 jaar eerder heeft geleefd dan de Cro-Magnons, plotseling in dit tijdperk verdwenen is. Dat is echter niet zoo wonderlijk. De Cro-magnons waren veel hooger begaafd dan het Neanderthal-ras. Het moest dus zelfs verwacht worden, dat zij deze laatsten uit hun land zouden verdrijven.

Uitgaande van de veronderstelling, dat de Cro-Magnons in een ander wereld-deel onstaan zijn, dat wij nog niet hebben gevonden, en dat zij gedwongen waren vandaar te verhuizen, omdat klimaatverandering hen er toe bracht, is het volkomen natuurlijk, dat zij, toen zij in het land kwamen, waar de Neanderthal-menschen huisden, dat in bezit namen als hun eigendom, evenals de blanken Amerika van de Indianen hebben afgenomen, een ras, dat zeer weinig van het onze verschillend is, vergeleken bij het onderscheid, dat er bestond tusschen Neanderthal- en Cro-Magnon-menschen. Er zijn heel wat manieren om deze verdwijning te verklaren, en men behoeft daarvoor niet aan te nemen, dat de mensch in een paar duizend jaar van het eene type tot het andere is ontwikkeld.

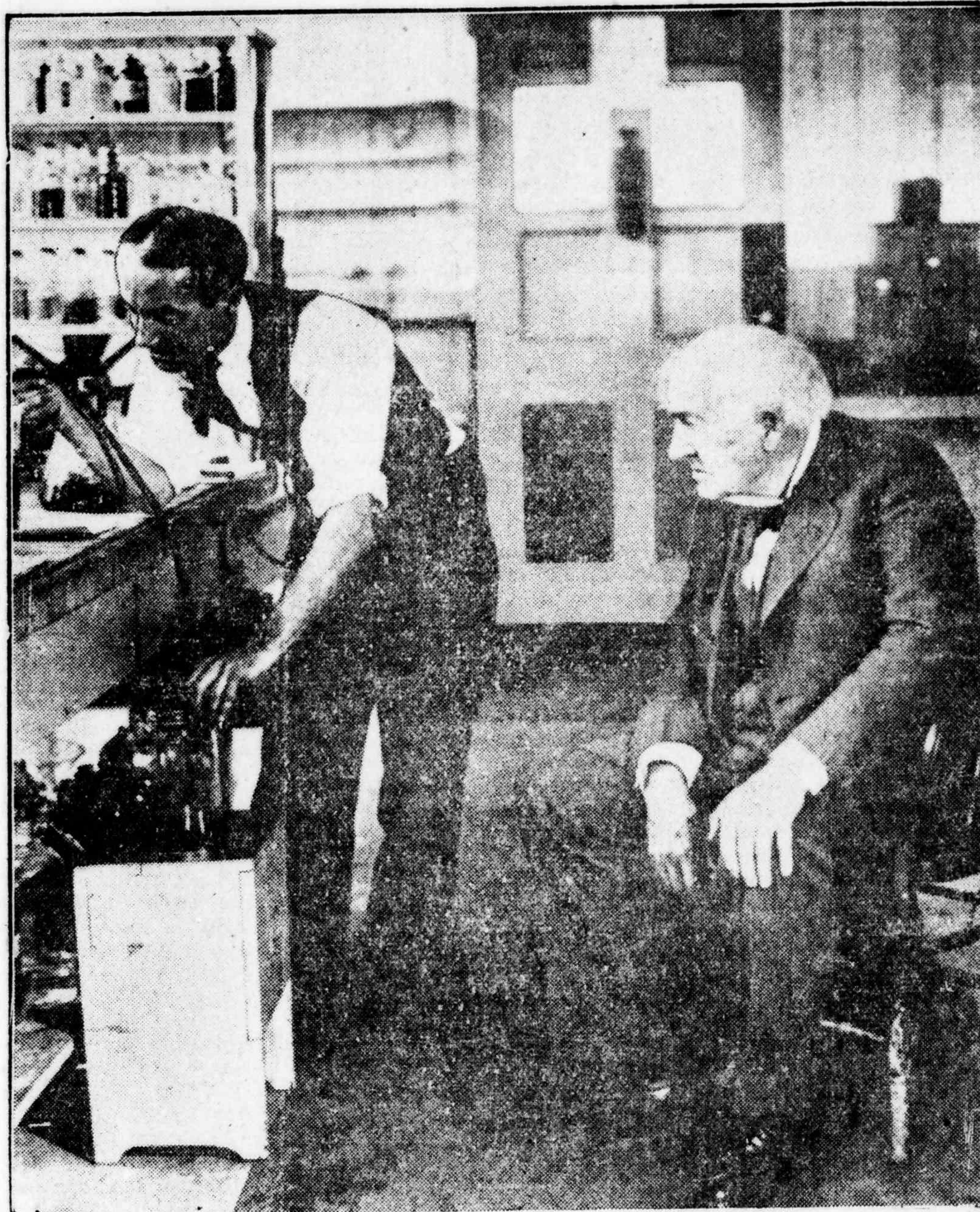
Er gaapt een groote afgrond tusschen den aap, die op de boomen leeft, en geen familie-leven bezit, en den Neanderthal-mensch, die zijn huis in een hol maakt, het vuur kende, menig nuttig gereedschap vervaardigde, en volgens sommige aanwijzingen zelfs een dodencultus zou gehad hebben. Er is nog een grooter verschil tusschen den Neanderthal-mensch, die met kleine pasjes door het oerwoud schreed, terwijl zijn krommeruggegraat hem steeds in een bukkende houding hield, terwijl zijn knieën altijd lichtelijk gebogen waren, en zijn hersenen achter zijn sterk teruglopend voorhoofd zich wanhopig inspanden om te trachten de middelen te vinden om het dier te vangen, waarop hij jaagde, en den modernen mensch met al zijn beschaving.

Misschien is de mutatie-theorie een gemakkelijke manier om zich van de moeilijkheid af te maken. Het is onmogelijk deze theorie te bewijzen of het tegendeel te bewijzen.

Het komt neer op een verklaring, uitgedacht, omdat men op een andere wijze niet kon slagen. Maar het is dan toch een ingenieuse verklaring. Tenminste op deze wijze laten de groote veranderingen zich aannemelijk maken, en op die der evolutie-leer niet.

Misschien ligt er in deze theorie ook eenige troost voor hen, die de evolutieleer om godsdienstige redenen bestreden hebben. Volgens de mutatie-theorie moet de mensch beschouwd worden als een plotselinge schepping, tenminte in een bepaalden zin van dat woord.

(Copyright-Anglo-American-Newspaper; voor Indië: Bat. Nieuwsblad.)

Experimenten van Edison met rubber. Thomas Alva Edison, de groote Amerikaansche uitvinder, gefotografeerd in zijn laboratorium bij de proeven, welke door zijn assistent, George Hart, genomen worden te West Orange, om uit planten een vervangmiddel te krijgen voor de latex, welke uit de rubberboomen getapt wordt. Volgens de jongste berichten zou Edison in zijn pogingen geslaagd zijn.

WETENSCHAP en TECHNIEK

De Oorzaak van Kinderloosheid.

Een van de laatste ontdekkingen op het gebied der vitaminen is wel die van het vruchtbaarheidsvitamine; de Amerikaan Evans en onze landgenoot Grijns hebben zeer belangrijke onderzoekingen hierover gepubliceerd. Het bleek Evans, dat men ratten op een kunstmatig diëet kan opvoeden, zoo dat zij volkomen normaal groeiden en als volwassene het volle gewicht bereikten, maar dat toch in dit diëet nog iets moest ontbreken, daar de dieren geen nakomelingschap kregen.

Terwijl Evans meent, dat dit ontbrekende een stof is, het vitamine E, die zoowel aansprakelijk is voor de vruchtbaarheid van de mannetjes en de vrouwtjes als voor de melkafscheiding meent prof. Grijns, dat men hier met drie stoffen te maken heeft, waarvan een noodig is voor het mannetje en twee voor het wijfje; bij het wijfje zou nl. de melksecretie niet door dezelfde stof worden mogelijk gemaakt als het voortbrengen van welgeschapen jongen.

Door dr. D. Macomber wordt nu — gelijk men in het *Journal of the Am. Med. Ass.* kan lezen — de vraag besproken in hoeverre kinderloosheid bij den mensch te wijten is aan een verkeerde voeding; met andere woorden aan een ontbreken van het vitamine E in het voedsel, of aan een tekort aan eiwitten, waarvan men ook bij dieren de slechte gevolgen voor het krijgen van jongen bij ratten heeft aangetoond.

Hij wijst erop, dat het in de literatuur bekend is, dat bij hongersnooden de geslachtelijke functies der hongerlijders sterk verminderen, ja zelfs geheel kunnen verdwijnen; dit bleek ook bij een proef op 12 mannen, die gedurende vier maanden bij wijze van proef een onvolledig diëet kregen, waardoor zij 12 pct. van hun lichaamsgewicht verloren.

Dr. D. Macomber heeft nu van 206 vrouwen, die bij hem kwamen met de klacht, dat hun huwelijk kinderloos bleef, het diëet nagegaan en bevonden dat dit diëet gemiddeld 10 pct. te weinig eiwit en 18 pct. te weinig caloriën bevatte. Van vele dezer vrouwen bevatte het diëet te weinig in vet oplosbare vitaminen (het vitamine E is in vet oplosbaar).

Merkwaardig is het zeker, dat 40 dezer 206 vrouwen zwanger werden nadat zij hun levenswijze hadden veranderd en beter waren gaan eten. Het is natuurlijk heel goed mogelijk, dat een dergelijke ervaring eerder in Amerika, waar men de slanke lijn nog meer beoefent dan bij ons, wordt opgedaan, maar ook hier mogen de jonge vrouwen wel voorzichtig zijn met hun diëet en moeten zij zorgen niet te weinig vitaminen en te weinig eiwitten tot zich te nemen.

Prof. Dr. J. F. Van Bemmelen.

Er heeft zich een commissie gevormd, bestaande uit de heeren prof. dr. L. F. de Beaufort, Amsterdam, dr. A. E. van Giffen, Groningen, dr. Daniel de Lange jr. Utrecht, dr. G. J. van Oordt, Bilthoven, dr. J. P. Otto, Groningen, dr. A.L.I. Sunier, Amsterdam, tot huldiging van prof. dr. J.F. van Bemmelen, hoogleeraar in de dierkunde te Groningen, die 26 December den zeventigjarigen leeftijd heeft bereikt. Het comité zal trachten een fonds bijeen te brengen, waardoor het prof. Van Bemmelen mogelijk wordt gemaakt het wetenschappelijk erfelijkheidsonderzoek bij den mensch ook na zijn aftreden te kunnen voortzetten.

Het fonds beoogt dus de stichting van een bio-genealogisch instituut als archief. De overdracht van het fonds zal plaats hebben op den dag, waarop prof. Van Bemmelen definitief als hoogleeraar zal aftreden. Penningmeester is dr. J.P. Otto te Groningen, gironummer 14296.

JURIDISCHE VRAGENBUS.

N. B. Inzenders van vragen voor deze rubriek gelieven op den briefomslag te vermelden: **„Afd. Juridische Vragenbus."**

2816. Abonné 2308 vraagt: Op 23 Januari j.l. heb ik schriftelijk den te S. wonenden eigenaar verzocht om een met 1 Maart a.s. ledig komende woning van hem in te huren, waarop ik den 25en toestemmend antwoord bekwam gedagteekend 24 Januari, met voorbehoud, dat de huurprijs met f 10,— zou worden verhoogd en de huur bij vooruitbetaling moet worden voldaan; daarbij ontving ik tevens een gedrukte huurverklaring ter teekening; onder dagteekening 25 Januari heb ik dat stuk geteekend teruggezonden met een begeleidenden brief waarin ik mededeelde met een en ander accoord te gaan en op 1 Maart a.s. de huur over die maand te zullen opzenden.

Thans verneem ik van den tegenwoordigen bewoner van die woning, dat die op 25 Januari door den eigenaar is verhuurd aan iemand die hem te S. persoonlijk bezocht; daaromtrent heb ik den verhuurder onmiddellijk om inlichting verzocht, waarop hij mij mededeelde, de onderhandelingen te hebben afgebroken, omdat ik met de huurverklaring niet tevens de huur over Maart heb opgezonden, doch verklaard heb die op 1 Maart te zullen voldoen, waarmede hij geen genoegen nam.

Intusschen heb ik op 25 Januari reeds dadelijk de huur van mijn tegenwoordige woning opgezegd en is de huur daarvan per 1 Maart met f 15,— verhoogd.

Daar het beoogde huis nu werkelijk aan een ander is verhuurd, ben ik daardoor gedupeerd en sta ik op 1 Maart met mijn gezin op straat.

Kan ik dan den verhuurder van het huis, die het zonder mijn voorkennis aan een ander verhuurde in rechte aanspreken tot schadevergoeding?

Neen.

Toen het door U begeerde huis op 25 Januari jl. aan een ander werd verhuurd, was de verhuurder daartoe nog volkomen gerechtigd, omdat de huurovereenkomst met U toen nog niet was tot stand gekomen.

Het antwoord van den verhuurder van 24 Januari op Uw brief van daags te voren, was nog niet beslissend, die hield slechts de voorwaarden in waarop hij de overeenkomst wilde aangaan; Uw brief van den 25en zou beslissend zijn geweest, als U de gevorderde huur over Maart tegelijkertijd had voldaan; dat toch was kennelijk voorwaarde voor de tot standkoming van de huurovereenkomst; doch toen Uw brief verklaarde, dat U die huurpenningen eerst op 1 Maart wilde voldoen, was de andere partij gerechtigd dat aanbod te weigeren en daarmede de overeenkomst te doen stranden.

Bovendien kon de huurovereenkomst eerst ontstaan na de kennisname van Uw brief door den geadresseerde en, daar Uw retourbrief eerst den 25en Januari 's avonds te S. kan zijn besteld, bleef de verhuurder tot de kennisneming daarvan rechtens bevoegd de onderhandelingen af te breken en het huis aan een ander te verhuren.

Naar gebleken is heeft hij de huur laten afspringen op Uw bericht de huur over Maart op den 1en dag dier maand te zullen betalen.

Die handeling was rechtens geoorloofd, maar niettemin der fraai.

Als hij voor de kennisname van Uw brief het huis zou hebben verhuurd zou ook dat nog rechtens geoorloofd maar niettemin zeer unfair zijn geweest; dat hij dit heeft gedaan, blijkt niet.

Als U thans in moeilijkheden komt kunt U den verhuurder van dat huis daarvoor *niet* aansprakelijk stellen, aangezien de oorzaak daarvan slechts indirect bij hem, doch direct bij U zelf ligt, omdat U de huur van Uw tegenwoordige woning zonder noodzaak reeds heeft opgezegd voor de huurovereenkomst van de nieuwe woning was tot stand gekomen.

Immers was er geen enkele reden aanwezig om reeds op 25 Januari die opzegging te doen, die had evengoed en zonder schade voor een der partijen op 31 Januari kunnen geschieden of zooveel vroeger als strikt noodig was om die voor eind Januari ter kennis van den verhuurder te brengen. U zegt die vroegtijdige huuropzegging te hebben gedaan op verzoek van Uw huisbaas. U heeft hem dus daarmede een genoegen gedaan, het is nu maar de vraag welke compensatie hij daartegenover stelt nu U dientengevolge in ongelegenheid is geraakt; 't minste wat hij nu doen kan is wel U in het huis laten wonen tegen den ouden huurprijs.

Uw huuropzegging was niettemin in elk geval voorbarig; U hadt daarmede kunnen en moeten wachten tot nader bericht van den verhuurder te S. was ontvangen, dan hadt U alle moeilijkheden voorkomen en toch nog ten genoege van Uw huisbaas reeds op den 27, dus nog 4 dagen voor den tijd, de huur kunnen opzeggen.

Als U thans schade lijdt is zulks meer een gevolg van Uw eigen voorbarigheid, dan van de ontrouw van den verhuurder van de begeerde woning, zoodat U die schade zelf zult moeten dragen.

In een spoedeischend geval als dit, hadt U goed gedaan ons een telefoonnummer op te geven waar wij U hadden kunnen bereiken.

***

2817. Abonné 2319 vraagt: Na den dood van mijn vader heb ik met de andere kinderen mijn moeder in het bezit gelaten van den boedel, die bestond uit een effectieve waarde van circa f 50 000,— waaronder 2 flinke huizen en een rendeerende zaak.

Met mijn in Holland verblijvende 2 gehuwde broeders heeft mijn moeder alles — dus ook mijn vaderlijk erfdeel — opgemaakt en eischt zij thans finantiëelen steun van mij.

In verband met den loop der omstandigheden en daar ik zelf een gezin van vrouw en kinderen te mijne laste heb, ben ik niet van plan iets meer of iets anders te doen dan waartoe ik *rechtens* verplicht word.

Een minnelijke schikking is uitgesloten.

Ik zie niet tegen kosten op om gedaan te krijgen wat ik in dit geval mijn goed recht acht.

Bovendien wensch ik zekerheid te hebben, dat wat ik dan zal moeten doen enkel en uitsluitend aan mijn moeder ten goede komt en niet mede aan mijn broeders.

Ik heb een gemachtigde in Holland.

Wat staat mij nu te doen?

Is het bij de beoordeeling dezer zaak nog van belang dat mijn moeder nog een eigen huisje bezit?

Naar luidt van art. 321 (= 376 Ned.) B.W. zijn de kinderen verplicht hunne ouders en bloedverwanten in de opgaande lijn, indien zij behoeftig zijn, te onderhouden.

Omgekeerd geldt hetzelfde voor de opgaande lijn ten aanzien van hunne nakomelingen (art. 323 (= 378 Ned.) B.W.)

Echter bestaat in deze wederkeerige verplichting in zoover verschil, dat een kind alleen dan en na rechterlijk onderzoek zijn ouders enz. bij zich thuis van het noodige mag voorzien, als het ten genoege van den rechter heeft bewezen niet in staat te zijn het voor het onderonderhoud benoodigde geld op te brengen, terwijl de ouder alleen maar behoeft aan te bieden om het behoeftige kind bij zich in huis te voeden enz. om van het verstrekken van geld tot onderhoud ontslagen te zijn.

Wanneer de ouder niet bij een kind in huis wenscht te worden onderhouden, dan is het kind (zijn de kinderen) toch verplicht tot het verstrekken van onderhoudsgeld.

Ingevolge art. 324 (= 379 Ned.) B.W. wordt het onderhoud door den rechter bepaald naar evenredigheid van de behoeften van de(n) behoeftige(n) en het inkomen van de(n) onderhoudsplichtigen(n).

Waar, gelijk in Uw geval, meerdere onderhoudsplichtige personen aanwezig zijn, moeten allen in het geding worden geroepen om den rechter in staat te stellen ieders aandeel in de onderhoudskosten te bepalen.

Uw moeder zal dus niet kunnen volstaan met U alleen te dagvaarden, want dan wordt op Uw enkel verweer, dat meerdere onderhoudsplichtigen aanwezig zijn, haar vordering ontzegd en kan zij weder opnieuw beginnen.

Bewering dat andere kinderen tot het bijdragen in de onderhoudskosten niet in staat zijn, wordt niet aanvaard, daar de beoordeeling daarvan uitsluitend aan den rechter is voorbehouden. Bij het bepalen van de onderhoudsbehoefte van de eischende partij moet er rekening mede worden gehouden of die in staat is geheel of gedeeltelijk zelf in haar levensonderhoud te voorzien.

Al deze punten zijn reeds sinds lang in rechte beslist, zoodat daarover niet meer te twisten valt.

Het is ongetwijfeld van veel belang, dat Uw moeder nog een eigen huisje bezit. Als zij, naar het oordeel des rechters, dat verhuren en uit de huur in haar onderhoud voorzien kan, zijn de kinderen daardoor ontslagen van onderhoudsverstrekking.

Echter, als zij ook dat huisje verkoopt en de koopsom weder verkwist, is zij weder behoeftig en kan zij weder opnieuw alimentatie vorderen.

De oorzaak waaruit of waardoor de behoeftigheid is ontstaan (verkwisting, ongelukkigen samenloop van omstandigheden, luiheid, drankzucht enz. enz.), blijft in het alimentatie-geding geheel buiten beschouwing; alleen de momenteele behoeftigheid als feit is van beslissenden aard voor het bestaan van den onderhoudsplicht.

Er is voor U wel reden aanwezig om zich te weer te stellen en zult dus goed doen Uw gemachtigde in Holland te instrueeren. Voor Uw verweer in rechte moet hij een advocaat aanwijzen.

Uw gemachtigde zal goed doen met

Sport in het Buitenland.

Voetbal te Parijs.

Temperamentvolle gasten. — Buitenlandsch bloed in een nationale ploeg. — Duitschers en Tsjechen.

(*Van onzen Parijschen correspondent*).

PARIJS, eind Dec.

Wat is het toch prettig om Zuidelijke voetballers en in 't bijzonder de Italianen aan te werk te zien. Wanneer zij van de partij zijn behoeft men niet bang te zijn zich te vervelen. Deze heetgebakerde, impulsieve en pittige spelers volgen nooit ofte nimmer de platgetreden paadjes van een bepaalde methode. Hun actie is vol verrassingen en laat ruim plaats aan individueel intitiatief en individueele bravoure-staaltjes. En waar ze dank zij het geregeld contact met de wetenschappelijke ploegen uit Centraal Europa man voor man en meer dan voldoende technische kennis hebben opgedaan zijn het gevaarlijke tegenstanders voor welk elftal ook. De doorsnee-Italiaansche voetballer dribbelt graag en goed, schiet vinnig, is phenomenaal snel in zijn rennen zoowel als wat de heele balbehandeling aangaat en weet puik samen te spelen met z'n collega's.

Op dit punt verschilt hij van de Franschen die eveneens met groote vaart spelen doch omdat ze het spel niet in alle onderdeelen machtig zijn dikwijls hot en haar door elkaar loopen. Hun aanvallen berusten maar al te vaak op het primitieve *kick and rush*, waarbij het toeval een groote rol speelt. Een Italiaansch offensief daarentegen wordt drommels goed geregeld. Het lijkt alsof het zich spontaan ontwikkelt, zoo'n beetje op goed geluk af, maar wanneer men zijn oogen de kost geeft ziet men toch al gauw, dat elke manoeuvre overdacht is en een bepaald doel heeft. De groote kracht en tegelijk de groote aantrekkelijkheid van het Italiaansche voetbal bestaat in het vermogen van de spelers om zich onmiddellijk aan te passen aan welke situatie ook en prompt die tactiek te volgen, welke de meeste kansen op succes biedt.

Over het algemeen verkiezen ze misschien het open spel met verre centers naar de vleugels boven het short passing, wat niet zeggen wil dat ze in het korte combineeren niet machtig zijn. Ze wisselen het een af met het ander en blinken in beide uit (de eersteklassers wel te verstaan). En dan het vuur van die Italiaantjes... Daar kunnen de Noordelijken een voorbeeld aan nemen. Niet dat dit vuur altijd even intens vlamt. Er zijn vele momenten van verslapping, hetzij door pech hetzij door al te groote veine. Maar heelemaal uitdooven doet het nooit. Een Italiaansche ploeg kan een tijdlang spelen als een geslagen elftal. Men denkt dat de fut er voor goed uit is. Doch op het meest onverwachte moment laait de geestdrift weer hoog op en ondernemen dezelfde spelers, die zooeven lood in de schoenen hadden, in een dolzinnig tempo de verwoedste aanvallen. Daardoor wordt de match een zenuwschokkend schouwspel, waarvan de uitslag tot het laatste toe onzeker blijft.

Gelukkig zorgen de Italianen eveneens voor komieke intervallen. Het zijn volleerde tooneelspelers. O die doelverdedigers, die zich de haren uit het hoofd trekken als ze gepasseerd zijn of nog een magistrale maar totaal overbodige duiksprong uitvoeren wanneer de bal al lang in het net ligt, die handen-wringende voorwaartsen, radeloos omdat ze een opgelegde kans hebben gemist, die hinkende backs die een overtreding in het strafschop-gebied hebben begaan en nu voorwenden dat ze zelf getroffen zijn. Het is om je te verkneukelen van plezier, met zooveel virtuositeit wordt dat alles gedaan. Maar de scheidsrechter moet voor zijn taak berekend zijn, anders maken de Italiaantjes misbruik van de situatie.

Parijs — Rome.

Een Italiaansche club van goede klasse, de A. S. Roma — momenteel nummer zes op de ranglijst — is gisteren op bezoek geweest in het Buffalo Stadion waar ze een combinatie Stade-Club Français ontmoette. Het gold hier een soort van revanche, want de Roma had in het begin van dit jaar in hetzelfde stadion een 5—0 overwinning behaald op de Club Français, destijds kampioen van Parijs. Een beetje bang voor een tweede échec had de Club de hulp ingeroepen van het Stade, die over voortreffelijke krachten beschikt. En zoo brachten de Parijzenaars een elftal op de been dat er wezen mocht en waarvan ook twee Engelschen deel uit maakten: de linksback Parkes en de rechtsbuiten Bunyan.

In het begin leek het alsof de gastheeren in weerwil van de versterking gewoonweg onder de voet geloopen zouden worden. Want het debuut van de Roma was formidabel; ik heb veel sterke elftallen in 't veld gezien maar zelden zag ik een zoo overweldigend optreden als dat van deze Italianen in het eerste kwartier van de match. Onmiddellijk na den aftrap ondernamen de Franschen een vrij ordeloos offensief waarbij de backs van de Roma gelegenheid kregen hun trapvastheid te bewijzen. Dit duurde een minuut of drie.

Maar toen waren de roodbaadjes aan het gladde veld gewend en schoten ze plotseling uit hun slof met ontzettend snelle aanvallen op den rechterwing. Deze aanvallen werden met groote moeite afgeslagen. Met een verre trap belandde de bal bij de Fransche voorhoede die er als de wind van door ging, doch strandde op een zeer hechte verdediging. En onmiddellijk daarna dreigde alweer gevaar voor de Parijzenaars, ditmaal door toedoen van den Romeinschen linksbuiten, die even doortastend bleek als zijn collega van uiterst rechts. Het spel zeer open houdend en man voor man soepeler, steviger en prompter dan de tegenpartij begonnen de Italianen nu een formeele belegering van het doel der withemden. Parkes en Bertrand en in de laatste instantie keeper Chaisaz weerden zich als duivels maar er was geen houden aan. Na een kwartier leidde de Roma met 2—0. Het eerste doelpunt was gemaakt uit een strafschop.

Vooruit Parijs!

Op dat moment was er onder de tienduizend toeschouwers zeker niet één die op een gelijk spel had durven hopen, laat staan op een Parijsche zege. En toch zou het zoover komen. Niet ontmoedigd door den achterstand togen de Parijzenaars ten aanval. Bunyan vond na een minder gunstig begin thans zijn besten vorm. Van huisuit eigenlijk middenvoor en een hoogst briljante middenvoor — speelt de Engelschman de laatste jaren bij voorkeur op de vleugels omdat hij daar minder gedekt wordt en....minder wonden op loopt. Maar gisteren bewees hij schitterend dat ook een vleugelspeler de ziel van den aanval kan zijn, en meer nog: de spil waarom eigenlijk het heele elftal draait. Eerst probeerde hij zelf het net te vinden met kanjers van schoten, links of rechts gelost.

Toen keeeper Ballanti niet te passeeren bleek door verre kogels ging Bunyan voor zijn aanvalstrio spelen, hun met zuivere trapjes telkens prachtkansen gevend om te schieten. Uit een corner maakte Parijs een tegenpunt. Het spel ging nu vliegensvlug op en neer en nauwelijks had Chaisaz een kei gestopt of Ballanti moest ingrijpen. Onstuimig inloopen van drie withemden bracht den Italiaan zoozeer van streek dat hij vijf of zes passen met den bal maakte, een blunder beging door den Parijzenaars inplaats van een vrije schop op de plaats van de overtreding een .... penalty toe te kennen!....

Maar toen hadt ge Ballanti eens moeten zien! Met de hand in de zij en het gezicht krampachtig vertrokken strompelde hij over het veld om na eenige passen half-dubbelgevouwen neer te vallen: hij was verraderlijk genomen, gekraakt, wat zeg ik, vermoord!

De scheidsrechter bleef onverbiddelijk naar de fatale plek wijzen. En toen vriend Ballanti zag dat er werkelijk niets aan te doen was ofschoon het heele Italiaansche elftal — zeer terecht overigens — protesteerde, sprong hij als een haas overeind om zijn plaats in te nemen. Tegen het even harde als zuivere schot had hij echter geen kans en het werd 2 — 2, met welke stand de rust in ging.

Warm — koud — warm.

Deze tegenslag had een funeste uitwerking op het moreel der gasten. Ze begonnen de tweede helft zonder veel animo, misten een prachtkans wat de stemming heelemaal beneden peil deed dalen, en speelden toen werkelijk alsof het vuur voor altijd gebluscht was.

De Fransche aanval, altijd weer geleid door Bunyan die nu rush op rush ondernam, ofschoon hij door twee man gedekt werd, was nu voortdurend aan 't woord. Uit een zuivere voorzet van den Engelschman maakte Lafarge een doelpunt. Kort daarna beging een Romeinsche back een overtreding op vijfentwintig meter van zijn doel. „Bu-ny-an, Bu-ny-an!", brulden de toeschouwers op de wijs van het deuntje der Lampions. Vijf op zes Italianen plaatsten zich tusschen hem en den keeper. Maar Bunyan zag een opening en zond een keiharde schuiver in de linkerbenedenhoek. Een Gobel had deze bal gehouden, een Van der Meulen misschien ook. Maar Ballanti is noch het een, noch het ander en hij viel over den bal. Zoo werd het 4—2 voor Parijs.

Alhoewel de stand geflatteerd was en er nog twintig minuten restten, voelde het publiek zich vrij zeker van de zege. Maar de emoties waren nog niet geëindigd. De Italianen, plotseling weer met furia aanvallend, overrompelden de Franschen en maakten in twee minuten twee doelpunten! Het werd nu een wanhopige strijd om de leiding. De Italianen missen eenige moeilijke kansen op het nippertje, een oerhard schot van Bunyan millimetert de paal . . . . Nog vier minuten zijn er te spelen en aanval volgt op aanval. Wie nu doelpunt heeft den strijd gewonnen. Bunyan goochelt weer met den bal, zijn center komt bij Pavillard, een hard schot en —Ballanti grijpt mis. En al slaat hij ook met zijn hoofd tegen den grond, er is niets meer aan te doen, de bal zit. Nog twee maal vallen de Italianen fel aan en nog twee maal moet Chaisaz een zuizende kogel stoppen. Dan klinkt het fluitje voor de laatste maal en heeft Parijs gewonnen. Een gelijk spel zou beter in overeenstemming met de krachtsverhouding zijn geweest.

Tijdens deze match hebben eenige honderden communisten, opgeruid door de *Humanité*, betoogd tegen het fascisme door revolutionnaire liederen te zingen. Een poging om op het veld te komen werd door de aanzienlijke politiemacht verhinderd, waarna deze zeer misplaatste vertooning een einde nam.

Andere gasten.

Ook met Kerstmis hebben te Parijs internationale voetbalwedstrijden plaats gehad. Jammer genoeg waren de velden in erbarmelijken staat: op een korte periode van harde vorst was sneeuwval gevolgd en tijdens de wedstrijden begon het te regenen! Er werd dus in de modder gespeeld. Een Duitsche club, de Eintracht uit Frankfort, verloor met 1 — 3 van het Stade Français dat zich beter aan de terreinsgesteldheid aanpaste. De Duitschers vertrokken daarna naar de Riviera waar ze drie wedstrijden wonnen.

Te Parijs speelde het beroemde Slavia uit Praag eerst een match tegen de C.A.P. op een veld dat goed voetbal onmogelijk maakte. Uitslag 3 — 1 voor Slavia. Een paar dagen later kwamen de Tsechen in hun sterkste formatie uit tegen de Red Star Olympique. Het veld was behoorlijk gedraineerd zoodat de gasten konden toonen waartoe ze in staat zijn. Ze overklasten de Parijzenaars en wonnen in grootschen stijl met 5—0. Het elftal is nu naar Madrid vertrokken voor de landenwedstrijd Spanje — Tscho-Slowakije. Niet minder dan acht spelers van Slavia komen bij die gelegenheid voor T.S. uit.

Eindelijk heeft een sterke Parijsche combinatie verleden week stedenwedstrijden gespeeld tegen Madrid en Sevilla. Verloren werd onderscheidenlijk met 1—2 en 0—2, wat goede prestaties zijn, gezien de kracht der Spaansche elftallen, vooral op eigen veld. Dat wederom drie vreemdelingen voor Parijs uitkwamen een Zwitser, een Engelschman en een Armeen—is een bewijs, dat de Franschen zich van de inferioriteit van hun voetbal bewust zijn. Ze vermijden op die manier de straffe nederlagen, welke tot dusver schering en inslag waren, en bovendien komt de vreemde hulp aan het spelpeil der eigen krachten ten goede. Als men zich op dat standpunt plaatst is de politiek van de plaatselijke bonden dus zeer wel verdedigbaar. Toch geloof ik, dat men elders in het buitenland liever nederlagen zou lijden dan successen behalen met niet-landgenooten. Enfin, over deze kwestie is nog veel te zeggen en bij gelegenheid kom ik er misschien nog wel eens op terug.

TH.

TENNIS.

Moldenhauer †

Indertijd hebben wij den tragischen dood van den Duitschen tennisspeler Moldenhauer gemeld. In de *Tel.* lezen wij over het gebeurde nog het volgende:

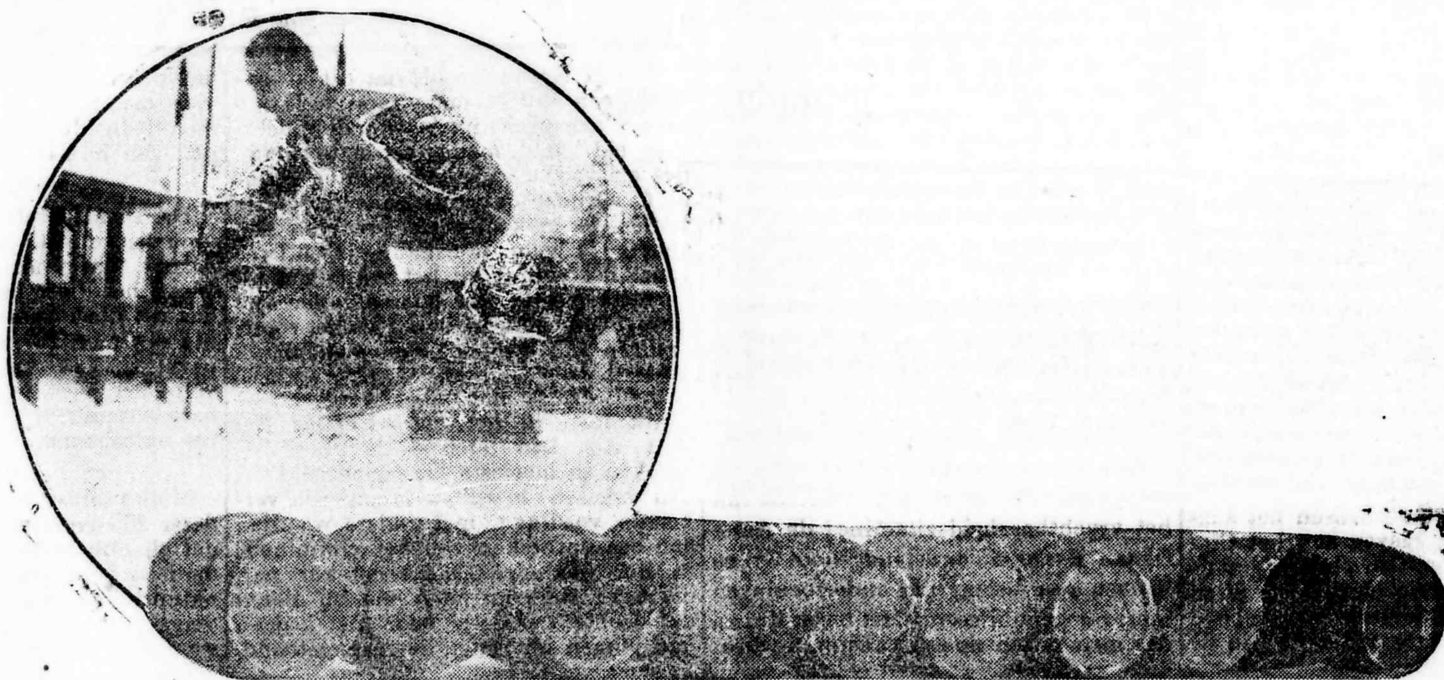
Ingenieur Hans Moldenhauer reed 's nachts om halftwee met zijn auto, waarin nog drie personen hadden plaats genomen, van het clubhuis van Rot-Weiss in Grünewald naar de stad terug. Vóór hem reed een auto met andere clubvrienden van Rot-Weiss. Dicht bij een flauwe bocht in de Koningsallee wilde Moldenhauer vaart verminderen om uit te wijken voor een naderende tram. De auto slipte ten gevolge van de gladheid en kwam dwars over de tramrails te staan. Hoewel de bestuurder van de tram uit alle macht remde kon hij niet verhinderen, dat de tram op den auto inreed en deze geheel in elkaar drukte Moldenhaur werd op de bestuurdersvastgekneld; de vrienden uit den anderen auto, waaronder zich een dokter bevond, konden hem niet bevrijden. Men belde den geneeskundigen dienst op en enkele minuten later kwam hulp opdagen. Met bijl en zaag moest Moldenhauer worden bevrijd, hetgeen meer dan een uur in beslag nam. Zwaargewond en bewusteloos werd hij naar het ziekenhuis getransporteerd, waar een ernstige schedelbreuk en beenbreuken werden geconstateerd. Alle pogingen van de geneesheeren om den ongelukkige te redden, waren vergeefsch; zonder tot bewustzijn te komen is hij gestorven.

Ook de andere inzittenden van de auto werden gewond. Het bestuurslid van Rot-Weiss, Monthé, kwam er met een lichte hersenschudding af. Mej. Flebenhaus brak een been en kreeg diepe vleeschwonden. De bekende schilder Hans Leu kreeg diepe wonden in het gelaat en brak eenige ribben.

De dood van Moldenhauer, die 29 jaar was, zal niet alleen in de Duitsche tenniswereld, maar ook daar buiten worden betreurd. Hij was een geboren Berlijner en pas op het toppunt van kunnen gekomen. Hij gold als een speler van internationale klasse, en met Prenn behoorde hij tot de beste Duitsche tennisspelers. De vooruitzichten van Duitschland in het Davis Cup-tournooi 1930, waarvoor de inschrijving juist was verzonden, zijn door Moldenhauer's dood zeer gering geworden. Geen der jongere spelers is tot dusver sterk genoeg gebleken om hem binnen afzienbaren tijd behoorlijk te kunnen vervangen.

Tweemaal, nl. in 1926 en 1927, won Moldenhauer het kampioenschap van Duitschland. In 1926 won hij bovendien met Frl. Aussem het kampioenschap gemengd dubbelspel, terwijl hij in datzelfde jaar, samen met den Oostenrijker Mateyka, op het kampioenschap heeren dubbelspel op overdekte banen beslag legde. Voorts heeft hij zich in de Davis Cup-wedstrijden onderscheiden waarin hij met Prenn de Duitsche kleuren tot aan de finale der Europeesche zône met succes verdedigde.

Phil Taylor.

De Canadeesche kampioen schaatsenrijden, Phil Taylor, aan 't oefenen te St. Moritz. Een sprong over tien tonnen:

zeer waakzaam te zijn en zich door informatie — ook ter griffie van de rechtbank — goed op de hoogte te houden om te voorkomen dat men U overrompelt.

Als U, zooals U zegt, niet goedschiks tot onderhoudsuitkeering genegen is, zal Uw moeder een alimentatie-actie tegen U en Uw broeders moeten instellen, waartoe zij U allen voor de rechtbank in Holland moet dagvaarden; daarvoor heeft zij de hulp van een procureur noodig. Als haar eisch geheel of ten deele wordt toegewezen komen de proceskosten, waaronder die van de wederzijdsche procureurs, ten laste van de veroordeelden.

Zekerheid dat Uw eventueele uitkeering uitsluitend aan Uw moeder ten goede komt is niet te geven, omdat geen macht ter wereld kan verhinderen, dat zij het ontvangen geld aan anderen afdraagt.

Maar, gezien de verkwisting waaraan Uw moeder zich schuldig heeft gemaakt en haar ommacht om met geld om te gaan, rijst de vraag of U niet beter doet om haar de mogelijkheid te benemen zich nog verder in moeilijkheden te werken, door haar wegens verkwisting onder curateele te doen stellen.

Ons dunkt dat de loop van feiten, zooals U die ons heeft geschetst, ruim voldoende grond oplevert om zoo'n actie te doen slagen. Ook deze actie moet worden ingesteld door bemiddeling van een advocaat bij de rechtbank in wier gebied zij haar woonplaats heeft.

***

2817 Abonné 3640 vraagt: Een wettig getrouwde vrouw heeft circa een jaar geleden tegen den uitdrukkelijken wil van haar man, dus wederrechtelijk, de echtelijke woning verlaten en is gaan inwonen bij den gehuwden zoon uit het eerste huwelijk van haar man, haar stiefzoon dus.

De vrouw heeft inmiddels een betrekking gekregen, voor de inkomsten waaruit over het jaar 1929 haar een aanslag in de inkomstenbelasting is opgelegd van f 25,—, voor de betaling waarvan zij thans den verlaten man aanmaant.

Is de man wel rechtens verplicht, tot de betaling daarvan?

In geen geval.

Wel kan de man daarvoor belastingplichtig zijn, doch dat hangt daarvan af, of de echtelieden al of niet met huwelijksvoorwaarden zijn gehuwd.

Is dat wel het geval en is daarbij bedongen dat er geen vermogensgemeenschap zal bestaan en heeft de vrouw zich daarbij het beheer van haar vermogen en het vrije genot van hare inkomsten voorbehouden, dan is de aanslag terecht aan haar opgelegd en zal *zij dien uit eigen middelen hebben te betalen*; de man is dan dus tot betaling daarvan *niet* verplicht.

Zijn geen huwelijksvoorwaarden gemaakt en is men dus gehuwd in algeheele vermogensgemeenschap, *dan* is de vrouw *ten onrechte* in die belasting aangeslagen, is dus de aanslag verkeerd opgelegd en onwettig en behoeft de, man zich daarvan niets aan te trekken zoodat hij ook dan veilig kan weigeren te betalen.

Bij algeheele huwelijksvermogensgemeenschap zijn ingevolge art. 17 (1) der inkomstenbelastingordonnantie de bronnen van inkomen van de gehuwde vrouw te beschouwen als zijnde van den man en moet hij mede daarvoor in die belasting worden aangeslagen, hij is dan daarvoor belastingplichtig en is daardoor verplicht de inkomsten daaruit op *zijn* aangifte te vermelden.

Dat kan in een geval als het Uwe moeilijkheden opleveren, doch de wet laat geen anderen weg open.

Heeft echter de vrouw haar betrekking na 1 Januari 1929 gekregen en is zij gehuwd zonder huwelijksbedingen als voormeld, dan kan of mag voor het inkomen daaruit aan haar of aan den man geen aanslag of naderen aanslag meer worden opgelegd, omdat, waar *hij* op 1 Januari 1929 inkomen genoot, het bedrag daarvan op dien dag beslissend is voor zijn aanslag 1929, wijl met vermeerdering van inkomen in den loop van een belastingjaar geen rekening mag worden gehouden, daarvoor dus geen aanslag meer opgelegd noch den eenmaal vastgestelden aanslag verhoogd mag worden.

In dat geval is dus de der vrouw over 1929 opgelegde aanslag onwettig en kan die van den man daarvoor niet meer worden verhoogd.

U zult evenwel in elk geval goed doen den betrokken inspecteur van financiën van het geval op de hoogte te brengen, opdat hij gelegenheid krijge den aanslag 1929 ex art. 64 (1) der inkomstenbelastingordonnantie op grond van vergissing in de feiten te vernietigen.

Is U zonder huwelijksvoorwaarden als voormeld gehuwd, dan zult U in Uw aangifte 1930 het inkomen van Uw vrouw uit haar betrekking, als ware het inkomen van U, op *Uw* billet moeten vermelden om in Uw aanslag te worden verwerkt. De gegevens daarvoor zal de inspecteur die Uw vrouw heeft aangeslagen U wel willen verschaffen, omdat U die van Uw vrouw niet kunt te weten komen.

Laat U na daarvan bij Uw aangifte melding te maken, dan stelt U zich bloot aan een navorderingsaanslag met 200 pct. verhooging.

Maar in elk geval kan de over 1929 aan Uw vrouw opgelegde aanslag U niet deeren.

***

2819. Abonné 2006 vraagt: Zooals U mij destijds adviseerde heb ik mijn schuldenaar S voor den residentierechter gedaagd en is hij bij 4 vonnissen veroordeeld om aan mij te betalen f 500,—, f 500,—, f 500,— en f 315,— plus 6 pct. rente van af de indiening der vorderingen benevens de gerechtskosten. Tot verhaal daarvan liet ik indertijd beslag leggen op den in zijn schuren opgeslagen padioogst. De schuldenaar wist echter een bediende van hem er toe te bewegen tegen dat beslag in verzet te komen onder beweren dat het beslagen goed zijn eigendom was.

Tijdens de behandeling van dat verzet lag ik in een ziekenhuis en gaf daarvan den rechter behoorlijk kennis met verzoek de behandeling aan te houden tot ik weder ter been zou zijn, doch deze vond de zaak blijkbaar voldoende duidelijk en gaf bevel tot opheffing van het beslag.

Onlangs had ik gelegenheid dezen zg. eigenaar te spreken, met gevolg dat deze ten overstaan van zijn kamponghoofd en van getuigen verklaarde, dat die padi *niet* zijn eigendom was maar door zijn toean te zijn aangezet om zulks te beweren om het beslag opgeheven te krijgen.

Voorts is nog komen vast te staan, dat een Chinees sawahs van S (mijn schuldenaar) heeft gehuurd en de huur betaalt met geteelde padi, zoodat het geleverde product eigendom is van mijn schuldenaar.

Is de man niet strafrechtelijk vervolgbaar wegens het op bedriegelijke wijze onttrekken van zijn goed aan een wettig gelegd beslag?

En wat staat mij nu te doen om aan mijn geld te komen?

Neen, tegen zoodanig bedrog als hier gepleegd, bevat onze strafwet geen voorziening. Strafrechtelijk is de man daarvoor dus niet vervolgbaar.

Aan de verklaring van den pseudo-padi-eigenaar heeft U voorshands niets.

U zoudt de zaak in handen van een advocaat kunnen geven met verzoek de failietverklaring van den schuldenaar uit te lokken, dan zal de man wel uit den hoek komen, want de Weeskamer, die er dan bemoeienis mede krijgt, laat zich maar niet wat wijs maken, vooral niet als ze door U wordt ingelicht met wien ze heeft te doen.

De eenmaal tegen S gewezen vonnissen blijven hun executoriale kracht behouden tot ze voldaan zijn. U kunt dus telkens weder opnieuw ze doen executeeren en beslag laten leggen.

Mocht U er wat geld aan kunnen en willen wagen, dan raden wij U met klem aan, den residentierechter te verzoeken den schuldenaar in gijzeling te doen stellen, dat kost U wel voorloopig iedere maand f 120,— (nl. f 4.— per dag) voorschot voor voeding van den gegijzelde, maar heeft het effect dat, mits U volhoudt — de man wel geld zal weten te vinden om U te betalen, want in gijzeling zitten is verre van prettig en berokkent den gegijzelde enorme schade in zijn zaken.

Als U iedere maand die f 120,— à f 124,— gijzelingskosten kunt betalen, doe het dan en zal de man moeten kiezen tusschen een langdurig verblijf in de gevangenis of betalen en vrijheid.

U heeft 4 vonnissen en voor elk vonnis kunt U den man 3 volle jaren gijzelen, dat is dus samen maar eventjes 12 jaren, nu dat is wel een gerechte straf voor het door hem gepleegd bedrog, doch in het uitzitten van zelfs maar één jaar zal hij wel weinig lust hebben.

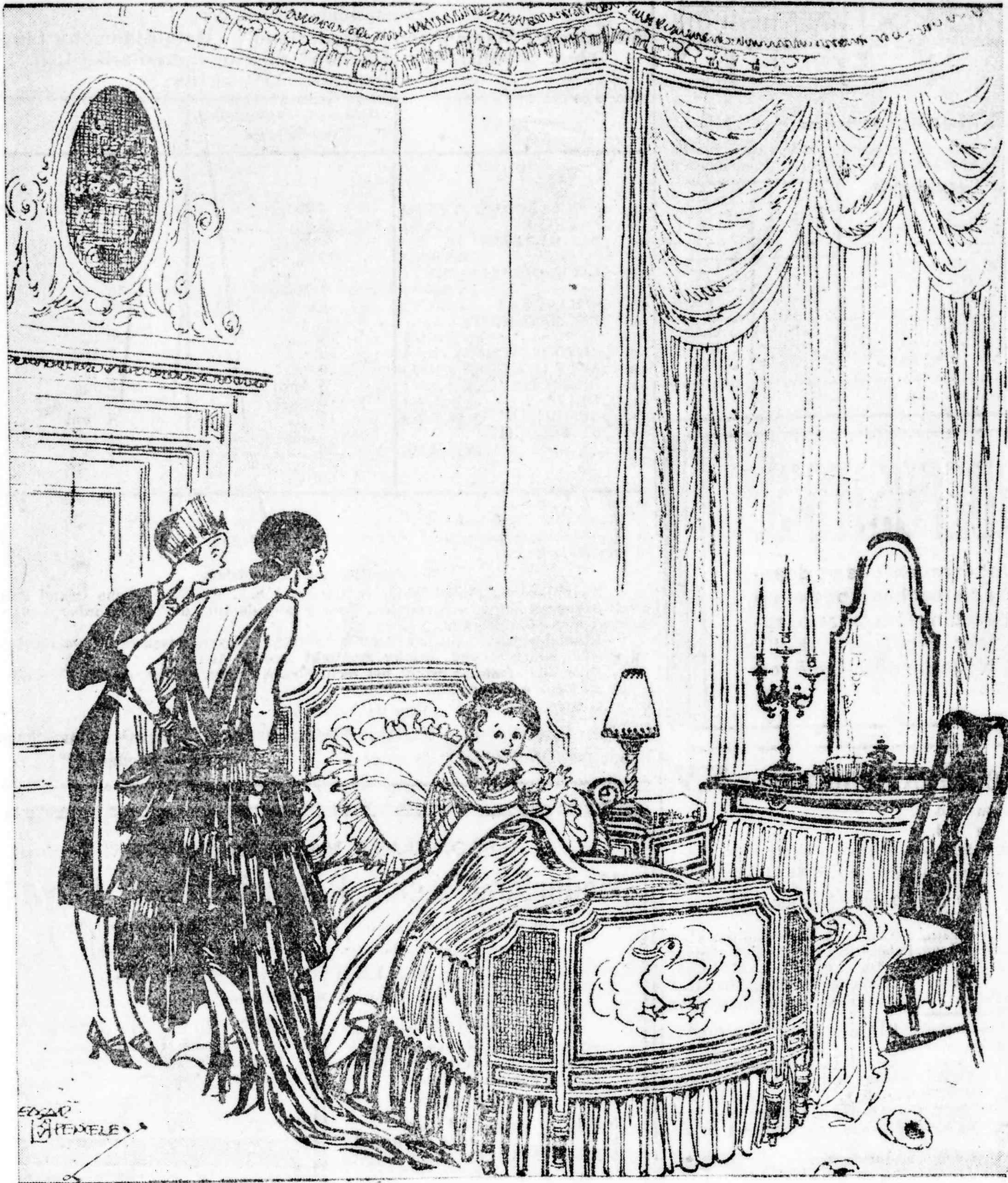
En waar de man naar Uw inzien vermogen genoeg heeft om de verschuldigde f 1815,— plus kosten, en renten enz. zeg f 1900,— te betalen, zouden wij niet aarzelen hem in gijzeling te doen stellen.

Als hij ziet, dat het U ernst is en U er niet tegen opziet om de gijzelingskosten voor te schieten, dan zal hij wel met geld voor den dag komen, wel zal hij mogelijk weder pogen en met gedeeltelijke betaling voorloopig van U af te komen, doch weest U dan onverbiddellijk en vorder betaling van alles in eens, gelijk Uw goed recht is.

De gijzelingskosten met alles wat daar verder aan vast zit moet U wel voorschieten, doch de schuldenaar moet die ten slotte toch betalen en hij mag — mits U steeds tijdig het gijzelgeld bij den cipier stort, dat is 30 dagen vooruit en voor den afloop daarvan weder 30 dagen en zoo vervolgens — niet uit de gijzeling worden ontslagen dan tegen betaling van de geheele schuld plus rente, gerechts- en gijzelingskosten.

Wij raden U met klem aan U deze voorschotten tegen Uw schuldenaar te getroosten, dit lijkt ons de eenige weg om een man met zoo'n mentaliteit tot reden te brengen.

Humor uit het Buitenland.

Bankierszoontje: Moeder, ik heb een idee!
Moeder: Wat dan, jongen?
Zoontje: Leen mij een gulden, maar geef mij slechts 50 cent. Dan bent u mij nog 50 cent schuldig en ik ben u 50 cent schuldig, dan is onze rekening vereffend. (*Passing Show*).

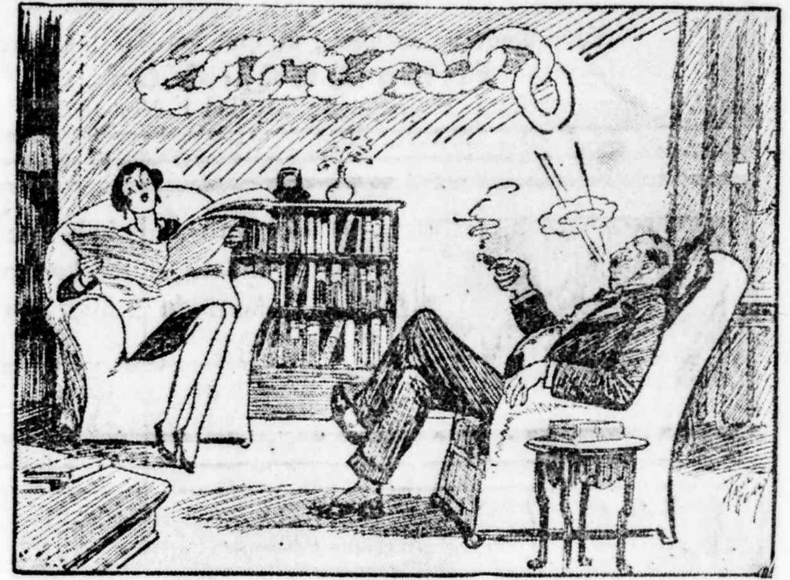
Op gecostumeerde bals trekken we in den regel costumes uit vroeger tijden aan.

— en dus zal het nageslacht ons waarschijnlijk op deze wijze pogen na te bootsen. (*Passing Show*).

— Waarom moet die man daar nu overheen springen? Er is toch ruimte genoeg om er langs te rijden!

De kettingfabrikant kan niet nalaten aan zijn werk te denken.

— Dit is een mooie jas. Hoeveel kost dat?
— Dat weet ik niet. Ik ben nog niet gemaand.
(*En Folli; Half Timma, Gothenborg*)

— Mevrouw: Waarom ben je ontslagen?
Meisje: Omdat ik den baby niet gewasschen had.
Bobby: Neem haar, moeder.
(*Fantoche, Mexiko*).

ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — ZESDE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Radio-Revue.

Onze Radio-causerie.

(*Van een bijzonderen medewerker.*)

De Ontvangst van Radio-signalen.

I.

Zooals we reeds in een vorig artikel hebben gezien worden door het zendstation in de trillingskring hoogfrequente wissel-stroomen opgewekt, die door de antenne de omringende aether in trilling brengen en zich op deze wijze voortplanten door de ruimte. Eigenlijk ontstaat er dus rondom de antenne een electro-magnetisch veld, dat zich verder uitstrekt naar gelang van de capaciteit waarmede de zender werkt.

Zooals we eveneens reeds gezien hebben beïnvloeden de trillingen in de antenne van het zendstation de antenne van het ontvangstation. Dit geschiedt doordat er in de ontvangantenne wisselstroompjes worden opgewekt die in frequentie geheel gelijk zijn aan die van het zendstation. De spanning en stroomsterkte die hier bereikt worden zijn natuurlijk uiterst gering. Het ligt dan ook voor de hand dat de energie die wij langs onze antenne aftappen, versterkt moet worden, zal deze energie zijns duidelijk hoorbaar gemaakt moeten worden.

Zijn wij echter in de buurt van een zendstation dat met voldoende sterkte uitzendt (een voldoende veldsterkte geeft) dan is het mogelijk de signalen door dit station uitgezonden zonder eenige verdere versterking in een telefoon hoorbaar te maken. Dit kan geschieden op tweeërlei wijze nl. met een kristal als detector of slechts één enkele lamp. Het laatste geval is echter reeds niet meer de zuivere ontvangst zonder eenige toevoer van energie in het ontvangstation. Wij willen derhalve eerst eens de ontvangst via een kristal-detector bekijken.

Het Kristal.

Wanneer wij de hoogfrequente wisselstroomen van onze antenne rechtstreeks door een telefoon zouden voeren, zou het ons spoedig duidelijk worden dat wij op deze wijze niet veel verder komen. Het mechanisme toch van een telefoon bezit een zekere traagheid d.w.z. de trilplaat, die de electrische trillingen in hoorbare luchttrillingen moet omzetten, gebruikt een zekere tijd om vanuit haar ruststand in trilling te geraken. Bevendien al zou deze traagheid te verwaarloozen zijn, dan nog zouden wij met de wisselstroompjes niet veel opschieten daar de negatieve de positieve zouden tegenwerken en wij derhalve niets te hooren zouden krijgen.

Wij moeten ons van een apparaat bedienen, dat deze wisselstroomen in twee deelen snijdt, nl. de positieve en de negatieve gedeelten, en wij willen hiervan slechts de helft gebruiken nl. de positieve. Wij nemen hiervoor een kristal van een speciale samenstelling bv. koperpyriet, dat de bijzondere eigenschap bezit van een wisselstroom slechts één richting door te laten en wel de positieve.

Wanneer wij nu in de antenne-kring van ons ontvangtoestel een gedeeltelijk stukje kristal plaatsen, en hierachter de telefoon, dan zullen we door deze telefoon slechts de positieve „helften" van de wisselstroom krijgen. Het zijn dus nu eigenlijk geen wisselstroompjes meer, doch korte stootjes gelijkstroom. Deze gelijkstroomstootjes zijn in een telefoon wel hoorbaar te maken. Wanneer we nu in onze antenne-kring een condensator en een spoel opnemen, welke de middelen zijn om een antenne af te stemmen, dan is het duidelijk dat we op deze wijze reeds een compleet ontvangtoestel gebouwd hebben, al is dit dan ook alleen geschikt voor dichtbij-gelegen zenders en uitsluitend voor ontvangst op telefoon. In het begin van het Radio-tijdperk werd bijna uitsluitend van ontvangtoestellen met deze detector gebruik gemaakt, dan toen de Radiolampen nog niet uitgezonden waren. Er werd in dien tijd ook gebruik gemaakt van de zgn. coherer als detector, doch deze werd al spoedig door een kristal vervangen.

Er zijn nog talrijke kristallen, die gelijkrichtende eigenschappen bezitten, en dus als detector kunnen worden gebruikt. De practijk heeft echter den laatsten tijd reeds lang met deze detectoren afgedaan en wij hebben de kwestie alleen behandeld om tot een beter begrip te komen van de Radiolampen, die deze detector-functies van de kristallen hebben overgenomen. Wij zullen dus nu zien hoe een Radiolamp als detector werkt.

De lamp.

Wanneer we een ontvanglamp openmaken dan zien we hierin drie verschillende lichamen en wel een gloeidraad, een spiraal, die op eenigen afstand hiervan om de gloeidraad gewonden is, het rooster en op eenigen afstand hiervan weer een metalen plaat, de plaat. De plaat wordt meestal de anode genoemd, terwijl de gloeidraad als kathode optreedt. De gloeidraad is een zeer dun draadje, dat bij aanlegging van een zekere spanning in de practijk is het meestal 4 Volt, gaat gloeien.

Nu is het een bekend verschijnsel in de Natuurkunde, dat lichamen, die onder bepaalde voorwaarden aan sterke verhitting worden blootgesteld, electronen uitzenden en wel negatieve. Nu is de gloeidraad van een Radio-ontvanglamp samengesteld uit een materiaal, dat bij zoo gering mogelijke verwarming een zoo groot mogelijke hoeveelheid electronen uitzendt. In de practijk is gebleken, dat het Wolfram-metaal zich hiervoor uitstekend leent, echter ten koste van een flink stroomverbruik.

Men is verder dus gegaan met proeven nemen en vond, dat oxydes van verschillende metalen met een veel geringer Wattverbruik nog gunstiger resultaten opleverden, zoodat men kwam tot de oxyde-kathodes, zooals Bariumoxyde enz. Deze kathodes hebben dus de eigenschap veel electronen te kunnen uitzenden. Kijken we nu eens binnen in een Radiolamp. Wanneer we de gloeistroom inschakelen wordt de gloeidraad verhit en begint dus de negatieelectronen uit te zenden.

Zooals wij echter reeds gezien hebben, bevindt zich in het glaslichaam ook een zgn. plaat. Deze plaat brengen wij onder een hooge spanning, de zgn. plaatspanning of anode-spanning. Onder invloed van de positieve lading die zich op deze plaat bevindt, worden de electronen veel krachtiger vanuit den gloeidraad geslingerd, en door de plaat aangetrokken. Dit is tot op zekere hoogte evenredig aan de spanning, die wij op deze plaat brengen. Men noemt de electronen-overgang van de gloeidraad naar de plaat de emissie van de lamp.

De lading op de plaat, die uit positieve electronen bestaat, wordt door de negatieve electronen, die van de gloeidraad hier aankomen, gedeeltelijk geneutraliseerd, zoodat aanvulling uit de spanningsbron noodig is. Dit geschiedt dan ook en er ontstaat dus een positieve stroom van de spanningsbron (anode-batterij of plaatspanningsapparaat) naar de plaat. Met een zeer gevoelige meter bv. een milli-ampèremeter kunnen wij deze stroom aantoonen. Wij noemen deze stroom van de spanningsbron naar de plaat, de plaatstroom.

Alles wat zich in de lamp afspeelt, is uitsluitend bedoeld om deze plaatstroom op te wekken. Het is duidelijk dat waar de gloeidraad steeds negatieve electronen uitzendt, en derhalve steeds een positieve stroom in de plaatketen ontstaat, deze stroomrichting niet omkeerbaar is, zoodat wij hier gerust van een electrisch ventiel kunnen spreken. Wij zien hieruit dat de Radiolamp de ideale gelijkrichter is. Nu gaan we echter kijken wat het rooster, dat zich in de Radiolamp bevindt, voor een functie uitoefent.

(*Slot volgt.*)

RADIO IN MEXICO.

De heer Cota, directeur voor radioaangelegenheden in het Mexicaansche postministerie is, na te hebben deelgenomen aan verscheidene radio-congressen in Europa, bij gelegenheid van zijn bezoek aan Telefunken te Berlijn, geïnterviewd, en heeft over den radiodienst in zijn land ongeveer de volgende interessante bijzonderheden verteld.

De radio-telegrafie is staatsmonopolie in Mexico. Met het oog op de zeer groote afstanden binnen de Republiek en het bergachtig karakter van het land is de constructie en het onderhoud van telegraafkabels buitengewoon kostbaar en daarom maakt de regeering op ruime schaal gebruik van de radio voor binnenlandsch telegrafisch verkeer.

Niet minder dan 25 stations, waaronder zoowel land- als kuststations, dienen voor de afwikkeling van het commercieële verkeer, dat reeds 2,2 millioen woorden per maand bedraagt. Deze 25 stations beschikken gezamelijk over ongeveer 60 zenders (in Mexico-City alleen staan er al 12) en een gelijk aantal ontvang-inrichtingen.

Naar het buitenland bestaan radioverbindingen met Havanna in Cuba, met Guatemala Costa-Rica, Salvador en Honduras (deze laatste via Guatemala.) Voor het trans-oceanisch verkeer bestaat slechts één gelegenheid, nl. de verbinding met Duitschland (de Telefunken-wereldzenders te Nauen.) Deze verbinding wordt onderhouden met de modernste toestellen.

Met Noord-Amerika hoopt men spoedig een radio-verbinding te kunnen openen; voorts ligt het in de bedoeling draadlooze communicatie te scheppen met Italië, Spanje, Frankrijk, Engeland en Japan.

De radio-*omroep* in Mexico is volkomen vrij. Iedereen kan een omroepzender oprichten en exploiteeren. De regeering geeft slechts licenties. Dienovereenkomstig bevinden zich de voornaamste 7 omroepstations in handen van particuliere maatschappijen. Het bedrijf moet door reclame-omroep loonend gemaakt worden. De aankondigingen geschieden in twee talen: Spaansch en Engelsch. Het aantal luisteraars wordt geschat op ± 300.000, terwijl bijna alle scholen een ontvangtoestel hebben.

Men verwacht een groote uitbreiding vooral op het land. Met goede ontvangtoestellen zijn ook verschillende Noord-Amerikaansche zenders te hooren; van de Europeesche stations kunnen slechts de kortegolfzenders gehoord worden.

Radio-varia.

Radio in Siam.

Siam, zag tot voor betrekkelijk korten tijd geen mogelijkheid zich voor de telegrafische correspondentie onafhankelijk te maken van vreemde maatschappijen, daar voor het betrekkelijk geringe verkeer van het land een eigen onderzeekabel te kostbaar zou zijn. Toen echter de proeven met kortegolf-radiostations zulke gunstige resultaten opleverden, was Siam een der eersten om daarvan te profiteeren. Toen anderen nog aarzelden, was in Siam reeds het commercieële overzeeverkeer door middel van korte golven ingevoerd.

In 1928 werd de door Telefunken geleverde en geïnstalleerde kortegolfzender te Bangkok in gebruik gesteld voor het verkeer met Europa, Java, de Philippijnen, enz.

Reeds in het eerste bedrijfsjaar bleek de noodzakelijkheid dit station uit te breiden, daar het telegrafisch verkeer in Siam sterk toenam. Den bouwers van het station Bangkok werd daarop door de regeering opdracht gegeven deze zender ook in te richten voor radiotelefonie.

De proeven met kortegolf-telefonie tusschen Bangkok en Berlijn waren een even groot succes als die tusschen Berlijn en Buenos-Aires.

Toen gaf de Siameesche regeering aan Telefunken een derde opdracht: denzelfden zender zoodanig te wijzingen, dat deze tevens op kortegolf den omroep kan verzorgen. Hiermede is men enkele weken geleden gereed gekomen en weer is het resultaat prachtig!

Ook voor het binnenlandsch verkeer wordt dit veelzijdige radiostation steeds meer gebruikt, daar het Siameesche klimaat, speciaal de daar dikwijls voorkomende zware regenbuien, overstroomingen en onweders het gebruik van kabels en telefoon-lijnen zeer onbetrouwbaar maakt.

Ook in Japan is de omroep populair.

Dr. Nakagami, een Japansche radioautoriteit, die namens dat land aan de Haagsche Radio-conferentie heeft deelgenomen en momenteel in Berlijn vertoeft, heeft interessante bijzonderheden verteld omtrent de ontwikkeling van den omroep in het land van de Rijzende Zon.

Een Japansche radio-omroep-maatschappij werd opgericht in 1926 door de samenvoeging van drie afzonderlijke maatschappijen te Tokio, Osaka en Nagoya. Deze organisatie beschikt over zes zenders van elk 10 K.W. te Tokio, Osaka, Hiroshima, Kuamoto (Kiushi), Sendai, Sappora (Hokkaido) en den 1 K.W. zender te Nagoya. Voor laatst genoemde stad is een 10 K.W. zender in aanbouw, terwijl voorts in Kanasawa een 3 K.W. zender door Telefunken gebouwd wordt.

Zenders van 1 K.W. staan in Dairen, in Seoul (Korea) en op het eiland Formosa, dat thans bovendien over een 10 K.W. Telefunkenzender beschikt. De zenders zijn onderling door gepupiniseerde kabels verbonden, zoodat programma-uitwisseling of gelijktijdige uitzending vanuit hetzelfde centrale punt mogelijk is.

Het station Sappora, dat ligt op het eiland Hokkaido, is niet op dit net aangesloten, maar ontvangt zijn programma's draadloos en beschikt dan ook over een ontvanger welke uitstekend functioneert daar in het Noordelijk gedeelte van Japan, zelfs des zomers de atmosferische storingen slechts zeer gering zijn (in tegenstelling met het Zuidelijk gelegen Formosa, waar deze storingen zeer hevig kunnen zijn.)

Moeilijkheden met de golflengten bestaan in Japan nog niet, daar op het Oostelijk halfrond niet zulk een golflengten-chaos en gedrang heerscht als ons in het Westen.

Het aantal deelnemers aan de Japansche radio-omroep bedraagt 700,000, terwijl elke luisteraar per maand daarvoor 1 Yen moet betalen.

De omroep is buitengewoon populair in Japan, zoowel in de steden als op het land.

Programma-moeilijkheden komen nogal eens voor, daar de oudere luisteraars de oude Japansche klassieke muziek prefereeren, terwijl in tegenstelling daarvan de jongere generatie liever de moderne Europeesche muziek hoort.

Louise en Louise is twee.

Gustave Charpentier, de auteur van „Louise" de beroemde opera comique, eischt van een Fransch omroepstation een schadevergoeding van 10 000 Francs, omdat in het programma was vermeld, dat eenige liederen uit deze opera ten beste zouden worden gegeven, terwijl er in werkelijkheid door Maurice Chevalier een foxtrot werd gezongen, die ook „Louise" heette, doch niets gemeen had met het werk van Charpentier.

De heer Gustave Charpentier vindt, dat een dergelijke handelwijze zoowel uit een moreel als materiaal oogpunt verwerpelijk is, en meent, dat de hem geleden schade slechts door een bedrag van frs. 10.000 eenigszins vergoed kan worden.

De zaak zou in Januari voorkomen.

Waar beeldradio goed voor is.

Daar de Chineesche taal, welke uit duizenden schriftteekens bestaat, niet direct door de Morsecode kan weergegeven worden, is China tot voor kort steeds ernstig gehandicapt geweest bij het gebruik van telegrafie.

De telegrammen dienden in een vreemde taal te worden vertaald en konden eerst daarna verzonden worden.

Voor China is de invoering van de photo-radio dus een ware uitkomst.

De „Radio Corporation of America" heeft op bestelling van de Chineesche regeering thans een aantal complete beeldzenders geleverd, waardoor het mogelijk is geheele pagina's in Chineesche letters te verzenden.

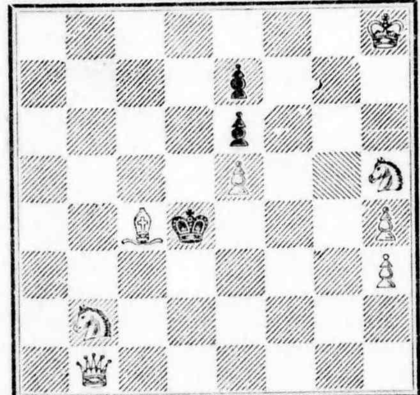
SCHAAKRUBRIEK.

Correspondentie aan L. G. EGGINK, *Soekasarie 39, Tel 499, Buitenzorg.*

Probleem No. 199.

Wit: Kh8—Db1—Rc4—Pc2—Ph5; pionnen op e5—h3 en h4 (7 st.).

Zwart: Kd4;— pionnen op e6 en e7 (3 st.).

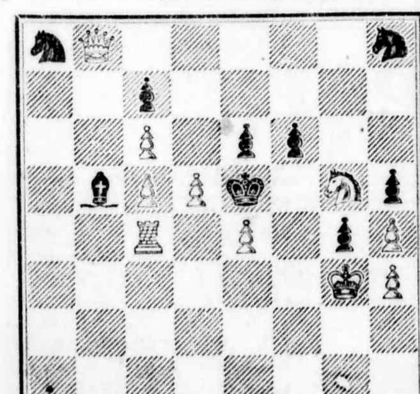

Mat in drie zetten.

Probleem No. 200.

Wit: Kg3—Db8—Tc4—Pg5;— pionnen op c5—c6—d5—e3—en h4 (10 st.).

Zwart: Ke5—Rb5—Pa8—Pf8; pionnen op c7—e6—f6—g4 en h5 (9 st.).

Mat in twee zetten.

Oplossingen.

Nr. 195. Tweezet van F. Wardener. 1. Rf2—d4.

Er waren enkele oplossers, die als sleutelzet 1. Ra2—d5 aangaven. Inderdaad een verleidelijke zet, maar niettemin verkeerd. Immers: Op 1. Ra2—d5 volgt 1. . . ., Rg1×f2 en noch met de dame noch met den toren van c8 kan wit mat geven. In het eerste geval komt het kasteel op b4, in het tweede gaat de zwarte raadsheer van f2 naar b6.

Nr. 196. Tweezet van M. Feigl. 1. Ke5—e6.

Enkele oplossers gaven als sleutelzet aan 1. Df7—a2. Deze zet wordt evenwel weerlegd door 1. . . ., g4×f3.

Correcte oplossingen werden ingezonden door: M. Moechtar, Benkoelen (beide), T. G. Oey, Buitenzorg (beide), Rd. Sahit, Buitenzorg (beide), C. P. Bakker, Weltevreden (195), W. O. Tan, Weltevreden (196), F. P., Weltevreden (195).

Stand van den ladderwedsrijd.

	Vorige stand	Thans
Bakker	149	151
Waas	132	132
Mochtar	123	127
W.O. Tan	86	88
Hetharia	62	62
A. P. Kleute	47	47
G. Koesoema	40	40
Rd. Sahit	45	49
F. P.	35	37
T. G. Oey	28	32
Warren	6	6
Tan Hoat Liong	9	9
Prins	75	75

Weer een Schaakwonderkind?

Voor en na verschijnen aan den schaakhemel schitterende sterren van zeer jeugdige vorming. Meestal wentelen zij eenigen tijd rond en verdwijnen weer uit den gezichtskring van de bewoners van dit ondermaansche als meteoorsteenen, die een oogenblik den dampkring van onzen planeet doorsnorden. Sedert enkele maanden komen berichten uit Zuid-Amerika omtrent zoo'n jeugdtalent. Het is de vijftienjarige Chilinees Rodrigo Flores, geboortig uit Santiago, waar zijn vader professor is aan de universiteit in de moderne talen. Deze, zelf een ijverig schaakspeler, offerde veel aan Caïssa in den tijd, toen hij aan de Sorbonne te Parijs studeerde. Op diens tiende jaar leerde hij zijn zoon den loop der stukken en Rodrigo maakte alras snelle vorderingen. In 1928 speelde hij in de club Mina à Semel 18 partijen simultaan, won er 17 en maakte er 1 remise. In zijn vaderstad is hij momenteel de sterkste speler.

Het uitmuntende Belgische tijdschrift *L'Echiquiet* publiceerde in het Decembernummer het portret van den jeugdigen matador. Hieronder volgen een tweetal van zijn partijen, waaraan men inderdaad den veelbelovenden vechter herkent.

Wit: Rodrigo Flores. Zwart: Conejeros
Gespeeld in het concours om het kampioenschap van Chili in 1926.

Tweepaardspel in de achterhand.

1.	e2—e4	e7—e5
2.	Pg1—f3	Pb8—c6
3.	Rf1—c4	Pg8—f6
4.	d2—d4	e5×d4
5.	0—0	Pf6×e4
6.	Tf1—e1	d7—d5
7.	Pb1—c3	. . . .

Een van den Mexicaanschen meester Canal afkomstige zet.

7. . . . . Rc8—e6

Zwart had kunnen spelen: 7. . . ., d4×c3, met als vervolg 8. Rd5×, Re6 (op f5 zou volgen Pg5 en wit zou winnen) 9. Re4× (op Te4×? volgt Pe7!). D×D 10. T×D, cb2× 11. Rb2× en de minuspion van wit is door het stellingsvoordeel volkomen gecompenseerd. De varianten, voortvloeiende 7. . . ., d4×c3 8. Rd5×, f5? blijven ter bestudeering aan den naspeler overgelaten. Ze zijn zeer interessant en instructief.

8.	Pc3×e4	d5×c4
9.	Pe4—g5	Dd8—d7

Stand na wits tienden zet.

Vermoedelijk zou Zwart beter gedaan hebben met Rf8—e7 te spelen.

10. Pg5×f7!

Dit is de winnende zet. Er volgde: 10. . . ., Df7× 11. Pg5, Df5 12. Pe6×, Kf7 13. Pd4×, Pd4× 14. Dd4×, Rc5 15. Dc4×, Kf6 16. Re3, Rb6 17. Rb6×, cb6× 18. Te3, Kg6 19. Te6†, Kg5 20. h4†, Kh5 21. De2† en Zwart gaf het op.

(De commentaren zijn van den witspeler).

Tweepaardenspel in de nahand.

Wit: Rodrigo Flores. Zwart: L. Palau.
Partij, in 1927 te Buenos Aires gespeeld.

1.	e2—e4	e7—e5
2.	Pg1—f3	Pb8—c6
3.	Rf1—c4	Pg8—f6
4.	d2—d4	e5×d4
5.	0—0	. . . .

Hier zou 5. e4—e5 voorbarig zijn wegens 5. . . ., d7—d5.

5. . . . . d7—d6

Hier kan Zwart tot den Max Lange-aanval: 5. . . ., Rc5 6. e5, d5 7. ef6×, dc4× 8. Te1†. Zeer acceptabel is ook de volgende klassieke voortzetting: 5. . . ., Pe4×! 6. Te1, d5 7. Rd5×, Dd5× 8. Pc3, Da5!, want noch 9. Pe4×, Re6 10. Peg5, 0—0—0 noch 9. Te4†, Re6 10. Pd4×, 0—0—0 geven eenige superioriteit aan het witte spel, terwijl 9. Pd4×? een beslissende fout zou zijn, zooals de partij Euwe — Réti demonstreerde: 9. Pd4×?, Pd4× 10. Dd4×, f5!

6.	Pf3×d4	Rf8—e7
7.	Pb1—c3	0—0
8.	Rc1—e3	Pc6—e5
9.	Rc4—e2	Pf6—g4
10.	Re2×g4	. . . .

Beter was, ook den anderen raadsheer terug te trekken, bijv. naar c1, dreigend een paard te winnen door f2—f4.

10.	. . . .	Pe5×g4
11.	Dd1—f3	Re7—f6
12.	h2—h3	Rf6×d4

Zwart doet al te lichtvaardig afstand van het voordeel, dat het bezit van de beide raadsheeren hem biedt. Verkieselijker was 12. . . ., Pe3× of 12. . . ., Pe5.

13.	Re3×d4	Pg4—e5
14.	Df3—g3	f7—f6
15.	f2—f4	Pe5—c6
16.	Ta1—d1	Rc8—e6
17.	e4—e5	f6×e5
18.	Rd4×e5	Pc6×e5
19.	f4×e5	Tf8×f1†
20.	Td1×f1	d6—d5

Indien 20. . . ., de5× dan 21 De5×, De7 of Dd7 22. Pb5 met betere kansen voor wit. De tekstzet demonstreert de meerderheid van zwart op den damevleugel, ter compensatie van den vooruitgedrongen, maar vooralsnog geblokkerden vrijpion van wit op de e—lijn.

21.	Pc3—e2	Dd8—e7
22.	Pe2—d4	Ta8—f8
23.	Tf1×f8†	Kg8×f8
24.	Pd4×e6†	De7×e6
25.	Dg3—a3†	Kf8—f7
26.	Da3—c3	De6—b6†

Dan wel 26. . . ., Dc6 27. Df3†, Ke7 28. Df5 of Dg4, Dg6, enz met remiseslot.

27. Kg1—h2 c7—c6?

Een van die zoogenaamde „natuurlijke" zetten, die vaak de partij kosten. De juiste zet was 27. . . ., Ke6.

28. e5—e6†! Kf7—g8

Beter was 28. . . ., Ke6× 29. Kg7×, Df2.

29.	Dc3—e5	Db6—d8
30.	e6—e7	Dd8—e8
31.	De5—e6†	Kg8—h8
32.	g2—g4!	. . . .

Het slot wordt door wit zeer energiek gespeeld.

32.	. . . .	h7—h6
33.	h3—h4	d5—d4
34.	g4—g5	h6×g5
35.	h4×g5	g7—g6

Wit dreigt mat door g6 en Dh3†.

36. Kh2—g3 b7—b6

Er volgde nog: 37. Kg3—f4, Kh8—g7 38. De6—f6†, Kg7—g8 39. Kf4—e5, c6—c5 40. b2—b3, De8—b8† 41. Df6—d6, Db8—e8 42. Dd6—d8 (Sneller beslissend was nog 42. Ke6, Df7† 43. Kd7), Kg8—f7 43. Dd6×e8†, Kf7×e8 44. Ke5—f6, b6—b5 45. Kf6×g6, c5—c4 46. Kg6—f6 en zwart gaf het op.

(Noten van V. Soultanbeieff in L'Echiquiex).

Deze partij werd in 1927 gespeeld, zoodat de winner ervan toenmaals 13 jaar oud was. In aanmerking dient men tevens te nemen, dat L. Palau een der sterkste Zuid-Amerikaansche spelers is. Uit de bovengepubliceerde prestaties mag men veilig de conclusie trekken, dat de jonge Rodrigo Flores, als zijn vader een wakend oog houdt op zijn kind, een der allersterkste spelers der wereld kan worden. Zijn vader heeft hem het spel zeer vroeg geleerd, heeft hem aangemoedigd, heeft met vreugde en voldoening de snelle en groote vorderingen van zijn zoon gadegeslagen. Daarmede heeft de Chileensche professor een groote verantwoordelijkheid op zich geladen. Als de jonge Rodrigo Flores zich niet „overschaakt", kan het schaakspel hem nog zeer veel genot in zijn verdere leven verschaffen.—E.

Damepion-opening.

Gespeeld in het meesterconcours te Duisburg (1929).

Wit: dr. Seitz. Zwart: Mieses.

1.	d2—d4	d7—d5
2.	Pg1—f3	Pg8—f6
3.	e2—e3	e7—e6
4.	Rf1—d3	Pf6—e4
5.	c2—c4	c7—c6
6.	Pb1—c3	f7—f5

Aanvalsspelers als Brinkmann en Mieses houden van den Stonewall in de nahand tegen het damegambiet. Zij krijgen, wanneer wit niet op zijn sterkst voortzet, daarmede aanvalskansen op den koningsvleugel.

7.	Dd1—b3	Pb8—d7
8.	c4×d5	c6×d5
9.	Rc1—d2	Pe4×d2
10.	Ke1×d2	. . . .

Goed gespeeld, want na Pd2× zou het paard op een dood veld staan.

10.	. . . .	Rf8—e7
11.	Ta1—c1	0—0
12.	Kd2—e2	Pd7—b8
13.	Th1—g1	Pb8—c6
14.	Pc3—a4	Pc6—b4
15.	Pa4—c5	Pb4×d3
16.	Pc5×d3	b7—b6

Een stelling van 2 paarden tegen 2 raadsheeren, zooals zij de verrukking van wijlen Winawer wekte. Winawer vergiste zich evenwel wat betreft de waarde der paarden.

17.	Pf3—e5	Re7—d6
18.	Db3—a4	a7—a5
19.	Da4—c6?	. . . .

Hiermee gaat het stellingsvoordeel van wit teloor. Beter was 19. b2—b4!

19.	. . . .	Ta8—a7
20.	Tc1—c3	Rc8—a6
21.	Tg1—c1	f5—f4
22.	Pe5—f3	f4×e3
23.	f2×e3	Ta7—c7
24.	Dc6—a4	Tc7×c3
25.	Tc1×c3	Rd6—b4
26.	Tc3—c1	Dd8—f6

Er is geen redding meer voor wit. Er volgde nog: 27. Da4—c2, Df6—g6 28. Tc1—f1, Tf8—c8! en wit gaf het op, want op 29. Db3—b1 of d1 volgt Rd3×† 30. Dd3×, Te2†. Het slot van deze partij is door den ouden Mieses voortreffelijk gespeeld.

De Filmwereld.

Wat verzekert Succes?

Onregelmatige trekken, maar „persoonlijkheid" gelden meer dan schoonheid. — Populaire filmsterren in Hollywood niettegenstaande schoonheidsfouten.

(Van onzen correspondent te Hollywood).

Gloria Swanson bracht onlangs de wereld in rep en roer door te verklaren, dat er geen enkele mooie filmster was behalve Corrinne Griffith. De getrouwe aanbidders van Billie Dove liepen te wapen. Zij, die beweren, dat Dolores Costello, een goddelijke verschijning is, waren woedend. Miss Swanson had dan ook groot ongelijk. Want er zijn dozijnen en nog eens dozijnen schitterende schoonheden in Hollywood, en vele daarvan werken bij den film. Maar zij staan dan zelden op het programma vermeld, daar zij meestal in de koren meewerken.

Miss Costello, miss Griffith, en miss Dove zijn misschien de mooiste vrouwen van de filmkolonie. Zij zijn door het sterschap bevorderd door haar uiterlijk, maar zij zijn nooit beschouwd als werkelijk begaafde tooneelspeelsters. Haar gelaatstrekken zijn een groote schaduwzijde bij dramatische rollen.

Een gelaat, dat als voorbeeld van schoonheid zou gelden bij een schilder of een beeldhouwer heeft geen geluk voor de camera. Het mag dan een volmaakte schilderij zijn op het doek, maar het maakt geen indruk op het celluloid.

Neen, al de filmsterren, die schitterende jaargelden verdienen, zijn over het algemeen niet mooi volgens de gangbare opvatting. Een beetje onregelmatige trekken zijn een voordeel, wanneer men een loopbaan bij den film zoekt. En neus, die een weinig te lang, of een mond, die ietwat te groot is, zelfs kromme beenen zijn geen verhindering, wanneer men maar persoonlijkheid bezit, terwijl een gezicht, als een kamee gesneden, haar slechts op de lijst der eventueele sollicitanten zal brengen.

Dit is de reden, waarom zoo menige dame, die op een schoonheidswedstrijd heeft gewonnen, voor den film niet voldoet. Zij bezit wonderbare oogen, mond en neus volgen de klassieke afmetingen, heerlijk haar, en een keurige huid. Maar, wanneer zij voor den film speelt, mist zij de noodige warmte.

Neem miss Swanson zelf als voorbeeld. Zij is dynamisch, vitaal, betooverend, alles, wat gij maar wenscht. Maar mooi? Volstrekt niet.

Kijk eens naar haar mond. Hare tanden zijn te groot voor het overige van haar gezicht, haar hoofd is te groot voor haar lichaam. Maar, wanneer Gloria Swanson een Parijsche japon draagt, of hermelijn, of zelfs lompen, dan beweegt zich geen automaat voor de camera.

Dat is een geweldige verschijning, van iemand van vleesch en bloed, die gevoelens uit, welke iemand overtuigen en reacties in het leven roept, die werkelijk zijn. Zij heeft iets waarvoor de mooiste vrouwen haar halve leven zou willen geven.

Zoudt gij denken, dat Greta Garbo ooit een schoonheids-concours in Zweden zou winnen? In ieder geval heeft zij er nooit aan meegedaan. Jaren geleden toen zij een half-verhongerd Scandinaafsch meisje was, dat werkte voor een paar shillings in de week, en daarvan nog haar moeder en haar familie moest onderhouden, lachte men haar uit, wanneer zij over haar eerzuchtige idealen sprak. Bleek en ondervoed, was zij een caricatuur van een harten veroveraarster. Op het oogenblik is zij een wereldwonder.

Het is waar, dat zij nog steeds groote voeten heeft, een grooten mond, slaperige oogen, en breede heupen die de wanhoop zijn van haar modistes. Wanneer zij over de boulevards van Hollywood wandelt met haar breedgeranden vilthoed diep over haar lieflijk voorhoofd, heur haar opgebonden in een wrong, dan is zij niet gesminkt en draagt zij geen valsche wenkbrauwen om de mannen mede te bekoren. Zij stapt er breed en parmantig op los, maar niemand zou er het bewegelijke figuurtje in herkennen. Zij is geen schoonheid.

Maar laat haar door het zoeklicht beschijnen. Drapeer haar povere figuur in een van die verschrikkelijke avondjaponnen, waar zij verzot op is, kam haar blonde haren uit, tot zij verleidelijk over haar ooren golven, en roep dan: „de camera", dan is zij een geheel veranderde vrouw, een vrouw van bovenmenschelijke betoovering en charme. Wie kijkt er naar haar groote voeten, de twee vergroeide tanden in haar mond? Zeker niet de millioenen, die geld betaald hebben om haar te zien, en alle bioscopen over de geheele wereld vullen om naar haar zwijgende rollen te gaan kijken, terwijl andere tooneelspeelsters zich zelf een ongeluk praten om hare zalen te vullen.

Irene Rich, die zooveel natuurlijke charme heeft, en zulke gracieuse manieren, moet ook haar toevlucht nemen tot valsche wenkbrauwen en haar beenen zijn volstrekt niet volmaakt.

Norma Shearer, met haar patricisch hoofd en haar fijn figuurtje, heeft leelijke beenen en een slechten gang, om niets te zeggen van haar ongezonden teint.

Laura La Plante heeft kuiltjes in haar wangen en prachtig blond haar, maar haar oogen zijn zoo slecht, dat zij een bril moet dragen, als zij iets voorbij wil zien komen.

Ann Harding is veel te mager, en ziet er in het dagelijksche leven allesbehalve mooi uit.

Bessie Love is een beste meid. Zij is een van de meest populaire filmactrices, maar men kan haar gezicht zelfs niet knap noemen.

En dan Mary Astor! Keurig, onvergelijkelijk schoon, heeft men haar honderd maal genoemd. Zij is het volmaakte type van een filmster, maar vol met sproeten en met defecte tanden.

Janet Geynor, de zwart-oogige engel, is snel gestegen op de ladder van den roem. De mannen zuchten, wanneer zij haar hoofd met licht omstraald op het filmdoek zien, en vrouwen weenen van jaloerschheid.

In het werkelijke leven is zij heel anders en zij is niets dan eenvoudig een aardig meisje, wanneer gij haar aan de koffietafel ontmoet.

Evelyn Brent bevalt mij niet, hoewel zij er tamelijk goed uit ziet, als zij gaat winkelen. Haar mond is niet aantrekkelijk, en haar oogen zijn niet bijzonder mooi. Maar, wanneer zij opgetuigd is voor de voorstelling, stelt zij alle andere schoonheden in de schaduw en krijgt de hoofdrollen.

„Ghost of the Night" is een film van de Australasian, die binnenkort hier ter stede zal worden vertoond. De hier afgebeelde poster toont, in welke richting „men het zoeken moet"!

Rolprentvaria.

De Engelsche filmindustrie.

Sir Gordon Craig heeft het plan in of nabij Londen een groote studiocombinatie op te richten, van ongeveer twintig tooneelruimten, voorzien van de modernste en beste apparaten bediend door bekwame technici, ter vervaardiging van sprekende, gekleurde en stereoscopische films.

Londen is het best gelegen voor de productie van sprekende films, het plan is niet alleen om Engelsche, Fransche en Duitsche films te maken, maar ook Italiaansche, Spaansche en Zweedsche.

Verder deelde hij o.a. mede dat men zich scherp zou kanten tegen de gewoonte van het laten optreden van „stem-doubles" voor de camera, om daarna de synchronisatie te voltooien.

De Klankfilm als Testament.

De bekende Amerikaansche kinderrechter, Ben Lindsey, schrijver van „Opstandige Jeugd" en „Huwelijk in Kameraadschap", heeft zijn testament in den vorm van een klankfilm doen opnemen.

Sovjet-films.

De Russische raad van volkscommissarissen heeft blijkens een bericht in de Moskousche bladen een verordening uitgevaardigd, volgens welke de filmfabrieken en bioscopen zich meer op het vervaardigen van politieke films moeten toeleggen. Onder politieke films worden verstaan al die films, die op het communisme, het bolsjewistisch onderwijs, de militaire voorbereiding enz. betrekking hebben.

Alle filmfabrieken worden verplicht om ten minste 30 procent van de totale kosten der filmproductie voor politieke rolprenten uit te geven en in overleg met de betreffende volkscommissariaten een program voor het jaar 1930 op te stellen. Aan de bioscopen wordt de eisch gesteld om gedurende elke voorstelling naast een kunstfilm minstens één politieke film te vertoonen. Het staatscomité voor het bioscoopwezen wordt belast met contrôle, of deze verordening nauwkeurig wordt nagekomen en het zal na zes maanden rapport aan den raad van volkscommissarissen moeten uitbrengen over de wijze, waarop de verordening in de practijk is toegepast.

Het zal voor de Russen dus weldra nagenoeg geen verschil meer uitmaken of zij naar een bioscoop dan wel naar een politieke vergadering gaan!

1200....!

De grootste theatermaatschappij der Vereenigde Staten is tegenwoordig „Publix" (Paramount) met 1200 eigen gebouwen.

Vervolgens komt Fox met 1100, dan Warner Bros met 300, terwijl Radio-Keith-Orpheum, steeds op uitbreiding van haar bezit bedacht zijnde er „slechts" 141 heeft.

Gloria.

Gloria Swanson's eerste sprekende film, „The Trespasser", die te Londen haar wereldpremière beleefde, bracht in de eerste week van de New-Yorksche vertooning in het Rialto Theater 65.158 dollar aan recettes op, 7000 dollar meer dan het record, dat op naam stond van „Wolf of Wallstreet" 40.000 Dollar wordt voor het Rialto Theater reeds als zeer goed beschouwd.

Clemenceau.

Eenigen tijd geleden was in de Parijsche bioscopen een film over Clemenceau te aanschouwen. Deze rolprent werd opgebouwd uit vele kleine filmstrookjes, die in den loop der laatste twintig jaar van den „Tijger" opgenomen zijn.

Eén scène toont hem in Indië op jacht. Hij wijst op den schedel van een reusachtigen tijger en zegt lachend: „De Tijger heeft een grooten bek, doch weinig hersenen". Een der hoogtepunten van de film is de scène, waar hij zijn ouden tegenstander Poincaré bij het eerste binnentrekken van de stad Straatsburg omarmt en op beide wangen kust...

Daar de film ook scènes bevat van zijn dagelijksch leven in zijn zomerverblijf, moest men hem beloven, deze film eerst na zijn dood in het publiek te vertoonen.

Chaplin's ontdekker.

Fred Karno, „ontdekker" van Charlie Chaplin, is te Hollywood gearriveerd, waar hij voor Hal Roach klankfilm-ontwerpen zal vervaardigen en tevens regisseeren. Tot dusverre produceerde Fred Karno slechts tooneelschetsjes.

Gloria op de Schoolbanken

Gloria Swans heeft de Hawnthorne school in Chicago als kind doorloopen en zij is er nu teruggekeerd om nog eens op de schoolbanken te zitten. Natuurlijk moest dat gefotografeerd worden. Leve de reclame!

VAN ALLE ZIJDEN.

Is het rooken schadelijk?

De pharmakologie kan nog altijd geen nauwkeurig antwoord geven op de vraag of rooken schadelijk is voor den mensch. Toch is dit zeker een der belangrijkste vragen van onzen tijd: het rooken neemt steeds toe; ook meisjes en vrouwen rooken thans meer en meer, welhaast kan het budget van de meeste staten niet meer uitkomen zonder de sommen, die het uit de tabaksbelasting verkrijgt.

In alle beschaafde landen hoort men af en toe waarschuwingen tegen deze door Sir Walter Raleigh in Europa ingevoerde gewoonte, en vooral in Engeland en Amerika zijn vereenigingen opgericht, die met groote heftigheid tegen het rooken te keer gaan en daarbij ernaar streven sommige 17e-eeuwsche wetgevers te evenaren, die de doodstraf op het rooken van tabak hadden gesteld.

Inderdaad is het niet moeilijk om de nadeelen van de tabak aan leeken te demonstreeren: een aantal ziekelijke toestanden worden door het onmatig gebruik van tabak veroorzaakt, o.a. hartbezwaren en oogstoornissen, welke laatste zeer ernstige gevolgen voor het gezichtsorgaan kunnen teweegbrengen.

Maar ook het meest nuttige voedings- of genotmiddel kan stoornissen teweegbrengen, als het in een onmatige hoeveelheid wordt gebruikt en de vergiftiging, die ontstaat door onmatig gebruik van tabak, bewijst nog in het geheel niet, dat matig gebruik schadelijk is. Sommige tegenstanders van de tabak hebben deze, geheel ten onrechte met den alcohol vergeleken; ook matig gebruik van alcohol heeft stoornissen van de psyche tengevolge, die voor het uitoefenen van sommige handelingen (ik denk b.v. aan chauffeeren) schadelijk kunnen zijn.

Wat de tabak betreft moet men de quaestie aldus stellen: is het rooken van een matig aantal sigaren of cigaretten op den duur schadelijk? Sommige medici beweren, dat het rooken van tabak verhooging van den bloeddruk ten gevolge heeft, andere, dat het een der oorzaken is van arteriosclerose en van de hartziekte, die den naam heeft van angina pectoris.

Een Amerikaansch medicus, dr. Wingate Johnson, heeft bij een aantal van 150 volwassen rookers nagegaan hoe hoog de bloeddruk was. Hij onderzocht een gelijk aantal nietrookers en kon maar heel weinig verschil tusschen de beide groepen aantoonen, zoodat hij concludeert, dat matig rooken geen duidelijken invloed op den bloeddruk heeft. Het volgende lijstje toont dit duidelijk aan.

	Rookers			Nietrookers		
leeftijd	aantal	bloeddruk	gewicht	aantal	bloeddruk	gewicht
29—29	30	121	70,5	37	122	60
30—39	38	121	72,5	38	121	73,5
40—49	36	128	79	27	126	77,5
50—59	26	136	75	24	135	75
60+	20	143	75,5	24	155	71
gemidd.	1:0	128	74,5	150	130	73

Om ra te gaan of angina pectoris iets met rooken te maken had, beeft de schrijver de levensgewoonten nagegaan van 60 patiënten, die aan deze ziekte waren gestorven. Twee-en-veertig of 70 pct. rookten, achttien of 30 pct. rookten niet. Om na te gaan hoe de verhouding was van rookers tot nietrookers heeft de schrijver 1000 volwassen mannen, die in den telefoongids vermeld stonden van vijf steden opgebeld en hen gevraagd of zij rookten dan wel niet rookten; 81,8 pct. waren rookers, dus nog hooger dan de lijders aan angina pectoris.

Eindelijk heeft dr. Johnston nog bij 20 individuen de onmiddellijke gevolgen van het rooken op den bloeddruk nagegaan; bij vijf kon geen verandering geconstateerd worden, bij vijftien werd een geringe tijdelijke verlaging gevonden.

Heel veel kwaads is er dus niet voor den dag gekomen van het matige rooken en er schijnt dus weinig aanleiding te zijn om ook in Holland een vereeniging tegen het rooken op te richten (of is zij er al?).

Daarmee is natuurlijk niet gezegd, dat overmatig rooken niet schaadt, evenmin dat aan sommige bijzonder gevoelige menschen het rooken kan worden toegestaan: de gezonde man (en vrouw) kan echter gerust zijn sigaar of cigaret rooken. *(J. of the Am. Med. Ass.)*

Voor ontdekkingsreizigers.

Eenigen tijd geleden is Majoor C. Court-Treatt met zijn vrouw naar de Soedan vertrokken om daar opnamen te maken voor de Britsche film „Stampede." Hij werd vergezeld door den heer Hinds, die een draagbaren kortegolfzender had meegenomen waarmee hij een verbinding onderhield met de stations van het bestuur van de kolonie „Soedan." De berichten werden vervolgens aan de Engelsche regeering doorgegeven. Het station werkt op 30 meter en werd zelfs ontvangen in Amerika.

Tegen Radiostoringen.

In Frankrijk wil men maatregelen treffen tegen diegenen, die door het gebruik van machines en electrische toestellen de radio-ontvangst storen.

Het betreft hier voornamelijk eigenaars van motoren, projectie-apparaten, booglampen, medische toestellen, enz.

Men is van oordeel, dat dergelijke storingsbronnen opgeheven kunnen worden, of althans zeer beperkt.

Op overtredingen wil men strenge straffen stellen.

„Masked Emotions" is een film van Fox, geïnspireerd op een van B. A. Williams werken (A Son of Anah). Het is een geschiedenis van vriendschap, smokkelarij.... en liefde, natuurlijk. George O'Brien (links), Frank Hagney (tweede van links) en Nora Lane spelen er de hoofdrollen in.

schen en . . . en . . . Beppie en ik vinden hem een echten held."

Jaap keek Hans en Tom eens aan en zij keken hem aan.

Het was Jaap, die het eerst sprak.

„Laten we naar hem toe gaan en hem zeggen, dat het ons spijt," zei hij. „Laten we er rond voor uitkomen, dat we heel dom zijn geweest en we aan iedereen, die het maar hooren wil, zullen vertellen, wat hij gedaan heeft."

Dit was geen gemakkelijke taak, maar Sam maakte de zaak spoedig in orde.

Hij ontving zijn kameraden, in bed met zijn arm in een draagband, maar zijn roodgevlekt gezicht straalde, toen hij hen aangehoord had.

„'t Spijt me werkelijk, ouwe jongens," zei hij, „dat ik alleen van het schouwspel genoten heb. Het zou aan jullie evengoed besteed zijn geweest en het was heusch niets bijzonders, wat ik deed."

En daarna? Wel, er was geen jongen op de heele kostschool, die meer populair was dan Sam, de held, en geen gast meer welkom op Boschoord dan diezelfde Sam. Hij werd de intiemste vriend van Jaap Vonk en deze koesterde de grootste bewondering voor hem.

De Sprekende Film.

„Vervelend, dat we niet naar den bioscoop mogen," zei Huib, terwijl hij boos de verdorde, bruine bladeren wegschopte. „Anderen mogen altijd gaan en wij bijna nooit!"

„En ik snap heelemaal niet waarom we er niet vaker heen mogen," zei Otto, die op een gevelden boomstam zat. „Ze geven juist zulke filmen tegenwoordig en het is zoo saai, als je morgen op school komt en ze vragen dan: „Zeg, hoe vondt je de film gisteren?" of! „Jij bent toch zeker ook naar de bios geweest?"

Even was er een stilzwijgen, maar lang duurde dit niet, Cootje, de jongste van het drietal, zei nu met een stemmetje, dat verraderlijk beefde:

„Ik wou, dat jullie niet zoo mopperden. Ik heb me zoo vreeselijk op onze wandeling verheugd en nu zijn jullie zulke brompotten! 'k Wou maar, dat ik thuis gebleven was om Moeder te helpen met de tweelingen."

Weer trad er een stilte in, een stilte, die min of meer voortkwam uit beschaamdheid, want Huib en Otto dachten op eens met wroeging aan de tweelingen thuis, die mazelen hadden en aan Moeder, die er zoo moe had uitgezien.

In de verte begon het te rommelen.

„Onweer!" riep Huib uit.

„'t Was ook onnatuurlijk warm," vond Otto. „Laten we maar naar huis gaan, 't zal wel erger worden."

De kinderen liepen nu hard in de richting van hun huis, toen een felle lichtstraal, welke onmiddellijk gevolgd werd door een dreunenden donderslag, Cootje plotseling verschrikt en doodsbleek deed uitroepen:

„O, ik durf niet verder! We zullen nog getroffen worden! O, Huib, wat m o e t e n we doen?"

Huib, die een eindje vooruit geloopen was, kwam juist terug en riep tegen de beide anderen:

„Kom mee! Daar is een huisje. Gauw! Het giet!"

Huib had gelijk. De regen viel bij stroomen neer, reeds vóórdat de kinderen het huisje bereikt hadden. Het stond aan den rand van het bosch en zag er heel eenzaam uit.

„'t Lijkt wel, of er niemand woont!" riep Otto al hijgende uit, terwijl zij het oude hekje openduwden. Huib sloeg met zijn vuist een roffel op de deur en bijna op hetzelfde oogenblik flitste de bliksem en ratelde de donder opnieuw.

Cootje durfde geen seconde langer buiten blijven, deed de deur open en stapte naar binnen.

In een hoek van het hutje — veel meer was het niet! — zat een klein, oud vrouwtje in een grooten stoel. Zij keek onmiddellijk op, toen de kinderen binnenkwamen, maar in het volgend oogenblik kwam er een verbaasde en teleurgestelde uitdrukking op haar rimpelig gezicht.

„Ik dacht, dat het Anneke was!" zei ze. „Ik was er bijna zeker van. Maar misschien komen jullie mij een boodschap van haar brengen?"

„N — nee," stamelde Cootje, die het dichtst bij het oude vrouwtje stond, terwijl Huib er aan toevoegde:

„Het is om het onweer! Mijn zusje is bang voor onweer."

De oude vrouw scheen hem echter niet te verstaan, want zij ging voort:

„Ik dacht zoo zeker, dat Anneke het was! Ze is er al in een heele week niet geweest en mijn knie wordt met den dag erger. Och, lieve help!"

„Kunnen wij misschien iets voor u doen?" vroeg Otto beleefd. „Wie is Anneke? Wacht u op haar?"

„Den heelen dag wacht ik al op haar. Zij is mijn kleindochtertje en woont in 't dorp. Tweemaal in de week komt ze bij mij. Sinds zij den laatsten keer hier was, heb ik mijn knie bezeerd. Die is heelemaal dik en ik kan me bijna niet bewegen. Jullie zult zelf wel zien, wat een rommel 't hier is en ik, die anders zoo netjes ben!"

Het keukentje zag er werkelijk allesbehalve netjes uit. Onafgewasschen borden en kopjes stonden op de tafel, overal lag stof en bij de kachel — die bij gebrek aan brandstof was uitgegaan — lag de grond vol asch.

„Zouden wij de kachel niet voor haar kunnen aanmaken?" vroeg Huib aan zijn broertje.

„Ja, laten we dat doen," antwoordden Otto en Cootje als uit één mond en onder leiding der oude vrouw, gingen de kinderen nu onmiddellijk aan het werk.

Otto haalde hout en Huib maakte de kachel aan, terwijl Cootje een ketel met water opzette.

(Slot volgt).

Raadselhoekje.

Oplossingen der raadsels uit 't vorige nummer.

Voor grooteren.

1. Karatsji, Jas, kast, jaar, Isar, staart,
2. Bis, ibis.
3. Boer, have; Boerhave.
4.

G	A	N	S
A	D	E	L
N	E	W	A
S	L	A	K

Voor kleineren.

1. Een schaar.
2. Ze branden beide **korter** (worden korter door het branden).
3. Een denneboon (Kerstboom).
4. **S**tam — v**a**lk — ma**s**t — Kee**s** — pr**e**t — i**n**kt — **h**and — g**e**it — kl**i**p — faa**m** — **Sassenheim.**

****

Om op te lossen.

Voor grooteren.

1. Been — moed — koord — Sint — verblijd — steen — hoede — schaats.
Bedenk op ieder der bovenstaande woorden een goed rijmwoord, zoodat je een bekend spreekwoord krijgt.
2. Welke stad in Spanje wordt gevormd door $^1/_2$ meisjesnaam, $^2/_3$ jongensnaam en $^1/_2$ meisjesnaam?
3. Wat kun je maken van:
CENT KEES HER GEK N S
4. Verborgen aardrijkskundige namen.
Ik houd in een groote suite receptie.
De saus was veel te dik, Johanna.
Jan is je komen halen, Alexander.
Heb je nog genoeg zaad! O, na u kwamen er nog drie menschen, dien ik wat zaad geven kon.
Heeft Hans u de tenten laten zien, die wij zelfs gemaakt hebben?

Voor kleineren.

1. Kruisraadsel.
Op de beide kruisjeslijnen komt de naam van een stad in Gelderland.

```
      ×
    . × .
  . . × . .
× × × × × × ×
  . . × . .
    . × .
      ×
```

1° rij een medeklinker.
2° „ een bewoner van 'n land in Europa.
3° „ een bloem.
4° „ 't gevraagde woord.
5° „ een vaartuig.
6° „ lichaamsdeel van een dier.
7° „ een medeklinker.

2. Een viertal is aan 't draaien,
Geen haalt de ander in.
Als 't windje ze laat draaien,
Dan heeft de boer zijn zin.
Zij zorgen voor ons allen
En . . . voor ons m . . l;
Daarvan krijgt ieder onzer
Toch immers ook zijn d . . l;
3. Welke jongensnaam verandert in een grappig dier, wanneer men zijn eerste letter weglaat?
4. Welk groot, viervoetig dier kun je maken van:
reis rad dom

KINDERCOURANT
van het BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Zaterdag, 1 Februari 1930 — 17e Jaargang No. 5

Schooljongens.

't Stoomtrammetje van Oosterland zat propvol, want 't regende dat het goot. 't Waren meest schooljongens en menschen, die naar de markt moesten, die de tram naar de stad bracht. 't Was „de schooltram."

Jaap van Dam zat heelemaal in 't achterste hoekje en Karel zat met zijn oogen naar Jaap te telegrafeeren om hem te beduiden, dat hij vooraan — waar nog één plaats open was — moest komen zitten. Jaap probeerde hem de onmogelijkheid te doen in zien door bedenkelijke gezichten te trekken en van Karel naar een heele rij manden en pakken te kijken, die in het pad stonden en van al die bagage weer naar Karel. Daar Jaap het te erg vond, al die menschen te noodzaken hun zaakje even op te pakken, en hij geen kans zag er over heen te springen, zat er niets anders op dan te blijven zitten, waar hij zat. Jaap en Karel waren eigenlijk geen vrienden. Al zag je ze op straat veel samen, op school ging ieder z'n eigen weg, ook al zaten ze in dezelfde klasse. Buiten de school kwamen ze als vanzelf veel met elkaar in aanraking, omdat ze uit hetzelfde dorp kwamen en altijd samen tramden. Ze lagen dikwijls met elkaar overhoop, maar omdat ze zoo voortdurend met elkaar in aanraking kwamen, moest het daardoor ook wel weer gauw in orde komen. Ofschoon Jaap zich dikwijls voornam, niet meer met Karel om te gaan, na zoo'n geval, was hij te goedhartig om hem niet met zijn werk te helpen, als Karel daarvoor dan weer bij hem kwam.

't Was dat geniepige van Karel, dat Jaap zoo woedend kon maken en ook dat hij zoo lui was, was iets dat Jaap niet kon uitstaan. Jaap had een schoolboek in zijn handen, maar hij las niet; in werkelijkheid luisterde hij naar het praten van de menschen om hem heen en bestudeerde hen een beetje. En Karel zat wat suf voor zich te kijken.

De tram stopte bij een halte en twee oude vrouwtjes kwamen er bij. Ze zochten binnen een plaatsje. Maar er was nog maar één plaats onbezet — naast Karel. Eén kon er dus gaan zitten, maar 't andere oudje keek hulpeloos rond en besloot maar weer naar 't balcon te gaan, waar 't lang niet droog was. Jaap en enkele andere menschen keken naar Karel. Die maakte echter geen aanstalten om op te staan en bleef strak vóór zich kijken, alsof hij niets merkte.

Toen stond Jaap op en bood het oude mensch z'n plaats aan. Dat gaf een heelen opstand in de tram, want nu moesten alle manden en verdere bagage opgenomen worden, eer Jaap uit zijn hoekje kon komen en het vrouwtje er door kon. Toen Jaap langs Karel kwam, nam die niet de minste notitie van hem. 't Maakte Jaap ongeduldig. „Kaffer" schold hij tamelijk hard.

„Galante ridder!" spotte Karel daarop.

En Jaap dacht: bah, wat een flauwe vent was die jongen toch! Dat hij zich niet schaamde . . . al ging nu zoo'n ouwe ziel op het natte balcon staan, 't liet hem alles even koud, als hij maar een goeie plaats had! En dan zoo'n stevige dikzak als Karel . . . hij zou zoo gauw niet smelten. Natuurlijk had hij weer op hem — Jaap — gerekend. Maar hij bedankte er voor om altijd voor hem op te draaien! Jaap was benieuwd te weten, wat Karel wel gedaan zou hebben, als hij er niet geweest was. Enfin, het kon hem niet schelen, al werd hij wat nat! Maar hij zou Karel straks eens onder handen nemen.

Karel was intusschen woest op Jaap. Zoo'n mispunt om hardop „kaffer" te zeggen . . . de menschen keken zoowaar naar hem. Hij werd er rood van. Die Jaap toch . . . als hij hem eens beet kon nemen zou hij 't niet laten . . .!

Ze tramden al door de stad. Karel zocht zijn tasch op, want die lag onder de bank en Jaap's boeken lagen er boven op sinds hij naar het balcon ging. En toen Karel zijn tasch en Jaap's boeken in handen had, zag hij Jaap's thema-schrift boven op tusschen den riem — Jaap gebruikte altijd een riem — zitten. Hij trok het er dadelijk tusschenuit en keek het even in.

„Hé, daar staan die moeilijke thema's in, wacht dat kan ik gebruiken om de mijne af te maken straks . . . 'k Zal 't een poosje bij me houden, dan kan hij er eens naar zoeken," besloot hij snel. Even keek Karel naar Jaap, maar die stond met zijn rug naar hem toe. Toen stopte hij 't schrift vlug in z'n tasch.

Bij het eindpunt was Karel de eerste, die de tram verliet, met Jaap's boeken en zijn tasch in zijn handen. Hij deed heel gedienstig en gaf Jaap met een „alsjeblieft Jaap" de boeken over. Jaap nam de boeken aan, trok een leelijk gezicht en zei geen dankje. Jaap keek de boeken niet na en merkte natuurlijk niets van Karel's leelijken streek. En Karel vond zichzelf wel interessant. Het feit, dat hij nu eens iets uitgevoerd had, dat Jaap niet wist en niet wilde, vond hij heerlijk, want hij voelde wel, dat Jaap zijn meerdere was, ook al was hij jonger.

„Zeg," begon Jaap 't gesprek, toen ze naar school liepen, „waarom stond jij niet op voor dat ouwe mensch?"

„O, begin je weer te zeuren?"

„Wees dan ook niet zoo ijsbeerachtig!"

„Nou ja, 'k ben nu eenmaal niet zoo'n lieve jongen als jij."

„Flauwe vent! Je hoeft toch niet lomp te zijn."

„Schei nou maar uit, zeg, ik weet het nu wel."

„Och jij ook!" zei Jaap ongeduldig, „je bent niet te verbakken!"

Zoo'n ouwe brombeer toch die Jaap . . . hij zou hem dat schelden in 't volle publiek nu eens lekker betaald zetten . . hij kon lang zoeken, eer hij zijn schrift terug had! Zoo dacht Karel er over.

Op school gekomen gingen de jongens, hoewel ze in dezelfde klasse zaten, ieder afzonderlijk naar 't lokaal. Karel had geen plan het schrift al terug te geven en hij begreep, dat als Jaap het miste en nergens vond, hij misschien wel op het idee zou komen, het bij hem te zoeken en te vragen of 't soms in zijn boekentasch was gekomen. Daarom wilde hij het ergens verstoppen, want als Jaap onder het overblijven eens in zijn tasch of bank ging zoeken en het daar vond . . . dan zat er wat voor hem op, dat was zeker!

't Was evenwel moeilijk een geschikte plaats te bedenken, want in het lokaal was 't onmogelijk het te verstoppen, zonder de kans te loopen, dat meneer het vond. En Karel wou natuurlijk in geen geval, dat zoo iets gebeurde. Even dacht hij er over 't schrift onder in de prullemand te stoppen, maar bij nader inzien vond hij dat toch te erg, want o, als Jaap er tenslotte eens toe kwam ook daarin te zoeken en ging uitvisschen wie 't op zoo'n manier wilde verdonkeremanen . . .!

't Was niets voor Karel om er iets voor te wagen, daar was hij veel te bang voor.

't Was er hem alleen om te doen, Jaap eens flink in angst te laten zitten, maar zóó, dat hij er zelf niet door in moeilijkheden kwam. Hij ging met het bewuste schrift de gang in om ergens anders een verborgen plaats te vinden. Juist kwam Bleeker, een schuwe jongen, er aan. Hij was jonger en veel kleiner dan Karel. Hij kende Karel goed en was bang voor hem, sinds hij hem eens een kleinen jongen had zien afranselen. Karel kreeg op eens een idee en dacht: „Wacht, dat ventje kan ik gebruiken!"

„Hallo Bleeker, 'k heb wat voor je te doen!" zei hij zacht tegen hem, „je moet dit schrift voor me bewaren, het is van Jaap. En spreek er tegen niemand over . . . 't is je geraden, anders . . ." en Karel zag hem dreigend aan.

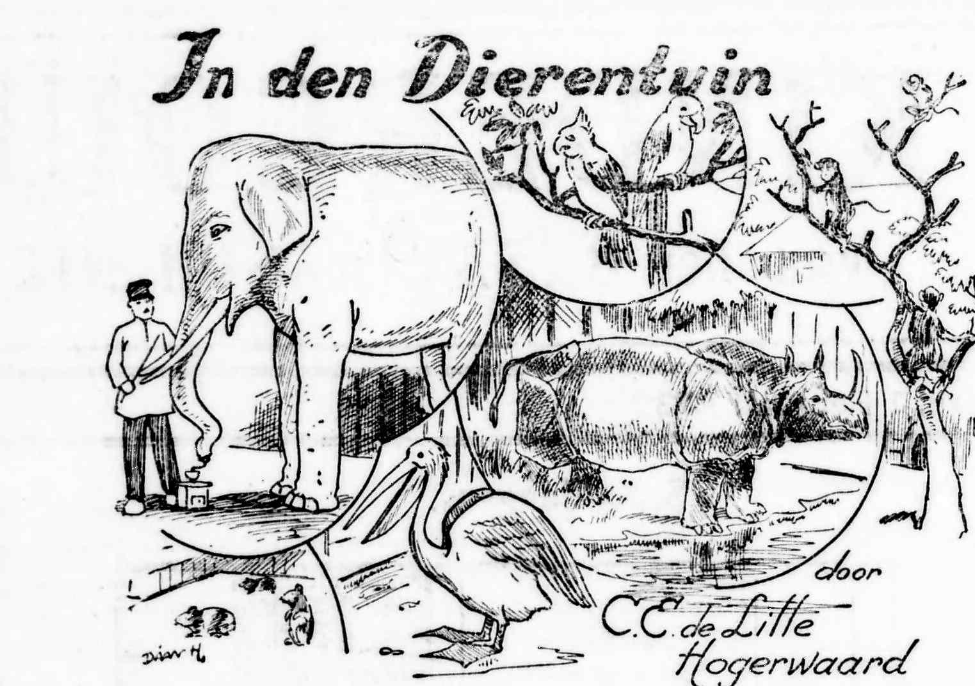
„En als ik nu eens niet doe, wat je zegt!" zei Bleeker onwillig.

„Dan — wel dan krijg je een geducht pak slaag van me. Maak nu maar verder geen praatjes. . . hier, pak aan en je bewaart het schrift, tot ik het terug vraag!"

Karel was er nu zeker van, dat het schrift veilig was, want hij kende zijn macht over den kleineren, zwakken jongen, die bang vòor hem was. Hij wist, dat Bleeker 't niet zou wagen er iets van te vertellen aan de andere jongens. Maar al vertelde Bleeker niets, toch kwam Jaap te weten wat hij had uitgevoerd.

***

Zoo gauw Jaap gemerkt had, dat zijn schrift weg was, begon hij te zoeken, maar kon het natuurlijk nergens vinden. Juist wilde hij gaan zien, of hij 't soms in de gang verloren had, toen hij door het eenigszins beschadigde matglas van de gangdeur zag, dat Karel zoo dreigend tegen den kleinen Bleeker stond te praten. Hij bleef even kijken en zag, dat Karel een schrift aan Bleeker gaf. Plotseling kreeg hij een vermoeden, dat het zijn schrift kon zijn. Hij wilde Bleeker achterna loopen, maar bedacht zich. Als 't Karel te doen was om hem te plagen,

Moeder is met al haar kind'ren
— 't Is precies een half dozijn!
Naar den Dierentuin getrokken. —
Wat een pret voor groot en klein!

Betsy d' olifant maalt koffie,
Zwaait daarbij haar lange slurf.
Zal ik er een cent in leggen?
— Denk je soms, dat ik niet durf? —

Vraagt een kleuter. — Moeder, kijk eens,
— Wat een mooie papegaai!
— Hoor hem roepen: — Kopje krauwen! —
Hè, wat maakt hij een lawaai! —

— O, wat zijn dat mooie vogels,
— Moeder, kijk! een pelikaan! —
— Zou 't rhinocerosje, Moeder,
— Nu misschien ook zwemmen gaan? —

— Kijk eens even, Moes, marmotjes! —
Juicht weer één der kleuters blij.
— Moeder, als ik heel erg zoet ben,
— Koopt u er dan één voor mij? —

Maar het allermeeste lachen
Allen in de apenkooi
Al vindt geen van 't half dozijntje
Het gegrijns der aapjes mooi!

— Moeder, Moeder! — roepen allen
Door elkander. — Zag u dat?
— Eén aap wil den ander foppen,
— Klimt naar boven als een kat! —

Lachend antwoordt Moeder eind'lijk:
— Aapjes zie ik elken dag!
— Dacht je soms, dat 'k jullie streken
— Niet meer hoorde of niet zag?

— Kom, mijn aapjes, nu naar huis toe!
— Hier zijn aapjes heusch genoeg,
— Of . . zou jullie soms graag willen,
— Dat 'k een plaatsje voor je vroeg

— In de kooi? — Zou je dat lijken? —
'T Half dozijntje schudt van neen.
In den dierentuin te blijven,
Dat bevalt er stellig geen!

Liever gaan ze dus met Moeder
Saâm naar huis en dan naar bed,
Waar ze stellig nog eens droomen
Van de dieren en de pret!

zou hij er toch geen plezier van hebben . . . Hij ging terug naar zijn klasse en wachtte tot Karel binnen kwam. Toen ging hij gauw naar de klasse van Bleeker. Er was niemand; Bleeker was weer naar buiten gegaan, want 't was nog erg vroeg. Jaap hoefde niet lang te zoeken naar Bleeker's plaats, want zijn boekentasch lag op z'n bank. Dadelijk onderzocht hij Bleeker's boeken en schriften en vond, wat hij verwachtte — zijn eigen schrift! Hij nam het mee en zocht een oud schrift op, plakte er een nieuw etiket op en schreef er „Fransche thema's" en zijn naam op. 't Zag er nu precies eender uit als het echte schrift. Jaap ging wéér naar Bleeker's klasse en legde het oude schrift op de plaats, waar hij 't andere vandaan had gehaald.

***

't Was bijna negen uur, aldoor kwamen er jongens 't lokaal binnen; 't was een haasten om klaar te zijn, als de les begon. Jaap stond midden in een groep jongens zacht te praten. 't Waren zijn vrienden, aan wie hij 't geval met het schrift vertelde. De meeste jongens konden Karel niet goed uitstaan en van Gent, een goedige dikzak, zei:

„'k Ben benieuwd om zijn gezicht te zien, als hij ontdekt, dat hij een oud schrift te pakken heeft!"

Karel kwam binnen en de groep jongens ging uiteen om geen achterdocht te wekken.

Juist kwam 't bevel van meneer, dat de jongens hun themaschriften moesten geven.

Karel schrok er van, want 't kwam onverwacht, gewoonlijk moesten ze 't pas om twaalf uur geven en — hij had zijn werk niet af, nog enkele zinnen, die hij niet wist, moesten ingevuld worden — hij had dit in 't vrije kwartier willen doen. Gauw ging hij weer naar Bleeker en fluisterde hem toe, „gauw zeg geef me dadelijk 't schrift terug, ik heb 't noodig."

Bleeker zocht met een verbaasd: „moet je 't nu al weer hebben?" 't schrift op en gaf het Karel.

Jaap en z'n vrienden hadden 't alles gezien: hoe Karel schrok, toen hij hoorde, dat de thema-schriften ingeleverd moesten worden en hoe hij dadelijk daarop uit de klasse ging. Ze begrepen natuurlijk, dat hij 't schrift bij Bleeker ging halen en lachten er stiekem om, dat hij met een oud schrift terug zou komen.

't Verwonderde Karel wel, dat Jaap zoo'n pret had met de jongens, toen hij terugkwam. Hij verwachtte hem druk zoekende te vinden, maar dat deed hij in 't geheel niet. Karel zat vooraan, dus vlak bij meneer. Hij had 't schrift van Jaap gesloten vóór zich en zijn eigen schrift lag open. Juist had hij zijn pen genomen en wilde hij beginnen met vergelijken in Jaap's schrift, toen meneer toevallig keek naar hetgeen hij deed en plotseling vroeg:

„Hé, van Schouwen, moet je nu nog aan thema's werken? En wat beduidt dàt schrift? Laat me eens even kijken!" En meneer zag, dat het Jaap's schrift was.

„Zóó — je wou dus gaan overschrijven!" zei hij ernstig.

„Enkele zinnen maar, die ik niet ken," antwoordde Karel met een benauwd gezicht.

„Van Dam, waarom gaf jij je schrift niet dadelijk aan mij?" vroeg meneer streng.

„U hebt mijn thema-schrift al!" zei Jaap met nadruk.

Meneer wist niet, wat hij gelooven moest, want de ééne jongen sprak den ander tegen en voor beiden had hij reden om te gelooven dat ze waarheid spraken.

Karel gaf door z'n angstig gezicht echter wel het vermoeden, dat hij werkelijk van plan was te gaan overschrijven. 't Schrift van Jaap, dat op zijn bank lag, bewees dat ook, vond meneer; maar 't nadrukkelijk verklaren van Jaap met zoo'n beslist gezicht bracht meneer weer in twijfel.

Meneer ging 't stapeltje schriften nakijken en vond al heel gauw Jaap's schrift.

Karel en meneer begrepen er nu niets meer van. Vooral Karel wist niet, wat hij zag. Hij wist zeker, dat hij in de tram Jaap's schrift had meegenomen. Toen vroeg meneer: „Wat is dat dan voor een schrift, van Dam?"

„Een oud thema-schrift meneer!" riep Jaap dadelijk.

Alle jongens, die iets van 't complot wisten, begonnen zachtjes te lachen. En Karel keek eerst stom-verbaasd, maar toen werd hij rood van kwaadheid. Dus Bleeker had hem tòch verraden! Dáár zou hij plezier van beleven!

Meneer vroeg niet verder, tot Karel's geluk. Anders was z'n nederlaag heelemaal uitgekomen en meneer begreep nu wel, dat de jongens iets onder elkaar hadden uitgevoerd.

Zonder iets te zeggen, met een boos gezicht, gaf Karel nu 't oude schrift aan Jaap terug.

„Je mag 't anders wel houden, hoor!" zei Jaap lachend.

Karel kon z'n nieuwsgierigheid niet bedwingen om te weten te komen, hoe Jaap zijn schrift had teruggekregen. Daarom vroeg hij: „Heeft Bleeker . . ."

„O nee," antwoordde Jaap dadelijk. „Bleeker heeft totaal niets gezegd hoor! 'k Heb het zelf uitgevonden, je ziet, ik kan tooveren!"

De dikke van Gent stond er bij te lachen en zei:

„Je vlieger is niet opgegaan, van Schouwen! 't Is je geraden, niet weer zooiets te probeeren, want 't gelukt je toch niet en je slaat er zelf een gek figuur mee." Karel bromde iets onverstaanbaars, ging naar z'n plaats en wist wel, dat hij vooreerst niet meer zoo'n plan zou uitdenken. Want niet alleen had hij zijn doel niet bereikt en was hij uitgelachen, maar na al dit geharrewar was het tijd om te beginnen en moest hij zijn schrift geven, zonder dat de thema's klaar waren. 't Gevolg was dat hij alles kon overmaken.

Vind jullie dit geen aardig speelgoed?

Grapjes.

Tante: — En wat voor een geschenk moet je van mij hebben, Anneke? Voel je niets voor een pop?

Anneke: — Zeker tante, maar dan liefst een tweeling!

***

— Waarom laat een hond bij het hard loopen zijn tong uit den bek hangen, Jantje?

— Als tegenwicht voor zijn staart, meneer.

Saaie Sam.

Naar het Engelsch VAN M. WYNNE.

(*Slot*).

In de verte hoorde hij een geluid, dat op gejuich leek.

De tuinman was geheel buiten adem. „De brandweer komt er aan!" hijgde hij. „Maar — ze zouden het huis niet hebben kunnen sparen, als — we den jongeheer niet gehad hadden. De dokter zal hem in zijn auto thuis brengen. Hij heeft één arm leelijk gebrand, al zei hij er dan ook geen woord van, vóór de brandweer kwam. Hij — hij is een held! Dat zeggen ze allemaal en we hebben hem toegejuicht, toen de dokter hem . . ."

„Over wien spreek je toch?" vroeg Jaap ongeduldig. „Wien bedoel je?"

Op dit oogenblik gleed de doktersauto vóór de deur en daar zat — heelemaal zwart van den rook! — Sam Parker naast den geneesheer, die zelf chauffeerde.

De tuinman nam zijn pet af en wuifde er vroolijk mee.

„Daar is hij!" riep hij uit. „Daar is de jongeheer, die Boschoord gered heeft. Hoera!"

„Onzin!" zei „Saaie Sam" en hij viel van zijn stokje.

Het was de dokter, die alles, wat er gebeurd was, haarfijn vertelde.

Op het eerste alarm was Sam, zooals ooggetuigen gezegd hadden, toegesneld en had den van alle kanten toestroomenden en met schoppen en hooivorken gewapenden lieden gezegd een ondiepe loopgraaf te maken in de richting, van welken kant de vlammen naderden. En tot nog grooter verbazing der toeschouwers had hij — zonder zich ook maar één oogenblik te bedenken — een tegenbrand aangestoken. Wanneer de vlammen van den eersten brand het gebied van den tweeden konden bereiken, zou de laatste gedoofd zijn en de vlammen geen voedsel meer vinden op het afgebrande terrein. De brand zou hierdoor dus gestuit worden.

Sam had zich — zoowel de tuinman als de dokter verklaarde dit — als een held gedragen. Hij had den menschen bevelen gegeven, hen aangemoedigd en voorgelicht als een man en niet als een jongen van dertien jaar. Hij had verscheiden prairie-branden*) in Amerika bijgewoond, vertelde hij, en wist, dat de eenige manier om Boschoord te behouden, zijn manier was. Weldra zou het dan ook blijken, dat hij het bij het rechte eind gehad had.

„Als die jongen niet onmiddellijk zoo flink was opgetreden," zei de dokter vol bewondering, „zou het huis vast en zeker afgebrand zijn, vóór de brandweer de plaats des onheils bereikt kon hebben. We hebben hem allemaal toegejuicht, hoewel ik hem later een standje gaf, omdat hij was blijven doorwerken met een arm, die ernstig gebrand was.

Kunnen jullie je de gevoelens der metgezellen van „Saaie Sam" voorstellen?

De jongens hadden zich leelijk vergist! Saaie Sam? Hij was een held!

En ik geloof, dat Ankie dit begreep. Zij was bij Sam geweest, nog vóór de dokter wegging.

„Natuurlijk wisten Beppie en ik wel, dat hij niet saai was," zei zij, „al kan hij dan ook niet cricketten en niet voetballen, omdat hij in Amerika daarvoor niet in de gelegenheid was en er veel te afgelegen voor woonde. Maar hij kan paardrijden en jagen en met vee omgaan en . . . boschbranden blus-

*) Prairiën zijn groote grasvlakten in Amerika.

Eerlijk samen deelen!